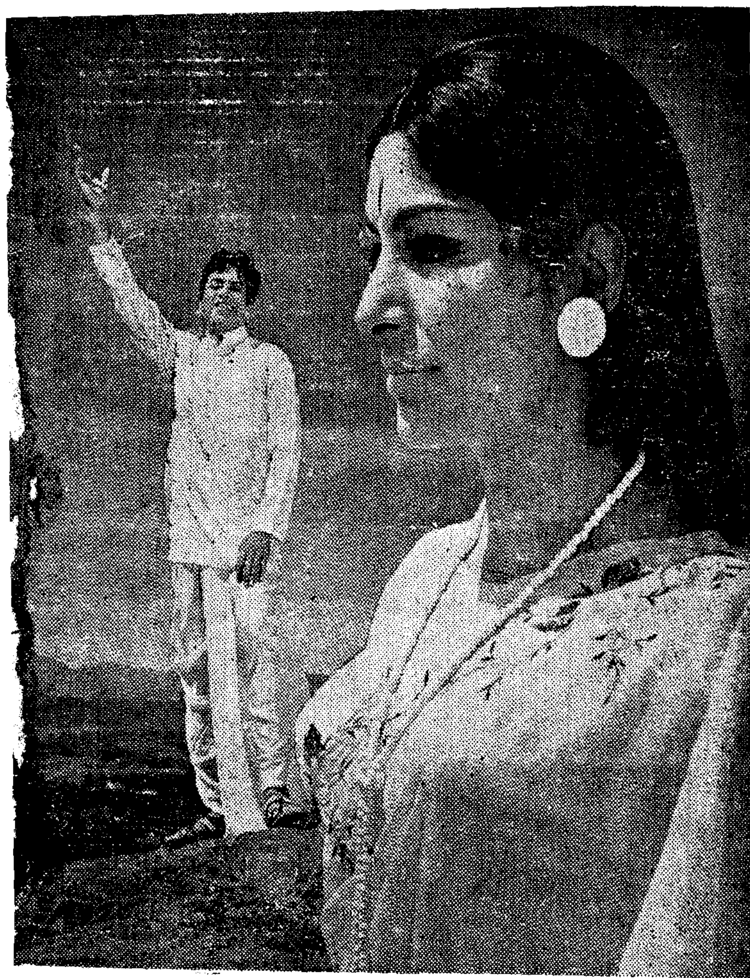

మే 1974
2 రూ

జలదేవతలు

ముఖచిత్రం : విశ్వాసహోదరుడు

చిత్రకారుడు : వడ్డాది పాపయ్య

యువ సాలుచందా రూ. 24-00

దీపావళి సంచికతో రూ. 30-00

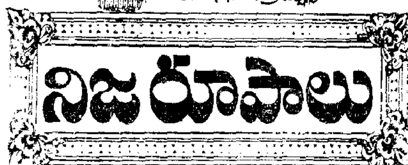
యువ, హైదరాబాదు - 500001

విచిత్ర కథావస్తువుతో నిర్మించిన
వినూత్న చిత్రం।

నందనరావు సమర్పించు
ఉదయభాను ప్రొడక్షన్స్

B.సరోజినీసీతారాం K.V.నందనరావు

A.ఆనందమోహన్

వణీరు జాదీ నిశ్చయము ముఖ చిత్రముతో వెలువడిన ఏప్రెల్ నెల యువ ఉగాది సంచిక చాలా బాగుంది. ముఖ్యంగా ఇల్లిందల సరస్వతీ దేవిగారి 'మంచివాడు' నవల, సి. కనకాంబరరాజు గారి 'రుణానుబంధము', ఇచ్ఛాపురపు జగన్నాధరావుగారి '1 + 1 = 0' పావన లక్ష్మిగారి 'ఇంద్రాణి' కథలు మాకెంత గానో నచ్చాయి. ఇక వడ్డాది పాపయ్య గారు చిత్రీకరణలో ఎంత గొప్పవారో వారి సీరియల్ 'కథానందసాగరము' అంత ఇంట్రెస్టుగా సాగిపోతుంది. రచయితకి నా ధన్యవాదాలు.

—బాడితి ఆదిలక్ష్మి
పర్లాకిమిడి (ఒరిస్సా)

సస్పెన్స్! సస్పెన్స్!! చదువుతున్న పదినిముషాలు ఆశ్చర్య డోలికలలో ముంచెత్తుతూ, తెలియని లోకాలలో విహరింపచేస్తుంది 'నలుగురు ఫకీర్లు కథ" సీరియల్.

—పి. పార్వతీశం, బొబ్బిలి.

ఈ నెల యువలోని మంచివాడు నవల, కథలు, సీరియల్స్ అన్నీ చాలా బాగున్నాయి. వెల పెరుగుతున్నకొలది యువపై ఆకర్షణ మరీ పెరిగిపోతుంది.

—అట్టాడ నారాయణరావు
ఉప్పలాడ

రచయితలకు మనవి

మాకు నెలనెలా వందలకొద్దీ కథలు వస్తూన్నదృష్ట్యా వాటిని పరిశీలించి రచనలు పంపిన వారిని నిరీక్షింపజేయడం అంత సబబుగా ఉండదు కాబట్టి కొంతకాలంపాటు రచయితలను/రచయిత్రులను కథలు పంపవద్దని సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాము

— సంపాదకుడు

తాజాదనం చిందే నవనారిగా మారండి

లిరిల్—తాజాదనపు సబ్బు.
అపూర్వమైన హాయి.
తరిగిపోని తాజాదనం.
నీలి పర్వత సెలయేటి
జలతరంగం. ఉప్పొంగే
నురుగు. పెల్లుబికే అడవి పూల
పరిమళం. పులకరింపజేసే
స్నానంతో హాయినియ్యటానికి.

హైద్రాబాదు సికింద్రాబాదులలో
మాత్రమే దొరుకుతుంది.

లిరిల్

తాజాదనపు సబ్బు

— మిమ్మల్ని కొత్త స్త్రీమూర్తిగా చేస్తుంది.

హిందుస్థాన్ లీవర్ వారి విశిష్ట ఉత్పత్తి

'పజీరు జాడీ [illegible]యం' ముఖ చిత్రంతో [illegible] "యువ" ఉగాది సంచిక శోభాయ[illegible]ంగా రంగురంగుల ఇంద్రచాపం లా[illegible] ముచ్చటైన మూడు సీరియల్స్ ఎంతో బాగున్నాయి. "నలుగురు ఫకీర్లు" ప్రతి మాసం మా మనస్సులను అలరింప చేస్తున్న ఈ సీరియల్ మా మనస్సులలో చెరగని ముద్ర వేసింది. '1+1=0' కథ యమ సస్పెన్సుగా వుంది. చదివినాక పది నిమిషాలు ఆలోచింప చేసిందీ కథ. 'రుణాను బంధం' కథ సూపర్బ్ అమ్మ అనురాగం ఎలాంటిదో రచయిత బాగారాసారు. 'న్యాయవాది', 'పాలిటిక్స్' కథలు బాగున్నాయి. 'మంచివాడు' నవల ఈ సంచికకే హైలైట్. డా॥ నరేంద్ర లాంటి పుణ్య పురుషులు మనకు చాల అరుదుగా కనిపిస్తారు. పరువు కథ బాగుంది.

—పి సేనప్ప వినోద్‌కుమార్
షాద్‌నగర్

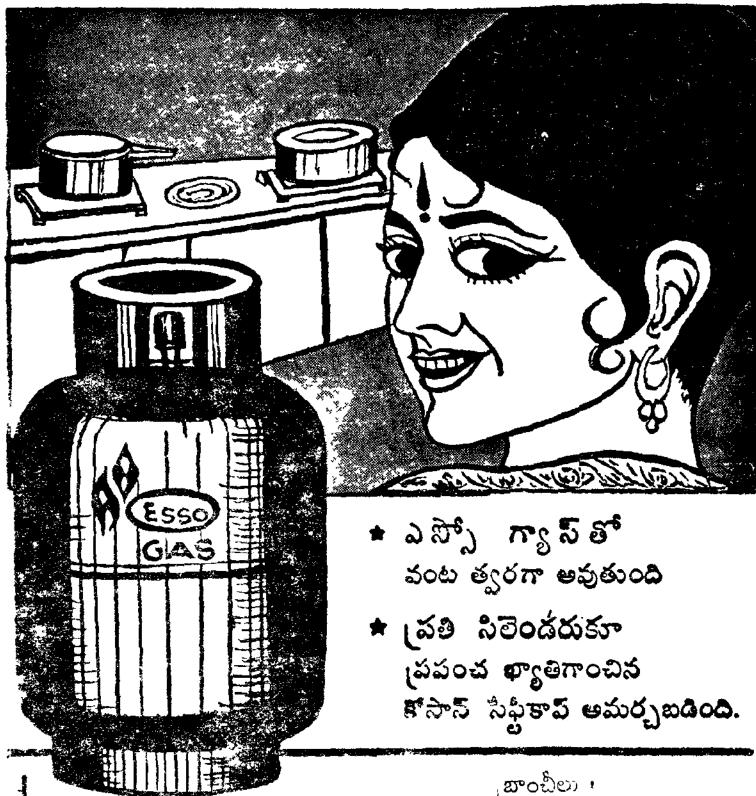
మా హస్తాల నలంకరించిన ఏప్రిల్ మాస పత్రిక ముఖచిత్రం అత్యంత ఆకర్షణీయంగా వుంది. కథలలో 1+1=0 కథ ముగింపు బాగుంది. "సన్యాసి సన్యాసి రాసుకుంటే బూడిద రాలుతుంది" ఈ పరమ సత్యాన్ని వనఫూల్‌గారు తమ కథ "సైదోడు"లో మరోసారి నిరూపించారు 'యువ' పత్రిక మాకెంతో సంతృప్తినిచ్చింది.

—యం. బి. కె. ప్రమీల,
గుంటూరు- 1

ట్విన్ సిటీ గ్యాస్ కం

(కోసాన్ గ్యాస్ కంపెనీవారి ఏజంట్లు)

62-బి, సర్దార్ పటేల్ రోడ్, సికింద్రాబాదు-3 ఫోన్: 76600

షో రూమ్:

86, సరోజినీ దేవి రోడ్

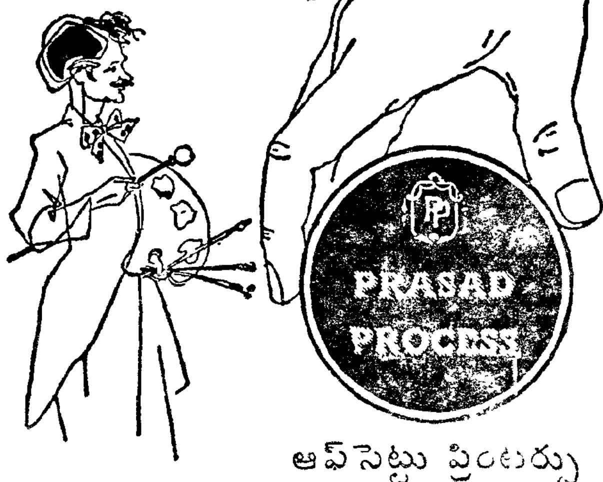
కాళీమహల్ హోటల్ ఎదురుగా

సికింద్రాబాదు.

బ్రాంచీలు:

4-1-881/7 తిలక్ రోడ్	ఫోన్ 42586
15-9-311, అఫ్జల్ గంజ్	ఫోన్ 42629
15-6-68, చాదర్ ఘాట్	ఫోన్ 52400
ఆంధ్ర బ్యాంక్ ఎదురుగా, విద్యానగర్	ఫోన్ 62544
సత్యా టాకీస్ వద్ద, ఆల్వాల్	ఫోన్ 79008
గోల్డు స్పాట్ వద్ద, అమీర్ పేట	ఫోన్ 32901
భారత్ హెవీ ఎలెక్ట్రికల్స్ రామచంద్రపురం	

ఆధునిక యంత్ర
పరికరములతోను
సాంకేతిక
నిపుణులతోను
అమరివున్న
బ్రహ్మాండమైన సంస్థ

ఆఫ్‌సెట్టు ప్రింటర్సు

ప్రసాద్ ప్రాసెస్ ప్రైవేట్ లి. మదరాసు-26

తక్కువ పెట్టుబడి అధిక ఆదాయము

సుందరం ఫైనాన్స్ ఇప్పుడు లేలండ్ - ప్రీమియర్ మరియు తాతా ట్రక్కులు, బస్సులు; ఎంబాసడర్, ప్రీమియర్ మరియు స్టాండర్డ్ గెజెల్ కార్లు కొనుక్కోవడానికి అధికంగా సొమ్మును ఇస్తుంది.

సుందరం ఫైనాన్స్‌తో లావాదేవీలకు ఇవిగో లాభాలు క్రింద చూపించబడ్డాయి:

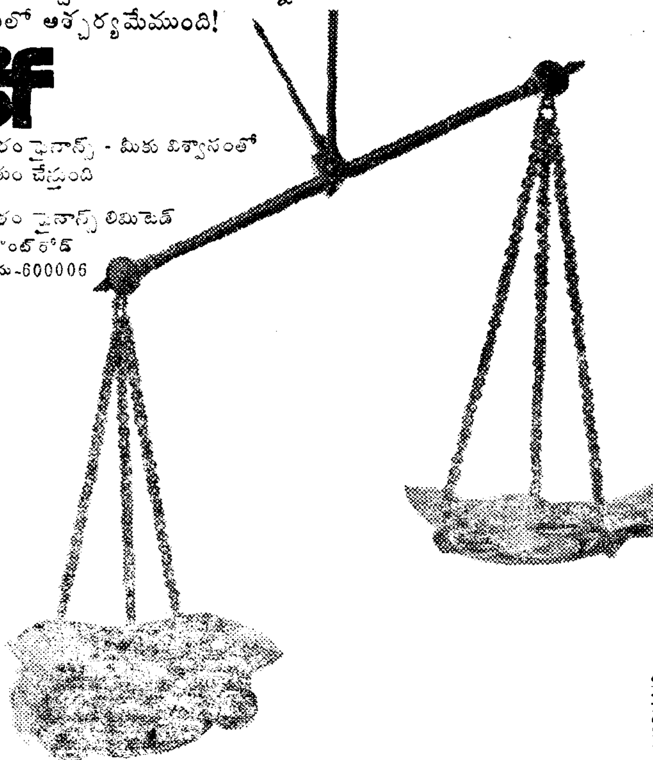
☐ సరిక్రొత్త ట్రక్‌గాని బస్‌గాని కొనుక్కోవడానికి మీరు వాడుకున్న పాత బండి మీద సొమ్మును ఇస్తారు. ☐ బండి వెలలో 25 శాతము మాత్రమే ముందు నగదుగా కట్టాలి ☐ అతి స్వల్పమైనవాడకపు ఛార్జిలు ☐ తేలికైన దఫాల వారీ పద్ధతిలో భీమా ☐ తిరిగి ఇవ్వడానికి 36 నెలల గడువు ఇంత కన్న ముఖ్యమైన విషయము సూటి పద్ధతిలో తేలిక షరతుల మీద సుందరం ఫైనాన్స్ సొమ్మును ఇస్తుందని ప్రఖ్యాతి పొంది ఉన్నది.

సుందరం ఫైనాన్స్‌తో లావాదేవీలు పెట్టుకున్న వారు చాలామంది రెండు దశాబ్దాలుగా వారితోనే ఉన్నారంటే -
అందులో ఆశ్చర్యమేముంది!

sf

సుందరం ఫైనాన్స్ - మీకు విశ్వాసంతో
సహాయం చేస్తుంది

సుందరం ఫైనాన్స్ లిమిటెడ్
37 మౌంట్ రోడ్
మద్రాసు-600006

SAA/SF/1112

యువ ప్రచురణలు

1.	అరుణోదయం	(నవల)	కొ. కుటుంబరావు	2-00
2.	మారుపేర్లు	,,	,,	2-00
3.	కులంలేని మనిషి	,,	,,	2-00
4.	గడ్డు రోజులు	,,	,,	2-50
5.	నీకేం కావాలి	,,	,,	2-00
6.	నిలవ నీరు	(కథలు)	,,	2-00
7.	కాలభైరవుడు	,,	,,	2-00
8.	వరప్రసాదం	,,	,,	2-00
9.	మొండివాడు	,,	,,	2-00
10.	శిథిలాలయం	(నవల)	గోపీచంద్	2-50
11.	అర్థమున్న కథలు	(కథలు)	అవసరాల రామకృష్ణరావు	2-50
12.	కరుణ	(నవల)	రవీంద్రనాథ్ ఠాకూర్	2-00
13.	వీరఛత్రసాల్	(సంక్షిప్త నవల)		2-50
14.	మాధవీ కంకణం	,,		2-50
15.	రాజసింహ	,,		2-50
16	కుంకుమభరిణ	,,		2-50
17.	ఆనంద మఠం	,,		2-50
18.	కపాల కుండల	,,		2-50
19.	గోరా	,,		3-00
20.	మాయావి	,,		3-00
22.	సీతారామ్			2-50

పది కాపీలకు తక్కువ కాకుండా సొమ్ము ముందుగా పంపినవారికి ఖర్చులు మేమే భరించి పుస్తకాలు పంపుతాము. యువ ఏజంట్లకు 30% కమీషన్ ఇవ్వబడుతుంది. కావలసిన కాపీలకు కమీషన్ మినహాయించుకుని డబ్బు ముందుగా పంపవలసినదిగా ఏజంట్లను కోరుతున్నాము.

యువ పబ్లికేషన్స్,
హైదరాబాద్ - 500 001.

శ్రీ నవభారత్ ఆర్ట్ పిక్చర్స్

ముగ్గురు అమ్మాయిలు

నిర్మాత: పి. యస్. ప్రకాశరావు సంగీతం: టి. చలపతిరావు స్క్రీన్‌ప్లే-దర్శకత్వం: కె. ప్రత్యగాత్మ

దేవదాసే దేవదాసు గిరిబాబే గిరిబాబు
ప్రేమపూజారి గిరిబాబు ప్రేమపిచ్చిలోనుంచి
స్వార్థపరుల పిచ్చిని కుదిర్చే సోల్జర్‌గా మారాడు.

కలలుకని మోసపోయిన రోజా యమకూపంలో
పట్టుదగకే జారిపోయింది. వారికి భవిష్యత్తు లేదని,
పతితలని పరాభవించడం ధర్మమా?

తప్పు ఆడమగా యిద్దరూ చేసినా మగవారిని వదిలేసి
ఆడదాన్ని శిక్షిస్తోంది ఈ సంఘం!

ఉజ్జ్వలమైన భవిష్యత్ కోసం అవకాశాలులేని చోట
మార్పురావాలి అని హెచ్చరించే చిత్రం ఇది

సౌత్ డిస్ట్రిబ్యూటర్స్: లక్ష్మీ కంబైన్స్

యువ

సచిత్ర మాసపత్రిక

సంచాలకుడు చక్రపాణి

సంపుటి 29 మే-1974 సంచిక 4

జూన్ నెల

భావపరిచయ పోటీ

బహుమానం రూ. 10-00

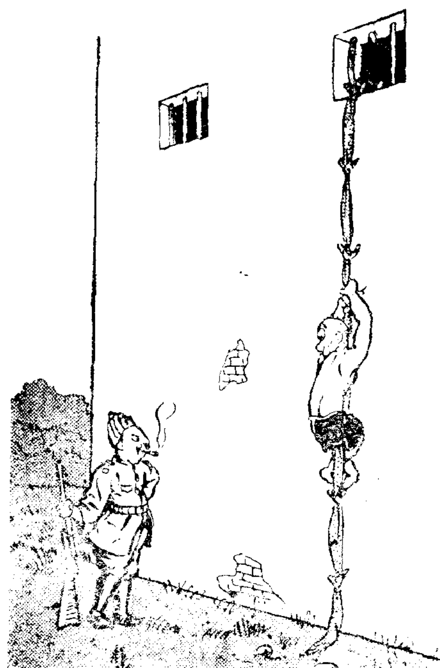

ఈ కార్టూనుకు హాస్యయుత వ్యాఖ్య (Caption) కావాలి.

మే నెల

భావపరిచయ పోటీ

బహుమతి పొందిన వ్యాఖ్య

తస్కరింపబోవు తమ్ముడా నాతోడ
సంధి చేసికొనుము సగము సగము
ఇష్టపడితివేని ఏమియుచేయను
కానియెడల కలవు కటకటాలు

— కె. అన్నపూర్ణ, మానేపల్లి.

తలుపులు వేసి ఉన్నాయి. ఆ మూసిన తలుపులవైపు చూస్తూ అలా నిలబడి పోయింది నీరజ.

తప్పదు...కదలాలి ! ఆ తలుపులు తట్టాలి !

శక్తినంతా కూడదీసుకుని నడిచింది - తలుపు తట్టింది.

"ఎవరు?" అని విసుగ్గా వినిపించింది వర్ధనిస్వరం—ఒక్కనిముషం తర్వాత తలుపులు తెరుచుకున్నాయి.

నీరజనుచూసి నిర్ఘాంతపోయింది వర్ధని.

"నువ్వా...నువ్వా..." అంది.

"వచ్చేసాను పిన్నీ ! బయటపడి వచ్చేసాను !"

పొంగివస్తోంది ఏడుపు నీరజకి - కానీ మరొకరిముందు ఏడవటం నీరజకు అలవాటులేదు. వర్ధనిముందు అసలు ఏడవదు.

వర్ధని ఏంమాట్లాడలేదు. దెయ్యాన్ని చూస్తున్నట్లు నీరజనుచూస్తూ నిలుచుంది— లోపలకు రమ్మనికూడా అనలేదు - నీరజ తనే లోపలకు నడిచింది.

సందడికి పడుకున్నవాడు లేచివచ్చాడు కామయ్య. నీరజనుచూసి సంభ్ర మంగా "వచ్చావా ? ఎలా వచ్చావ్ ? ఎక్కడ చిక్కుపడ్డావ్ ? పోలీసులు విడిపించారా ?" అన్నాడు. ''పోలీసులుకాదు – నేనే తప్పించుకోగలిగాను..."

"ఎలా ?"

వర్ధని కోరచూపులతో కామయ్యమాటలు ఆగిపోయాయి.

" అవును ! నువ్వు తప్పించుకోగలిగావు – వాళ్ళ పనితీరాక అవతలపారేస్తే తప్పించుకుని వచ్చావు – ఇంక మా తిప్పలు మొదలు ! నాకు పెళ్ళికావలసిన ఇద్దరు పిల్లలున్నారు !"

వర్ధని ఒక్కొక్కమాట ఒక్కొక్క గుండుదెబ్బలా తగిలింది నీరజకు.

ఈనాటి వర్ధని మాటలలో తను ఎదుర్కోబోయే సమస్య వికటాట్టహాసం చేస్తూ ప్రత్యక్షమవుతోంది–అందుకే నీరజ భయపడుతోంది–బాధపడుతోంది–

క్షణాలలో నీరజ వచ్చినవార్త చుట్టుపక్కలకు వ్యాపించింది – ఇలాటి వార్తలు వాటికవే రెక్కలువచ్చినట్లు వ్యాపిస్తాయి.

అందరూ వచ్చేసారు...

నీరజ పై ప్రాణాలు పైనేపోయాయి – ఇప్పుడు వీళ్ళందరికీ తను సమా ధానాలు చెప్పుకోవాలి ! పొమ్మనటానికి లేదు – అది మర్యాద కాదు ! ఇది సమాజం !

సుధ నీరజను కౌగిలించుకుని కన్నీళ్ళుపెట్టుకుంది – ఏ కారణంగానో నిజం గానే కన్నీళ్ళు వచ్చాయి...

''ఎంతపని జరిగింది నీరూ ! ఇలా మళ్ళీ మా కళ్ళబడతావని అనుకో లేదు ..."

ఆగి కన్నీళ్ళు తుడుచుకుంది.

"అయితే నీ గొలుసు ... మొన్న కొత్తగా చేయించుకున్నావు చూడు, అది పోయినట్టేనా ? ఎంత బాగుందో ! తలుచుకుంటే నాకే బాధగా ఉంది..."

"అది పోలేదు !"

"పోలేదూ ?"

ఆశ్చర్యంగా అడిగింది సుధ – ఇందాక లేనిబాధ ఇప్పుడు స్పష్టంగా విని పించింది ఆ గొంతులో...

"ఆ గొలుసుతప్ప నీ దగ్గిరేముంది తీసుకోవటానికి ?"

"ఏమీలేదు – ఏమీ తీసుకోలేద్దు –"

"అయితే కేవలం మానభంగంచేసి పంపేసారన్నమాట ? అంతేనా ?

"ఏ భంగమూ ఎవరూ చెయ్యలేదు !"

అంతవరకూ కుతూహలంగా వింటున్న కామాక్షమ్మ కల్పించుకుని చిరునవ్వుతో అంది -

"నీ ధైర్యానికి మెచ్చుకుంటున్నాను నీరజా ! అవును ! అలాగే సమాధానం చెప్పాలి ! లేకపోతే ఎవరైనా పాడయిపోయామని చెప్పుకుంటారా ? పాడయిపోయిన ఆడదాని బ్రతుకేముంది ? చిరిగిన విస్తరి ... చూడు, ఎవరడిగినా ఇలాగే చెప్పు !... ఇంతకీ ఆ దొంగలు ఎక్కడికి తీసికెళ్ళారు నిన్ను ? ఎక్కడుంచారు ? ఎలా వచ్చావ్ ? వాళ్ళే దింపారా ? నువ్వే వచ్చావా ?"

తన శ్రేయోభిలాషిణికి ఎలా కృతజ్ఞతలు చెప్పుకోవాలో తెలియక పొంగి వచ్చే జుగుప్సను దిగమింగుతూ నవ్వింది నీరజ - ఏడవటం ఇష్టంలేక...

సావిత్రమ్మ అభిమానంగా నీరజ దగ్గరకు జరిగింది-రహస్యం చెప్పింది.

"ఒక్కమాట ! డాక్టర్ చేతిలో ఒక వందో, రెండు వందలో పారేస్తే, నువ్వు చెడిపోలేదని సర్టిఫికేట్ ఇస్తాడు — ఎవడూ నోరెత్తలేడు - నీకు లక్షణంగా పెళ్ళయిపోతుంది. వాళ్ళమీద కోపంతో కేసుపెట్టావంటే నీ బ్రతుకే బజారున పడుతుంది..."

ఇంకా గుసగుసగా ఏదో వాగబోతున్న సావిత్రమ్మనుచూచి లెంపకాయకొట్టాలనిపించింది నీరజకు.

అది చేతకాక అక్కడినుంచి వెళ్ళిపోవాలని లేచి నిలబడింది - ఎక్కడికి వెళ్తుంది ? వర్ధనిచుట్టూ మరో పెద్ద గుంపు ఉంది - ఆబగా కుతూహలంతో వాళ్ళు అడిగే ప్రశ్నలకు తన శాయశక్తులా ఆ కుతూహలం పెంపొందిస్తూ సమాధానాలు చెప్తోంది వర్ధని ... మధ్యమధ్యలో కళ్ళు తుడుచుకుంటోంది !

"ఇది తిరిగి వచ్చిందని ఆనందించనా ? మొత్తం కుటుంబానికే అప్రతిష్ఠ వచ్చిందని బాధపడనా ?"

అని వాళ్ళనే అడుగుతోంది -

వాళ్ళు లోలోపల ఆనందిస్తూ పైకి నిట్టూరుస్తూ సానుభూతి ప్రకటిస్తున్నారు...

పోలీస్ ఆఫీసర్ మురళి మరో ఇద్దరు కాన్‌స్టేబుల్స్‌తో వచ్చాడు -

పోలీసులను చూడగానే శ్రేయోభిలాషిణులందరూ చెల్లాచెదరైపోయారు...

నిలువునా వణికిన నీరజ 'తప్పదు - తప్పదు' అనుకుని పళ్ళుబిగబట్టి కూర్చుంది.

"కర్మ! చివరకు పోలీసులు ఇంటిమీదకు తయారయ్యే దశ పట్టింది అని గట్టిగా స్వగతం పలుకుతూ వెళ్ళిపోయింది వర్ధని...

"మిస్! నీరజ మీరేకదూ!"

నీరజనూ, పరిసరాలనూ జాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తూ అడిగాడు మురళి.

"అవును!"

ఆ కంఠంలో స్థైర్యానికి లోలోపల కొంచెం ఆశ్చర్యపోయాడు మురళి...

"సరిగ్గా వారంరోజుల క్రిందట ఒక గేంగ్ ఎత్తుకుపోయింది మిమ్మల్నే కదూ!"

"అవును!"

"ఎలా ఎత్తుకుపోయారు?"

"షాపింగ్ చేసుకుని బస్‌కోసం, బస్‌స్టాండ్ దగ్గర నించున్నాను. నాతోపాటు మరికొందరు కూడా ఉన్నారు. అందరిమధ్యనుండీ నన్ను ఎత్తుకుపోయి కారులో తీసుకుపోయారు..."

"ఎవరూ ఏమీ చెయ్యలేదా?"

"నేను అరిచాను - మరికొందరు మూగారు. వాళ్ళదగ్గర ఆయుధాలున్నాయి. ఎవరిమటుకు వాళ్ళే భయపడిపోయారు?"

"అది కారా? టాక్సీయా?"

"ఏమో! అవన్నీ గుర్తించేస్థితిలో లేను నేను!"

"కారు నంబర్ కొందరు నోట్ చేసారు. కానీ అది రాంగ్ నంబరని తేలింది! అది ఎలాంటి కారో తెలుసుకోగలిగితే మాకు ఉపయోగిస్తుంది..."

"అయామ్ సారీ! నన్ను కారులో కూచోబెట్టటమూ, కళ్ళకు గుడ్డకట్టడమూ, అన్నీ ఒకదానివెనుక ఒకటి జరిగిపోయాయి — నాకు పెనుగులాడటానికి కూడా అవకాశం లేకపోయింది-"

"వాళ్ళు ఎందరు?"

"అయిదుగురు!"

"ఎక్కడకు తీసికెళ్ళారు?"

"అది ఒక హోటల్ కావచ్చు- సరిగ్గా చెప్పలేను!"

"ఈ వారంరోజులూ అక్కడే ఉన్నారా?"

"అవును!"

"వాళ్ళు మిమ్మల్ని ఏమీ బాధించలేదా?"

"లేదు !"

"అక్కడినుండి ఎలా తప్పించుకోగలిగారు ?"

"నేను తప్పించుకోలేదు !"

"క్షమించండి ? మీరు వివరంగా చెప్పాలి ?"

"వాళ్ళలో ఒకతను నన్ను విడిపించి స్టేషన్ దగ్గిర దింపాడు..."

మురళి కళ్ళు మరింత నిశితంగా చూసాయి...

"ఎవరతను ?"

"నాకు తెలియదు !"

"మీరెవరో తెలియని అతనకి మీమీద అంత అభిమానం ఎలా వచ్చింది ?"

"తెలియదు !"

"వాళ్ళవల్ల మీ కేవిధమయిన హానీ జరగలేదు ?"

"లేదు !"

"మిమ్మల్ని విడిపించిన వ్యక్తి ఎలా ఉంటాడో చెప్పగలరా ?"

"చామనఛాయ - పొడుగనే చెప్పాలి !"

"ఇలాటివాళ్ళు చాలామంది ఉంటారు -"

"ఇంతకంటె ప్రత్యేకించి ఎలా వర్ణించాలో నాకు తెలియటంలేదు - చూస్తే గుర్తుపట్టగలను !"

"పట్టపగలు నడిబజారులోఉన్న మిమ్మల్ని ఎత్తుకుపోవటం సామాన్యమైన విషయంకాదు - వాళ్ళు ఇంత సాహసంచేసింది కేవలం సరదాకా ? దీని వెనుక ఏ ఉద్దేశమూ లేదా ?"

"నా...నాకు తెలీదు —"

"మేడమ్ ! మీరు మా దగ్గిర అన్ని విషయాలూ చెప్పటమే మంచిది !"

"నే నేదీ దాచటంలేదు ?"

మురళి నవ్వాడు - ఆ నవ్వులో అతడు తన మాటలు నమ్మటంలేదని అర్థమయింది నీరజకు -

"ఆల్ రైట్ ! మీ రొక్కసారి మా ఆఫీస్‌కు రావలసి ఉంటుంది. మా డాక్టర్ మిమ్మల్ని పరీక్షచేస్తాడు !"

నీరజ ముఖం పాలిపోయింది - మరొక్కసారి నవ్వి మురళి వెళ్ళిపోయాడు ...

పోలీసులు వెళ్ళిపోయారని తెలియగానే మళ్ళీ జనప్రవాహం మొదలయింది...

నీరజ నవ్వుతోంది...అందరికీ సమాధానాలు చెపుతోంది...కానీ నీరజ కళ్ళు ఒకే ఒక వ్యక్తికోసం ఆరాటంగా ఎదురుచూస్తున్నాయి-

కొరకరాని కొయ్యలాంటి నీరజ తమ కుతూహలం సరిగా తీర్చనందుకు నిరుత్సాహంతో అందరూ వెళ్ళిపోయారు -

అప్పుడు వచ్చాడు ప్రభు...

అంతవరకు కూడదీసుకున్న నీరజ ఓపిక ప్రభును చూడగానే చెదిరి పోయింది ...

దీనంగా వడిలిపోయిఉన్న నీరజను చూస్తూ ఒక్కమాట మాట్లాడకుండా ఆప్యాయంగా చేతులు చాచాడు ప్రభు - ఆ చేతుల్లో వాలిపోయి వెక్కి-వెక్కి ఏడ్చింది నీరజ...

"ప్రభూ ! నిజం ! నేను...నేను..."

"హుష్ ! ఏంమాట్లాడకు ; మళ్ళీ నిన్ను చూడగలిగాను - నా దగ్గిరకు వచ్చావు - అది చాలు నాకు ! ఏ దెలా జరిగినా నువ్వు దూరంకాకుండా ఉంటే చాలు !"

ప్రభు చేతులు మరింత ఆప్యాయంగా నీరజను చుట్టుకున్నాయి...

తనను చుట్టుముట్టి పీడిస్తున్న సమస్తశక్తులనుండీ కాపాడుతున్నట్లు తనను అదుముకున్న ఆ చేతులలో ఒదిగిపోయి తేలికగా నిట్టూర్చింది నీరజ.

* * *

"నువ్వా ? ఎందుకొచ్చావ్ ?"

లక్ష్మీదేవి అడిగిన ఆ ప్రశ్నకు బిత్తరపోయింది నీరజ - నీరజకు లక్ష్మీదేవి కొత్తకాదు - ఆ ఇల్లు కొత్తకాదు...

నీరజకు పదేళ్ళ వయసున్నప్పుడు ... నీరజ తల్లి ఆత్మహత్యచేసుకు న్నప్పుడు...చేతులుచాపి నీరజను గుండెలలోకి తీసుకున్నది లక్ష్మీదేవే ! ఆనాటి నుండీ తనకు దూరమయిన మాతృప్రేమను లక్ష్మీదేవిదగ్గిరే పొందగలిగింది నీరజ -

నీరజకు జ్ఞానంవచ్చాక తన తల్లి దుఃఖగాథ లక్ష్మీదేవి నోటినుండీ వింది ఎన్నోసార్లు...

"మీ నాయనమ్మ, మీ అత్తయ్యలు, మనుష్యులు కాదమ్మా ! రాక్షసులు... ఏదో ఒక వంకతో మీ అమ్మను సతాయించటంతప్ప వాళ్ళకు వేరేపని ఉండేది కాదు - మీ నాన్న మీ అమ్మతో మాట్లాడితే మండిపడేది మీ నాయనమ్మ...మీ

నాన్న ఒట్టి గంగిగోవు. దేనికీ సమాధానం చెప్పగలిగేవాడు కాదు...మీ నాన్నా మీ అమ్మాకలిసి సరదాగా సినిమాకు వెళ్ళటానికి లేదు - కబుర్లు చెప్పుకోవటానికి లేదు - చివరకు కాపురంచెయ్యటానికి కూడా లేదు - మీ అత్తయ్యలందరికీ పెళ్ళిళ్ళయ్యాయి - కానీ ఒక్కళ్ళూ అత్తవారిళ్ళకు వెళ్ళేవారు కారు - వాళ్ళ మొగుళ్ళే వాళ్ళదగ్గరకు వచ్చేవారు. మీ అత్తయ్యలకీ, వాళ్ళ మొగుళ్ళకీ, వాళ్ళ పిల్లలకీ చాకిరీచెయ్యటమే మీ అమ్మ అనుభవించిన సంసారసుఖం ... మీ అత్తయ్యలు మీ అమ్మ కళ్లెదురుగానే పట్టుచీరలు కట్టుకునేవారు - పువ్వులు సింగారించుకునేవారు. మీ అమ్మ కేమీ ఇచ్చేవారుకారు - ఏమీ పెట్టుకోకపోయినా, ఏ అలంకారమూ లేకపోయినా మీ అమ్మ చాలా అందంగా ఉండేది. అది చూసి కళ్ళలో నిప్పులుపోసుకున్న మీ అత్తయ్యలు లేనిపోని అపనిందలు మోపటం కూడా మొదలుపెట్టారు—అది భరించలేక మీ అమ్మ ఆత్మహత్య చేసుకుంది..."

ఇంతవరకూ చెప్పి కళ్ళుతుడుచుకునేది లక్ష్మీదేవి - వర్ధని ప్రసక్తి రాగానే ఆవిడ ధోరణి మారిపోయేది.

"ఈ వర్ధని వచ్చాక అందరి రోగాలూ కుదిరిపోయాయి- మీ అత్తయ్యలందరూ అత్తారిళ్ళకు వెళ్ళిపోయారు-రమ్మంటే కూడా ఇప్పుడు ఇక్కడికి రారు. తల్లి కొంగుపట్టుకు తిరిగే మీ నాన్న పెళ్ళాం కొంగుపట్టుకుని తల్లిని ఇంట్లోంచి వెళ్ళగొట్టాడు-భలే ఆడది...చండిక..."

"మంచిదేగా అత్తయ్యా ! అలా ఉండబట్టికదా సుఖంగా ఉంది ?"

అమాయకంగా అడిగేది నీరజ-

లక్ష్మీదేవికి ఇది నచ్చేదికాదు - అసహనంతో "మంచిదా ? ఆడదంటే అలా ఉంటుందా ? ఛీ ! ఛీ ! తలుచుకుంటే కంపరమెత్తుతుంది-" అనేది.

తన తల్లి అష్టకష్టాలూపడి ఆత్మహత్యచేసుకుంటే సానుభూతితో కన్నీళ్ళు కార్చగలిగిన లక్ష్మీదేవి, వర్ధని ఎదురుతిరిగి సుఖపడుతోంటే సహించలేక పోతోంది_లక్ష్మీదేవిలో ఈ ప్రవృత్తి ఎప్పుడూ వింతగానే ఉంటుంది నీరజకి.

వర్ధనికి నీరజమీద ఏకోశానా అభిమానంలేదు ... నీరజకు వయసువస్తున్న కొద్దీ...పరిస్థితులను అర్థంచేసుకోగలుగుతున్నకొద్దీ ... వర్ధనిమీద కోపంకంటె సానుభూతే ఎక్కువగా కలగసాగింది.

వర్ధని అందమైనది...కొద్దిగా చదువుకున్నది-కానీ బీదకుటుంబంలో పుట్టింది. అందుకే కామయ్యకు రెండవ భార్యగా రావలసివచ్చింది - వస్తూనే అత్తవారింటి పరిస్థితిని ఆకళింపు చేసుకుంది-కామయ్యను ఎవరో ఒకరు ఆడించవలసిందేననీ, అలా ఆడించే సమర్థత ఎవరికుంటే అతను వాళ్ళచేతుల్లో కీలుబొమ్మ అయిపోతా డనీ అర్థంచేసుకుంది. క్షణాలలో అతణ్ని తన చేతులలోనే కీలుబొమ్మను చేసు కుంది-కామయ్యకు ఆస్తిపాస్తు లున్నాయిగాని చదువులేదు-ఆ ఆస్తిచూచే వర్ధనిని ఇచ్చారు-కానీ, ఆడపడుచులు కుటుంబాలతోసహా సంవత్సరాలతరబడి తిష్ఠవేసి జల్సాఖర్చులు చెయ్యటంతో ... అత్తగారి పుణ్యకార్యాలతో, సమారాధనలతో ఆ ఆస్తి చాలావరకు హరించుకుపోయింది-వర్ధని చేతిలోకి వచ్చింది. అప్రయోజ కుడైన భర్త... అతికష్టంమీద తిండిగడిచే కొద్దిపాటి ఆస్తి ... ఎదుగుతోన్న సవతి కూతురు...

నీరజకు జ్ఞానంవచ్చిన దగ్గరనుంచీ తన సవతితల్లి పరిస్థితులతో ఎలా ఎది రించిపోతున్నదీ గమనిస్తోనే ఉంది - తనను ప్రేమించలేని వర్ధనిమీద నీరజకు కూడా పెద్దగా ప్రేమలేదు ... కానీ వర్ధని దగ్గిరనుండి నీరజ ధైర్యం, మొండి తనం...పరిస్థితులతో తలపడే పట్టుదల, నేర్చుకుంది

ఎప్పుడూ ఏ సందర్భంలోనూ వర్ధనిముందు ఏడవలేదు నీరజ ... లక్ష్మీదేవి దగ్గిరకువచ్చి కూచునేది. అప్పుడు ఏడిచేదికాదు-కానీ నీరజ ముఖం చూస్తూనే లక్ష్మీదేవి సంగతి గ్రహించేది-నీరజను బుజ్జగించి దగ్గిరుండి అన్నం తినిపించి ఆ తరువాతనే ఇంటికి పంపించేది - ఆ లక్ష్మీదేవి ఈనాడు అడుగు తోంది 'ఎందుకు వచ్చావు ?' అని...

లక్ష్మీదేవి అలా అడిగిందంటే ఇక నీరజ అక్కడినుండి వెళ్ళిపోవలసిందే !

కానీ వెళ్ళలేదు. వెళ్ళదలచుకోలేదు-లోకంలో దేనినుండైనా సరే తనకు రక్షణ ఇస్తున్నట్లు తనను చుట్టుకొన్న ప్రభు చేతులు తనకు ఎక్కడలేనీ బలాన్ని సమకూరుస్తున్నాయి.

యశోధర బయటికి వెళ్ళినట్టుంది- అప్పుడే వచ్చింది-నీరజను చూసి మొదట ఆశ్చర్యపోయింది-తరువాత ఆనందంతో కౌగిలించుకుంది.

''నేను ఊళ్లో లేను-ఇవాళే వచ్చాను. నీ దగ్గరకి వద్దామనే అనుకుంటున్నాను-నువ్వేవచ్చావు-వస్తావని అనుకోలేదు-''

"వస్తానని అనుకోలేదా ? ఒక్కరోజైనా మీ ఇంటికి రాకుండా ఎప్పుడైనా ఉన్నానా ?"

"ఇదివరకు సంగతి సరే ! ఇప్పుడు అందరూ చూస్తుండగా రోడ్డుమీదనుండి నడిచి..."

మధ్యలో ఆగిపోయి నవ్వేసింది యశోధర.

నీరజకు అర్థమయింది. లోపలినుండి లక్ష్మీదేవి "యశోధరా !" అని కేక పెట్టింది-

"వస్తాను-" అని యశోధర లోపలికి వెళ్ళింది.

"యశో ! నువ్వు ఇదివరకులాగ ఆ నీరజతో మాట్లాడటానికి వీల్లేదు ?"

"హుష్ ! నీరజకు వినిపిస్తుంది !"

"వినిపించనీ ! అంతగా అవసరమయితే, నీరజముఖంమీదే చెవుతాను !"

"పాపం, నీరజ తప్పేముంది అమ్మా ?"

"తప్పుఉందని నేను అనటంలేదు-కానీ ఈ విషయం ఇంతటితో ఆగదు... వాళ్లెవరో మళ్ళీ నీరజకోసం రాక మానరు-ఇలాటి గొడవల్లో నువ్వూ చిక్కుకుంటే నేను భరించలేను !"

"అమ్మా ! నువ్వే నీరజను గురించి ఇలా మాట్లాడుతోంటే మిగిలినవాళ్ళు ఏమంటారో చెప్పు..."

"నాకు నీరజమీద అభిమానం ఉంది ఇప్పటికీ ఉంది. కానీ అది నాకన్నబిడ్డల మీదఉన్న అభిమానంకంటె ఎక్కువదికాదు - నీ మేలుకోరి చెవుతున్నాను. నువ్వు నీరజకి దూరంగా ఉండు..."

తమ సంభాషణ నీరజకు వినిపిస్తుందని యశోధరకు తెలుసు - వినిపించకుండా ఉండాలని తల్లి ఏమీ జాగ్రత్త తీసుకోలేదు - నీరజను ఎలా ఎదుర్కో-

వలసివస్తుందోనని భయపడింది. ఎప్పటి చిరునవ్వుతో ఉన్న నీరజనుచూసి ఆశ్చర్యపోయింది.

"నీరజా ! నాకు లోపల కొంచెం పనిఉంది-నువ్వు ఈ పుస్తకాలు చూసు కుంటూ కూర్చుంటావా ? వెళ్తావా ?"

"కూర్చుంటాను !"

ఒక్కసారి నీరజముఖంలోకిచూసి లోపలకు వెళ్ళిపోయింది యశోధర ... యశోధరకళ్ళు చెమ్మగిల్లి ఉన్నాయి. ఆ కళ్ళలో సానుభూతి ఉంది. మనసులో ఆర్ద్రత ఉంది. అయినా వెళ్ళిపోయింది.

ప్రభు వచ్చేసరికి కొంచెం పొద్దుపోయింది - తన స్నేహితుడు నీలకాంత్‌తో కబుర్లుచెపుతూ కూచున్నాడు-నీలకాంత్ కూడా వస్తానంటే అతడిని కూడా తీసు కుని వచ్చాడు.

తన ఆఫీస్‌రూంలో కూచున్న నీరజను చూసి ఆశ్చర్యపోయాడు - నీరజ తన ఇంటికిరావటం మామూలే ! కానీ, ఇంతకుముందు ఎన్నడూ ఇలా ఆఫీస్ రూంలో కూచోలేదు. వంటింట్లో లక్ష్మీదేవికి వంటసాయంచేస్తూనో - యశోధరతో ఒక మంచంమీద పడుకుని కబుర్లు చెపుతూనో ఉండేది...

నీరజను ఎవరో టాక్సీలో తీసుకుపోయారని విన్నప్పుడు లక్ష్మీదేవి ఎంతో బాధపడింది ... ఒకరాత్రి అంతా నిద్రపోకుండా కుమిలి కుమిలి ఏడ్చింది - కానీ, తర్వాత నీరజ తిరిగి వచ్చిందని తెలిసినపుడు ఏమాత్రమూ సంతోషించ లేదు -

"ప్రభూ ! నీరజ నా కోడలవుతుందని ఎంతో ఆనందించాను. ఇంక ఆ రాత లేదు. నువ్వు నీరజను మరచిపో ?" అంది-

"నీరజ వచ్చింది కదమ్మా ! ఇంక మరిచిపోవటం దేనికి ?"

"వస్తేమాత్రం ? మళ్ళీ మామూలు నీరజ అవుతుందా ?"

"నీరజ ఎప్పుడూ నీరజే ! నీరజలో మార్పు ఎందుకు వస్తుంది ?"

"ఎవరో ఎత్తుకుపోయి కొన్నిరోజులు ఉంచుకొని తిరిగి పంపించిన అమ్మా యిని చేసుకుంటావా ?"

"ఎవరో తప్పుచేస్తే దానికి నీరజను శిక్షించమంటావా ? ఎప్పటినుంచో నీరజను పెళ్ళిచేసుకుంటానని చెప్తున్న నేను కాదంటే నీరజ కసలు పెళ్ళి అవు తుందా ? ఆ అమాయకురాలి బ్రతుకుమొత్తం బలికావలసిందేనా ?"

అందుకని ... నువ్వు చేసుకుంటానంటావా ? అంత త్యాగం నేను చెయ్య లేను ?"

"త్యాగం కాదమ్మా ! నీరజలేకుండా నేను బ్రతకలేను. ఇది స్వార్థమే !"

ప్రభు మాటలు లక్ష్మీదేవికి అర్థంకాలేదు - ఆవిడకు అర్థమయ్యేలా ఎలా చెప్పాలో ప్రభుకు అర్థంకాలేదు - ముందుకు నడుస్తోన్న తరంలోని అభ్యుదయ దృక్పథం ప్రభుది-వెనుకబడిన తరంలోని మగ్గిపోయిన భావాలతోకూడిన మంచి తనం లక్ష్మీదేవిది...

అయినా ప్రభును గట్టిగా ఏమీ అనలేదు. ఎందుకంటే ఆ కుటుంబాని కంతకూ ప్రభు ఒక్కడే ఆధారం-ప్రభు తండ్రి చంద్రశేఖరరావుకు తాతలనాటి ఆస్తులు రాకపోయినా ఆ దర్జాలన్నీ వచ్చాయి. ఉన్న కొంచెమూ కూడా తగల బెట్టుకున్నాడు-ఉద్యోగం చెయ్యటం చిన్నతనమని చెయ్యడు - ఎకౌంటెంట్‌గా ప్రభుతెచ్చే అయిదువందలతోనే ఆ కుటుంబం నడవాలి - తనకు సరీగ్గా అన్నీ అమరటంలేదని చంద్రశేఖరరావు భార్యమీద ఎప్పుడూ చిరాకుపడుతూ ఉంటాడు-లక్ష్మీదేవి అవన్నీ శాంతంగా సహిస్తూ భర్తను సంతృప్తిపరచటానికే ప్రయత్నించేది - తన కష్టార్జితం తల్లి దగ్గరనుండి తీసుకుని తండ్రి పేకాటలో తగలెయ్యటం ప్రభు సహించలేకపోయేవాడు-

''నాన్నకు డబ్బు ఇయ్యకమ్మా !'' అనేవాడు -

"అడుగుతోంటే లేదనటం ఎలా ?" అనేది లక్ష్మీదేవి... 'భర్తమాట కాదన మంటావా ?' అన్న ధోరణిలో-

ఈ రకమైన మంచితనం ప్రభుకు నచ్చలేదు- రానురాను తల్లికికూడా డబ్బు అందకుండా జాగ్రత్తపడేవాడు-

తన తల్లి చాలా మంచిది-కానీ ఆ మంచితనం ఒక శతాబ్దం వెనుకటిది !

నీరజ ఆఫీస్‌రూంలో కూచుందంటే, తల్లి ఇంట్లోకి రానియ్యలేదన్న మాట ! తను తల్లిని గౌరవిస్తాడు-కానీ భయపడడు.

నీరజనుచూసి ఆప్యాయంగా నవ్వాడు-సమాధానంగా నవ్వబోయిన నీరజ ప్రభు వెనకనే వస్తోన్న నీలకాంత్‌నుచూసి ఆగిపోయింది. అంతవరకూ సహనంతో కూచున్నది, అక్కడ నిలవలేనట్లు వెళ్ళడానికి లేచింది- దారికి అడ్డు తగులుతున్నట్లు గుమ్మానికి చేతులానించి నిలబడ్డాడు నీలకాంత్. నీరజ ముఖం లోకిచూస్తూ నవ్వాడు-నించున్న నీరజ మళ్ళీ కూలబడింది-

*   *   *   *

"కంగ్రాట్యులేషన్స్ నీరజా! గూండాల చేతుల్లో పడికూడా తప్పించుకుని బయటపడ్డావు..."

నవ్వుతూ అన్నాడు నీలకాంత్.

పాలిపోయిన నీరజ ముఖంచూసి జాలిపడ్డాడు ప్రభు.

"ఫర్‌గెట్ ఇట్ నీలకాంత్?" అన్నాడు కటువుగా.

"ఏం? నేను అన్నదాన్లో తప్పు ఏముంది?"

"తప్పు ఉందనికాదు – ఎందుకు అనవసరంగా మనసుకు కష్టం కలిగించే విషయాలు కెలుక్కోవటం?"

"నో! నో! ఇందులో కష్టపెట్టుకోవలసింది ఏమిలేదు."

"నీరజా! ఆ గూండా లెవరో నీకేమీ తెలియదా? డర్టీ రోగ్స్! వాళ్ళను శిక్షించకుండా వదిలిపెట్టకూడదు..." నీరజ చివ్వున తలెత్తింది – ఎర్రబారిన కళ్ళు నిప్పురవ్వలను చిమ్మాయి - అంతసెగకూ తట్టుకుని నిర్లక్ష్యంగా నవ్వాడు నీలకాంత్.

"ఇంతవరకూ జరిగిందీ జరగబోయేదానితో పోలిస్తే చాలా అల్పం నీరజా! నువ్వు ఆ గూండాలా చేతుల్లోంచి బయట పడినా, ఈ సమాజం నిన్ను మళ్ళీ వాళ్ళ దగ్గిరకు...ఇంకా అంతకంటె నీచుల దగ్గిరకు తరమక మానదు..."

"నీలకాంత్!" ప్రభు అసహనంతో అడ్డుతగిలాడు—

"సమాజమంటే అమ్మలక్కలు, స్వార్థపరులు మాత్రమే కాదు - నువ్వూ, నేనూ కూడా ఉన్నాం...మన అండ ఉన్నంత వరకూ నీరజకు భయంలేదు!"

"అవుననుకో! కానీ ఒక్క విషయం అర్థంచేసుకో! అసలు మూఢత్వమే ప్రమాదకరమైనది...అందులో సామూహికమైన మూఢత్వం మరింత పట్ట పగ్గాలు లేనిది! పరవాలేదు నీరజా! ఏ క్షణంలోనయినా నేను నీకు సహాయం చెయ్యటానికి సిద్ధంగా ఉంటాను."

ఆడపులిలా చూసింది నీరజ–

"నీ సహాయం కోరే దుర్దశ నాకు కలిగిననాడు...నాకు సహాయం చెయ్యటానికి నువ్వు బ్రతికి ఉండవు."

"నీరజా?" వారిస్తున్నట్లు అన్నాడు ప్రభు...నీలకాంత్ స్నేహంగా ప్రభు భుజంమీద చేత్తో పట్టి "పోనీలే ప్రభూ! నీరజ నన్ను అర్థంచేసుకునే రోజు రాకపోదు. అప్పటి వరకూ నేను శాంతంగా ఎదురుచూడగలను. ఇప్పుడు నేను మీ మధ్య ఉండటం మంచిది కాదు - వస్తాను–" అని నవ్వుతూనే వెళ్ళిపోయాడు.

నీలకాంత్ వెళ్ళిపోగానే నీరజ ఆర్తిగా ప్రభు రెండుచేతులూ పట్టుకుంది...

"ప్రభూ ! నామాట విను ! నీలకాంత్‌తో స్నేహం మానెయ్యి..."

ప్రభు వెంటనే సమాధానం చెప్పలేకపోయాడు. నీలకాంత్ చేసింది తప్పు కావచ్చును - కాని, తన తప్పు తనే ఒప్పుకుని పశ్చాత్తాపపడ్డాక కూడా క్షమించకపోవటం సమంజసమేనా ?

ప్రభు, నీలకాంత్ చిన్నప్పటినుండీ స్నేహితులు కాకపోయినా ఒకరికొకరు తెలుసు ... నీలకాంత్ తండ్రి బాగా పలుకుబడి ఉన్న వ్యక్తి ... అంత పలుకుబడి సంపాదించిపెట్టిన డబ్బు కూడా ఉంది. సినిమాలకూ, షికార్లకూ విచ్చలవిడిగా డబ్బు ఖర్చుపెట్టే నీలకాంత్‌ను స్నేహితులంతా ఒక నాయకుడి లాగా చూసేవారు. ప్రభు ఒక్కడే నీలకాంత్ డబ్బుకు లొంగేవాడు కాదు. నీలకాంత్ ఎప్పుడూ స్టూడెంట్ లీడర్‌గా ఉండేవాడు-ఏదో ఒక విధంగా అల్లర్లు రెచ్చగొట్టడం ... ఆ అల్లరిలో తను నాయకుడుగా ఉండటం అతనికి బాగా ఇష్టం ... డిగ్రీ తీసుకున్నాక ప్రభు ఒక ఫరమ్‌లో ఎకౌంటెంట్‌గా చేరాడు. నీలకాంత్ మాత్రం స్టూడెట్ లీడర్ కావాలని ... స్టూడెంట్‌గానే ఉండాలని మరొక సబ్జెక్ట్‌తో మళ్ళా యమ్.ఏ.లో చేరాడు.

ఒక రోజు తన ఫ్రెండ్స్ అందరికీ ఒక హోటల్‌లో పార్టీ ఇస్తున్నాడు నీలకాంత్...నీరజతో కలిసి హోటల్‌కి వచ్చిన ప్రభును చూసాడు. వాళ్ళిద్దరూ ఫేమిలీరూంలో కూచోగానే "హలో ప్రభూ !" అంటూ తను లోపలకు వెళ్ళాడు. నీలకాంత్‌ను చూడ్డగానే నీరజ ముఖం జేవురించింది.

నీలకాంత్ నీరజను చూస్తూ దీనంగా "నన్ను క్షమించండి! ఆ రోజు తొందరపడ్డాను. అప్పటినుంచి ఇప్పటివరకూ మీకు క్షమార్పణ చెప్పుకోవాలని చూస్తూనే ఉన్నాను'' అన్నాడు.

ప్రభు ఆశ్చర్యంగా ''మీ కిద్దరికీ పరిచయం ఉందా?'' అన్నాడు.

నీలకాంత్ అంతకంటె ఆశ్చర్యంగా "ఈవిడ నీ కేమీ చెప్పలేదా?" అన్నాడు.

"లేదు.''

"అబ్బా! ఎంత విశాలహృదయం! మీ ఇద్దరిముందు నేనే క్షుద్రుడిగా ఫీలవు తున్నాను, ప్రభూ! నా తప్పు నేనే నీ ముందు ఒప్పుకుంటాను. నువ్వు ఏ శిక్ష విధించినా సరే, అసహ్యించుకున్నా సరే. నీకు తెలుసుగా! నేను అప్పుడప్పుడు తాగుతాను, కొన్నిసార్లు కొంచెం ఎక్కువగా కూడా తాగుతాను. ఆరోజు ఎక్కువ గానే తాగాను. మా ఇంట్లో ఎవరూ లేనప్పుడు...శీతాకోక చిలుకలను ఇంటికి రప్పించుకోవటం నాకు అలవాటే. ఆ రోజూ అలాంటి చిలుక కోసమే ఎదురు చూస్తున్నాను - నీరజ నా గదిలోకి వచ్చింది - నా కోసమే వచ్చిందనుకున్నాను చెయ్యిపట్టుకుని దగ్గిరకు తీసుకోబోయాను - ఛెళ్ళుఛెళ్ళున నా రెండు చెంపలూ వాయించింది. నా మైకం దిగిపోయింది. నీరజను క్షమార్పణ కోరుకోవాలను కున్నాను. కానీ అప్పటికే ఆవిడ వెళ్ళిపోయింది... పభూ! నన్ను క్షమించు. నేను చేసింది తప్పు. లేదనను. కానీ, పొరపాటున జరిగింది..."

ప్రభు చేతులు పట్టుకున్నాడు. నీలకాంత్ కళ్ళలో నీళ్ళు స్పష్టంగా కనిపి స్తున్నాయి.

ప్రభు వెంటనే ఏమీ అనలేకపోయాడు. నీరజవంక చూసాడు. నీరజ పెదవులు బిగించుకుని కూచుంది...

"దట్సాల్‌రైట్! జరిగింది మరిచిపో!'' అన్నాడు, ఆ సందర్భంలో అంత కంటే ఏమనాలో అర్థంకాక...

"థేంక్యూ!" అని ప్రభుచేతిని సంతోషంగా ఊగించి నీరజవైపు తిరిగి మర్యాదగా తలవంచి తన స్నేహితుల మధ్యకు వెళ్ళిపోయాడు నీలకాంత్.

నీలకాంత్ వెళ్ళిపోగానే ప్రభు నీరజతో ''అతను చెప్పింది నిజమేనా? నువ్వు వాళ్ళ ఇంటికి వెళ్ళావా?" అన్నాడు.

"అవును, వెళ్ళాను!"

"దేనికి?"

"ఉద్యోగం కోసం. ప్రసాదరావుగారికి చాలా పలుకుబడి ఉందనీ...ఆయనను కలుసుకుని మాట్లాడితే నాకు ఉద్యోగం తేలిగ్గా దొరుకుతుందనీ చెప్పారు. నేను ప్రసాదరావు గారింటికి వెళ్ళాను. భయపడలేదు, భయపడవలసిన అవసరం ఉంటుందని నాకు తెలియదు. నాకు నౌకరు కనిపించాడు. "ప్రసాదరావు గారు ఉన్నారా?" అని అడిగాను. "పైన ఉన్నారు, వెళ్ళండి" అన్నాడు. తీరా అక్కడ ఈ నీలకాంత్..."

ఆగిపోయింది నీరజ...నీలకాంత్ పేరు ఉచ్చరిస్తున్నప్పుడు నీరజ మనసులో మంట అంతా కళ్ళలో కనిపించింది. ప్రభు ఓదార్పుగా నీరజచేతిమీద తడ్తూ "సరేలే! మరిచిపో!" అన్నాడు.

"ఛీ! దుర్మార్గుడు!" అక్కసుగా అంది నీరజ. పకపక నవ్వాడు ప్రభు.

ఆ తర్వాత నీలకాంత్ ప్రభును వదిలిపెట్టలేదు.

"ప్రభూ! అందరూ నా డబ్బుకోసం నాచుట్టూ కాకుల్లా చేరేవారే! నాకు నిజమైన స్నేహితులు లేరు. నీ స్నేహం వదులుకోలేను..." అన్నాడు.

"అదేమిటి నీలకాంత్! ఎవరైనా నీ స్నేహం దొరకటం అదృష్టం అనుకుంటారు."

"అవును. నువ్వొక్కడివే అలా అనుకోవు. స్నేహాన్ని స్వార్థానికి మార్చుకునే కపటం నీకు లేదుగనుక. అందుకే నీ స్నేహం దొరకటం నా అదృష్టమని అనుకుంటున్నాను..."

ప్రభు తానై నీలకాంత్ స్నేహాన్ని కోరలేదు కానీ కోరివస్తోన్న నీలకాంత్‌ను పొమ్మనలేకపోయేవాడు. నీలకాంత్ రానురాను ప్రభుఇంట్లో కూడా సన్నిహితుడైపోయాడు. లక్ష్మీదేవికీ యశోధరకూ కూడా నీలకాంత్ అంటే ఇష్టమే. యశోధర నీలకాంత్‌ను కూడా "అన్నయ్యా!" అనే పిలుస్తుంది. నీలకాంత్ కూడా యశోధరను సొంత చెల్లెలులాగే చూసేవాడు. యశోధరకు పెళ్ళి సంబంధాలు నీలకాంత్ చూసేవాడు. ఒక డాక్టర్‌తో సంబంధం నిశ్చయించింది కూడా నీలకాంతే! నీరజ వచ్చినప్పుడు మాత్రం నీలకాంత్ చాలా సంకోచపడేవాడు. సాధారణంగా అక్కడి నుంచి వెళ్ళిపోయేవాడు. ప్రభు తనే బలవంతపెట్టి

నీలకాంత్‌ను కూర్చోబెట్టేవాడు... నీరజకు మాత్రం నీలకాంత్‌ను చూసినప్పు డల్లా తేళ్ళూ జెర్రులూ పాకుతున్నట్లే ఉండేది.

"ఆ నీలకాంత్‌తో స్నేహం మానెయ్యి ప్రభూ!" అనేది.

"ఏం? మళ్ళా ఏమైనా అసభ్యంగా ప్రవర్తించాడా?"

"లేదు...కానీ..."

"నీరజా! ఆనాటి సంగతి మరిచిపో! పొరపాటు అనటానికి ఆధారముందిగా! మనుష్యులను అసహ్యించుకో కూడదు!"

ఇంకేమీ మాట్లాడలేకపోయేది నీరజ.

నీరజను గూండాలు ఎత్తుకుపోయారని విన్నప్పుడు ప్రభు పిచ్చివాడై పోయాడు. నీలకాంత్, ప్రభు కూడా ఉండి ధైర్యం చెప్పాడు. నీరజ తిరిగి వచ్చిందన్న వార్తను ప్రభు ఆఫీసుకే వెళ్ళి చెప్పాడు. అలాంటి నీలకాంత్‌ను నీరజ నిష్కారణంగా అనుమానించటం ప్రభుకు నచ్చలేదు.

"ఆనాటి పొరపాటేనా? మళ్ళీ నిన్ను అవమానించాడా?" అన్నాడు.

నీరజ సమాధానం చెప్పలేకపోయింది. తన ముఖం అతనికి కనిపించకుండా తల మరింత క్రిందకు దించుకుంది.

*　　*　　*　　*

జగమంతా చైతన్యంతో ఉన్నప్పుడు మాటుమణిగిఉండి, సూర్యుడు మాటు మణిగి లోకమంతా నిశ్శబ్దంలోకి జారుకున్నప్పుడు సందడించేవి రెండే రెండు రంగాలు- ఒకటి వ్యభిచారగృహాలు-రెండు దొంగల గుంపులు

రాజేశ్వరి ఆధ్వర్యాన ఆ వ్యభిచార గృహం చాలా సందడిగా ఉంది. కొందరు గుంపులుగాచేరి పాటలు పాడుకుంటున్నారు. మరికొందరు ఇంకా చిన్న వాళ్ల డేన్స్ నేర్చుకొంటున్నారు. మూసుకున్న తలుపులవెనకనుంచి కిలకిలారావాలు వినిపిస్తున్నాయి. తమ సరసుడు బానబొజ్జవాడయినా, చిడుమువంటివాడయినా మొరటువాడయినా, అర్భకుడయినా, వాళ్ళుమాత్రం అలా నవ్వుతూనే వున్నారు నవ్వడానికే పుట్టినట్లు...కన్నీరు కార్చే అధికారం శాశ్వతంగా పోగొట్టుకున్నట్ల తన పక్కనే పడుకున్న వాడి జుట్టులోకి వేళ్ళుపోనిచ్చి ఆప్యాయంగ నిమురుతూ ఏదో చెప్పబోయి ఆగిపోయింది సుశీల......

"ఏమిటి?" అన్నాడు బాలూ...

"ఏంలేదు. నేను చెప్పినా మీరు నమ్మరు."

బాలూ నవ్వాడు.

"ఎందుకు నవ్వుతున్నారు?"

"నేను నమ్మటం వలన నీకు లాభంగాని, నమ్మకపోవటం వలన కలిగే నష్టం గాని ఏమైనా ఉందా!"

"ఉంది. మీరు నమ్మగలిగితే నాకు ఆనందం కలుగుతుంది."

"అయితే చెప్పు!"

"ఎందుకు? నా ఆనందంకోసం నమ్మినట్లు అబద్ధమాడతారా?"

"ఎంతపిచ్చిదానివి? మా ఆనందంకోసం మీరు అబద్ధాలాడవలసిందేకాని, మా కేంకర్మ! మేం నిర్భయంగా నిజాలు చెప్పగలిగేచోటు ఇదే!"

సుశీల ఒక నిట్టూర్పు విడిచింది—నిదానంగా అంది. "పాతివ్రత్యం అంటే నాకు తెలియదు. పతివ్రతగా ఉండే అవకాశమూ రాలేదు. కానీ మీరు నాకు తెలిసిన తరువాత...ఇంకెవరితోనూ గడపలేకపోతున్నాను. మరొకరి చెయ్యి నామీదపడితే నరకం అనుభవిస్తున్నాను..."

బాలూ ఏ సమాధానమూ చెప్పలేదు. 'నామాటలు నమ్మరా?' అని సుశీల అడగలేదు...

సుశీల పక్కన పడుకున్న బాలూ చటుక్కున లేచాడు సుశీల బిత్తరపోయి చూస్తూ ఉండగానే తన జేబులోంచి నోట్లు తీసి సుశీలకిచ్చాడు...

"ఇవి దేనికి?"

"నేను మళ్ళీ పదిహేనురోజులకి గాని రాను. అప్పటివరకూ మిగిలిన నరసుల బారినుండి నువ్వు తప్పించుకోవటానికి..."

"ఈ డబ్బు మీరు నాకిచ్చినంత మాత్రాన మిగిలినవాళ్ళను నేను రానియ్యనని నమ్మకమేమిటి?"

బాలూ గట్టిగా నవ్వాడు. అప్పుడప్పుడు అతను అలాగే నవ్వుతాడు. ఎదుటివాళ్ళ తెలివితక్కువతనాన్ని చూసి జాలిగా నవ్వుతున్నట్లు ఉంటుంది అది. ఆ నవ్వంటే సుశీలకు చాలా ఇష్టం...

"నేను ఈ డబ్బు ఇచ్చింది నిన్ను నాకే ఉంచుకోవటానికి కాదు. నువ్వు నరకం అనుకునే దానినుండి తప్పించుకోవటానికి..."

"ఒకవేళ నేను మిమ్మల్ని మోసంచేస్తున్నానేమో!"...

"అయినా బాధలేదు. నేను ఈ డబ్బు మోసంతో సంపాదించినదే!"

"నేను నమ్మను? మీరు మోసం చెయ్యరు!"

"నీ కెలా తెలుసు?"

"మీరు మంచివారు! ఆ మాట మీ ముఖంమీద స్పష్టంగా వ్రాసి ఉంది..

మనసు కలుక్కుమంది బాలూకు! అందరూ ఇదే పాట! నువ్వు మంచివాడివి అని...'కాను...కాను...కాను' అని అతడు ఎంత మొత్తుకున్నా ప్రయోజనం లేకపోతోంది. తను మంచివాడుకాదు! ఏ మాత్రమూ కాడు! మరి, తన ముఖం ఎందుకు మంచివాడి ముఖంలా ఉండాలి? తను ఇంకా ఎంత చెడ్డవాడైతే తన ముఖం చెడ్డవాడి ముఖంలా తయారవుతుంది? "నన్ను ఎన్ని తిట్లు తిట్టినా సహిస్తాను. కాని, 'మంచివాడు' అని మాత్రం అనకు..."

చిరునవ్వుతోనే శాసిస్తున్నట్లుగా అన్నాడు. బాలూలో సుశీలకు వింతగా అనిపించేది అది ఒకటి...ఉండుండి అత నేదో శాసిస్తున్నట్లు అంటాడు. చిరునవ్వుతోనే అంటాడు. అయినా ఆ మాట కాదనటానికి మాత్రం ఎవరికీ దమ్ములుండవు.

"నమ్మాను!"

"ఒక వేశ్యను! డబ్బుకోసం ఎలాటి మాటలైనా మాట్లాడగలిగిన దానిని నా మాటలు నమ్మగలిగారా?"

''నమ్మగలిగాను - నువ్వు నన్ను ప్రేమిస్తున్నావని అర్థంచేసుకున్నాను గనక..."

సుశీల ముఖం వింతకాంతితో వెలిగింది.

"నేను మిమ్మల్ని...సరే, ఎప్పుడు అర్థంచేసుకున్నారు?"

"నీకు నేను 'సుశీల' అని పేరుపెట్టిన రోజు..." సుశీల మనసు ఆనందంతో నిండిపోయింది.

బాలూ అందగాడు. బాహ్య సౌందర్యాలకు మురిసిపోయే దశ ఏనాడో దాటిపోయింది సుశీలకు. ఇప్పు డావిడకు, అందంగాడూ, వికారీ...అందరూ ఒకటే! బాలూ తరచు వచ్చేవాడుకాదు—నెలకొకసారి వస్తే గొప్ప...వచ్చినప్పుడల్లా సుశీల దగ్గరకే వచ్చేవాడు.

సుశీల ఒకసారి సరదాగా "ఎప్పుడూ నాదగ్గరకే వస్తారు. నేను అంత అందంగా ఉంటానా?" అంది.

"నీకంటె అందమైన వాళ్ళను లక్షమందిని చూసాను!"

''మరి?..."

"నీలో ఏదో పోలిష్డ్ నేచర్ ఉంది. బహుశః పెద్దింటి పిల్లవు అయి వుంటావు..."

''ఓహో! పెద్దింటి పిల్లననే గౌరవంతో వస్తున్నారా?" అక్కసుగా అంది.

"కాదు. నీ దగ్గర మరొక మనిషితో...సాటి మనిషితో కాలం గడిపిన సంతృప్తి కలుగుతోంది నాకు-అందుకని వస్తున్నాను..."

తెల్లబోయి చూసింది సుశీల...'సాటి మనిషితో కాలం గడపగలిగిన సంతృప్తి... సాటి మనుష్యులతో కాలం గడపగలిగే అవకాశం ఇతనికి లేదా? ఇంత డబ్బున్న ఆసామికి...'

మరొకసారి బాలూ సుశీలను దగ్గరకు అదుముకోబోతోంటే 'అబ్బా' అంది సుశీల.

"ఏం?" అన్నాడు బాలూ.

''ఉదయం జారిపడ్డాను. నడుము కొద్దిగా పట్టింది. పరవాలేదులెండి!"

సుశీల తనే దగ్గరగా రాబోయింది. బాలూ సుశీల చేతులు మృదువుగా తొలగించి ''నిద్రపో! నిద్రలో అదే సర్దుకుంటుంది'' అన్నాడు

తెల్లబోయి ది సుశీల

"అయితే మీ డబ్బు మీ కిచ్చేస్తాను."

"నేను వెళ్ళిపోవటంలేదు. ఇక్కడే ఉంటాను. అంచేత ఆ డబ్బు తీసుకోలేను..."

అటువైపు తిరిగి కొన్ని క్షణాలలోనే హాయిగా నిద్రపోయాడు బాలూ.

నిద్రపోతున్న బాలూను చూసిచూసి నెమ్మదిగా అతనికి మెలకువ రాకుండా

మీద చెయ్యివేసింది సుశీల. తనంత తానుగా ఎవరినైనా ఆపేక్షతో స్పృశించటం, చాలా రోజుల తరవాత అదే మొదటిసారి సుశీలకు.

మూడు గంటలకు ఎవరో లేపినట్లు లేచి కూచున్నాడు బాలూ.

సుశీల నవ్వి "నేను మిమ్మల్ని లేపకూడదని అనుకున్నాను..." అంది

"నువ్వు నిద్రపోలేదా?"

బాలూ జాలిగా చూశాడు.

"పాపం! మమ్మల్ని ఆనందపెట్టడానికి ఎంత త్యాగం చేస్తున్నారు మీరు!"

నిర్ఘాంతపోయింది సుశీల.

తమ వృత్తిని గురించి ఇంతవరకూ ఎందరెందరో ఎన్నెన్ని రకాల మాటలో అన్నారు. కొందరు సమాజానికి చీడపురుగులని అన్నారు. మరికొందరు జలగలని అన్నారు. కొందరు ఉదారులు సానుభూతి చూపి, జాలిపడ్డారు. కాని త్యాగం అనే మాట మాత్రం ఇంతవరకూ ఎవ్వరూ వాడలేదు.

"ఏమన్నారు? మళ్ళీ అనండి!" అంది.

"ఏమో! మరచిపోయాను!" నవ్వి వెళ్ళడానికి లేచాడు బాలూ.

సుశీల మంచంమీదనుంచి లేచి బాలూ రెండు చేతులూ పట్టుకుని కళ్ళకద్దుకుంది.

బాలూ తన చేతులకయిన తడిని చూసుకున్నాడు. సుశీల చెమ్మగిల్లిన కళ్ళను చూశాడు. తలవంచుకుని వెళ్ళిపోయాడు.

అప్పటినుండే సుశీల మనసు బాలూ రాకకోసం ఆరాటంతో ఎదురుచూడసాగింది. అతడు వెళ్ళిపోతుంటే 'అప్పుడేనా?' అనిపించేది. అయినా నోరు విప్పి ఏమీ మాట్లాడేదిగాదు. తనలాటి వ్యక్తి నోట ప్రేమ సంభాషణలు ఎంత హాస్యాస్పదంగా ఉంటాయో ఊహించలేని వ్యక్తి కాదు సుశీల. అంతేకాదు వెనకటిలా కృత్రిమపు అల్లరి మాటలు కూడా మాట్లాడలేకపోతోంది.

"నీ పేరేమిటి?" అన్నాడు ఒకనాడు బాలూ.

"మాకు ఒక పేరని ఏముంది? ఇక్కడికి వచ్చే మీరంతా మీ వివరాలు చెప్పరు_మా వివరాలు అక్కర్లేదు. ఎవరికి కావలిసిన పేరుతో వాళ్ళు పిలుచుకుంటారు. రాణీ అనో జానీ అనో...మీరే చెప్పండి. నాకు ఏ పేరు పెడతారో "

"నాకు మూడ్ వచ్చినప్పుడు పెడతాను. ఇప్పుడు కాదు!"

రానురాను సుశీల మనసు మరీ బాలూతో నిండిపోసాగింది. అతడు తన

దగ్గర ఉండే కొద్దిపాటి సమయంలో అతనికి తన దగ్గర ఉన్నదంతా...ఇంకా ...ఇంకా ఎలా అర్పించుకోగలనా అని ఆరాటపడేది

బాలూ చేతిని తన చెక్కిలి కానించుకుని తన్మయత్వంతో కళ్ళు మూసుకున్న సుశీలను చూసి "నీకు పేరు పెడతాను" అన్నాడు బాలూ.

"పెట్టండి.?"

"సుశీల!"

ఉలిక్కిపడింది సుశీల.

"నన్ను వెటకారం చేస్తున్నారా ?"

"లేదు! లేదు! నిన్ను నిజంగా అలా పిలుచుకోవాలని అనిపించింది."

సుశీల వెక్కి వెక్కి ఏడ్చింది. సుశీల ఏడుపు మరిచిపోయి ఎన్నో రోజులయింది. అన్ని రోజులుగా పేరుకున్న దుఃఖమంతా పొంగివచ్చింది.

"ఒకప్పుడు నేను నిజంగా ఆ పేరుకు తగినదానినే ఒక దుర్మార్గుడు అమయకురాలిని నన్ను ప్రేమ పేరుతో మోసగించాడు. గుళ్ళో స్నేహితులందరి ముందూ పెళ్ళి కూడా చేసుకున్నాడు. ఆ తరవాత ఈ ఊరు తీసుకొచ్చి ఈ బ్రోతల్ కి అమ్మేసాడు. ఎన్నెన్నో ప్రణయ కలాపాలకూ, అంతులేని వాగ్దానాలకూ తీయని అనునయాలకూ మూల్యం ఇది!"

"బాధపడకు! పోనీ, ఇప్పుడు బయటపడాలని అనుకుంటున్నావా?"

"ఇప్పుడా? ఎందుకు ? ఆ బయటి సమాజంలో బాధలకంటె ఈ బ్రతుకే నయం! చెడిపోయినదాన్ని అని నన్ను తరిమి తరిమి పీక్కు తినరూ! మీరు 'సుశీల' అంటున్నారు..."

"నాకు మాత్రం నువ్వు సుశీలవే! అంతకంటే నే నేంచెయ్యగలను."

"ఏం చెయ్యలేరూ? మీరు మంచివారు. చదువూ, సంస్కారమూ ఉన్నవారు. ఇప్పటికైనా అలాంటి దుర్మార్గుల్ని నాశనం చెయ్యలేరూ? సమాజంలో జరుగుతోన్న అన్యాయాలను ఎదుర్కోలేరూ?"

బాలూ ముఖం పాలిపోయింది.

తను సమాజంలో జరుగుతోన్న అన్యాయాలను ఎదుర్కోగలడా? అంత శక్తి తనకు ఉంటే...

* * * * *

బాలూ కమర్షియల్ టేక్స్ ఇనస్పెక్టరయ్యాడు. ఇంచుమించు ప్రతి ఒక్కరూ అతని అదృష్టానికి అసూయపడుతూ కంగ్రాట్యులేట్ చెయ్యసాగారు. బాలూ

ఆశ్చర్యపడుతూ "ఇది మామూలు ఉద్యోగమే కదా! ఇందులో అంతగా అభినందించవలసింది ఏముంది!" అన్నాడు.

"చాల్లేవయ్యా! ఉద్యోగం మామూలుదే! కానీ ఈ మామూలు ఉద్యోగంలో వచ్చే మామూళ్ళు మాత్రం మామూలుగా ఉండవు-" అని వచ్చింది సమాధానం...

లంచాలుపట్టే అవకాశం ఉన్న ఉద్యోగం దొరకటం అదృష్టంగా భావించటం...ఆ విషయాన్ని బాహాటంగా ప్రకటిస్తూ అభినందించటం... ఇంకా పూర్తిగా బండబారని బాలూ మనసుకు విడ్డూరంగానే తోచింది. తనను అభినందించే ఇందరిలో ఒక్కరికైనా 'లంచం పట్టనివాళ్ళుకూడా ఉండవచ్చు-' అనే ఊహకూడా రావటంలేదు

ఉద్యోగంలో చేరాక ఈ లంచాలు తీసుకోవడం ఎంత 'మామూలు' విషయమో మరింత బాగా అర్థంకాసాగింది బాలూకు.

మొదటిసారి బాలూ ముఖం చిట్లించుకుని "నా దగ్గర ఈ ప్రస్తావన తేకండి" అన్నప్పుడు అవతలి వ్యక్తి బాలూ లంచం వద్దని అంటున్నాడని ఊహించుకోలేక పోయాడు.

"ఈ రేటు మీకు గిట్టుబాటు కాదా? పోనీ మీ మనసులో ఏముందో చెప్పండి-ఆలోచిద్దాం;" అన్నాడు దర్జాగానే.

"దయచేసి మరొకసారి ఇలాటి మాటలు మాట్లాడకుండా వెళ్ళిపోండి-లేకపోతే ఈ వ్యవహారం చాలా దూరం వెళ్తుంది." అన్నాడు కోపంగా.

అప్పటికి అవతలి వ్యక్తి కొంచెం ఆశ్చర్యంగా "మీ ఉద్దేశం ఏమిటో స్పష్టంగా చెపితే..." అంటూ నాన్చాడు.

"గెటవుట్" అని అరిచాడు బాలూ గట్టిగా, ఆఫీస్ ప్రతిధ్వనించేలా...

అప్పటికికాని ఆ పెద్దమనిషికి బాలూ నిజంగా లంచం వద్దంటున్నాడని అర్థంకాలేదు-అర్థమయ్యేక "వెధవ్వేషాలు!" అని సణుక్కుంటూ వెళ్ళిపోయాడు బాలూ మామూళ్ళు తీసుకునే మనిషి కాదని అందరికీ తెలిసిపోయింది. అందరికీ బాలూ అంటే ఒక చులకన భావం ఏర్పడిపోయింది-అంతటా అవినీతి విచ్చలవిడిగా నాట్యంచేస్తున్న మాట నిజమే! కానీ ఇటీవల కొందరు పనికిమాలిన అధికారులు బాలూ లాంటి పైత్యకారులూ...అవినీతిని నిర్మూలించటానికీ... లంచగొండులను పట్టుకోవటానికీ కూడా పూనుకుంటున్నారు! బాలూ లాంటి

వాళ్ళ మూలంగా పట్టుబడితే పరువుపోతుంది. ఉద్యోగమూ పోతుంది.

ఒకసారి బాలూకు కొంచెం తలనొప్పిగా ఉండి ప్యూన్‌ని కాఫీ తెమ్మన్నాడ

"నేను తేలేను సార్! అది నాపని కాదు!" అన్నాడు వాడు విసురుగ

పక్కకు వెళ్లి బాలూకు వినపడేలాగానే "రూపాయి మామూలు దక్క నియ్యడు కాని కాఫీ కావాలట, కాఫీ..." అన్నాడు అక్కసుగా...మిగిలిన వాళ్ళంతా ఘొల్లున నవ్వారు...

తనను చూసి ఎందుకు నవ్వుతున్నారో బాలూకు తెలుసు-ఎందుకు నవ్వు తున్నారో అర్థంకావటంలేదు.

మొదటి నెల జీతం అందుకుని తల్లి చేతిలో పెట్టినప్పుడు బాలూ ఆనందానికి అంతులేదు-అతనికి ఈ లోకంలో ఉన్నది తల్లి ఒక్కత్తే!

బాలూ తల్లి అందమైనదే! గుణవంతురాలు కూడా! అయినా బాలూ తండ్రి మరొకతెను తెచ్చుకున్నాడు-బాలూతల్లిని ఇంట్లోంచి వెళ్ళిపోయేలా చేశాడు ఈ కథ తల్లినోటనే విన్నాడు బాలూ. ఆ సంగతి చెప్తున్నప్పుడు బాలూ తల్లి ఏనాడూ భర్తను నిందించేది కాదు...ఏదో కథ చెప్తున్నట్లు చెప్పేది-ఆ తర్వాత బాలూతల్లి అన్నగారి పంచనచేరింది. అన్నగారికీ,వదినగారికి కూడా బాలూతల్లిపట్ల ఎలాంటి ఆదర భావమూ లేదు. ఆర్థికంగా బాలూ తల్లి అన్నమీద ఆధారపడి లేదు-ఆవిడ సంగీతం నేర్చుకుంది. మెట్రిక్ పాసయింది. భర్త దగ్గరనుండి విడి పోగానే ఒకస్కూల్‌లో సంగీతం టీచర్‌గా చేరింది-తన మావ, అత్త అనె మాటలు భరించలేక, బాలూ "అమ్మా, ఇక్కడినుండి వెళ్ళిపోదాం!" అనేవాడు జ్ఞానం వచ్చిన దగ్గరనుండే...

"వద్దు బాలూ! వయసులో ఉన్న ఆడదాన్ని ఒంటరిగా ఉండటం మంచిది కాదు-ఎన్ని గొడవలున్నా మనం మామయ్య దగ్గరే ఉండాలి!" అనేది.

బాలూ చదువు విషయంలో తల్లి ఏమాత్రమూ అశ్రద్ధ చెయ్యలేదు-చదువు కోవటంలో బాలూకూడా అశ్రద్ధ చెయ్యలేదు.

అన్న పిల్లలు పెరిగి పెద్దవాళ్ళయ్యాక, బాలూ ప్రయోజకుడయ్యాక వృద్ధాప్యం మీదపడ్డాక అప్పుడు అన్నదగ్గరనుండి విడిపోయింది బాలూతల్లి..

తల్లి చేతిలో తన జీతమంతా పెట్టిన ఆనందం ఎక్కువ కాలం నిలవలేదు బాలూకి. ఆ మరునాడే తల్లి అందమైన నూటుబట్ట బాలూకోసం కొని తెచ్చింది

"చూడు! బాగుందా?" అంది.

బాలూ చాలా బాధపడ్డాడు...

"అలా అయిపోయావేం? నా సెలక్షన్ నీకు నచ్చలేదా?" చిరునవ్వుతో అంది. అతడు ఎందుకు బాధపడుతున్నాడో అర్థమయినా...

"అది కాదమ్మా! నిన్ను చీరలు కొనుక్కోమన్నాను..."

"న్నావు—నాకు నూటుగుడ్డ కొనాలనిపించింది, నేను స్వార్థపరురాలినిరా! నా ఆనందమే నాకు ప్రధానం..." నవ్వుతూ అంది బాలూ తల్లి.

చినప్పడినుండి కష్టాలనే అనుభవిస్తూ చిరునవ్వు నవ్వుతోన్న ఆ 'స్వార్థ పరురాలి' ముఖంలోకి చూస్తూ మరేమీ మాట్లాడలేకపోయాడు బాలూ.

తన తల్లి కళ్ళలో ప్రతిఫలిస్తోన్న ఆనందం...అది చాలు అతనికి!.

సేఠ్ రమణ్‌లాల్ పేరు తెలియనివాళ్ళు ఉండరు-అతనికి అనేక రకాల వ్యాపారాలున్నాయి. లెక్కలేనన్ని మేడలున్నాయి. అందమైన కార్లు ఉన్నాయి-

అలాంటివాడు బాలూ దగ్గరకొచ్చాడు

మొట్టమొదట అందరూ ఈర్ష్యపడ్డారు-కాని మరుక్షణం బాలూ స్వభావం గుర్తుకొచ్చి స్థిమితపడ్డారు.

బాలూ జ్ఞానవంతుడే కాని లోకజ్ఞానం లేనివాడు-రమణ్‌లాల్ పేరు విన్నాడు_అతని పలుకుబడి గ్రహించాడు-కానీ, అతణ్ణి ఎదిరిస్తే ఎమవుతుందో మాత్రం తెలుసుకోలేకపోయాడు.

అందరి ముందు లాగనే అతనిముందు తల అడ్డంగా ఆడించాడు.

రమణ్‌లాల్ బాలూను పరిశీలనగా చూస్తూ చిరునవ్వు నవ్వాడు.

"నా పని నేను ఎలా అయినా సాధించగలను-చిన్నవాడివని దయతో చెప్తున్నాను-మరొకసారి ఆలోచించు..."

"ఇందులో ఆలోచించవలసింది ఏమీ లేదండీ! ఇలాంటి పనులు నావల్ల కాదు!"

కచ్చితంగా చెప్పాడు బాలూ.

రమణ్‌లాల్ విసుగ్గా దర్జాగా వెళ్ళిపోయాడు. తర్వాత రమణ్‌లాల్ కమర్షియల్ టేక్స్ ఆఫీసర్‌నే డైరెక్టుగా కలుసుకున్నాడు. అతని పని నిముషాలలో తెమిలిపోయింది. బాలూ విషయం సూచనగా ఆఫీసర్‌తో అన్నాడు రమణ్‌లాల్.

ఆ తర్వాత కొంచెం రోజులలోనే బాలూమీద విపరీతంగా లంచాలు తీసుకుంటున్నాడని నేరం మోపబడింది. ఆఫీస్‌లో అందరూ ఏకగ్రీవంగా బాలూ లంచగొండి అని సాక్ష్యం చెప్పారు. బాలూను ఉద్యోగంలోంచి డిస్మిస్ చేసారు...

"బాలూ! నువ్వు లంచం తీసుకున్నావా?" అడగలేక అడగలేక అడిగింది తల్లి...ఎంత శాంతంగా అడిగినా ఆవిడ కంఠధ్వనిలో బాధ స్పష్టంగా వినిపిస్తోంది.

"లేదమ్మా లేదు! నేను ఎన్నడూ ఏ అన్యాయమూ చెయ్యలేదు..."

అంతవరకూ పరిస్థితులను ఎంతో స్థైర్యంగా ఎదుర్కొన్న బాలూ కన్నీళ్ళతో దీనంగా అన్నాడు.

కదిలిపోయింది తల్లి...

"పరవాలేదులే బాబూ! నువ్వు నిజాయితీగా ఉన్నావు. అంతే చాలు! మరొక ఉద్యోగం దొరుకుతుందిలే" అంది. కానీ అది అంత తేలిక కాదని బాలూ అనుభవంతో తెలుసుకున్నాడు. చేస్తున్న ఉద్యోగం పోగొట్టుకున్నాడు. అదీ బ్లాక్ మార్క్‌తో. మరొక ఉద్యోగం ఎవరిస్తారు?

అతను దారిలో వెళ్తూంటే "అదిగో, అతని గురించే మొన్న పేపర్లో పడింది. లంచాలు తీసుకోవటం వల్ల ఉద్యోగం పోయిందిట!" అని స్పష్టంగా బాలూకి వినిపించేలాగ చెప్పుకునేవారు.

"మంచి పని జరిగింది. ఇలా పదిమందికి జరిగితేకాని దేశంలో లంచగొండితనం పోదు," అని సంతోషిస్తూ నీతినిజాయితీల పట్ల తమకు గల అభిమానాన్ని ప్రకటించుకునేవారు.

మూడు నెలలు గడిచిపోయాయి. ఉద్యోగం దొరకలేదని బాధ...సమాజంలో వెలివేసినట్లు చూడబడుతున్నానని బాధ...ఆర్థికమైన ఇబ్బందులకు తట్టుకోలేక బాధ. అన్ని బాధలనూ మించిన బాధ...తన తల్లి కళ్ళలో దైన్యం చూడలేని బాధ...

తట్టుకోలేకపోయాడు బాలూ...తిన్నగా రమణ్‌లాల్ దగ్గరకు వెళ్ళాడు. బాలూను చూసి ఆశ్చర్యపోయాడు రమణ్‌లాల్

"ఇదేమిటి? నా దగ్గరకు ఎందుకు వచ్చారు?"

"మీ మూలంగానే నా ఉద్యోగం పోయింది. ఇప్పుడు నాకు మీరే ఉద్యోగం ఇప్పించాలి!"

"అప్పుడు మీరు నామాట వినలేదు. ఇప్పుడు నేను మీకు ఎందుకు సహాయం చేస్తాను?"

"మీరు సహాయం చెయ్యగలరు, చేస్తే ఈసారి మీమాట కాదనను ఎలాంటిదైనా సరే! ఏ సందర్భంగా అయినా సరే!"

రమణ్‌లాల్ కళ్ళు మెరిసాయి...

"సరిగా ఆలోచించుకుని అంటున్నాను. నేను ఇంతవరకూ అబద్ధాలాడ లేదు..."

"ఇంకముందు నేను అబద్ధాలే ఆడమంటే ?"

"ఆడతాను !"

"గుడ్ ! మీకు నేను ఉద్యోగం ఇయ్యగలను. జీతం కూడా చాలా ఉంటుంది. మీరు ఆశించినదానికంటె...మీ డిగ్రీతో సంపాదించ గలిగిన దానికంటే చాలా చాలా ఎక్కువగా ఉంటుంది..."

"థాంక్స్ !..."

"ఆగండి. ఈ ఉద్యోగంలో మీరు ఒకచోట స్థిరంగా ఉండరు. ఈ ఊరు నుంచి ఆ ఊరికి తిరుగుతూ ఉండాలి."

బాలూ ఒక్క క్షణం సమాధానం చెప్పలేకపోయాడు.

"ఏం ? ఇష్టంలేదా ?"

"ఇష్టమే !"

"ఊళ్ళవెంట తిరిగేటప్పుడు మీరు ఒంటరిగానే ఉండాలి. మీకు అప్పుడప్పుడు ఆఫ్ వస్తూఉంటుంది, అప్పుడు మాత్రమే కుటుంబాలతో ఉండవచ్చు..."

తను ఒక్కరోజు కనపడకపోయినా తల్లడిల్లిపోయే తల్లి ముఖం కళ్ళ ముందు మెదిలింది బాలూకి...

"ఏం ? ఈ ఉద్యోగం వద్దా ?"

"కావాలి !"

"మరొక మాట ! మీరు ఎక్కడెక్కడ తిరుగుతారో ఆ చిరునామాలన్నీ మీ ఇంట్లోవాళ్ళకి తెలియకూడదు...ఏదో ఒక హోటల్ అడ్రస్ ఇస్తాము. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలన్నీ ఆ అడ్రస్‌కే జరగాలి..."

"అలాగే ?"

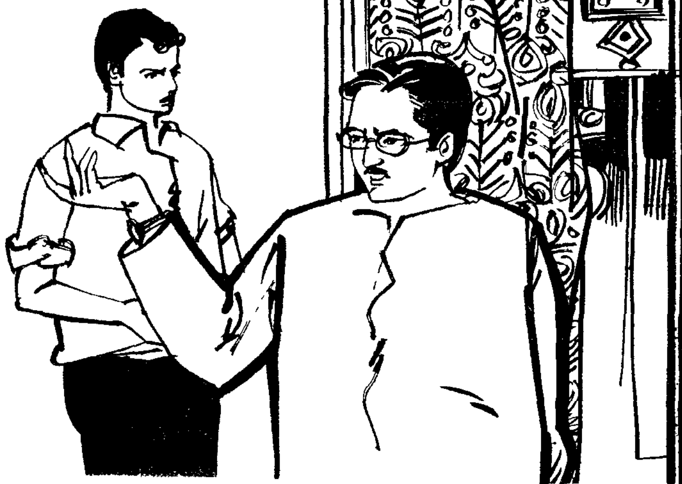
"ఎక్కడ ఏ కొంచెం హెచ్చుతగ్గు వచ్చినా మీకే ప్రమాదం !"

"ఆ భయం అక్కర్లేదు. మరోసారి ఎలాంటి ప్రమాదంలోనూ చిక్కుకోను !"

రమణ్‌లాల్ పకపక నవ్వాడు.

బాలూ తల్లికి బాలూ ఉద్యోగం ఏ విధంగాను సంతోషాన్ని కలిగించలేదు.

"నిన్ను విడిచి నేను ఉండలేను బాలూ !" అంది కన్నీళ్ళతో.

"తరచు సెలవులు వస్తూ ఉంటాయమ్మా! అప్పుడు మనం కలిసే ఉండవచ్చును..."

"ఏమో!" కృంగిపోతూ అంది...

అంతకంటే కృంగిపోతున్నాడు బాలూ...

"అమ్మా! నువ్వు గట్టిగా వద్దు అంటే నేను వెళ్ళను. ఈ ఉద్యోగం కూడా వదులుకోమని అనకు..."

"వద్దు! వద్దు! ఇది వదులుకోకు! వెంటనే చేరిపో! నువ్వనట్లు సెలవులు ఇవ్వగానే కలుసుకోవచ్చును..."

ఆలోచనల కన్నింటికీ స్వస్తిచెప్పి రమణ్‌లాల్ దగ్గిరకు వచ్చేసాడు బాలూ...

రమణ్‌లాల్‌కు స్మగిలింగ్ వ్యాపారాలు చాలా ఉన్నాయి. ఆ గేంగ్‌లో బాలూని కూడా చేర్చుకున్నాడు. విషయం అర్ధమయ్యాక కూడా బాలూ పెద్దగా బాధపడలేదు. మంచికీ చెడ్డకీ అతనికి భేదం లేకుండా పోయింది. తను చాలా డబ్బు సంపాదిస్తాడు. తన తల్లిని చివరిరోజులలోనయినా సుఖపెడ్తాడు. అది చాలు...

తన చేతికి డబ్బురాగానే తల్లికి మనియార్డర్ చేసాడు...ఇంచుమించు నెల రోజుల తర్వాత ఆ మనియార్డర్ బాలూకే తిరిగివచ్చింది...నిర్ఘాంతపోయాడు

బాలూ. ఏమయిపోయింది తన తల్లి? ఇంటికి వెళ్ళాడు. తను వెళ్ళగానే తల్లికి జబ్బుచేసిందనీ మేనమావ తీసికెళ్ళాడనీ తెలిసింది. హోటల్‌వాళ్ళకి మేనమావ అడ్రస్ తెలీదు. తెలుసుకోవలసిన అవసరం వాళ్ళకు లేదు. అందుకే డబ్బు తిరిగి వచ్చింది.

మేనమావ దగ్గరకు వెళ్ళాడు. బాలూను చూస్తూనే మండిపడ్డాడు మేనమావ...

"ఆహా! ఏం సుపుత్రుడివిరా నాయనా! ఎంత తీరిగ్గా వచ్చావు?" అన్నాడు.

"అమ్మ ఎది?"

"ఇంకెక్కడి అమ్మ? తల్లి చావుబ్రతుకులలో ఉంటే పత్తా తెలియకుండా పోయావు. ఏం ఉద్యోగంరా, బోడి ఉద్యోగం. మీ అమ్మ నిన్ను కలవరించి కలవరించి ప్రాణాలు వదిలింది. చివరికి కర్మలు కూడా నేనే చెయ్యవలసి వచ్చింది..."

'అమ్మ చచ్చిపోయింది...' బాలూ మనసు హోరుమంటుంది. అతనికి కన్నీళ్ళు రావటంలేదు. అలా కూర్చున్నాడు. మేనమావ కంగారుపడి కుదుపుతూ "బాలూ!" అన్నాడు.

"అమ్మ ఎలా పోయింది?"

"దరిద్రులంతా ఎలా పోతారో అలాగే! రెండుమూడు నెలలుగా నీకు ఉద్యోగం లేదటగా! ఉన్నదేదో నీకు పెట్టి తను ఉపవాసాలు చేసిఉంటుంది. బాగా నీరసించింది. గుండెనొప్పి వచ్చింది. దానికి తోడు నీకోసం మనోవ్యధ..."

బాలూ కూచున్నచోటినుంచి లేచి బయలుదేరాడు.

"ఎక్కడికిరా?" అన్నాడు మేనమావ.

వెనక్కు తిరగకుండానే "శ్మశానానికి!" అన్నాడు బాలూ.

మేనమావ విసుక్కుని ఊరుకున్నాడు. బాలూ శ్మశానంలో తన తల్లి తగలబడిన చోటు చూశాడు. అక్కడి మంటలను చూస్తూ అక్కడే కూర్చుండిపోయాడు.

మరునాడు పీక్కుపోయిన ముఖంతో ఇంటికివచ్చిన బాలూనుచూసి "స్నానం చేసి భోజనానికి రా!" అన్నాడు మేనమావ ముఖం చిట్లిస్తూ.

"నేను వెళ్ళిపోతున్నాను."

"వెళ్ళు!"

"చిన్నమాట!"

"స్నానం చెయ్యకుండా నేను నిన్ను ముట్టుకోను!"

"ముట్టుకోకుండా ఈ డబ్బు తీసుకో!"

డబ్బుమాట వినగానే మేనమావ గభాలున ముందుకువచ్చాడు. డబ్బుకు మైల లేదు.

బాలూ ఇచ్చిన డబ్బు ఆత్రంగా లెక్కపెట్టుకుని నిర్ఘాంతపోయాడు. రెండు వేలు!

"వద్దురా బాలూ! నామీద ఇంత అభిమానం చూపించకు. అందుకు నేను అర్హుణ్ని కాను."

"నా తల్లిని చివరిరోజులలో ఆదుకున్నావు. అంతకంటె ఏం చెయ్యాలి మావయ్యా!"

"ఒరేయ్ బాలూ! నీ ముందు అబద్ధ మాడలేకపోతున్నానురా! మీ అమ్మను, నాచెల్లిలిని నేనేం ఆదుకున్నానురా! దానికి పళ్ళూ, పాలూ, టానిక్కులూ ఇచ్చి మంచి వైద్యం చేయిస్తే బ్రతికేదేమో! అవన్నీ నేనెక్కడ తేగలనురా!"

"అయితే అమ్మ పోషణలేక, సరిఅయిన వైద్యంలేక చచ్చిపోయిందంటవా మావయ్యా?"

"అక్షరాలా అంతేరా! చచ్చిన దానిమీద అబద్ధాలాడి ఆ డబ్బు గుంజుకో లేను. నీ డబ్బు నువ్వే తీసుకో!"

"వద్దులే మావయ్యా! ఉంచుకో! ఆడబ్బు దగ్గరపెట్టుకుని నేను బ్రతకలేను!"

"ఎంత మంచివాడివిరా!"

"ఆ మాట మాత్రం అనకు మావయ్యా!" కసురుతున్నట్లు అని చర చర వెళ్ళిపోయాడు బాలూ.

ఎవరైనా తనను 'మంచివాడు' అంటే మాత్రం సహించలేడు. సుశీల మళ్ళీ ఆ మాట అనగానే "నీకు తెలియదు. నేను చాలా దుర్మార్గుణ్ని" అన్నాడు.

"నేను నమ్మను. ఒకవేళ మీరు ఏదైనా కానిపని చేసినా అది పరిస్థితుల ప్రభావంవల్ల కావచ్చు."

విరగబడి నవ్వాడు బాలూ.

"మైడియర్! 'మంచివాడు' అని తేలిగ్గా అనేస్తారు. మంచివాడు కావటం మాటలుకాదు. అందుకు చాలా చాలా శక్తి కావాలి! పరిస్థితులు సవ్యంగా ఉంటే అందరూ మంచివాళ్ళే! ప్రతికూలించినప్పుడే వ్యక్తిత్వాలు పరీక్షకు వచ్చేది-

మంచి అంటే ఏమిటో అర్థంచేసుకుని...మంచిగా బ్రతకాలనుకొని...చివరకు పరీక్షకు నిలబడలేనివాళ్ళే హీనులు; హీనాతిహీనులు!''

తనను తను శపించుకొంటున్నట్లు కసిగా అన్నాడు బాలూ.

*   *   *   *

''మిస్ నీరజా! మిమ్మల్ని సిస్టర్ ట్రోజా రమ్మంటున్నారు." అటెండర్ వచ్చి చెప్పింది. టీచర్స్ రూంలో కూచుని పిల్లల హోంవర్కులు చూస్తున్న నీరజ ఆశ్చర్యంగా "నన్నా?" అంది.

సిస్టర్ ట్రోజా ఆ కాన్వెంటులో హెడ్మిస్ట్రెస్‌గా ఉన్నారు. తగినంత ప్రత్యేకమైన కారణముంటే తప్ప తన గదిలోకి ఎవ్వరినీ పిలిపించుకోదు.

''మిమ్మల్నే! నాకు చెవుడులేదు!" చికాగ్గా అని వెళ్ళిపోయింది అటెండర్.

పిల్లల హోంవర్క్ పుస్తకాలు షెల్ఫ్‌లో సర్ది సిస్టర్ ట్రోజా రూంలోకి వెళ్ళింది నీరజ...

సిస్టర్ ట్రోజా నీరజను చూడగానే అనవసరంగా కంగారుపడుతూ ''రా! రా! కూర్చో'' అంది, అలవాటుకు మించిన ఆదరంతో.

నీరజ వచ్చి కూర్చుంది.

''మిస్ నీరజా! నువ్వు చాలా సిన్సియర్ టీచర్‌వి. పిల్లలకుకూడా నువ్వంటే చాలా యిష్టం. పిల్లల మనసుల్లో అలాంటి స్థానాన్ని పొందగలిగిన టీచర్లను నేను చాలా గౌరవిస్తాను.''

సిస్టర్ ట్రోజా పొగుడుతోంది. కాని, ఆవిడ ముఖభంగిమ, మాట్లాడుతూన్న ధోరణి ఏదో సంజాయిషీ ఇచ్చుకుంటున్నట్లుగా ఉన్నాయి. ఒక టీచర్ని పని కట్టుకుని పిలిపించి ఇలా పొగడటం కూడా ఆవిడ స్వభావానికి విరుద్ధమే! దడదడలాడుతున్న గుండెలతో ఆవిడ చెప్పబోయేదానికోసం ఎదురు చూస్తూ కూచుంది. సిస్టర్ నీరజముఖంలోకి ఒకసారి చూసి చూడలేనిదానిలా ముఖం తిప్పుకుని మళ్ళీ ప్రారంభించింది.

"ఇటీవల మన కాన్వెంట్ పరిసరాలలో పోలీసులు తిరుగుతున్నారు. పోలీసు ఆఫీసర్ మురళి వాళ్ళను నియమించాడని తెలిసింది. మురళిగారితోనే మాట్లాడాను...'' ఒక్క నిముషం ఆగి గొంతు సవరించుకుంది సిస్టర్...మురళి పేరు వినగానే నీరజ రక్తం చల్లబడిపోయింది. సిస్టర్ గబగబ చెప్పుకుపోసాగింది.

''నీ గురించి చెప్పారు. నడిబజారులో నిన్ను టాక్సీలో తీసుకుపోగలిగిన ఆ గూండాలు చాలా సమర్థులయి ఉండాలి అన్నారు. అంతకంటె విడ్డూరం నువ్వు

వాళ్ళ చేతుల్లోంచి తప్పించుకు రావటం అంటున్నారు. నువ్వు వాళ్ళను కలవ టమో...వాళ్ళు నీకోసం రావటమో...జరిగే అవకాశం ఉందనీ...అందుకే నిన్ను కనిపెట్టి ఉంటున్నామనీ అన్నారు. మన కాన్వెంట్ సంగతి నీకూ తెలుసు. గూండాలు, పోలీసులు...ఇలాంటి వ్యవహారాలు ఇక్కడ పనికిరావు..."

ఆ కాన్వెంట్‌లో చదువుకునేవాళ్ళంతా చాలా పెద్దింటి పిల్లలు. చదువు చాలా బాగుంటుంది. క్రమశిక్షణా ఉంటుంది. కానీ ధనిక వర్గాలవారు మాత్రమే భరించగలరు. ఆ కాన్వెంట్‌లో ఒక పక్క ఇలా ధనికవర్గాల దగ్గరనుండి డబ్బు వసూలు చేస్తారు. మరొకవంక అనాధలను ఆదుకుంటారు.

"నీకు జరిగినట్లే ఇక్కడి పిల్లల కెవరికైనా జరిగితే కాన్వెంట్‌కి ఎంత అప్రతిష్టో ఆలోచించు..."

నీరజ ఏమని సమాధానం చెప్పగలదు.

తను అనదలచుకొన్న ఆఖరి వాక్యం అనేసింది సిస్టర్. "నువ్వెక్కడైనా ఉద్యోగ ప్రయత్నం చెయ్యి. నేను మంచి టెస్టిమోనియల్ ఇస్తాను. ఉద్యోగం దొరికేవరకూ నీకు ఇబ్బంది లేకుండా ఒక నెల జీతం కూడా ఇస్తున్నాను." అతి తియ్యని ఈ మాటల సారాంశం 'నిన్ను ఉద్యోగంలోంచి తీసేస్తున్నాము,' అని.

అటెండర్ సిస్టర్ దగ్గిరకు వచ్చి 'అయ్యగారు వచ్చారు.' అంది.

సిస్టర్ ముఖం చిట్లించి "ఏ అయ్యగారు?" అంది.

"మన కాన్వెంట్‌కు బాగా విరాళాలు ఇస్తారే, ఆయన..."

సిస్టర్ ముఖం వికసించింది.

''రమ్మను."

దర్జాగా అడుగులు వేసుకుంటూ వచ్చాడు బాలూ. కూర్చున్న నీరజ గభాలున నిలబడింది. నడుస్తూన్న బాలూ లిప్తమాత్రం ఆగిపోయి అంతలో నిర్లక్ష్యంగా తలతిప్పుకుని సిస్టర్ చూపించిన కుర్చీలో కూర్చున్నాడు ఆలస్యం చెయ్యకుండా తన జేబులోంచి డబ్బుతీసి సిస్టర్ ముందుంచి, "వెళ్తాను," అని లేచాడు.

"ఒక్క క్షణం కూచోండి! మీరు వచ్చినప్పుడు నాదగ్గిర మరెవరూ ఉండకూడదన్నారు. గుప్తదానమంటేనే మీ కిష్టమని అన్నారు. కానీ, ఇవాళ మీరు ఈ అమ్మాయికి ఏమైనా సహాయం చెయ్యగలరేమో కనుక్కుందామని ఇక్కడే కూచోనిచ్చాను..."

బాలూ ఆశ్చర్యంగా "ఎలాంటి సహాయం?" అన్నాడు.

ఈ మధ్య ఈ అమ్మాయిని గూండాలు ఎత్తుకుపోయిన సంగతి మీరు పేపర్లో చూసే ఉంటారు ఆ గొడవలతో ఈవిడని ఉద్యోగంలోంచి తీసెయ్యవలసి వచ్చింది. మీరు మరొక ఉద్యోగం చూసిపెట్టగలరా? చాలా మంచి మనిషి. విధి లేక తీసేస్తున్నాను. కాని, చాలా బాధపడుతున్నాను."

నీరజ రెప్ప ఆర్పకుండా బాలూనే చూస్తూ కూచుంది. బాలూ ముఖం తిప్పుకుని "ప్రయత్నిస్తాను." అని చటుక్కున లేచి వెళ్ళిపోయాడు.

సిస్టర్ ఆనందంతో "నీరజా! ఇతడు నీకు సహాయం చేస్తాడు. చాలా మంచివాడు. 'మీరు మంచివారు' అంటే ఇతనికి చాలా కోపం వస్తుంది. అంత మంచివాడు!" అంది.

నీరజ పకాలున నవ్వింది. సిస్టర్ తెల్లబోతూ "ఎందుకు నవ్వుతున్నావు?" అంది.

"ఏం లేదు. వస్తాను మేడమ్! ఇవాళే నా రాజీనామ ఇచ్చేస్తాను."

"అయామ్ సారీ నీరజా! కానీ ఆయన నీకు మరొక మంచి ఉద్యోగం చూస్తారు. విష్ యు బెస్ట్ ఆఫ్ లక్!"

"థ్యాంక్యూ మేడమ్!"

చేతులు జోడించింది.

సాధారణంగా ప్రభు నీరజ ఇంటికి రాడు. నీరజే ప్రభు దగ్గరకు వెళ్ళేది. లక్ష్మీదేవి దగ్గర ఉన్న చనువుతో ప్రభు ఉన్నప్పుడూ లేనప్పుడూ కూడా వెళ్ళి అక్కడే ఉండిపోయేది. కానీ ఇటీవల లక్ష్మీదేవి పూర్తిగా మారిపోయింది. నీరజ వెళ్తే పలకరించనుకూడా పలకరించకుండా లోపలకు వెళ్ళిపోసాగింది. తల్లికి భయపడి యశోధరకూడా స్నేహంగా ఉండలేకపోతోంది ... ప్రభు ఇంట్లో ఉంటే నీరజ దగ్గిరకువచ్చి కూచునేవాడు. కానీ ఆ సమయంలో లక్ష్మీదేవి కళ్ళలో కనిపించే వ్యధకూ, తిరస్కారానికీ, నీరజ తట్టుకోలేకపోయేది. కాని ప్రభుకోసం ఆరాటం మానుకోలేకపోయింది. ఏరోజు కారోజు ప్రభు తన దగ్గరకు వస్తాడని ఎదురుచూస్తూనే ఉంది. వస్తాడు! ప్రభు తప్పకుండా తన కోసం వస్తాడు. ఎవరికోసమూ ప్రభును తను వదులుకోలేదు. అంత స్వార్థ త్యాగం తనలో లేదు.

ఆరోజు ప్రభును చూడగానే నీరజ ఆనందం పట్టలేకపోయింది.

"పద, ఎక్కడైనా బయటికిపోయి మాట్లాడుకుందాం!" అంది.

అక్కడే ఉన్న వర్ధని సహించలేకపోయింది.

''సిగ్గులేక పోతే సరి? ఈ దశలో షికార్లుకూడానా? దమ్ముంటే పెళ్ళిచేసుకుని, ఆ తరువాత వెళ్ళండి షికారుకి...'' అంది కోపంగా...

ప్రభు ముఖం ముడుచుకుని అక్కడి చాపమీద కూర్చున్నాడు.

"పోనీలే ఇక్కడే మాట్లాడుకుందాం!" అన్నాడు.

'నేను నీరజను పెళ్ళి చేసుకుంటాను. మేం ఇప్పుడే బయటికి వెళ్తాము' అని ప్రభు అంటే బాగుండునని నీరజ ఎంతగానో అనుకుంది. కానీ ప్రభు అలా చాపమీద కూచునేసరికి తనూ ఒక వారకి కూచుంది. వర్ధని కదలకుండా అక్కడే ఉంది. నీరజ వర్ధనిని లక్ష్యపెట్ట దలచుకోలేదు.

"ఇన్నాళ్ళు కనపడలేదు!" అంది.

"అవును. నాకు ఎన్నో రోజులు గడచిపోయినట్లుగా ఉంది. ప్రతి క్షణం నిన్ను తలుచుకుంటూనే ఉన్నాను. యశు పెళ్ళి నిశ్చయమయిపోయింది. ఎల్లుండి నిశ్చయ తాంబూలాలు తీసుకోవాలని అనుకుంటున్నారు. ఆ హడావిడిలో రాలేకపోయాను "

క్షమించమని ప్రాధేయపడుతున్నట్లుగా ఉన్న ప్రభు ధోరణికి నీరజ మనసు చల్లబడింది. కళ్ళతోనే నవ్వింది.

ఫంక్షన్ గొప్పగా చేయాలని అనుకుంటోంది అమ్మ. చాలా మందిని పిలు స్తోంది!"

నీరజ భయపడింది. ఈ పరిస్థితిలో అందరిముందుకూ తను వెళ్ళగలదా? రానంటే ప్రభు ఊరుకుంటాడా? అతనికి ఎలా నచ్చచెప్పాలి?

ప్రభు కొంచెంసేపాగి అన్నాడు:

"యశుకు కాబోయే భర్త డాక్టర్! అతనికి చాలామంది స్నేహితులున్నారు. వాళ్ళంతా గొప్పవాళ్ళు...బాగా పలుకుబడి ఉన్నవారు...అందరి మధ్యా నువ్వు...అదే...నీకు ఇబ్బంది అవుతుందేమో! ఏమీ అనుకోకు! నిన్ను మరో సారి వాళ్ళిద్దరూ ఉండగా పిలిచి ప్రత్యేకంగా పార్టీ ఇస్తాను. సరేనా..."

ప్రభు తనను రావద్దని అంటున్నాడు! నీరజ మనసు మొద్దుబారిపోయింది. నీరజ ముఖం చూస్తూ తడబడ్డాడు ప్రభు —

"నీరజా! నువ్వు రా! అందుకు కాదు—నేను...నీకోసమే..."

"ఫరవాలేదు ప్రభూ! నేను రానులే!"

శాంతంగా అంది నీరజ.

ప్రభుకు ఇంక మాటలు దొరకలేదు..."మళ్ళీ వస్తాను" అని వెళ్ళిపోయాడు.

'వాళ్ళంతా గొప్పవాళ్ళు...పలుకుబడి ఉన్నవాళ్ళు...వాళ్ళ మధ్యకు నువు రావద్దు...'

ఈ మాటలు హోరుమంటున్నాయి నీరజ మనసులో...

నీరజ మనసులో ఘోషను మించి విరగబడి నవ్వింది వర్ధని.

"ఆహా! ఏం ప్రేమ! ఏం అనురాగం! నలుగురిలో తనకు తెలిసిన మనిషి అని చెప్పుకోలేకపోతున్నాడు! ఇక పెళ్ళి చేసుకుంటాడు! నమ్మవలసిందే!" ఎంత ఆనందం, ఆ వికటాట్టహాసంలో—

* * *

కరెంట్ పోయింది. వీధిలో విద్యుద్దీపాలు కూడా ఆరిపోయాయి. రాత్రి పదిగంటల సమయంలో ఒంటరిగా నిలబడిన నీరజకు భయంవేసింది.

"నీరజా! అన్న చిరపరిచితమైన పిలుపు వినిపించింది. ఆ పిలుపు -- నీరజ మనసులో పేరుకునే దుఃఖాలన్నిటినీ క్షణాలలో కరిగించగలిగిన ఆ పిలుపు నీరజ మనసులో భయాన్ని ఎగరగొట్టి మరేదో లోకాలలోకి తీసుకు పోయింది

ప్రభు నీరజ పక్కన నించుని నీరజచేతిని పట్టుకుని "నీరజా!" అన్నాడు మళ్ళీ...

"ఇంత చీకట్లో నన్ను ఎలా గుర్తుపట్టగలిగావు?"

"దాదాపు రెండుగంటలనుంచీ నీకోసం రోడ్డుమీద కాచుకుని ఉన్నాను--"

"ఎందుకూ?"

"అది తెలియకనే! నన్ను ఎందుకిలా తప్పుకు తిరుగుతున్నావో చెప్పు!"

"నీకు అడ్డు రాకూడదనుకున్నాను!"

"పచ్చి అబద్ధం. అనుక్షణం నా ఊహలకు చివరికి నా ఊపిరికీ అడ్డుపడు తూనే ఉన్నావు."

నీరజ నవ్వింది.

"ముందు ఇది చెప్పు! నేను క్లబ్‌లో రిసెప్షనిస్ట్‌గా జాయినయ్యాను-తెలుసా?"

"తెలియకుండా ఇక్కడెలా కాచుకుని ఉంటాను?"

"ప్రభూ! అలాంటి ఉద్యోగాలలో పరువుగల ఆడవాళ్ళు ఎవరూ చేరరు!"

"నువ్వు చేరావుగా! ఇంక ఆ మాట అనటానికి వీల్లేదు!"

"నేను చేరింది..."

"నీరజా! ప్లీజ్! ఇక్కడ కాదు! ఎక్కడికైనా వెళ్ళి మాట్లాడుకుందాం!"

"ఇంత రాత్రివేళ ఎక్కడికి వెళ్తాం?"

"నా ఫ్రెండ్ కొక ఇల్లు ఉంది. అక్కడ ప్రస్తుతం ఎవరూ లేరు-అక్కడికి వెళ్దాం రా!"

నీరజ కాదనకలేపోయింది.

ఇంట్లో అడుగు పెట్టగానే విద్యుద్దీపాల కాంతిలో నీరజను చూసి "నువ్వు చాలా మారిపోయావు!" అన్నాడు ప్రభు-క్లబ్‌లో ఉద్యోగానికి అత్యంత అధునాతనంగా అలంకరించుకుంది నీరజ...

"అవును మారిపోయాను-అలంకరణలో మాత్రమే కాదు-అంతరంగంలో కూడా......"

"ఎన్ని మారినా ఒక్కటి మాత్రం మారలేదు-మారదు - నువ్వు నా దానివి నీరజా!..."

ప్రభు నోట ఇలాంటి మాటలు విన్నప్పుడు ఇదివరకు పరవశించిపోయేది నీరజ-ఇప్పుడు అలా ఆనందించలేకపోయింది. వెటకారంగా నవ్వింది.

"ఏమో ప్రభూ! ఆ నమ్మకం నాలో నిలవటంలేదు- అదే ఉంటే నేను ఈ క్లబ్ ఉద్యోగానికి కక్కుర్తి పడేదానిని కాను!"

"తొందర పడ్డావు నీరజా! ఉద్యోగంలో చేరకుండా ఉండవలసింది!"

"తొందర పడ్డానా! లేదు ప్రభూ! బాగా ఆలోచించుకునే చేరాను! ఎందుకో తెలుసా?...గొప్పవాళ్ళతో ... పలుకుబడిగలవాళ్ళతో ... కలిసి తిరగవచ్చు నని..."

నీరజ దెప్పిపొడుపు అర్థమయింది ప్రభుకు-కానీ తను ఎలాంటి పరిస్థితుల్లో అలా మాట్లాడవలసి వచ్చిందో-అది నీరజకు అర్థమయ్యేలా ఎలా చెప్పాలో మాత్రం అర్థంకాలేదు.

అహ్వాన పత్రికలమీద పేర్లు రాస్తున్న ప్రభు "అమ్మా! నీరజకు కూడా ఇన్విటేషన్ పోస్ట్ చేస్తే బాగుండదు? నేనే స్వయంగా పిలుస్తాను" అన్నాడు.

"నీకు మతిపోయిందా?" ఆశ్చర్యంగా అడిగింది లక్ష్మీదేవి-ప్రభుకు నిజంగా మతిపోయినట్లే అయింది.

"ఏం?"

"ఫంక్షన్‌కు నీరజను రమ్మంటావా?"

"నీరజ రాకుండా మనింట్లో వేడుక ఏమిటమ్మా!"

లక్ష్మీదేవి మాట్లాడలేదు-ప్రభు కోపంగా తన చేతిలో ఇన్విటేషన్ కార్డ్స్ కింద పడేసాడు.

"ప్రభూ! నీతో నేను వాదించలేను, నీ జీవితం నీయిష్టం! కానీ నీ చెల్లెలి బ్రతుకు పాడుచేసే అధికారం కూడా నీకు ఉందా?"

"ఏం మాటలమ్మా!"

"పరిస్థితి బాగా అర్థంచేసుకుని ఆలోచించి మాట్లాడుతున్న మాటలు ప్రభూ! నీరజను నేను ఎంతగా అభిమానించేదాన్నో నీకు తెలియదా? కానీ, ఈ సందర్భంలో నీరజ ఇక్కడికి వస్తే...అందరి కళ్ళూ నీరజవైపు తిరిగితే... నీరజ గురించి గుసగుసలు నలుగురూ చెప్పుకోవటం మొదలుపెడితే... అదంతా ఎవరికి సుఖమో ఆలోచించు? మరొక సంగతికూడా ఉంది. నీది-విశాల హృదయమని అనాలో... విపరీత మనస్తత్వమని అనాలో...నువ్వొక్కడివి ఇలా ఆలోచిస్తున్నావు-నువ్వు నీరజను చేసుకోవటం అందరూ హర్షించలేరు-

యశోధరకు కాబోయే భర్తకు కూడా ఇలాంటివి ఇష్టం ఉండకపోవచ్చు...ఈ కారణంగా నిశ్చయతాంబులాలవరకు వచ్చిన పెళ్ళి ఆగిపోతే ఎవరికి నష్టమో ఆలోచించు...యశోధర పెళ్ళి అయిపోయాక నీయిష్టం వచ్చినట్లు చేసుకో! నేనేమీ మాట్లాడను!"

ప్రభు సమాధానం చెప్పలేకపోయాడు-ఈ విషయంలో పట్టుబట్టి అంతా నిశ్చయమయిపోయిన చెల్లెలి పెళ్ళి చెడగొట్టడానికి అతని మనసు అంగీకరించలేదు.

"నీరజ దగ్గరకు నేనే వెళ్ళి పరిస్థితి అంతా వివరించి రావద్దని చెపుతాను." అంది లక్ష్మీదేవి.

"వద్దు వద్దు! నేనే చెపుతాను!" అన్నాడు ప్రభు...

ఆరోజు "పరవాలేదు ప్రభూ! నేను రానులే!" అని శాంతంగా అన్న నీరజ మాటల్లో అంతర్లీనమైఉన్న పదును ప్రభు మనసును కోస్తూనేఉంది. నీరజతో ఒక్కసారి మనసు విప్పి మాట్లాడాలని ఎంతగానో ప్రయత్నించాడు-ప్రభు. ఎప్పుడు ఎక్కడికి రమ్మన్నా ఆ సమయంలో 'ఊ!' అనేది నీరజ-కానీ వచ్చేది కాదు-నీరజకోసం పడిగాపులు పడి విసిగిపోవటమే ప్రభుకు దక్కేది. నీరజకు కాన్వెంట్‌లో ఉద్యోగం పోయిందని విని బాధపడ్డాడు-క్లబ్‌లో జాయినయిందని విని భయపడ్డాడు-ఆ రోజు ఏమైనాసరే నీరజను కలుసుకుని తీరాలని క్లబ్ ముందు పడిగాపులుపడుతూ నించున్నాడు...

నీరజ దగ్గిరగా వచ్చి అనునయంగా నీరజ చేతులు తన చేతుల్లోకి తీసుకున్నాడు ప్రభు

"నీరజా! నా ఆనందంకోసం మిగిలినవాళ్ళ జీవితాలు చికాకు చేసేటంత స్వార్థం లేకపోయింది నాకు-అందుకే ఆరోజు నిన్ను రావద్దని అనవలసి వచ్చింది-అర్థం చేసుకోలేవా?"

అర్థంచేసుకుంటోంది నీరజ-అర్థమవుతోన్నకొద్దీ తన సమస్య మరింత భయంకరంగా ప్రత్యక్షమవుతోంది-సమాజం ఎన్నటికీ తనను ఎప్పటిలా స్వీకరించలేదు-తనతో కలిసి ప్రభు అడుగడుగునా ఎలాంటి సమస్యను ఎదుర్కోవలసి వస్తుందో? అంత సంఘర్షణకు అతణ్ని గురిచెయ్యటం తనకు న్యాయమేనా? అంత స్వార్థం ఉందా తనలో...

"ప్లీజ్ నీరజా!"

చేతులు జాపాడు ప్రభు-తనమీద తనకేమీ అధికారం లేనట్లు తూలి ఆ

చేతులలో వాలిపోయింది నీరజ... మాటలకందని మహాశక్తి ఏదో తమను బంధించినట్లు ఒకరికొకరు హత్తుకుపోయారు.

"అయామ్ సారీ!" అన్న మాటలు విని ఉలికిపాటుతో ప్రభుకు దూరంగా జరిగింది నీరజ—ఎదురుగా నీలకాంత్‌ను చూసి నిర్ఘాంతపోయింది.

నీలకాంత్ నవ్వుతూ "ప్రభూ! నీరజను ఇక్కడికి తీసుకొస్తున్నానని నాకు చెప్పి ఉండవలసింది. నేను వచ్చేవాణ్ని కాదు!" అన్నాడు.

"దట్సాల్ రైట్!" సిగ్గుపడుతూ అన్నాడు ప్రభూ...

"ఈ ఇల్లు నీలకాంత్‌దా?" పాలిపోయిన ముఖంతో అడిగింది నీరజ.

"ఏం? తెలిస్తే వచ్చేదానివి కాదా!"

కవ్విస్తున్నట్లు అడిగాడు నీలకాంత్.

"కంఠంలో ప్రాణం ఉండగా వచ్చేదాన్ని కాను!"

"నీరజా..." మందలిస్తున్నట్లుగా ఏదో అనబోయాడు ప్రభు...నీలకాంత్ కల్పించుకున్నాడు...

"ఆవిడ భయమంతా తన రహస్యం నేను నీకు చెప్తానని ప్రభూ! నీరజా! భయపడకు. ఆ రహస్యం నానోటినుండి రాదు!"

నీరజ మాట్లాడలేదు-పెదవిమాత్రం పళ్ళకింద నలిగిపోతుంది.

ప్రభు ముఖం జేవురించింది.

"నీరజ నాదగ్గర రహస్యంగా ఉంచవలసిన విషయాలేమీ లేవు-భయపడ వలసిన అవసరం అసలే లేదు. అదేమిటో చెప్పు నీలకాంత్!"

"నేను చెప్పలేను ప్రభూ! నీరజనే అడుగు!"

"నీరజా! నీ రహస్యం తెలుసుకోవాలని నాకేవిధమయిన కుతూహలమూ లేదు-ఎలాంటి విషయమయినా మన మధ్య అడ్డుగా నిలవలేదనీ...నీ విషయంలో నేను క్షమించలేనిదంటూ ఏదీ లేదనీ ... రుజువుచేసుకోవటానికి అదేదో చెప్పెయ్యి నీరజా! ఈ తెరలు చీల్చేసుకుంటేనేకాని మనకు శాంతి ఉండదు!"

జీవంలేని తన ముఖాన్ని పైకెత్తింది నీరజ.

"నాదగ్గరనుంచి వెళ్ళిపో ప్రభూ! శాశ్వతంగా వెళ్ళిపో!"

ఆ చిమ్మచీకట్లోకి పిచ్చిదానిలా పరుగుపెట్టింది.

*　　*　　*　　*　　*

ప్రతిరోజూ ఆ క్లబ్ ఎదురుగా నీరజకోసం ఎదురుచూస్తూ నిలబడుతున్నాడు ప్రభు...వారంరోజులు గడిచాయి. నీరజ జాడలేదు-ప్రభు ఆందోళనను

అణచుకోలేకపోయాడు-క్లబ్‌కు వెళ్ళాడు. ఎంక్వైరీలో "మిస్ నీరజను కలుసుకోవాలి! ఆవిడతో చెప్పగలరా?'' అన్నాడు. అక్కడి క్లర్క్ "మిస్ నీరజను ఇక్కడ ఉద్యోగంలోంచి తీసేసారు. ఇప్పుడు ఇక్కడ లేదు-'' అన్నాడు.

"ఉద్యోగంలోంచి తీసేసారా?''

"ఆవిడ వెనక పోలీసులు తిరుగుతున్నారని తెలిసింది. ఇది పెద్దమనుష్యులు వచ్చే క్లబ్-అలాంటివాళ్ళను ఎలా ఉంచుకోగలం?''

అది పెద్దమనుష్యులు వచ్చే క్లబ్-ఆ పెద్దమనుష్యులకు న్యాయమైనవీ, అన్యాయమైనవీ అనేక వ్యవహారాలుంటాయి, ఆ క్లబ్‌లో...పోలీసుల దృష్టి ఆ క్లబ్‌మీద పడటం ప్రమాదమే మరి!

చేసేది లేక నీరజకోసం ఇంటికే వెళ్ళాడు ప్రభు...వర్ధని చిరునవ్వుతో ఆప్యాయంగా ఆహ్వానించింది.

"నీరజ ఏంచేస్తోంది అత్తయ్యా?''

వర్ధని విస్తుపోయి చూసింది-కంగారుపడ్డాడు ప్రభు.

"అయితే, నీకు నిజంగానే తెలీదా?''

"ఏమిటి అత్తయ్యా?"

"నీరజ ఇక్కడెక్కడ ఉంది!"

"ఎక్కడికి వెళ్ళింది?"

"ఏమో! ఎక్కడకు వెళ్ళిందో. ఎలా వచ్చిందో, తెలియదు. మళ్ళీ ఎక్కడకు వెళ్ళిందో, ఎప్పుడు వస్తుందో అసలు తెలియదు. నేనేం చెప్ప గలను?"

వర్ధని చిన్న కూతురు కల్పించుకుని "కాదు! అమ్మ వెళ్ళిపొమ్మంది! అంది.

"నోరు మూసుకో!" అని కూతుర్ని కసిరింది వర్ధని. ప్రభును చూస్తూ "అవును. నేనే వెళ్ళిపొమ్మన్నాను. నేను సామాన్యురాలినే! నాకు పెళ్ళి కావలసిన పిల్లలున్నారు. ఇన్ని గొడవలతో ఉన్న ఆ పిల్లను రొమ్ములమీద కుంపటిలా ఎలా భరించగలను?" అంది.

"వస్తానత్తయ్యా!" అని లేవబోయాడు. వెళ్ళ నివ్వలేదు వర్ధని...

"కూచో, కూచో! అన్నట్లు ఈ మధ్య మా రాధను చూసావా నిముషాలలో ఎదిగి కూర్చుంది - ఈ ఆడపిల్లలు కాదుగాని-అంటే దృష్టి కొడుతుందని

భయంగా ఉంది. ఎంత అందంగా తయారయిందనుకున్నావ్? నీరజకంటె ఎంతో అందంగా ఉంది. ఇప్పుడు దీని పెళ్ళి చెయ్యాలి... నీలాంటి వాళ్ళు కట్నం తీసుకోకుండా చేసుకుంటే ఏదో చెయ్యగలం కాని, లేకపోతే మాబోటి వాళ్ళం ఆడపిల్లల పెళ్ళిళ్ళు చెయ్యగలమా? అమ్మాయ్ రాధా! బావకి కాస్త వక్కపొడి పట్రా అమ్మా!''

రాధ సిగ్గుపడుతూ వక్కపొడి పట్టుకువచ్చింది. ప్రభుకు తల తిరిగి పోసాగింది. వర్ధని ఉండమంటున్నా అక్కడి నుంచి తప్పించుకుని వచ్చేసాడు.

నీరజ కోసం ఎక్కడ వెతకగలడు?

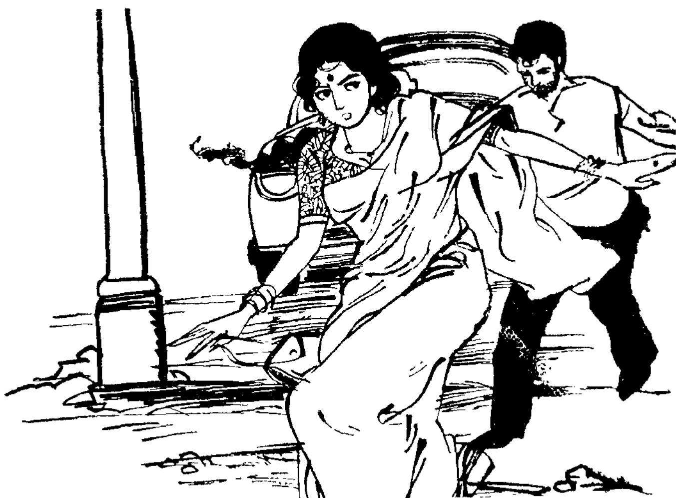
యశోధర పెళ్ళి చాలా వైభవంగా జరిపించాడు ప్రభు. మనసు ఎంత మధన పడుతోన్నా అన్ని పనులూ యాంత్రికంగా యధావిధిగా చేస్తోనే ఉన్నాడు.

యశోధరకు ఒక చిన్న పార్సెల్ కానుకగా వచ్చింది... ఒంటి ముత్యం పొదిగిన బంగారు ఉంగరంతో పాటు ఒక చిన్న ఉత్తరం కూడా ఉంది అందులో...

"ప్రియమైన యశోధరకు. ప్రేమతో..." అంత మాత్రమే!

"ఎవరిది? సంతకం కూడా లేదు!" అంటోన్న యశోధర ఏదో గుర్తు వచ్చినట్లు ఆగిపోయింది. భయంగా ప్రభువంక చూసింది. ప్రభు యశోధర చేతిలోంచి ఆ ఉత్తరం తీసుకున్నాడు. గుండెలు ఝల్లుమన్నాయి. సందేహం లేదు. అది నీరజ దస్తూరి...ఆత్రుతగా పార్సెల్ మీద అడ్రస్ చూసాడు. ఆ ఊరి పేరు నోట్ చేసుకున్నాడు. ఆ రాత్రి బయలుదేరాడు.

ఆ ఊరంతా గాలిస్తూ వారంరోజులు తిరిగాడు ప్రభు. ఎక్కడా నీరజ జాడ లేదు. నిరాశ చేసుకుని మళ్ళీ ఇంటికే ప్రయాణమయ్యాడు. టికెట్ కొనుక్కుని ప్లాట్‌ఫాం మీద నిలబడ్డాడు. ఒక యువతి చేతిలో చిన్న సూట్‌కేస్ పట్టుకుని హడావుడిగా ప్లాట్‌ఫాం మీదకు వచ్చింది. ప్రభును చూస్తూనే గిర్రున తిరిగి వెళ్ళిపోబోయింది. ప్రభు వెంటనే నీరజను గుర్తుపట్టాడు. "నీరజా!" అన్నాడు నీరజ పరుగు లాంటి నడకతో స్టేషన్ బయటకు నడిచింది. ప్రభు సర్వమూ మరిచి "నీరజా!" అని పిలుస్తూ వెంటపడ్డాడు. నీరజ నడకవేగం హెచ్చించింది. ప్రభు నీరజనేచూస్తూ పరిగెత్తి నీరజను అందుకోబోయాడు. అంతలోనే ఒక కారు ప్రభును గుద్దేసింది. "నీరజా!" అని ఒక వెర్రికేక పెట్టాడు ప్రభు.

ప్రభు కళ్ళుతెరిచేసరికి నీరజ ఎదురుగా ఉంది. "ప్రభూ !" అంది ఆందోళనగా...

"హమ్మయ్య! ఇక్కడే ఉన్నావా ? మళ్ళీ నిన్ను పోగొట్టుకుంటానేమోనని ఎంత ఆరాటపడిపోయానో తెలుసా ?" నీరజ మాట్లాడలేదు...ప్రభు తన చుట్టు పక్కల చూసుకున్నాడు-హాస్పిటల్.

"ఏమిటిది ? నాకు ఏక్సిడెంట్ అయింది కదూ ! అయితే అయిందిలే ! నిన్ను కలుసుకున్నాను..."

నీరజ ప్రభు హృదయంమీద తల ఆన్చి ఏడ్చింది...నీరజ చేతిని తన చేతిలోకి తీసుకుని "ఇన్నాళ్ళూ ఏమయిపోయావు నీరజా ! ఎంతగా వెతికాను నీ కోసం !" అన్నాడు...

క్లబ్బులో ఉద్యోగంపోయాక...వర్ధని నిర్దాక్షిణ్యంగా ఇంట్లోంచి పొమ్మన్నాక నీరజకు దిక్కుతోచలేదు. ఆ సమయంలో భగవంతుడి పిలుపులాకా కనిపించింది పత్రికలలో ప్రకటన...

ఊరికి దూరంగా కొండ ప్రాంతంలో ప్రత్యేకించి గిరిజనులకోసం ఒక పాఠశాల నడుపుతున్నారు. అందులో పనిచెయ్యటానికి టీచర్ కావాలని... అక్కడి హెడ్మాస్టర్‌కు యాభైయేళ్ళ పైన వయసు ఉంటుంది. ఆయనను అందరూ 'స్వామీజీ' అని పిలుస్తారు. అలా అని ఆయనకు గెడ్డాలూ మీసాలూ ఏమీలేవు. లుంగీకట్టుకుని లాల్చీ వేసుకుని పరమ నిరాడంబరంగా ఉంటారు. ఏ మాత్రం స్వార్థం లేకుండా, ఆ గిరిజనులను పైకి తేవడానికి పాటుపడు

తున్నారు. అందుకే అందరికీ ఆయన అంటే గౌరవం. ఆస్కూల్‌లో పనిచేసేది ఆయన, నీరజ, ఇద్దరే! నీరజ దాపరికం లేకుండా ఆయనకు తన కథ అంతా చెప్పేసింది...

"మీరు ఉండమంటే ఇక్కడ ఉంటాను. లేకపోతే వెళ్ళిపోతాను." అంది.

"నేనెందుకు వెళ్ళమంటానమ్మా! కానీ, నీకు ఆ గూండాలతో లావాదేవీలు ఏవీ లేవుగా!"

"నేను దౌర్భాగ్యురాలినే కాని దుర్మార్గురాలిని కాను బాబుగారూ!"

ఆయన నొచ్చుకుని "సరేనమ్మా. సరే? ఇక్కడికి కొచ్చి పనిచేసే వాళ్ళు ఎవరున్నారు? నువ్వు ఉంటానంటే మా అందరి అదృష్టం కాదూ? అన్నారు

వారం పదిరోజుల్లోనే నీరజ కూడా అందరి అభిమానమూ సంపాదించుకో గలిగింది. స్వామీజీ చెప్పిన మీదట అక్కడి చిన్నపిల్లలందరూ నీరజను "అక్కా!" అని పిలవటం కూడా మొదలుపెట్టారు.

ఒకరోజు బడికి ఒక్కళ్ళుకూడా రాలేదు. నీరజకూ స్వామీజీకి ఆశ్చర్యం కలిగింది. ఇద్దరూ కనుక్కోవటానికి వెళ్ళారు. వాళ్ళంతా నీరజను చూస్తూనే గబగబ గుడెసెల్లో దూరి తడికెలు బిగించుకున్నారు. నివ్వెరపోయింది నీరజ స్వామీజీ ఒకటి రెండుసార్లు పిలవగా పెద్దవాళ్ళు ఇద్దరు ముగ్గురు వచ్చారు

''ఆయమ్మమీద పోలీసుల నిఘా ఉందటగా సామీ! ఓయ్ నాయినోయ్! యములాళ్ల బాధలన్నా పడొచ్చుగాని, ఆ పోలీసోళ్ల బాధలు పడలేం సామీ!"

ఏడుస్తూ, రాగాలు పెడుతూ అన్నారు వాళ్ళు... స్వామీజీ ఎన్ని విధాల నచ్చజెప్పాలని ప్రయత్నించినా లాభం లేకపోయింది.

ఆ సాయంత్రం నీరజ తన చిన్న సూట్‌కేస్ సర్దుకుని స్వామీజీకి నమస్కరించి ''నేను వెళ్తున్నాను" అంది.

ఆయన తలవంచుకున్నారు.

అంతా విని ఒక్క నిట్టూర్పు విడిచాడు ప్రభు...

''పోనీలే నీరజా! అంతా మన మంచికే జరిగింది...నువ్వు ఆకొండకోనల్లోనే ఉంటే నిన్నసలు కలుసుకోలేక పోయేవాడిని...మనం ఎప్పుడు వెళ్దాం?"

"నన్నూ నీతో రమ్మంటావా?"

"మళ్ళీ అదేపాటా?''

''డాక్టర్‌ని కనుక్కుంటాను. నిన్ను ఎప్పుడు డిస్చార్జ్ చేస్తారో

కారుడ్రైవర్ సడెన్‌బ్రేక్ వెయ్యటంవల్ల ప్రభు ప్రాణాలకు ప్రమాదం లేక పోయింది కాని దెబ్బలు మాత్రం బాగానే తగిలాయి. కారులో ఉన్నవ్యక్తి నీరజకు సహకరించి ప్రభును హాస్పిటల్‌లో చేర్పించాడు.

డాక్టర్ రౌండ్స్‌కి వచ్చినప్పుడు ప్రభును ఎప్పుడు డిస్చార్జ్ చేస్తారని నీరజ అడిగింది...

"రెండు మూడు రోజులలో వెళ్ళిపోవచ్చు. కానీ, ఈయనకు గుండె దగ్గర బలమైన దెబ్బతగిలింది. ఆ కారణంగా ముందుముందు ఎప్పుడైనా గుండె నొప్పి రావచ్చును. కొంచెం జాగ్రత్తగా చూసుకుంటూ ఉండాలి!"

డాక్టర్ వెళ్ళిపోయాక నీరజతో అన్నాడు ప్రభు. "విన్నావుగా! నాకు గుండెనొప్పి రావచ్చుట! నన్ను విడిచిపెట్టి వెళ్ళవుగా..."

కన్నీళ్ళు ఆపుకుంటూ "వెళ్ళను" అన్నట్లు తల ఆడించింది నీరజ

*　　*　　*

లక్ష్మీదేవి ఏది జరగకూడదని వెయ్యిదేవుళ్ళకు మొక్కుకుంటోందో, అదే జరిగింది. ప్రభు నీరజతో కలిసి ఇంటికి వచ్చాడు. చలనంలేని బొమ్మలా నిలబడిపోయింది.

"అమ్మా! నీరజ కనిపించింది. రానంటే రానంది-మన నీరజ మన దగ్గరికి రాక ఏమయిపోతుందమ్మా! నేను బలవంతంగా..."

వేలవమైన నవ్వుతో సంజాయిషీ ఇచ్చుకొంటున్నట్లు, నచ్చజెప్పుతున్నట్లు ఏదో అనబోతున్న ప్రభుమాటలు, లక్ష్మీదేవి గిర్రున తిరిగి లోపలికి వెళ్ళిపోవ టంతో ఆగిపోయాయి...దిగులుగా తనను చూసే నీరజచెయ్యి గట్టిగా పట్టుకొని లోపలకి నడిపించుకుని వెళ్ళాడు ప్రభు...

క్షణాలలో నీరజ అక్కడికి వచ్చిన వార్త చుట్టుపక్కల ఇళ్ళకు వ్యాపిం చింది. అందరూ, చేస్తున్న పనులు అలాగే వదిలేసి లక్ష్మీదేవి ఇంటికి చేరు కున్నారు. నీరజ గదిలోకి పారిపోయి తలుపు గట్టిగా బిగించుకుంది. అమ్మ లక్కలకు లక్ష్మీదేవి మాత్రమే దొరికింది.

"ఇదేవిటి లక్ష్మీదేవీ! ఇంత బ్రతుకు బ్రతికి దాన్ని కోడలిగా తెచ్చుకుంటు న్నావా? ఇంక ఈ ఇంటి పరువుప్రతిష్ఠలు..."

"పరువు ప్రతిష్ఠల సంగతి సరేలే! ముందు ప్రాణమానాల సంగతి ఆలో చించుకోండి! దానికోసం ఆ గూండాలు ఇంటిమీదకూడా పడితే మీ గతేమిటి?"

"ఎందుకైనా మంచిది! దాన్ని నీ కొడుకు గదిలోకి రానియ్యకు!"

"ఇంకా నయం! ఇప్పుడది ఉన్నది ఎక్కడనుకుంటున్నావు?"

"ఏమిటి? ఇంకా పెళ్ళికాకుండానే ఇద్దరూ ఒక్కగదిలో ఉంటున్నారా?"

"సరేలే! దానికి పెళ్ళి, కార్యం, ఈ తతంగాలన్నీ తక్కువయ్యాయా?"

అన్నీ వింటూ శిలలా కూర్చుంది లక్ష్మీదేవి-వచ్చినవాళ్ళ కెవరికీ సమాధా నంగా లేదు.

"అయ్యో! లక్ష్మీదేవీ! నీ బ్రతుకు ఎంతకు దిగజారిందే తల్లీ!" అంటూ లక్ష్మీ దేవిని కౌగిలించుకుని బావురుమంది ఒకావిడ ... లక్ష్మీదేవి అతిప్రయత్నంమీద ఆ కౌగిలి వదిలించుకుని కాస్త దూరంగా జరిగికూర్చుంది.

"పరవాలేదులే! ఇప్పుడేదో మోజులో దాన్ని తీసుకొచ్చాడేగాని ఈ మోజు నిలుస్తుందా, పాడా? నాలుగురోజులు పోతే తనుచేసిన దానికి తనే పశ్చాత్తాపపడి దాని దారిన దాన్ని పంపించేస్తాడు. అప్పుడు లక్షణంగా మరో సంబంధం చూసి పెళ్ళిచెయ్యొచ్చు..."

ఆశాభావం వ్యక్తంచేస్తూ ఓదార్పుగా అంది మరొక వ్యక్తి...

లక్ష్మీదేవి దగ్గరినుంచి తగినంత ప్రోత్సాహం రాకపోవటంతో విసిగి వెళ్ళి పోయారు అమ్మలక్కలు...

నీరజ ఆపుచేస్తోంటే బలవంతాన నిగ్రహించుకుంటూ లోపల కూర్చున్న ప్రభు విసురుగా బయటకు వచ్చాడు...

తల్లిముఖం చూడగానే అతని విసురంతా ఎక్కడిదక్కడ ఎగిరిపోయింది. ఎంతగానో కుమిలిపోతూ దానిని అణచుకునే ప్రయత్నం లక్ష్మీదేవి ముఖంలో స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది. ఎన్నెన్నో అందామని వచ్చిన ప్రభు కొంతసేపటివరకు మాట్లాడలేకపోయాడు.

"వాళ్ళందరినీ పొమ్మనకపోయావా అమ్మా!" అన్నాడు.

"పొమ్మనను-నీకు పుణ్యం ఉంటుంది నువ్వూ పొమ్మని అనకు"

"అలా వాగుతుంటే..."

"పరవాలేదు! ఎన్ని సాధింపులైనా భరిస్తూ సమాజంలో ఉండటమే సుఖం! సమాజానికి వెలివడి బ్రతకలేము. నువ్వు చేసే పనుల ఫలితాన్ని నీ ముందు తరంలో తలిదండ్రులూ, నీ తరువాతితరంలో సంతానము అనుభవించక తప్పదు..."

లక్ష్మీదేవి అంత శాంతంగా దృఢంగా మాట్లాడుతోంటే ప్రభు మనసులో ఏదో అవ్యక్తమైన భయం కలిగింది కొంచెంసేపు.

అప్పుడే పేకాటలోంచి వచ్చాడు చంద్రశేఖరరావు

"ఏరా ప్రభూ! నీరజను తీసుకొచ్చావా? వీల్లేదు! ఆ చెడిపోయిన దాన్ని మన ఇంట్లో ఉంచటానికి వీల్లేదు!" అన్నాడు గట్టిగా అరుస్తూ.

ఏనాడూ ఇంటి బాధ్యత పట్టించుకోకుండా, తను చెమటోడ్చి సంసారం నడుపుతోంటే విలాసాల్లో, మునిగితేలుతూ ఈనాడు ఇలా ఆజ్ఞాపిస్తున్న తండ్రిని చూస్తోంటే జుగుప్స కలిగింది ప్రభుకు...

"ఈ ఇంటికోడలు! ఈ ఇంట్లో ఉండక ఎక్కడికి వెళ్తుంది?" అన్నాడు

"ఈ ఇంటికోడలా? దాన్ని పెళ్ళిచేసుకుంటావా? అలా జరగటానికి వీల్లేదు!

"నేను తప్పకుండా నీరజను పెళ్ళిచేసుకుతీరతాను!"

"ఇడియట్! కని పెంచి ఇంతవాణ్ని చేసినందుకు ఇదా నువ్వు చూపించే కృతజ్ఞత?"

ప్రభులో సహనం నశించిపోయింది...

"మీరు కనబోయే ముందు నన్ను అడిగి ఉండవలసింది ... కన్నంత మాత్రాన ఎదిగాకకూడా వ్యక్తిత్వం పెంచుకోకుండా మీకు బానిసలా పడిఉండ లేననీ...నన్ను కనవద్దనీ...చెప్పి ఉండేవాణ్ని!"

వెటకారంగా అన్నాడు ప్రభు. బిత్తరపోయి చూసాడు చంద్రశేఖరరావు లక్ష్మీదేవి సహించలేకపోయింది...

"అవును ప్రభూ! పెద్దవాడి వయ్యావు-నిన్ను శాసించే అధికారం మాకు లేదు-బయటకుపోయి మా బ్రతుకులు మేము బ్రతకగలిగే సామర్థ్యమూ లేదు దయతలిచి గుప్పెడు మెతుకులు పడేస్తున్నావు. తిని పడిఉండక నీకు బుద్ధులు చెప్పటంకూడానా? క్షమించు!..."

భర్త చెయ్యిపట్టుకుని లోపలకు లాక్కుపోయింది. ప్రభుకు తల తిరిగినట్లయింది! నీరజకు పిచ్చిఎక్కినట్లే అవుతోంది!

''నేను వెళ్ళిపోతాను ప్రభూ!'' అంది బ్రతిమాలితున్నట్లుగా...

నీరజ రెండుచేతులూ గట్టిగా పట్టుకున్నాడు.

"వద్దు! ఆ మాటమాత్రం అనకు! ఈ బాధలన్నీ నీతోకలిసి సుఖంగా అనుభవించగలను. నువ్వు వెళ్ళిపోతే మాత్రం నరకమే నాకు!"

లక్ష్మీదేవికి వంటపనుల్లో సాయంచెయ్యటం మొదటి నుంచీ అలవాటే నీరజకు-ఎప్పటిలా వంటలో సాయం చెయ్యబోయింది.

"వద్దులే! నువ్వు కూచో! నేను చేసుకోగలను!" మామూలుగానే అంది లక్ష్మీదేవి...

లక్ష్మీదేవిలో తనపట్ల వెనుకటి ఆదరభావంలేదని అర్థమయినా తనే కల్పించుకని కూడాకూడా తిరుగుతోంది నీరజ—

"నువ్వే కూచో అత్తయ్యా! ఈమాత్రం వంట నేను చెయ్యలేనా ?" ఇంచుమించు బలవంతంగా వంటలో జొరబడింది నీరజ. లక్ష్మీదేవి వంటఇల్లు వదిలి బయటకు వచ్చేసింది...

నీరజ వంటంతా చాలా చక్కగా చేసింది. కానీ ఆరోజు లక్ష్మీదేవి అన్నం తినలేదు.

"వంట్లో ఏదోగా ఉంది. అన్నం తినాలని లేదు" అంది.

"డాక్టర్ని పిలుచుకురానా?" అంది నీరజ.

"ఈ మాత్రందానికి డాక్టరెందుకు! కళ్ళుమూసుకు పడుకుంటే అదే తగ్గిపోతుంది..."

"పోనీ. పాలుతాగు అత్తయ్యా!"

"తీసుకురా!" విసుగ్గా అంది లక్ష్మీదేవి.

ఆ మరునాడు అలాగే జరిగింది. ఆరోజు పక్కింటి పిన్నిగారు లక్ష్మీదేవిని చూడటానికి వచ్చింది.

"అలా ఉన్నావేం? చాలా నీరసంగా..." అంది.

"రెండు రోజుల్నించీ అన్నం తినటంలేదు!" అని చెప్పింది నీరజ.

పిన్నిగారు లక్ష్మీదేవి నుదురూ చెంపలూ ముట్టుకుచూసి ముఖం చిట్లించింది.

"వంట ఎవరు చూస్తున్నారు? నువ్వేనా?" అంది నీరజతో.

"అవును" అంది నీరజ తెల్లబోతూ.

పక్కింటి పిన్నిగారు వెంటనే ఇంటికివెళ్ళి ఒక కారియర్‌లో భోజనం సర్ది తీసుకొచ్చి లక్ష్మీదేవిని బలవంతపెట్టి దగ్గిరుండి తినిపించింది.

నీరజకు అప్పటికి అర్థమయింది. నిర్ఘాంతపోయింది.

ఆ మరునాడు నీరజ తనే లక్ష్మీదేవితో "అత్తయ్యా! వంట నువ్వే చేసుకో! నేను ఏమీ ముట్టుకోను!" అంది.

లక్ష్మీదేవి ఏమీ మాట్లాడలేదు. వంటింట్లోకి నడిచింది. లక్ష్మీదేవి వంట పూర్తిచేసి ప్రభుకు, చంద్రశేఖరరావుకు వడ్డించి తను పెట్టుకుతిన్నాక నీరజ తినేది.

ఒకరోజు లక్ష్మీదేవి వంట ఇంకా పూర్తికాకుండానే పొరుగింట్లో ఎవరో సత్యన్నారాయణవ్రతమని తీసికెళ్ళారు. ప్రభుకు ఆఫీస్‌కు టైమయిపోయింది

"నీరజా! టైమయిపోయింది వడ్డించు" అన్నాడు. ఏదో పుస్తకం చదువు కుంటోన్న నీరజ తలెత్తి అమాయకంగా చూసింది.

"అలోచిస్తావేమిటి? త్వరగా వడ్డించు..." అన్నాడు.

నీరజ నవ్వటానికి ప్రయత్నిస్తూ "అబ్బా! నేను ఈ పుస్తకం వదలలేను నువ్వే పెట్టుకు తిందూ!'' అంది.

విస్తుపోయి చూసాడు ప్రభు-నీరజ చేతిలోంచి పుస్తకంలాగి అవతల పారే సాడు.

"చాల్లే! త్వరగా పెట్టు!"

"ఏవిటా మొండితనం! ఒక్కరోజు పెట్టుకుతింటే అరిగిపోవులే!"

"అదేం కుదరదు! పెట్టవలసిందే!''

''నేను పెట్టను"

"పెట్టవూ?"

''ఊహు!"

''అయితే సరే! నేను అన్నం తినకుండానే వెళ్ళిపోతాను." కోపంగా బూట్లు తొడుక్కొని ప్రయాణమయ్యాడు. ఎప్పటికప్పుడే నీరజ తనను ఆపుచేస్తుందని ఆశతో ఎదురుచూసి నీరజ చలనంలేని బొమ్మలా కూర్చునేసరికి కోపంగా వెళ్ళి పోయాడు.

తరవాత కంగారుపడుతూ వచ్చింది లక్ష్మీదేవి. నీరజను చూసి ''ప్రభు వెళ్ళి పోయాడా?'' అంది.

"వెళ్ళిపోయాడు.''

"అన్నం తినలేదా?"

"పెట్టమన్నాడు. నేను పెట్టలేదు."

"నన్ను పిలవకపోయావా?''

"పూజ జరుగుతున్నచోటికి నేను రావచ్చునా? దేవుడు మైలపడిపోడా?"

లక్ష్మీదేవి మాట్లాడకుండా వెళ్ళిపోయింది. ఆవిడకూడా అన్నం తినలేదు.

చేతులలో ముఖందాచుకుని ఏడుస్తోన్న నీరజ తలమీద చెయ్యిపడేసరికి ఉలికిపడి తలెత్తి ప్రభునుచూసి గబగబ కళ్ళు తుడుచుకుంది...

ఆఫీస్‌కు వెళ్ళాడేగాని ప్రభు స్థిమితంగా ఉండలేకపోయాడు. నీరజ అహం

కారంతో తనకు వడ్డించలేదని అనుకోలేకపోయాడు. అక్కడ ఉండలేక పోయాడు. అతడు అనుమానించినట్టే నీరజ ఏడుస్తోంది.

"అన్నం పెట్టకుండా పంపించి తీరిగ్గా ఏడుస్తూ కూచో! బుద్ధిలేకపోతే సరి! ఇప్పుడైనా పెట్టు!" అన్నాడు.

నీరజ గబగబా కళ్లు తుడుచుకుని "అత్తయ్యా! ప్రభు వచ్చాడు. అన్నం పెట్టండి!" అంది.

అప్పటికి ప్రభుకు అర్థమయింది. "నీరజా..." అన్నాడు ఆశ్చర్యంగా.

పొంగివచ్చే దుఃఖాన్ని అణచుకుంటూ తల తిప్పుకుంది నీరజ.

రెండుచేతులూ జాపి ఓదార్పుగా నీరజను తన గుండెలలోకి తీసుకున్నాడు ప్రభు.

* * * *

సుశీల గర్భవతి అయింది. ఆ గర్భాన్ని కాపాడుకోవటానికి సుశీల చాలా యాతన పడవలసివచ్చింది.

"నేను మీకొక అపురూపమైన కానుక ఇయ్యబోతున్నాను" అంది సుశీల బాలూతో.

"నువ్వు కానుక ఇస్తావా?" ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు బాలూ.

"ఏం? మీకు కానుక ఇయ్యగలిగే శక్తిలేని నిర్భాగ్యురాలినని కదూ..."

"అదికాదు! ఇయ్యగలిగినంతా ఇచ్చావు-ఈ జీవితంలో మరెక్కడా నేను పొందలేని ఆనందాన్ని నీదగ్గిర పొందగలిగాను-అంతకు మించిన కానుక ఈయ గలవా?"

"ఆ! అంతకు మించినదే!"

"ఏమిటో అది?"

"అల్లరి అబ్బాయి కావాలా? అందాల పాపాయి కావాలా?"

"ఏవిటి నువ్వనేది?"

"ఏం? నా మాటల్లో మీకు నమ్మకం లేదా? ఈ సంతానం మీదేనని అనుకో లేరా?"

"అదికాదు-లాభంలేదు సుశీలా! ఇది పోయేమార్గం చూడు!"

సుశీల కన్నీళ్ళతో రోషంగా చూసింది.

"పోయేమార్గం చూడనా? ఎంత కష్టపడి దానిని నిలుపుకున్నానో, మీరు ఊహించగలరా?"

"ఆ సంతానం ఎక్కడ పెరుగుతుంది? ఎలా పెరుగుతుంది?"

''ఆ భయం నాకు లేదు. ఇది నా మనసులో చిగురించిన పవిత్రమైన ప్రేమ ఫలం–మనుష్యులలో మంచితనం ఎప్పటికీ నాశనంకాదని రుజువుచేస్తూ నాబాబు తప్పకుండా, హాయిగా పెరుగుతాడు. మీరేమీ భయపడకండి! నా శిశువు బరువు బాధ్యతలేవీ మీమీద పెట్టను..."

బాలూ చిత్రంగా నవ్వాడు ''పిచ్చి సుశీ...'' అన్నాడు జాలిపడుతున్నట్లు.

ఆ క్షణంలో సుశీలముఖం చూస్తోంటే బాలూ మనసులో మమత పొంగి వచ్చింది...

''ఇలాటి సమయంలో ఆడవాళ్ళ మనసులో ఏవేవో కోరికలు ఉంటాయని అంటారు–నీకేం కావాలో అడుగు..."

"అనవసరంగా ఆశపెట్టకండి! నా కోరికలు మీరు తీర్చలేరు?"

"ఈ బాలూ సంగతి నీకు అర్థంకావటంలేదు! అడిగి చూడు...".

"సరే! అడిగేస్తున్నాను–నన్ను ఒక్కరోజు ఒక్కగంట ఎక్కడికైనా బయటికి తీసికెళ్ళండి ..."

నివ్వెరపోయి చూసాడు బాలూ.

"చూసారా? అప్పుడే ఎలాగ అయిపోయారో..."

"అదికాదు...ఇలాంటి కోరిక..."

''భయపడకండి! ఏ విధంగానూ మిమ్మల్ని బంధించను–ఎప్పుడూ ఇలా ఈ

మారుమూల గదిలో మీతో గడపడం నాకు ఎలానో ఉంది. విశాలమైన ప్రకృతి ఒడిలో మీదాన్నిగా–స్వేచ్ఛగా–ఒక్క క్షణం ఊపిరితీసుకోవాలని ఉంది...''

ఆర్తితో అంటున్న సుశీలచెయ్యి ఆప్యాయంగా తనచేతిలోకి తీసుకున్నాడు బాలూ.

"తప్పకుండా తీసికెళ్తాను...''

సుశీల కళ్ళు మెరిశాయి.

సుశీలను బయటకు తీసికెళ్తానని రాజేశ్వరితో చెప్పాడు బాలూ...రాజేశ్వరి ఎంతమాత్రమూ ఒప్పుకోలేదు–బాలూ ఎంత ఇస్తానన్నా ఒప్పుకోలేదు.

"నేను సుశీలను తీసుకువెళ్తున్నాను. ఏంచేస్తారో చేసుకోండి—"

మొండిగా అని సుశీల చెయ్యి పుచ్చుకుని తీసుకువచ్చాడు బాలూ...

వీధి గుమ్మానికి అడ్డుగా యమభటుడిలా నించున్నాడు, ఆ బ్రోతల్‌ని కాపలా కాసే గూండా. బాలూ ఆగిపోయాడు.

రాజేశ్వరి వెక్కిరింతగా నవ్వి ''తీసుకువెళ్ళండి..." అంది.

బాలూ విచిత్రంగా ఈల వేసాడు–మరుక్షణం ఎక్కడినుంచి వచ్చారో, ఎలా వచ్చారో నలుగురు మనుష్యులు చేతిలో పిస్టల్స్‌తో సహా అక్కడికి హాజరయ్యారు.

బాలూ రాజేశ్వరిని చూసాడు.

"ఇప్పుడు చెప్పండి! తీసుకువెళ్ళనా? ఇంకా ఏమైనా అభ్యంతరాలా?"

రాజేశ్వరి ముఖం పాలిపోయింది. బాలూను దెయ్యాన్ని చూసినట్లు చూస్తూ అస్పష్టంగా ఏదో గొణిగింది.

బాలూ సుశీలను చూసి ''రా!" అన్నాడు.

సుశీలముఖం రాజేశ్వరిముఖాన్ని మించి పాలిపోయింది–అప్రయత్నంగా ఒక్క అడుగు వెనక్కు వేసింది.

"ఓ!...సరే! ఇప్పుడు నేనెవరో తెలిసిపోయింది కదా! నీకు ఇష్టంలేకపోతే రానక్కర్లేదు–ఎలాంటి పరిస్థిల్లోనూ నేను ఎవరినో ఎవరికీ తెలియనియ్యను–నీకోసమే ఇంత సాహసం చేసాను–లోపలికి వెళ్ళిపోతావా?"

"లేదు! మీతో వస్తాను..."

సుశీల ముందుకు నడిచి బాలూ చేతిలో చెయ్యి వేసింది.

బాలూ తిన్నగా హోటల్‌కి తీసుకువెళ్ళాడు.

"మళ్ళీ ఇక్కడికా.. " అంది సుశీల చిరాగ్గా...

"ఇక్కడ మనం ఉండేది కొన్ని గంటలే! నువ్వు తయారవ్వటానికి... ముందు ముందు ఏదెలా జరుగుతుందో చెప్పలేను-కానీ ఇవాళ ఒక్కరోజు... డబ్బువల్ల లభ్యమయ్యే అన్ని రకాల ఆనందాలూ నీకు రుచి చూపించగలను..."

బాలూ వెళ్ళి కొన్ని నిమిషాల్లోనే బట్టలు, వాటికి సరిపోయే నగలూ తీసుకుని వచ్చాడు.

"త్వరగా అలంకరించుకో! గొప్పింటి పిల్లలాగ ఉండాలి." బాలూ తెచ్చిన చీర ఎంతో బాగుంది-ఆకుపచ్చ రంగుమీద జరీ పువ్వులు... పచ్చలూ, ముత్యాలూ పొదిగిన దుద్దులు, నెక్లెస్, ఉంగరం...ఆకుపచ్చ బొట్టు కూడా చూసి "ఎంత తెలుసు!" అని నవ్వుకుంది సుశీల...శ్రద్ధగా అలంకరించుకుంది.

పై అలంకరణకంటె మనసు నిండిన తృప్తి ఎక్కువగా మెరుస్తోంది సుశీల ముఖంలో...సుశీల ముఖంలో ఆ ఆనందం అర్థంచేసుకుని లోలోపల నిట్టూర్చాడు బాలూ. సుశీలను తీసుకుని పెద్దపెద్ద హోటళ్ళకూ, షాపులకూ తిరిగాడు బాలూ...ప్రతిచోట బాలూకు, అతనితోపాటు తనకు జరుగుతోన్న మర్యాదలకూ, సత్కారాలకూ నివ్వెరపోసాగింది సుశీల...బాలూ లోలోపల నవ్వుకున్నాడు-సుశీలను కాన్వెంట్‌కు తీసుకువెళ్ళాడు-సిస్టర్ ఎంతో సంభ్రమంగా, ఆదరంగా ఆహ్వానించింది.

"ఈవిడ మీ..." అని ఆగిపోయింది.

"భార్య!-" టక్కున చెప్పాడు బాలూ... సుశీల బాలూ ముఖంలోకి చూసి తల దించుకుంది.

"అలాగే అనుకున్నాను-ఇంతమంది అనాథ శిశువులకు అండగా నిలబడుతున్నారు. మీ బాబు తప్పకుండా చాలా గొప్పవాడవుతాడు..."

సుశీల అప్రయత్నంగా రెండు చేతులూ జోడించింది-సిస్టర్ అప్రతిభురాలైపోయింది-సుశీల గర్వంగా నవ్వినా, సిగ్గుగా తల వంచుకున్నా, ఆవిడ అర్థం చేసుకోగలిగేది-ఇలా చేతులు జోడించటం......

"గొప్పవాళ్ళలో ఇంత నిరాడంబరంగా...ఇంత మంచిగా ఉండేవాళ్ళను ఎక్కడా చూడలేదు..." అంది.

"డబ్బున్నంత మాత్రాన గొప్పవాళ్ళు కారు సిస్టర్! నిజానికి మీకంటె గొప్పవాళ్ళు ఎక్కువమంది ఉండరు..." మరింత ఆశ్చర్యపోయింది సిస్టర్. బాలూ వైపు తిరిగి నవ్వుతూ "ఇన్నాళ్ళూ మీరే మంచివారని అనుకునేదానిని. మీ

శ్రీమతి అన్నివిధాలా మిమ్మల్ని మించిపోయారు-ఇలాంటి సంస్కారమూ సహృదయమూ, ఎక్కడా చూడలేదు—మీరిద్దరూ చాలా అదృష్టవంతులు-" అంది.

బాలూ సిస్టర్‌కి "థేంక్స్" చెప్పి సుశీలతో వచ్చేసాడు-చెమ్మగిల్లిన సుశీల కళ్ళను చూస్తూ ''ఇవాళ నాతో సంతోషంగా గడపాలని బయలుదేరావు.." అన్నాడు...

''ఇప్పుడు నేను సంతోషంగా లేనని ఎవరు చెప్పారు? కొన్ని కొన్ని సందర్భాలలో వచ్చే కన్నీళ్ళలో ఎంత ఆనందం ఉంటుందో తెలుసా?"

తెలిసింది బాలూకి. కళ్ళు చెమ్మగిల్లినా, ఏదో అపూర్వమైన కాంతితో వెలిగి పోయే సుశీలముఖం చూస్తోంటే...

సుశీలతో కలిసి నదిలో బోట్‌మీద తిరిగాడు బాలూ. పట్టరాని ఆనందంతో పసిపిల్లలా పకపకలాడింది సుశీల...

''నే నెవరో తెలుసా? మీ భార్యను-" గర్వంగా అంది.

''కొంపతీసి తాళి కట్టమంటావేమిటి? ఆ తాళివల్ల కట్టిన నాకు కాని, కట్టించు కున్న నీకుకాని ఎలాంటి ప్రయోజనమూ లేదు.''

''మీకేంతెలియదు-భార్య అంటే తాళి కట్టించుకున్నది కాదు-ప్రేమించిన స్త్రీ."

రెండు చేతులూ జాపి సుశీలను ఆదరంగా గుండెలలోకి తీసుకున్నాడు బాలూ......

* * * * * * *

యశోధర, భర్త వేణుతో కలిసి వస్తున్నానని ఉత్తరం రాసింది. నీరజ వెలవెలపోతూ ''పోనీ, నేను కొన్ని రోజులు ఎక్కడికైనా వెళ్ళి ఉండనా?" అంది...

"కొన్ని రోజులు కాదుగదా, కొన్ని క్షణాలైనా నువ్వు ఈ ఇంట్లోంచి వెళ్ళడానికి వీల్లేదు-యశోధరకు పెళ్ళి అయిపోయింది-కాబట్టి నా కారణంగా నా చెల్లెలి జీవితం పాడవుతుందేమోనని భయపడక్కర్లేదు. ఇంక ఏది ఎలా జరిగినా ఎదుర్కొగలను."

తీవ్రంగా అన్నాడు ప్రభు...లక్ష్మీదేవి ఏమీ మాట్లాడలేదు...

మొత్తంమీద యశోధరా వేణుల రాకతో ఇంట్లో వాతావరణం కొంత

ఉత్సాహంగా ఉంది...వేణు ప్రభును మనసారా అభినందించాడు, "ఇలాంటి భార్య దొరకటం మీ అదృష్టం..." అని...

యశోధర, వేణు, రోజూ సాయంత్రం ఎక్కడికో ఒక చోటికి షికారుగా బయలుదేరేవారు - ఒకరోజు వేణు ప్రభుతో "మీరూ రండి!" అన్నాడు నీరజ కంగారుపడి "మీమధ్య మేమెందుకు? మీరు వెళ్ళి రండి!" అంది.

వేణు నవ్వుతూ "అంత కంగారెందుకు చెల్లెమ్మా! మీ ఇద్దరికీ మేం అడ్డు రాములే! సరదాగా వెళ్దాం రండి,..." అన్నాడు.

యశోధర, వేణు సరదాగా తిరుగుతోంటే ప్రభులో తనుకూడా నీరజతో అలా తిరగాలనే కోరిక కలగసాగింది-నీరజను పక్కకు పిలిచి "మనమూ వెళ్దాం నీరజా! ఎంతకాలమని ఇలా ఇంట్లో మగ్గిపోతాం? సంఘాన్ని లెక్క చెయ్యకుండా నిలబడాలని నిర్ణయించుకున్నాం! నిలబడదాం..." అన్నాడు.

గుమ్మం కదలకుండా ఏదో అపరాధంచేసి బందీ అయినట్లు ఇంట్లోనే ఉండిపోవటం నీరజకు కష్టంగానే ఉంది-తయారయి బయలుదేరింది.

నలుగురూ సరదాగా కబుర్లు చెప్పుకుంటూ నడవసాగారు-కానీ, ఆ సంతోషం ఎక్కువసేపు నిలవలేదు-ఆ నలుగురికీ వినపడేలాగ జనం మాటలు విసరసాగారు...

"ఆ అమ్మాయి నీరజ కదూ!"

"ఆ మధ్య ఎక్కడికో వెళ్ళిపోయిందన్నారు..."

"వెళ్ళటం...రావటం...ఆవిడకు అలవాటేకదూ..."

"ఈసారీ మళ్ళీ అక్కడికే నంటావా!"

"దేవుడికి తెలియాలి!"

"చిత్రంగానే ఉంది."

"అంతకంటె చిత్రం! ప్రభు ఆ అమ్మాయిని చేసుకుంటానని అనటం..."

"ఎంత సాహసం!"

"నెమ్మదిగా అంటున్నావా? శీలం సింగినాదం వదిలెయ్య...ఆ గూండాలతో లావాదేవీలు!..ప్రాణాలకు సుఖం ఉంటుందా?"

"ప్రభుకు అంత ప్రేమ ఉందా ఆవిడమీద?-"

"వెఱ్ఱి వేయి విధాలు..."

నీరజకు తల తిరిగిపోసాగింది. ప్రభు చెయ్యి గట్టిగా పట్టుకోకపోతే తూలి

పోయేదే! వేణు మొదట ఈ మాటలు తమను ఉద్దేశించినవని అనుకోలేదు...కానీ అవతలివాళ్ళు కావాలని రెట్టించి రెట్టించి అనటమూ, యశోధర కంగారు పడటమూ; నీరజ ముఖం పాలిపోవటమూ, ప్రభు బాధపడటమూ అతనికి అనుమానం కలిగించాయి నీరజను మళ్ళీ పరీక్షగా చూసాడు అతనికి గుర్తుకు వచ్చింది అవును-ఆ మధ్య పేపర్లలో వచ్చిన వార్త ఈ అమ్మాయిని గురించే.

ఆ రాత్రి భార్యను నిలదీసి అడిగాడు వేణు.. చేసేదిలేక యశోధర సమస్తమూ చెప్పేసింది.

"ఏవిటీ? అలాంటిదాన్ని...ఆ గూండాల చేతుల్లోపడి తిరిగివచ్చినదాన్ని... మీ అన్నయ్య చేసుకుంటున్నాడా?" అన్నాడు ఆశ్చర్యంగా వేణు.

"అవును పాపం!, ఇందులో నీరజ తప్పు ఏముంది? నీరజ ఎంత మంచిదో నాకు బాగా తెలుసు."

"ఛీ! ఛీ, సిగ్గు లేకపోతే సరి." చీదరించుకుంటూ అన్నాడు వేణు.

ఒక రాత్రివేళ తనపక్కన ఎవరో పడుకున్నట్లు అయి మెలకువ వచ్చింది నీరజకు.

ఎవరో మొగవాడు తన పక్కన పడుకుని తనను గట్టిగా కౌగిలించు కుంటున్నాడు.

ప్రభు కాదు! ప్రభు ఎప్పటికీ అలా ప్రవర్తించడు.

"ఎవరూ?" అంది భయంగా...గట్టిగా.

ఆ ఆకారం నీరజ నోరు నొక్కేసింది.

"హుష్ నేనే!"

వేణు కంఠస్వరం గుర్తుపట్టింది నీరజ-నిర్ఘాంతపోయింది.

తనను చెల్లెమ్మా అని నోరారా పిలిచిన వేణు...ప్రభును ఎంతగానో అభి నందించిన వేణు...ఇంత నీచంగా...చెప్పుడు మాటలకు ఇంత ప్రభావం ఉంటుందా?

"వెళ్ళిపొండి-" అంది కోపంతో-చికాకుతో వణికిపోతూ

"పెద్ద పతివ్రతా వేషాలు వెయ్యకు "

నీరజ అసహ్యం అవధులు దాటింది

"వెళ్ళిపోతారా? అరవనా?" గట్టిగానే అంది.

వేణు భయపడి లేచిపోయాడు.

జరిగిన సంగతి ఎవరికైనా చెప్పాలో, చెప్పకూడదో కూడా నిర్ణయించుకో లేకపోయింది నీరజ.

ఏమీ జరగనట్లే ఊరుకుంది నీరజ-కానీ వేణు-ఊరుకోలేదు-ప్రభును పిలిచి "నేను ఒక్కసారి నీరజను పరీక్ష చేయాలి!" అన్నాడు.

ప్రభుకు చాలా కోపం వచ్చింది.

"పరీక్ష చెయ్యవలసిన అవసరంలేదు-ఏమీ జరగలేదని నీరజ చెప్పింది"

"ఆవిడ అలా కాక ఇంకెలా చెప్తుంది?"

"నాకు నీరజ మాటల్లో నమ్మకముంది. అదీ కాక పోలీసులు నియమించిన డాక్టర్ కూడా నీరజకు ఏ ప్రమాదమూ జరగలేదని చెప్పాడు."

"దానిదేముందీ? కాస్త లంచం పడేస్తే ఎలా అంటే అలా చెప్తాడు.

ప్రభు కోపం అణచుకోలేకపోతున్నాడు.

"అయినా మీకెందు కాబాధ? పెళ్ళి చేసుకోబోతున్నది నేను!" వెటకారంగా నవ్వాడు ప్రభు.

'అవును నువ్వే! ఇంతటి మహాకార్యం మరొకరు చెయ్యలేరు-కానీ ఇది ఒక్క శీలానికి సంబంధించినది కాదు. ఆరోగ్యానికి కూడా సంబంధించినది ఆవిడకు ఏవైనా జబ్బులు పట్టుకునే అవకాశం ఉంది వెంటనే చెక్ చేయించు కోకపోతే, ఇంట్లో అందరి ఆరోగ్యాలూ పాడవుతాయి"

ప్రభు నోట మాటరాలేదు-ఎంత దారుణంగా మాట్లాడుతున్నాడు వేణు!

''నాకు నీరజలో నమ్మకం ఉంది. ఏ పరీక్ష చెయ్యవలసిన అవసరంలేదు-ఎవరికీ ఎలాంటి జబ్బులూ రావు.''

"పోనీ, ఒక్కసారి పరీక్షచేస్తే వచ్చిన నష్టం ఏముంది?"

''నావల్ల కాదు-నీరజను అలా అవమానించలేను."

''అయితే నేను ఇక్కడిక ఉండలేను. మీకు ఉన్నంత త్యాగబుద్ధి నాకు లేదు."

"మీ యిష్టం."

ఈ సంభాషణ అంతా రహస్యంగా జరగలేదు...నీరజ, లక్ష్మీదేవి, యశోధర ఉండగానే జరిగింది.

''నాకు చావు ఎందుకురాదో!" అని తల కొట్టుకుని లక్ష్మీదేవి అక్కడినుండి వెళ్ళిపోయింది.

' త్వరగా నీ సామానులు సర్దుకో!'' అన్నాడు యశోధరతో వేణు.

''సర్దుకునే ఉన్నాను!''

శాంతంగా చెప్పింది యశోధర.

"నిజంగానా?" ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు.

''ఎందుకంత ఆశ్చర్యం? మా అందరిమేలూ కోరి మీ రింతగా చెప్తోంటే కాదంటానా? ఎంత స్వార్థత్యాగం మీది! మీకు ఏం వచ్చినా పరవాలేదనుకొని అర్ధరాత్రి పక్క దగ్గరకే వెళ్ళగలరు-మిగిలినవాళ్ళ ఆరోగ్యం గురించి మాత్రం ఎక్కడలేని శ్రద్ధా తీసుకోగలరు!'' స్థాణువై నిలబడిపోయాడు వేణు.

"ఎవరు చెప్పారు ఈ సంగతి? నీరజేనా?"

"కాదు! నీరజకు అంత మంచిబుద్ధిలేదు-జరిగిందంతా మింగేసి సహనంతో నోరు మూసుకుంది-ఆ రోజు నీరజ గట్టిగా అరిచేసరికి నాకే మెలకువ వచ్చింది. నేనే అంతా విన్నాను.''

"విని.''

''విని కూడా నోరు మూసుకున్నాను-ఈ ప్రస్తావన మళ్ళీ మీదగ్గర తేవటానికి కూడా అసహ్యం వేసింది-కానీ, ఇవాళ మీ ఔదార్యం చూసాక..."

వేణు తల వంచుకుని వెళ్ళిపోయాడు-మళ్ళీ వెళ్ళిపోతానని అనలేదు-కానీ వాతావరణంలో మాత్రం, వెనకటి ఉల్లాసం పూర్తిగా లోపించింది.

యశోధర, వేణు వచ్చిన దగ్గరనుండి, లక్ష్మీదేవి, నీరజ వీధిగదిలో పడుకుంటున్నారు-ఒక రాత్రివేళ లక్ష్మీదేవికి ఎందుకో మెలకువ వచ్చింది. వీధి తలుపులు తెరిచి ఉన్నాయి. లక్ష్మీదేవి గుండెలు ఝల్లుమన్నాయి.

''దొంగ! దొంగ!'' అని గట్టిగా అరిచింది-ఆ గోలకు ఇట్లో అందరూ లేచారు-కంగారుగా వెతుక్కున్నారు-అన్ని వస్తువులూ ఉన్నాయి. ఏమీపోలేదు.

"అన్నట్లు నీరజ ఏదీ?" అన్నాడు వేణు.

అందరూ నీరజకోసం చూసారు-ఎక్కడా లేదు.

ఎవ్వరూ ఏమీ మాట్లాడలేదు-ఎవరిమటుకు వారికే నోరు విప్పడానికే భయంగా ఉంది-కానీ ఎవరూ నిద్రపోలేదు-అందరూ హాలులోనే కూర్చున్నారు.

"ఆ రాక్షసి నా కొడుకు గుండెలు పగలకొట్టడానికే పుట్టింది..." అంటూ ఏడ్చింది లక్ష్మీదేవి.

ఆ ఏడుపు విన్నాక మాట్లాడటానికి వేణుకు ధైర్యం వచ్చింది.

''ప్రభూ! మీరా అమ్మాయిని మరచిపోవటమే మంచిది-ఎప్పటికప్పుడే ఇలాంటి ఉపద్రవాలను ఎదుర్కొంటూ ఎన్నాళ్ళని సహించగలరు''? అన్నాడు.

''అసలు నీరజ మళ్ళీ వస్తుందా?'' బెంగగా అంది యశోధర.

''పీడా వదిలిపోతుంది-అది రాకపోతే వెయ్యి దేవుళ్ళకు కొబ్బరికాయలు కొట్టుకుంటాను." కసిగా అంది లక్ష్మీదేవి.

సరిగ్గా ఆ సమయంలో ఇంట్లోకి అడుగుపెట్టింది నీరజ.

ముఖంలో కంగారూ భయమూ, ఆరాటమూ స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నాయి. ఎంతో దూరంనుండి నడిచివచ్చినదానిలా అలసటగా ఉంది-అందరి ముఖాలలోకీ ఒక్కసారి చూసి తలవంచుకుని నిలబడింది.

"ఎక్కడికి వెళ్ళావు నీరజా!" అనునయిస్తున్నట్లుగా అడిగాడు ప్రభు.

నీరజ మాట్లాడలేదు.

అలాంటి పరిస్థితిలో కూడా ప్రభు నీరజతో అంత ఆప్యాయంగా మాట్లాడటం లక్ష్మీదేవి మనసు మండించింది.

"నీరజా! నిన్ను నమ్మి కళ్ళుమూసి పడుకున్నందుకు తలుపులు బార్లా తీసి పోయావెందుకు? దొంగలుపడి ఇల్లు దోచుకుపోతే ఏంజరిగేది?"

వేణుకు అవకాశం దొరికింది.

"ఏమిటండీ మీ పిచ్చి! నీరజ ఇక్కడ ఉండగా మీ ఇంటికి దొంగలెందుకు వస్తారు?'' అన్నాడు.

నీరజ ఎవరి మాటలకూ సమాధానం చెప్పలేదు. ఆ సమయంలో ఇంటి ముందు కారు ఆగింది. అందులోంచి నీలకాంత్ దిగాడు. నీరజ దెయ్యాన్నిచూసి నట్లు బెదిరింది. నీలకాంత్ నీరజను చూసి కనపడీ కనపడనట్లు నవ్వి "ఇదేమిటి? ఇంత రాత్రివేళ అందరూ ఇలా కూర్చున్నారేం?" అన్నాడు.

"మీరు ఎలా వచ్చారు ఈ సమయంలో—" ఆశ్చర్యంగా అడిగింది యశోధర.

"రెండో ఆట సినిమా చూసి వస్తున్నాను. ఇంట్లో లైట్లు వెలుగుతోంటే మెల కువగా ఎందుకున్నారోనని ఆశ్చర్యపోతూ కనుక్కుందామని వచ్చాను."

నీలకాంత్ మాటలకు వేణు సమాధానం చెప్పాడు.

"నీరజ అర్ధరాత్రి ఇంట్లోంచి ఎక్కడికో వెళ్ళిపోయింది. దొంగలు పడతా రని అత్తయ్యగారు ఆందోళనపడుతోంటే...నీరజ ఉండగా ఆ భయంలేదని నేను చెప్తున్నాను..."

నీలకాంత్ వేణువంక చురుగ్గా చూసాడు. వేణుకళ్ళలో నీలకాంత్ కేదో కనిపించింది

"వేణూ మీరు నీరజపైన లేనిపోని అభాండాలు వేస్తున్నారు. నీరజ నాకు బాగా తెలుసు. పోనీ, మీరన్న మాటలు నిజమయితే, ఇంతరాత్రివేళ ఎక్కడికో వెళ్ళివచ్చిన నీరజ దగ్గిర డబ్బో, దస్కమో, ఏదో ఒకటి ఉండాలిగదా..."

నీరజ చేతిలో ఉన్న చిన్న బేగ్ వైపు వేణుకు సైగచేస్తూ అన్నాడు నీల కాంత్.

వేణు పులిలా ముందుకు దూకి నీరజ చేతిలో బేగ్ లాక్కుని తెరచి చూశాడు.

అందులో బేంక్ బుక్ ఉంది. ఆ బుక్‌లో అంతకు ముందురోజే నీరజ పేర యాభైవేలు డిపాజిట్ చెయ్యబడినట్లుగా ఉంది.

ఆ బుక్ అందరికీ చూపిస్తూ విరగబడి నవ్వాడు వేణు.

నీలకాంత్ ఆశ్చర్యం నటిస్తూ "నేను ఏదో యధాలాపంగా అంటే నిజంగా జరుగుతుందని అనుకోలేదు. అయామ్ సారీ నీరజా!" అన్నాడు.

నిస్సహాయంగా ఉన్న వ్యక్తిని నిష్కారణంగా గుండెల్లో పొడుస్తోంటే ఆ వ్యక్తి ముఖం ఎలా ఉంటుందో అలా ఉంది నీరజ ముఖం.

"ఛీ!ఛీ! ఇంక ఈ ఇంట్లో ఒక్కక్షణం ఉండను..." అని యశోధర

చెయ్యిపట్టుకుని బరబర ఈడ్చుకుపోయాడు వేణు. లక్ష్మీదేవి వంటింట్లోకి పోయి దేవుడిముందు కూలబడిపోయింది.

"డోంట్ వర్రీ ప్రభూ! ఇప్పటికీ నాకు నీరజలో తప్పు ఉందని అనిపించటం లేదు. అనవసరంగా నీరజను కష్టపెట్టకు. ఇద్దరూ అన్ని విషయాలు స్పష్టంగా మాట్లాడుకుని అపార్థాలన్నీ తొలగించుకుని అన్యోన్యంగా ఉండండి..." అని ప్రభుభుజంమీద తట్టి వెళ్ళిపోయాడు నీలకాంత్.

తలెత్తి నీరజ ముఖంలోకి చూసిన ప్రభు మనసు కరిగిపోయింది. అంత దీనంగా ఎవరి ముఖమూ అతనెప్పుడూ చూడలేదు.

"నీరజా! నీకు నా దగ్గర భయమెందుకు? ఏం జరిగిందో..." ప్రభు మాటలు పూర్తి కాకుండానే అడ్డుతగిలింది నీరజ.

"నన్ను క్షమించు ప్రభూ! నీకేమీ చెప్పలేను. కానీ నావల్ల నీకు ఇబ్బంది రానియ్యను. వెళ్ళిపోతాను..."

గుమ్మందాకా వెళ్ళిన నీరజను చెయ్యి పుచ్చుకుని బలవంతంగా లోపలకు లాగి తలుపులు దభాలున మూసాడు ప్రభు.

* * * *

ప్రభు కాలుకాలిన పిల్లిలా ఇల్లంతా తిరుగుతున్నాడు. వెతికినవే మళ్ళీ మళ్ళీ డ్రాయర్లన్నీ వెతుకుతున్నాడు. లక్ష్మీదేవి ఎన్నోసార్లు "ఏం జరిగింది?" అని అడిగింది. నీరజ కూడా "ఏమిటి ప్రభూ!" అంది.

కంపెనీ డబ్బు అయిదువేల రూపాయలు బేంక్‌లో జమచెయ్యాలి. కొంచెం అశ్రద్ధచేసి ఆ మరునాడు వేద్దామని డ్రాయర్‌లో పెట్టి తాళంవేసాను. ఇప్పు డది పోయింది. ఆ డబ్బు జమకట్టకపోతే ఉద్యోగం పోతుంది. పైగా బ్లాక్ మార్క్..."

నీరజ ముఖం పాలిపోయింది.

"జాగ్రత్తగా చూసావా?"

"ఆ! అన్నివిధాలా అన్నిచోట్లా వెతికి నిరాశ చేసుకున్నాకే నీకు చెపు తున్నాను..."

నీరజ ఇంకేమీ మాట్లాడలేదు. కొన్ని క్షణాలు నీరజ సమాధానంకోసం ఎదురుచూసి, రాకపోవటంతో తల్లిదగ్గిరకు వెళ్ళి సంగతంతా చెప్పి "ఎలా అయినా ఆ అయిదువేలు పుట్టించగలమా అమ్మా!" అన్నాడు.

"అయిదువేలు! ఎక్కణ్నించి వస్తాయి? యళో పెళ్ళి ఈ మధ్యనేగా చేసాము! ఇంకా ఆ అప్పు తీరనేలేదు...పోనీ, ఎక్కడైనా అప్పుగా దొరుకు తుందేమో చూడు '

"ఎవరిస్తారమ్మా!"

"ఛా!ఛా! అన్నీ శనిరోజులే! ఆ నీరజది మొదటినుండీ శనిజాతకమే! తల్లిని మింగింది. పోనీ ఎలాగో బ్రతుకుతుందనుకుంటే ఎప్పటికప్పుడే ఉపద్రవాలు. దాన్ని ఈ ఇంటికి తెచ్చావు. ఇక్కడా శని పట్టుకుంది..."

"అమ్మా!" బిగ్గరగా, కోపంగా మందలించాడు ప్రభు.

"అన్నట్లు నీరజ దగ్గర యాభైవేలు ఉండాలి కదా, అడిగితీసుకో!"

ప్రభు మాట్లాడలేదు. లక్ష్మీదేవికి చికాకులేసింది. తనే నీరజను కేకేసింది.

"ప్రభుకు అర్జంట్‌గా అయిదువేలు కావాలి. లేకపోతే వాడి ఉద్యోగమే పోతుంది..."

"చెప్పాడు అత్తయ్యా! అది తలచుకునే బాధపడుతున్నాను."

"బాధపడటం దేనికి? నీదగ్గిర యాభైవేలున్నాయిగా! అయిదువే లియ్యి..."

"అత్తయ్యా! అది నా డబ్బు అయితే నువ్వు చెప్పేవరకూ ఆగేదానినా!"

"ఏం నంగనాచివే! నీ డబ్బుకాకపోతే నీ పేరుమీద బేంక్‌లో ఎందుకుంది!"

"ఆ సంగతులేవీ నేను చెప్పలేను!"

"పోనీ, నీ పేరుమీద ఉందిగా! ప్రస్తుతం తీసియ్యి. తరువాత చూసుకో వచ్చును..."

"ఆపని నేను చెయ్యలేనత్తయ్యా! ఏ పరిస్థితుల్లోనూ ఆ డబ్బు నేను వాడననే నమ్మకంతోనే దానిని నా పేరుమీద ఉంచారు."

"ఛీఛీ! అందరి కందరూ స్వార్థపరులు. డబ్బుదగ్గిర ఎవరిమటుకు వాళ్ళే గట్టివాళ్ళు! వంకలకేం...కావలసినన్ని."

"అమ్మా..." ప్రభు ఏదో అనబోయాడు.

"ప్రభూ ! అమ్మా అమ్మా' అంటూ నా నోరు ముయ్యడానికి ప్రయత్నించకు. నీకోసం...నీ క్షేమంకోసం...నా మనసు అల్లాడిపోతోంది. దీని కోసం నువ్వెంత చేసావు? ముష్టి అయిదువేలు ఇవ్వలేదూ? అంత కాపీనమా? దాని కర్మాన దాన్ని వదిలి లక్షణంగా మరో మంచి పిల్లను చూసుకుంటే కట్నంగా అయిదుకాదు, పదివేలు వస్తాయి...'

"ఇదంతా జరిగేపని కాదుతే అమ్మా!..."

"అంటే...ఈ శనిగొట్టు దరిద్రదేవతకోసం...ఈ పాషాణపు పిసినిగొట్టు కోసం...ఈ స్వార్థపిశాచికోసం నీ ఉద్యోగం కూడా పోగొట్టుకుంటావా?..."

"ఏదో ఆలోచిద్దాంలే!"

వెళ్ళిపోయాడు ప్రభు.

"ఛీ!ఛీ! ఇంత నరకం పగవాళ్ళకి కూడా వద్దు ... ఇంతకింతా అనుభవిస్తుంది. అనుభవించి తీరుతుంది..." కసిగా శపించింది లక్ష్మీదేవి.

లక్ష్మీదేవి ఆవేదన నీరజకు అర్థమవుతోంది. తను చెయ్యగలిగినది ఒకటే ఉంది.

"ప్రభూ! అత్తయ్య చెప్పిన ఉపాయమే బాగుంది..."

"ఏమిటది?"

"నువ్వు ఎవరినైనా పెళ్ళిచేసుకో! కట్నంగా బోలెడు డబ్బువస్తుంది. అన్ని సమస్యలూ తీరిపోతాయి..."

"ఏం? నన్ను చేసుకోవాలని లేదా నీకు?"

"లేదు..."

"అవును, నాకు ఉద్యోగంపోతే, ఈ బీదవాడితో నువ్వూ కష్టాలుపడవలసి వస్తుంది..."

"సరిగ్గా ఊహించావు - నాకు సుఖపడాలని ఉంది...బోలెడు సుఖం."

నీరజ ఆ మాటలన్న ధోరణికి ప్రభు నవ్వాడు.

"నీరజా! నేను మరొకరిని చేసుకుని సుఖపడగలనని నువ్వు అనుకోగలవేమో, కానీ నన్ను వదిలి నువ్వు సుఖపడతావని నేను ఒక్కనాటికీ అనుకోలేను. నీదగ్గిర నిజంగా డబ్బు ఉంటే నాకు కాకుండా దాచుకుంటావని కూడా ఊహించలేను. అసలే నా మనసు చికాగ్గాఉంది. ఈ ప్రస్తావనవదిలి మనకు అయిదువేలు ఎక్కడ అప్పుగా దొరుకుతుందో ఆలోచించు..."

నీరజ ఏం ఆలోచించగలదు?

ఆ సాయంత్రమే నీలకాంత్ ప్రభుదగ్గరకు వచ్చాడు.

"ప్రభూ! అయిదువేలకోసం అనవసరంగా ఇబ్బందులలో చిక్కుకుంటున్నావా?" అన్నాడు

"నీకెవరు చెప్పారు?"

"నువ్వు చెప్పకపోయినా నాకు నీ సంగతులు తెలుస్తూనే ఉంటాయి-ఇవిగో, అయిదువేలు తీసుకువచ్చాను."

ప్రభు కళ్ళు నీరజకళ్ళతో కలుసుకున్నాయి. ఆ కళ్ళలో అంత భయం... దేనికి?

"వద్దు నీలకాంత్. ఏదో ఉపాయం ఆలోచిస్తాలే!"

"పోనీ అప్పుగానే తీసుకో ప్రభూ! నెమ్మదిగా తీర్చుకోవచ్చు-ఆపదలో నిన్ను ఆదుకోలేకపోతే, ఆతర్వాత స్థిమితంగా ఉండలేను..."

ప్రాధేయపడుతున్నట్లు అన్నాడు నీలకాంత్-లక్ష్మీదేవి ముఖం ఆవిరులను చిమ్ముతోంది...తను ఇంకా అభ్యంతరపెడితే తల్లి నీరజను ఇంకా ఎన్నెన్ని మాటలంటుందోనని భయపడ్డాడు ప్రభు. అదీగాక తనకైనా మరొక మార్గం తోచటంలేదు. చెయ్యిజాపి నీలకాంత్ దగ్గర డబ్బు తీసుకున్నాడు. "థేంక్యూ!" అన్నాడు గొణుగుతున్నట్లు. నీలకాంత్ నీరజనుచూసి నవ్వి వెళ్ళిపోయాడు.

ప్రభు ఉద్యోగం పోలేదు-కానీ గుసగుసలు చెలరేగాయి-అటు ఆఫీసులోను, ఇటు ఇంట్లోను స్థిమితంలేక ప్రభు గుండెనొప్పి తిరగబెట్టింది.

ఏమాత్రం లేవలేని స్థితిలో అడ్డంపడిపోయాడు.

"ఇది ఏమాత్రమూ అశ్రద్ధచెయ్యటానికి వీల్లేదు అత్తయ్యా! వెంటనే హాస్పిటల్లో చేర్పించాలి'' అంది నీరజ.

"నీకెలా తెలుసు?"

''ఈ నొప్పిరావటానికి ఒక రకంగా కారణం నేనే! అప్పుడు నాకోసం వస్తూనే కారుక్రిందపడి దెబ్బతగిలించుకున్నాడు..."

ఈ సంగతి వినేసరికి లక్ష్మీదేవి కోపం, ఉద్రేకం పట్టలేకపోయింది.

"దౌర్భాగ్యురాలా! వాడి ప్రాణానికి నువ్వెక్కడ దొరికావే! వాడిని మింగి నా కడుపున చిచ్చుపెట్టి...ఛీ! ఛీ! ఏం మాట్లాడుతున్నాను నేను?''

దేనికీ చలించలేదు నీరజ...ఎక్కడలేని ధైర్యమూ తెచ్చుకుంది. హార్ట్ స్పెషలిస్ట్ నారాయణరావుగారి హాస్పిటల్‌లో ప్రభును చేర్పించింది. డాక్టర్ నారాయణరావుకు చాలా మంచిపేరు ఉంది. అయితే అతడి హాస్పిటల్‌లో సామాన్యులు చేరలేరు. డాక్టర్ ఫీజు, రూం రెంట్ అన్నీ చాలాచాలా ఎక్కువగా ఉంటాయి.

"ఇప్పుడెలా చేర్చావు ఆ హాస్పిటల్‌లో ... వాడి ప్రాణంమీదకు వచ్చాక, ఇప్పుడు...ఆడబ్బు నీదయిందా?..."

లక్ష్మీదేవి మాటల్లో ఏ ఒక్కదానికీ ఎలాంటి సమాధానము చెప్పలేదు నీరజ.

ప్రభు సిక్ లీవ్ పెట్టి నాలుగయిదునెలలు విశ్రాంతి తీసుకోక తప్పదు. తను ఏంచెయ్యాలో నిర్ణయించుకుంది.

* * * *

ఫ్రాక్, బాబ్డ్ హెయిర్, లిప్‌స్టిక్...ఈ వేషంలో నీరజనుచూసి తన కళ్ళను తను నమ్మలేకపోయింది లక్ష్మీదేవి.

''అత్తయ్యా! నేను ఉద్యోగప్రయత్నంమీద వెళ్తున్నాను'' అంది నీరజ.

లక్ష్మీదేవికి కంపరమెత్తింది.

''వాడు అలాపడిఉంటే నువ్వింత విడ్డూరంగా సింగారించుకుని ఉద్యోగాని కంటూ బయలుదేరుతున్నావా ? ఇలా సింగారించుకోకపోతే ఆ ఉద్యోగం దొరకదా?"

''దొరకదు!"

"అదెలాంటి ఉద్యోగమో!''

"చెప్పుకోదగినంత పరువైనది కాదు."

నీరజ వెళ్ళిపోయింది ... వెనుకటి అనుభవాలతో మళ్ళీ నీరజపేరుతోనే ఉద్యోగప్రయత్నం చేయటానికి భయపడింది నీరజ.

నీరజ క్లబ్‌లో రిసెప్షనిస్ట్‌గా ఉద్యోగం చేస్తున్నరోజులలో కొన్నికొన్ని విషయాలు తెలుసుకుంది. ధనిక కుటుంబాలలో కొందరు ఆడవాళ్ళు ఇంటి విషయాలు ఏవీ పట్టించుకోరు. పిల్లల విషయం చూసుకోవటానికి ఇంటి వ్యవహారాలు నిర్వహించుకోవటానికి మంచి జీతాలిచ్చి, వాళ్ళు చదువూ, సంస్కారమూ ఉన్న తనలాంటి వాళ్ళను పెట్టుకుంటారు. అలాంటి ఉద్యోగాలు నాలుగయిదు ఉన్నాయని తెలుసుకుంది. ఒక్కొక్కచోటికి వెళ్ళి విచారించింది. సేఠ్ రమణ్ లాల్ ఇంట్లో అన్నివిధాలా అనుకూలంగా తోచింది ...అతని భార్య రోగిష్టిది- అదేం రోగమోకాని ఎప్పుడూ మంచంలో పడుకుని మూలుగుతూ ఉంటుంది... అతనికి ఇద్దరు పిల్లలు-ఒక ఆడపిల్ల — ఆ పిల్లకు మనస్థిమితం లేదు. పెద్ద మొద్దుగా ఉంటుంది. ఒక మగపిల్లవాడు ... వాడికి రెండు కాళ్ళూ లేవు. వీల్ ఛైర్‌లో దిగాలుగా కూర్చుని ఉంటాడు.

"అంతకు ముందు ఉన్నమనిషికి మూడువంద లిచ్చాను. నీకు నాలుగు వంద లిస్తాను...'' అన్నాడు రమణ్‌లాల్.

పని చాలా ఎక్కువ...అనారోగ్యంతోఉన్న గృహిణిని, వెర్రిబాగుల పిల్లను, కుంటిపిల్లవాడిని చూసుకోవాలి...ఏ రోజుకారోజు ఇంటి వ్యవహారాలన్నీ చూసు

కుంటూ లెక్కలన్నీ రమణ్‌లాల్‌కు అప్పగించాలి...వేళకు మందులియ్యటంలో కాని, అన్నపానాదులలోకాని, ఎక్కడా ఏ పొరపాటూ జరగటానికి వీల్లేదు... కానీ, నాలుగువందల జీతం బాగా ఆకర్షణీయంగా ఉంది

లక్ష్మీదేవి మొదట్లో నీరజను ఎంత చీదరించుకున్నా రానురాను మెచ్చుకో కుండా ఉండలేకపోయింది. పగలంతా పనిచేసివచ్చినా, రాత్రి ఒక్క నిముష మయినా విశ్రాంతి తీసుకునేదికాదు నీరజ ... ప్రభు మంచం పక్కనే కూర్చు నేది ... డాక్టర్ ఇయ్యమన్న మందులు తనే స్వయంగా ఇచ్చేది ... నీరజ మనిషా, యంత్రమా అని ఆశ్చర్యపడేది లక్ష్మీదేవి.

నెలరోజులు హాస్పిటల్‌లో ఉండేసరికి ప్రభు ఆరోగ్యం చెప్పుకోదగినంత బాగుపడింది.

"నువ్వు ఉద్యోగం చేస్తున్నావా?" అన్నాడు ప్రభు.

నీరజ ప్రతిమాలుతున్నట్లు "నీకు పుణ్యం ఉంటుంది-ఇప్పు డేమీ అనకు... ఇప్పుడిప్పుడే అత్తయ్యకు నామీద కోపం పోతోంది. పైగా..."

ఏదో చెప్పబోయి ఆగిపోయింది నీరజ.

"పైగా...ఏమిటి?" రెట్టించాడు ప్రభు.

"మనం నీలకాంత్ అప్పు తీర్చుకోవద్దా!..." తలవంచుకుని అంది నీరజ.

ప్రభు నవ్వి నీరజచేతిని ఆదరంగా నొక్కాడు.

డాక్టర్ నారాయణరావుగారు ఆపరేషన్ చేస్తానన్నారు.

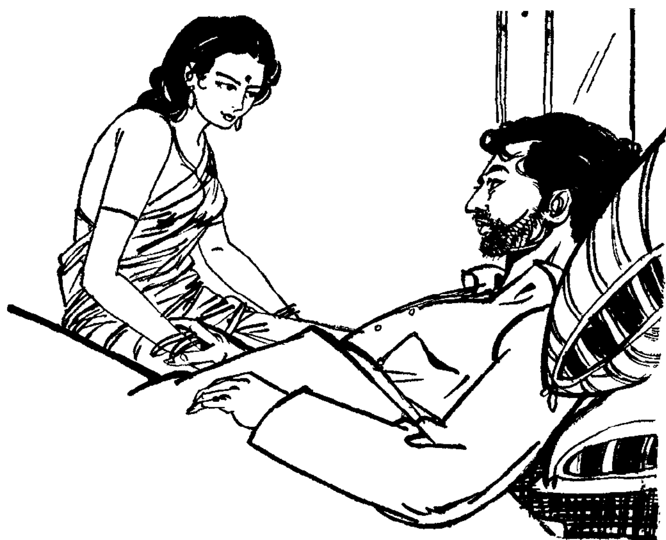
"ఆపరేషన్‌చేస్తే ఇంక ఈ నొప్పి మళ్ళీమళ్ళీ రాకుండా పూర్తిగా తగ్గిపోయే అవకాశం ఉంది-కానీ కనీసం రెండునెలలైనా నా అబ్జర్‌వేషన్‌లో హాస్పిటల్ లోనే ఉండాలి."

ప్రభు ఆపరేషన్ చేయించుకోవటానికి ఒప్పుకున్నాడు. ప్రభు నచ్చజెప్పగా లక్ష్మీదేవికూడా ధైర్యం తెచ్చుకుంది. దిగాలుగా కూర్చున్న నీరజ చెక్కిలిమీద కొట్టి "ఏమిటా పోజు! నువ్వు పక్కనఉండగా నాకేం భయం!" అన్నాడు ప్రభు.

నీరజ నవ్వేసింది.

డాక్టర్ నారాయణరావుగారు ప్రభుకు ఆపరేషన్ చేసారు. సక్సెస్ అయింది. నీరజ చేస్తున్న సేవనుచూసి లక్ష్మీదేవి మనసులో కోపమంతా పోయింది.

నీలకాంత్ అప్పుడప్పుడు ప్రభును చూడటానికి వస్తూనేవున్నాడు. నీలకాంత్

రాగానే అదొకవిధంగా మారిపోయే నీరజను చూస్తోంటే ప్రభుకు జాలిగానేఉంది. ఆ రహస్యమేదో తనకు చెప్పకుండా ఎందుకు ఉండాలని కష్టంగానూ వుంది.

ఆ రోజు ఒక యువతి, యువకుడు వచ్చారు. వాళ్ళతో కలిసి రమణ్‌లాల్ తన గదిలోకి వెళ్ళాడు. తనకు ఆలస్యమవుతుందని నీరజ లోలోపల చికాకు పడింది. పది, పదకొండు దాటినా రమణ్‌లాల్ క్రిందకు రాలేదు. అసహనంగా ఎదురుచూస్తోన్న నీరజకు సన్నని మూలుగు వినిపించింది. ఆ గదిలోకి ఎవ్వరూ రాకూడదని రమణ్‌లాల్ ఆర్డర్. ఆ కారణంచేత మూలుగు వినిపించినా వెళ్ళ లేకపోయింది నీరజ . . . మూలుగు మళ్ళీ వినిపించింది . . . శక్తినంతా కూడ దీసుకుని ఎవరో గొంతెత్తి పిలుస్తున్నట్లుగా ఉంది. నీరజ ఉపేక్షించి ఊరుకో లేకపోయింది. సాహసించి పైకి వెళ్ళింది. తలుపులు వేసిఉన్నాయి. కిటికీలోంచి చూసింది. రమణ్‌లాల్ కిందపడి ఉన్నాడు. వాళ్ళిద్దరూ అతనిదగ్గర ఏదో వెతుకుతున్నారు. గౌనులోపలి జేబులోంచి పిస్టల్‌తీసి పిచ్చిగా పేల్చింది. అదాటుగా ఉన్న వాళ్ళిద్దరూ అదిరిపడ్డారు.

"డర్టీ రోగ్! వాడి జాగ్రత్తలో వాడు ఉన్నాడు ..." అంటూ యువకుడు యువతి చెయ్యిపట్టుకుని మెరుపులా పారిపోయాడు-నీరజ గదిలోకివచ్చి రమణ్‌లాల్‌ను చూసింది. స్పృహలేకుండా పడిఉన్నాడు. బలమైన దెబ్బలు తగిలాయి.

అతిప్రయత్నంమీద రమణ్‌లాల్‌ను సరిగ్గా పడుకోబెట్టింది నీరజ. దెబ్బలకు

కట్లుకట్టింది. ముఖంమీద చన్నీళ్ళు జల్లింది. ఒక్కసారి కళ్ళుతెరచి నీరసంగా ఏదో గొణిగి మళ్ళీ కళ్ళుమూసుకున్నాడు రమణ్‌లాల్.

ఏంచెయ్యాలో తోచక అక్కడే అలాగే కూచుండిపోయింది నీరజ.

దాదాదాపు రెండుగంటల తర్వాత స్పృహవచ్చింది రమణ్‌లాల్‌కి. తన ఎదురుగా కూచున్న నీరజను ప్రశ్నార్థకంగా చూసాడు.

"వాళ్ళు వెళ్ళిపోయారు..." అంది నీరజ.

ఒక్కసారిగా జరిగిందంతా గుర్తుకువచ్చింది రమణ్‌లాల్‌కి. ఒక్కఉదుటున లేచికూచుని 'స్కౌండ్రల్స్' అన్నాడు పళ్ళునూరుతూ ... తనను తను నిగ్రహించుకుని ఆశ్చర్యంగా నీరజనుచూస్తూ "నువ్వు వాళ్ళను వెళ్ళగొట్టగలిగావా?" అన్నాడు.

"తప్పుచేసేవాళ్ళకు వాళ్ళ మనసే పెద్ద శత్రువు-పైగా వాళ్ళు ఏవైపునుండీ ఏ ఆపదా శంకించకుండా ప్రమత్తులై ఉన్నారు. నేను కిటికీలోనుండి పిస్టల్ పేల్చేసరికి కంగరుపడి పారిపోయారు.'

"పిస్టల్! నీదగ్గర పిస్టల్ ఉందా?"

"వయసులోఉన్న ఆడపిల్లను. ఏ క్షణంలో ఏంజరుగుతుందోనని పిస్టల్ ఎప్పుడూ నాదగ్గర ఉంచుకుంటాను."

అకస్మాత్తుగా ఏదో గుర్తుకువచ్చినట్లు రమణ్‌లాల్ తన జేబు తడుముకున్నాడు. పర్స్ తగిలేసరికి వికసించిన ముఖంతో పైకితీసి ఆత్రంగా నోట్లు లెక్కపెట్టుకున్నాడు. సంతృప్తిగా నిట్టూర్పు విడిచాడు.

పకపక నవ్వింది నీరజ ... సిగ్గుపడినట్లు తలవంచుకున్నాడు రమణ్‌లాల్. తన పర్స్‌లోంచి కొన్ని నోట్లు తీసి "ఇదు!" అన్నాడు.

"దేనికి?"

"వెయ్యిరూపాయలు!"

"ఎంత? అని అడగలేదు. 'దేనికి?' అన్నాను."

"ప్రతి మనిషికి ఒక్కొక్క భాష ఉంటుంది. ఏ భావాన్నయినా అతను ఆ భాషతో మాత్రమే వ్యక్తీకరించగలడు. ఇవాళ నన్ను కాపాడినందుకు నీకు నేను కృతజ్ఞతలు చెప్పుకోగలిగిన భాష ఇదే!"

అప్పటికీ నీరజ చెయ్యిజాపలేదు.

"నా ప్రాణం విలువ నా దృష్టిలో వెయ్యిరూపాయలేనా అని ఆశ్చర్యపడు

తున్నావా? అది అంతే! బ్రతికి బయటపడ్డానుగా! డబ్బు తేలిగ్గా వదులుకోలేను. తీసుకో! డబ్బును చులకనగా చూడకు! దానితో చాలా అవసరాలు ఉంటాయి.''

ముందు ముందు అవసరాలమాట ఎలావున్నా, అప్పటికప్పుడు డబ్బు కావల సిన అవసరమే ఉంది నీరజకు–నారాయణరావుగారి ఫీజ్ చెల్లించాలి... ఆ డబ్బు తీసుకుంది.

''బాగా పొద్దుబోయింది పద! నిన్ను మీ ఇంటిదగ్గర దింపినస్తాను'' అన్నాడు రమణ్‌లాల్.

రాత్రి రెండుగంటలకు రమణ్‌లాల్ కారులోంచి దిగిన నీరజను పైనుండి క్రిందకు కాల్చేసాలా చూసింది లక్ష్మీదేవి.

లక్ష్మీదేవికి సమస్తమూ చెప్పాలనుకునే వచ్చింది నీరజ...కానీ ఆ చూపులతో నీరజ నోరు మూతబడిపోయింది.

ప్రభు మనసుకు చాలా ఆహ్లాదంగా ఉంది అతడు ఇంకా హాస్పిటల్‌లోనే ఉన్నాడు కాని లేచి అటూ ఇటూ తిరుగుతున్నాడు.

ఎక్కడికీ కదలకుండా ప్రభుదగ్గరే ఉండిపోవాలని ఉంది నీరజకి...కానీ రమణ్‌లాల్ ఇంటికి వెళ్ళవలసిన సమయం దగ్గరపడుతోంది.

''నిన్ను ఇంకొక్క వారంరోజుల్లో డిస్చార్జ్ చేస్తానన్నారు, డాక్టర్‌గారు.''

''అవును! ఆ తరవాత ఇంక గుండెనొప్పి రాదనికూడా అన్నారు...నీరజా! ఒక రహస్యం చెప్పెయ్యనా? నిన్ను మా యింటికి తీసుకురాగానే పెళ్ళిచేసుకో వాలని అనుకున్నాను కానీ, ఈ గుండెనొప్పికి భయపడి అందుకు సాహసించ లేకపోయాను...ఏమో! ఏది ఎలా జరుగుతుందో?''

''ప్రభూ!...'' ఆశ్చర్యపోయింది నీరజ, రోషంగా అంది.

''ఒకవేళ గుండెనొప్పి తగ్గలేదనే అనుకుందాం! నేను నిన్ను వదిలి వెళ్ళ గలనని అనుకున్నావా?''

''అనుకోలేదు–అందుకనే నా ఆలోచన నీకు చెప్పలేదు.'' ఉల్లాసంగా నవ్వాడు ప్రభు.

''ఇప్పుడు మనం ఇంటికి వెళ్ళగానే పెళ్ళిచేసుకుందాం ... హాయిగా నిశ్చింతగా బ్రతుకుదాం.''

అనురాగంతో ప్రభుజుట్టులోకి చెయ్యి పోనిచ్చి దువ్వింది నీరజ.

నీలకాంత్ సకిలించటంతో నీరజ ఉలికిపడి దూరంగా జరిగింది.

ఆ సమయంలో నీలకాంత్ రాకకు ప్రభు ఏమంత సంతోషాన్ని కలిగించ లేదు.

"హలో!" అన్నాడు పొడిగా.

"సారీ! రాకూడని సమయంలో వచ్చినట్లుగా ఉన్నాను-నేను ఇంకొక అరగంటలో బొంబాయి వెళ్తున్నాను ప్రభూ! పదిరోజులవరకు రాను-అందుకే నిన్ను చూడటానికి వచ్చాను!"

''వెళ్ళిపోతున్నావా?'' ఆందోళనగా అన్నాడు ప్రభు.

"అవును, ఏం?"

ప్రభు వెంటనే సమాధానం చెప్పలేకపోయాడు. అంతకు నాలుగురోజుల క్రిందట ప్రభు డాక్టర్‌తో తన ఆరోగ్యం గురించి మాట్లాడాడు.

''యు ఆర్ ఫర్‌ఫెక్ట్‌లీ ఆల్‌రైట్! మీ కీజబ్బు ఇంక జన్మలో రాదు..." అన్నాడు నారాయణరావు.

"బిల్ ఎంతయింది డాక్టర్?"

"ఆఫీస్‌లో కనుక్కోండి-ఎకౌంట్స్ వేసి ఉంచుతారు."

ఆరోజే ఆఫీస్‌లో కనుక్కున్నాడు ప్రభు-వెయ్యి రూపాయలపైన ఉంది... ఇంత డబ్బు నీరజ ఎలా తీర్చగలదు?

మళ్ళీ నీలకాంత్‌నే అడగాలని అనుకున్నాడు-నీరజ ఎదురుగా నీలకాంత్‌ను అడగటం ఇష్టంలేదు-కానీ, వ్యవధానం లేదు.

"నీలకాంత్? ఇప్పటికే నీకు చాలా ఋణపడి ఉన్నాను-మరో వెయ్యి అప్పుగా ఇయ్యగలవా? ఇదంతా వీలైనంత త్వరలో తీర్చుకుంటాను."

ఉలికిపడింది నీరజ-విస్తుపోయి చూసాడు నీలకాంత్.

"నీకు సహాయం చెయ్యటానికి ఎప్పుడూ సిద్ధమే. కానీ, ఎందుకు నీకు డబ్బు?"

"డాక్టర్ బిల్ ఇయ్యాలి."

"అది నీరజ ఇచ్చేసిందిగా."

"నీరజ ఇచ్చిందా?"

"పిచ్చివాడా! నీరజ ఉండగా నీ కేంలోటు? నీరజ నీకోసం ఎంత త్యాగమన్నా చెయ్యగలదు ... తన శరీరాన్ని అమ్ముకుని అయినా నీకు ఖరీదైన హాస్పిటల్స్‌లో వైద్యం చేయించగలదు."

"షటప్!" నీలకాంత్ చెంప పగిలిపోయేలాగ కొట్టాడు ప్రభు.

అప్పుడే వచ్చిన లక్ష్మీదేవి ఆశ్చర్యంగా "ప్రభూ?" అంది.

అంత దెబ్బ తగిలినా నీలకాంత్ కష్టపెట్టుకోలేదు. కోపం తెచ్చుకోలేదు. చిరునవ్వుతోనే ఉన్నాడు.

"సారీ ప్రభూ! నీకు తెలుసుననే అనుకున్నాను...ఇదివరకు దొంగల చేతుల్లోపడి తిరిగివచ్చినా ఎలా సహించావో...ఇప్పుడు అలాగే అంతా అర్థం చేసుకుని ఊరుకున్నావనుకున్నాను—అయినా అమ్మగారికి అంతా తెలుసునే! నీకు తెలియకుండా ఎలా ఉంది?'' ప్రభు తల్లిముఖంలోకి చూసాడు.

ఆనాడు రమణ్‌లాల్ కారులోంచి రాత్రి రెండుగంటలకు ఫ్రాక్‌తో దిగుతోన్న నీరజ స్వరూపం లక్ష్మీదేవి కళ్ళముందు కదిలింది. కంపరంతో శరీరం జలదరించగా తల వంచుకుంది.

నీలకాంత్ కనీకనిపించకుండా నవ్వాడు.

"ప్రభూ! టేకిట్ యీజీ! పాపం నీనీరజ కోసమేగా ఇంత చేసింది!...నీ ఆరోగ్యంకోసం...నువ్వు సుఖపడాలని."

"షటప్! షటప్!'' అరిచాడు ప్రభు.

నీలకాంత్ మాట్లాడలేదు.

నీరజ శిలలా అలానే కూర్చుంది-ప్రభులో సహనం నశించిపోసాగింది-దెబ్బ తిన్న పిట్టలా ఆర్తస్వరంతో "నీరజా! ఎందుకు చేసావు ఇలాంటి పని?'' అన్నాడు.

ఏం సమాధానం చెప్పాలి? ఏ ప్రాంతాలకు పారిపోయినా ఈ నీలకాంత్ తనను వదులుతాడా? ఈ శాపంనుండి తనకు విముక్తిలేదు_తెలిసి తెలిసి తనతో పాటు ప్రభును కూడా ఈ సుడిగుండాలలోకి లాగటం తనకు న్యాయమేనా? అంత స్వార్థమా తనకు! ప్రభులాటి అమృతమూర్తికి తను అందించే ప్రేమ విలువ అంతమాత్రమేనా?

నీరజ మాట్లాడకుండా అలానే కూర్చుంది.

"ఛీ! ఛీ! ఇంతకంటె నేను గుండెనొప్పితో చచ్చిపోయినా ఆనందించే వాడిని."

నీరజ లేచి నించుని ''వెళ్తాను..." అంది.

''వెళ్ళు! మళ్ళీ ఎన్నడు ఇక్కడికి...నా దరిదాపులకి తిరిగి రాకు "

నీరజ ముందుకు కదిలింది.

"వేళ్ళగలుగుతున్నావా?"

కోపంగా అన్నాడు ప్రభు.

నీరజ ఆగి శాంతంగా అంది.

"వెళ్ళగలుగుతున్నాను-ఇంక నీకు ఆ గుండెనొప్పి రాదని తెలుసుకున్నాను-ఎక్కడ ఉన్నా...నువ్వు సుఖంగా-సంతోషంగా...ఉంటావన్న ధైర్యంతో-వెళ్ళిపోగలను."

నీరజ గుమ్మం దాటకుండానే వచ్చి అడ్డుగా నిలబడ్డాడు ప్రభు

''నిన్ను వెళ్ళనివ్వను-నాకు నిజం చెప్పు నీరజా!"

"మాటలలోకి మార్చి చెప్పగలిగినదంతా నిజంకాదు ప్రభూ! అంతకు మించిన నిజం...మనసుతో అర్థంచేసుకోగలిగినది-వేరే ఉంది...నన్ను వెళ్ళ నియ్యి-అదే మన ఇద్దరికీ మంచిది.''

ప్రభును తప్పించుకుని వెళ్ళిపోయింది నీరజ.

* * * * *

నీరజ తనదగ్గర ఉండిపోవటానికే వచ్చిందని తెలుసుకుని చాలా సంతోషించాడు రమణ్‌లాల్ ... కుంటిపిల్లవాడు ఆనందంతో చప్పట్లు చరిచాడు...చివరకు వెఱ్ఱిబాగులపిల్లకూడా "నువ్వు ఇక్కడే ఉండిపోతావా?" అని వెఱ్ఱిగా నవ్వింది.

కుంటిపిల్లవాడిని వీల్ ఛైర్‌లో కూర్చోబెట్టి సాయంత్రం వేళ అటూ ఇటూ తిప్పుకుని వస్తుంది నీరజ-అలాంటి సమయంలో ఒకనాడు తనను ఎవరో పరిశీలనగా చూస్తున్నట్లు తోచి, తనూ ఆ వ్యక్తిని పరీక్షగా చూసింది-తనూ చూడటం మొదలు పెట్టగానే ఆ యువకుడు అక్కడినుండి వెళ్ళిపోయాడు-ఎక్కడో బాగా చూసిన ముఖం అనిపిస్తోంది-ఎంత ఆలోచించినా గుర్తుకు రాలేదు. ఇంటికి వచ్చాక గుర్తుకు వచ్చింది-పోలీస్ ఆఫీసర్ మురళి! కలుసుకుని చాలా రోజులు కావటంవల్ల-మఫ్టీలో ఉండటంవల్ల...వెంటనే గుర్తుపట్టలేక పోయింది...అయితే మురళి ఇంకా తనను అనుసరిస్తోనే ఉన్నాడన్నమాట!

రమణ్‌లాల్ భార్య ఆరోగ్యం నానాటికీ దిగజారుతూ ఏ క్షణంలో ఏం జరుగుతుందో అన్నట్లుగా ఉంది.

ఆ రోజు ఆవిడ మరీ మూసినకన్ను తెరవకుండా పడిఉంది-రమణ్‌లాల్ ఎప్పటిలాగే ప్రయాణమయ్యాడు.

"ఇవాళ వెళ్ళకండి! ఆవిడ స్థితి మరీ ప్రమాదకరంగా ఉంది..." అంది నీరజ.

రమణ్‌లాల్ ముఖం చిట్లించుకున్నాడు.

"నేను ఉండిమాత్రం ఏంచెయ్యాలి?"

రమణ్‌లాల్‌ను తను ఆపుచెయ్యలేనని గ్రహించింది నీరజ.

"పోనీ, మీరెక్కడికి వెళ్తున్నారో చెప్పండి! అవసరమయితే కబురు చేస్తాను.'' అంది.

రమణ్‌లాల్ కొంచెంసేపు ఆలోచించి చిన్న కాగితంమీద ఫోన్ నంబర్ వేసి "ఈ నంబర్‌కు రింగ్ చెయ్యి అత్యంత అవసరమయితేనే..." అని వెళ్ళిపోయాడు.

రమణ్‌లాల్ భార్య ఊపిరాడక అవస్థపడుతోంది-ప్రాణాలు ఉగ్గబట్టుకుని రోగిదగ్గరే కూర్చుంది నీరజ.

కాలింగ్ బెల్ మోగింది.

రమణ్‌లాల్ వచ్చేసాడా? ఎంతైనా అతనూ ఒక మనిషేగా.

వెళ్ళి తలుపు తీసింది నీరజ-ఎదురుగా మఫ్టీలో మురళి.

"మీరా...'' అంది.

"గుర్తుపట్టారన్నమాట!''

కూర్చోమని అనకుండానే కూర్చుంటూ అన్నాడు మురళి, తాపీగా సిగరెట్ వెలిగించుకుంటూ "కూర్చోండి!" అన్నాడు.

వణుకుతోన్న చేతులను ఒకదానిలో ఒకటి చేర్చి నిబ్బరాన్ని కూడదీసుకుంటూ కూర్చుంది నీరజ.

"నాతో ఏంపని?"

''పని మీతోకాదు, రమణ్‌లాల్‌గారితో.''

"ఆయన ఇంట్లో లేరు.''

''ఎక్కడికి వెళ్ళారు?"

''నాకు తెలియదు!"

"నిజం చెప్పండి!"

"నిజంగా తెలియదు.''

''ఆయన భార్య చావు బ్రతుకులమీద ఉంది. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో...మీతో కూడా ఏమీ చెప్పకుండా వెళ్ళిపోయారా?"

"ఈ సంగతులు మీకెలా తెలుసు?"

"ఏం ప్రశ్న! నే నెవరో మీకుతెలియదా! అన్ని సంగతులూ తెలుసుకోవటమే నా వృత్తి. చెప్పండి! ఆయన ఎక్కడికి వెళ్ళారు? అత్యవసరంగా కలుసుకోవాలి."

''నిజంగా ఎక్కడికి వెళ్ళాడో నాకు తెలియదు. ఫోన్ నంబర్ మాత్రమే ఇచ్చారు. ఫోన్ చెయ్యనా?''

ఫోన్ దగ్గరకు నడిచింది నీరజ-ఫోన్ చెయ్యబోతున్న నీరజ చేతిని గట్టిగా పట్టుకున్నాడు మురళి.

"వద్దు! ఫోన్ చెయ్యకండి! ఆ నంబర్ ఇయ్యండి చాలు.'' తన దగ్గరున్న ఫోన్ నంబర్ మరొక కాగితంమీద వేసి మురళికి ఇచ్చింది నీరజ.

ఆ కాగితం జేబులో పెట్టుకుని చిరునవ్వుతో వెళ్ళిపోయాడు మురళి.

కొన్ని క్షణాలు అయోమయంగా కూర్చుండిపోయింది నీరజ.

రమణ్‌లాల్‌కు ఈ విషయం ఫోన్ చెయ్యాలా? వద్దా? తను అతనిదగ్గర పనిచేస్తోంది. ఫోన్ చెయ్యటమే తన కర్తవ్యం.

ఫోన్ చెయ్యబోయింది _ ఆర్డర్‌లో లేదు-అంతవరకు బాగానే ఉంది! అకస్మాత్తుగా ఎలా పాడయింది? మురళి డిస్‌కనెక్ట్ చేయించి ఉండాలి!

ఎందుకు? ఏం జరగబోతోంది?

మరొక్క అరగంటకే రమణ్‌లాల్ భార్య కన్నుమూసింది.

మురళి రమణ్‌లాల్‌ని అతని గేంగ్‌తో సహా పట్టుకున్నాడు. నీరజను కూడా కస్టడీలోకి తీసుకున్నాడు.

వివరాలన్నీ ఆ మరునాటి వార్తాపత్రిక లన్నింటిలోనూ వచ్చాయి.

నీరజ గేంగ్ చేతుల్లో పడటమూ, ఏ అపాయమూ జరగకుండా తప్పించు కోవటమూ-మురళికి విచిత్రంగా తోచింది-ఆ గేంగ్‌లో ఎవరితోనైనా నీరజకు ఏదో ఒకవిధమైన సంబంధం ఉండవచ్చునని అనుమానం తోచింది-అప్పటి నుండీ నీరజను రహస్యంగా అనుసరిస్తూనే ఉన్నాడు.

నీరజను తన గేంగ్‌వాళ్ళు ఎత్తుకుపోయిన సంగతి రమణ్‌లాల్‌కు తెలియదు...నీరజ విషయం పేపర్లలో చూసాడు కాని అప్పుడే మరిచిపోయాడు నీరజ వేషమూ, పేరూ కూడా మార్చుకోవటంతో అసలు అనుమానించలేదు-నీలకాంత్‌కు తెలిసినా రమణ్‌లాల్‌కు చెప్పలేదు-చెప్పవలసిన అవసరం అతనికి తోచలేదు-నీరజను అనుసరించే మురళికి అప్రయత్నంగా రమణ్‌లాల్ రహస్యాలు తెలియటం మొదలుపెట్టాయి-చివరకు నీరజ ఇచ్చిన ఫోన్‌నంబర్ సహాయంతో అందరినీ పట్టుకోగలిగాడు.

వార్తాపత్రికలన్నీ మురళిని ప్రశంసించాయి-గేంగ్‌లో అందరి ఫొటోలూ పేపర్లలో వచ్చాయి-నీలకాంత్‌ను గేంగ్‌లో చూసి జనం నిర్ఘాంత పోయారు-ఒక ప్రఖ్యాత పురుషుడి కొడుకు గేంగ్‌లో వ్యక్తి!!

* * * * *

విచారణలో అన్ని విషయాలూ బయటపడ్డాయి.. నీలకాంత్‌ను కావాలనే తన గేంగ్‌లో చేర్చుకున్నాడు రమణ్‌లాల్! ఒక ప్రముఖ వ్యక్తి కొడుకు తమలో ఒకడు కావటం గేంగ్‌కి రక్షణగా ఉంటుందని అనుకున్నాడు...రమణ్‌లాల్ ఆశించినట్లే నీలకాంత్ కారణంగానే గేంగ్ మొత్తం ఒకటి రెండుసార్లు ఆపదల లోంచి తప్పుకుంది-తరువాత తండ్రి నీలకాంత్‌ను చాలా కఠినంగా మంద లించాడు-కానీ నీలకాంత్ చెవిన పెట్టలేదు చదువు సంధ్యలు అబ్బని అతనికి ఆ జీవితం ఎంతో నచ్చింది.

నీరజ తనను చెంపమీద కొట్టి అవమానించి వెళ్ళిపోగానే ఎలాగైనా నీరజ పైన ప్రతీకారం సాధించాలని నిశ్చయించుకున్నాడు...వళ్లమాలిన కండ కావరంతో నీలకాంత్ తనవాళ్ళను పంపి పట్టపగలు నీరజను బలాత్కారంగా తనదగ్గరకు రప్పించుకున్నాడు.

నీరజ అదృష్టంకొద్దీ సరిగ్గా ఆ సమయానికి బాలూ కూడా అక్కడికి వచ్చాడు...నిలువెల్లా వణికిపోతూ కన్నీళ్ళతో నిస్సహాయంగా ఉన్న నీరజను చూసాడు. విషయం తెలుసుకున్నాడు.

"ఈ అమ్మాయిని వదిలెయ్యండి..." అన్నాడు ఆజ్ఞాపిస్తున్నట్లుగా.

'పీల్లేదు' అన్నాడు నీలకాంత్ గేంగ్ ఒకరిముఖాలు ఒకరు చూసుకున్నారు-నీలకాంత్ హోదానుబట్టి ఆతనంటే అందరికీ భయగౌరవాలున్నాయి-కానీ బాలూ అంటే భక్తి ప్రేమ ఆరాధన

ఎవరికి కాలులో ముల్లుగుచ్చుకున్నా ప్రాణాలొడ్డి తీసేవాడు బాలూ ఎవరు ఆపదలో చిక్కుకున్నా ఎంతకైనా సాహసించి విడిపించేవాడు బాలూ! నీ నా భేదంలేకుండా అందరినీ అన్ని వేళలా ఆదుకునేవాడు బాలూ! ఆ కారణంచేత ఎవరూ బాలూ మాట కాదనరు

నీలకాంత్ విషయం అర్థంచేసుకున్నాడు

బాలూ! జరిగిందేదో జరిగింది ఈ విషయంలో ఇంక నువ్వు కలిగించుకోకు అన్నాడు

ఒక అమాయకురాలి బ్రతుకు నాశనం చేస్తానంటావా? నన్ను కల్పించుకో వద్దంటావా?

నేను ఆ అమ్మాయి బ్రతుకు నాశనంచెయ్యను పెళ్ళిచేసుకుంటాను

ఉద్ధరించావు! ఆ అమ్మాయికి ఇష్టంలేకపోయినా పెళ్ళిచేసుకోవటం ఆ బ్రతుకు మరింత నాశనంచెయ్యడం కాదా? ఇదంతా జరగనివ్వను "

బాలూ పట్టుదల నీలకాంత్‌కు తెలుసు గేంగ్‌లో అతనికున్న విలువా తెలుసు అన్నింటినీ మించి ఇది రమణ్‌లాల్‌కు తెలియకుండా జరిపించిన వ్యవహారం "ఒక్క విషయం ఆలోచించు ఇప్పుడు నీరజకు మన రహస్యం తెలిసిపోయింది మనం వదిలిపెడితే బండారం బయటపెట్టదూ

బాలూ ఆలోచనలో పడ్డాడు

' అవును అదీ నిజమే? అన్నాడు

బాలూ వచ్చి తనను విడిపించమని అన్నదగ్గరనుంచి చచ్చిపోయిన ఆశలకు ఊపిరిపోసుకొంటోన్న నీరజ ఈ మాటలతో హడలిపోయింది

లేదు లేదు! నేను మీ రహస్యాలేవీ బయటపెట్టను అంది దీనంగా

ఇంకేం నీలకాంత్ వాగ్దానం చేస్తోందిగా! అన్నాడు బాలూ

నాన్సెన్స్! ఇలాంటి వాగ్దానాలు నేను నమ్మను ఇక్కడినుండి బయట పడ్డాక ఈ వాగ్దానం నిలబెట్టుకుంటుందని నమ్మకమేమిటి?

మనం మనుష్యుల్ని నమ్మాలి నీలకాంత్!"

"ఓహో! ఏం శ్రీరంగనీతులు! నీనోట రావటం నేను వినటం! భలే!

"పోనీలే నమ్మకు అయినా ఈవిడ మన రహస్యం చెప్పదు అలా చెబితే

ఆ మరుక్షణ మళ్ళీ నువ్వు ఈవిడను తెప్పించుకోవచ్చు...అప్పుడు నేను అడ్డు రాను...''

"తీరా చెప్పేసాక ఏంచెయ్యగలం!''

"అమాయకంగా మాట్లాడకు! నీమీద నేరం ఆరోపించి రుజువుచెయ్యటం నీరజలాంటి సామాన్యురాలికి సాధ్యంకాదు. ఈలోగా ఆవిడబ్రతుకు సర్వనాశన మయిపోతుంది. అంత తెలివితక్కువగా ఆవిడ ప్రవర్తించదు. కానీ ఈలోగా ఈవిడమీద నువ్వు ఏదైనా అత్యాచారం చెయ్యడానికి సాహసిస్తే నన్ను మొదటిసారిగా హంతకుణ్ని చేసిన ఘనత దక్కించుకుంటావు. జాగ్రత్త..."

నీలకాంత్ రక్తం చల్లబడినట్లు అయింది. బాలూ అన్నంతపనీ చేస్తాడని అతనికి తెలుసు.

బాలూ స్వయంగా నీరజను విడిపించి ఇంటికి పంపించాడు.

నీలకాంత్ రహస్యం చచ్చినట్లు తనలోనే ఇముడ్చుకోవలసి వచ్చింది నీరజ ఇది ఒక ఆయుధంగా ఉపయోగించుకుంటూ ఎప్పటికప్పుడే నీరజను చిత్రవధ చెయ్యటానికి ప్రయత్నిస్తూనే ఉన్నాడు నీలకాంత్.

బాలూ మీదకూడా నీలకాంత్ పగబట్టాడు. కానీ బాలూను అతను ఏమీ చెయ్యలేడు. అటు రమణ్‌లాల్‌కూ ఇటు గేంగ్‌కూ బాలూ గుండెకాయ.

సుశీలకు అతి ప్రయత్నంమీద గర్భం నిలిచిందేకాని ఆరోగ్యం పాడయింది. అదివరలో ఆవిడతిన్న మందులూ, చేయించుకున్న ఒకటి రెండు ఆపరేషన్లూ ఆవిడ ఆరోగ్యాన్ని బాగా కృంగదీసాయి.

ఒక మగపిల్లవాణ్ని కని మరణించింది.

చివరి క్షణాలలో సుశీల దగ్గరే ఉన్నాడు బాలూ.

"ఇదీ? చివరికి నువ్వు సాధించింది...'' అన్నాడు నిష్ఠూరంగా.

"ఏం నా బ్రతుకులో నేను సాధించింది చాలా అమూల్యమైనదే! నా చివరి క్షణాలలో నా కోసం కన్నీళ్ళు కారుస్తూ నా అనేవాళ్ళు నా దగ్గర ఉన్నారు. ఏ వేశ్యకు పడుతుంది ఇలాంటి అదృష్టం! ఆమాటకొస్తే ఎంతమంది గృహిణులు ఇలాంటి ప్రేమను అనుభవించగలరు? నాకు ఏ దిగులూ, ఏ విచారమూ, ఎలాంటి పశ్చాత్తాపమూలేదు. చాలా సంతృప్తిగా, సంతోషంగా ఉంది. బాబు గురించికూడా నాకు దిగులులేదు. వాడు మీ కొడుకు. మీ మంచితనం వాడిని కాపాడుతుంది...''

"వద్దు సుశీలా! ఆ మాట అనకు..." ఆ సమయంలో కూడా 'మంచి' మాట విని సహించలేక అడ్డుతగిలాడు బాలూ.

సుశీల పెంకెగా తల అడ్డంగా తిప్పుతూ "మీరు మంచివారు. ఆ మంచితనం కాపాడుతుంది. తప్పకుండా కాపాడుతుంది." అంటూ బాలూ చేతిని ఆప్యాయంగా చెక్కిలికానించుకుని కళ్లు మూసింది.

తల్లిపోయినప్పుడు కూడా కన్నీళ్లు కార్చని బాలూ కుమిలికుమిలి ఏడ్చాడు. అతనినుండి ఏదో శక్తి దూరమయినట్లు అనిపించింది.

కళ్ళు తెరవని పసిగుడ్డు-సుశీల అప్పగించిన యాభైవేల రూపాయలు... బాలూకు మిగిలాయి.

బాలూను సాధించటానికి నీలకాంత్‌కు మంచి ఉపాయం దొరికింది. ఆ శిశువును స్వాధీనంచేసుకుని బాలూను లొంగదీసుకోవాలని అనుకున్నాడు. ఇలాంటి విషయాల్లో రమణ్‌లాల్ కల్పించుకోడు. ఒకసారి ఆ శిశువును తీసుకుపోవటానికి ప్రయత్నించాడు. సమయానికి బాలూ అడ్డుకుని కాపాడుకున్నాడు. రాజేశ్వరికి సుశీల సంతానంమీద ఏం శ్రద్ధ? జరిగిన గొడవలతో చికాకుపడి ఆ శిశువును వదిలించుకోవాలనే ఆవిడ చూస్తోంది. బాలూకు భయపడి ఏమీ అనలేక పోతోంది.

బాలూ విషయం అర్థంచేసుకున్నాడు. రాజేశ్వరి రక్షణలో తన బాబును ఉంచటంఇష్టంలేకపోయింది. అతని కాసమయంలో నీరజ గుర్తుకు వచ్చింది. రాత్రివేళ రహస్యంగా నీరజను కలుసుకున్నాడు.

"ఈ బాబు నా కొడుకు! వీడిని కాన్వెంట్‌లో అప్పగించండి! అనాథ అని చెప్పండి! వీడికోసం వీళ్ళ అమ్మ యాభైవేల రూపాయలు ఇచ్చింది. అవి ప్రస్తుతం మీ పేర బేంక్‌లో వేసాను. వాడికోసం ఖర్చుపెట్టి వాడు ప్రయోజకుడు అయ్యేలాగ చూడండి.."

"ఎంత నమ్మకం నామీద మీకు! ఈ డబ్బు ఒకవేళ నేను వాడుకుంటే..."

"మీయిష్టం! ఒక దీనురాలు తన సర్వస్వమూ కరిగించి కొడుకుకోసం దాచిన డబ్బు అది! నేను చెయ్యగలిగినది నేను చేస్తున్నాను. మీరు చెయ్యాలనుకున్నది మీరు చెయ్యండి..."

బాలూ తనకు చేసిన మహోపకారం నీరజ మరిచిపోలేదు. అతడు తనను ఇంత చిన్న సహాయం.కోరుతోంటే కాదనలేకపోయింది. ఆ రాత్రివేళ అప్పటికప్పుడే బాలూ కొడుకును కాన్వేంట్‌లో చేర్చింది.

నీలకాంత్ బాలూ ఏంచేసాడో తెలుసుకున్నాడు. బాలూను, నీరజను ఏ విధంగానూ సాధించలేక నీరజను అవమానించి పగతీర్చుకున్నాడు.

శేఠ్ రమణ్‌లాల్ ఆస్తి, ఇంకా గేంగ్‌లో అందరి ఆస్తిపాస్తులూ ప్రభుత్వం స్వాధీనపరచుకుంది. ఒక్క బాలూకే సొంత ఆస్తి ఏమీలేదు. విచారణలో అతడు ఎన్నెన్ని సంస్థలకు సహాయపడ్డాడో అతనికి ఇష్టంలేకపోయినా బయట పడింది.

నాలుగు మూలలనుండీ "బాలూ చాలా మంచివాడు. అతడిని వదిలిపెట్టండి" అంటూ అభ్యర్థనలు కుప్పలుతిప్పలుగా వచ్చాయి.

కానీ, ఆ అభ్యర్థనలకు బాలూయే ఒప్పుకోలేదు.

"నేను చేసిన నేరాలకూ, ఇతరులకు చేసిన సహాయాలకూ ఏ విధమయిన సంబంధమూ లేదు. ఈ గేంగ్‌తో మిగిలినవాళ్ళతో పాటుగానే నాకూ శిక్ష విధించండి!" అన్నాడు.

జడ్జి ఆశ్చర్యంగా బాలూను చూసి అప్రయత్నంగా "నువ్వు మంచివాడివి" అన్నాడు.

బాలూ కసిగా పిడికిలి గట్టిగా బిగించి "డేమ్" అన్నాడు కసిగా.

నీరజను విడుదలచేసారు.

కోర్టుబయట తనకోసం ఎదురుచూస్తున్న లక్ష్మీదేవినిచూసి ఆశ్చర్యపోయింది నీరజ. ప్రభుకోసం చూసింది కనపడలేదు.

"నేను నిర్దోషినని తెలిసి వచ్చావా అత్తయ్యా!" అంది నిష్ఠూరంగా.

"లేదమ్మా! నువ్వు ఇక్కడ ఉంటావనే తెలిసి వచ్చాను. నువ్వు ఎక్కడ ఉంటావో, నిన్ను ఎలాగ కలుసుకోవాలో తెలిస్తే ఎప్పుడో వచ్చేదానిని..."

లక్ష్మీదేవి మాట్లాడే ధోరణికి నీరజ భయపడింది.

"ఏం జరిగింది అత్తయ్యా!" అంది.

"నీకు పుణ్యం ఉంటుంది. వెంటనే రా. చేతులు జోడించి ప్రార్థిస్తున్నాను. నా ప్రభును నాకు దక్కించు..."

నీరజ ఇంక ఏ ప్రశ్నలూ వెయ్యలేదు. లక్ష్మీదేవితో బయలుదేరింది.

"అదిగో ఎప్పుడూ ఆ గదిలో తలుపులు వేసుకుని కూర్చుంటాడు. అప్పు తీర్చాలని ఆఫీసుకు మాత్రం వెళతాడు. ఎవరితోనూ మాట్లాడడు." బాధ పడుతూ అంది లక్ష్మీదేవి.

నీరజ తలుపు తట్టింది.

''ఎవరు?'' అన్నాడు ప్రభు తలుపు తీయకుండానే.

"నేను!" కంపిస్తోన్న గొంతుకతో అంది నీరజ.

వెంటనే తలుపులు తెరుచుకున్నాయి.

కొద్దిరోజులలోనే గుర్తుపట్టరానంత మారిపోయిన ప్రభును చూసి నీరజ కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి. ఇద్దరూ ఒకరి నొకరు చూసుకుంటూ బొమ్మల్లా నిలబడిపోయారు.

"నిన్ను నా దగ్గరినుంచి పొమ్మన్నాను. మళ్ళీ ఎందుకొచ్చావ్?"

''ఇప్పటికీ నీ మనసులోంచి పొమ్మనలేక పోయావని తెలుసుకుని వచ్చాను...''

"ఒక్క నిజం విని వెళ్ళిపో! నువ్వు శీలం పోగొట్టుకున్నావని నా బాధకాదు. నా ఆరోగ్యంకోసం, అనవసరంగా అంత త్యాగం ఎందుకు చెయ్యాలని...''

"ఒక్క నిజం చెప్పి వెళ్ళిపోతాను. నువ్వు నిజం చెప్తే నమ్మలేవని కాదు. అనేక గొడవల మధ్య ఇరుక్కుపోయిన నాతో నిన్నుకూడా చిక్కుల్లోకి దింపటం ఇష్టంలేక...''

నీరజ పొయ్యేదానిలా వెనక్కు తిరిగింది.

ప్రభు ''నీరజా!" అని పిలిచాడు. నీరజ గిర్రున తిరిగి చిరునవ్వు నవ్వింది.

ప్రభు చేతులు జాపాడు.

నీరజ అతని హృదయంమీద వాలిపోయింది.

——

మంజుశ్రీ — నాతో బాటు నలుగురు

మహానగరం. వర్షం కురవబోతూన్నది.

నాలుగు రోడ్ల కూడలి.

పెన్ షాపుదగ్గర కృష్ణమూర్తి నిలుచుని ఉన్నాడు.

ఐదు నిమిషాలు పట్టింది. దుకాణదారు తన కలం బాగుచేసి ఇచ్చాడు.

'బిల్' అందుకున్నాడు.

కాగితం లేదన్న సమస్య తీరిపోయింది.

ప్రొప్రయిటర్ దగ్గరనుంచి ఒత్తునుకు పుస్తకం తీసుకున్నాడు. బిల్ వెనుక వ్రాశాడు–"తార."

కళ్ళలో మెరిసినట్లయింది. దానితో మనసులో తాను ఎల్లప్పుడూ ఎవరికైతే శుభం కోరతాడో ఆ మూర్తి. పెద్ద పూలజడ, కళ్యాణ తిలకం. దగ్గరగా వచ్చింది. చిట్టచివరిసారి. కళ్ళల్లో ఏడుపుతో కూడిన నవ్వు. చిన్నపిల్లవాడికి బోధిస్తున్నట్లుగా చెప్పింది.:

"ఇలా చూడమ్మా కృష్ణా! ఎందుకలా తలవంచుకుంటావు? నేరం చేసినవాడిలాగా ఇదేం కొత్తకాదు. చరిత్రలో ప్రేమించుకున్న వాళ్ళెవరూ పెండ్లిచేసుకోరు. అప్పుడు కథలే ఉండవు." పెదవులు నొక్కిపట్టింది. విషాదంగా నవ్వింది. చనువుగా తన చేయి 'తన' చేతిలోకి తీసుకుంది. ఇలా చెప్పింది:

"నన్ను మరచిపోవు. నాకు తెలుసు.

నా కప్పుడప్పుడు నీ యోగక్షేమాలు వ్రాస్తూ ఉండు. నెలకు ఒకటిచొప్పున వ్రాయి. కాదూ రెండు నెలలకు. ఇదిగో ఈ కలం తీసుకో. నేను క్షణం క్షణం గుర్తుండటానికి."

తీసుకున్నాడు. అందుకోలేదు. ఆ వెలుగు తనదికాదు. దూరంగా దూరంగా మెరుస్తున్నచుక్క అయింది. ఆమె. ఆమే. తార.

ఎన్ని పుస్తకాలపైన వ్రాశాడో!

ఎన్ని చోట్ల శ్రీరామకు బదులు వ్రాశాడో తార. తార. తార.

తన జీవితాన్ని తెగిపోయిన ఏకతార చేసిన తార.

ఆమె ఇచ్చింది ఆ కలం గుర్తుగా, తనకు. తన ప్రాణం.

ప్రాణంలానే చూసుకున్నాడు.

దాని 'నిబ్' బాగుచేయించేందుకు తెచ్చాడు, ఇవాల్టికి. కోపంగా వ్రాసింది ఉత్తరం, బొత్తిగాసమాధానం వ్రాయటం లేదని. సమాధానం వ్రాసేందుకు, ఈమధ్య వ్రాయనంటున్నది. అందుకే ఇక్కడికి వచ్చాడు. ఖరీదైన కలం. ఆవాళ పెండ్లిరోజున తన కెన్నో బహుమతులు వచ్చినవి. ఆ సాయంకాలం తాను ఈ బహుమతిని తన కిచ్చింది. ''వెళ్ళిపోతున్నాను, అత్తారింటికి. తప్పదు కదా. ఉత్తరాలు వ్రాస్తూఉండు. ఇదిగో ఇది తీసుకో. ఇంతకంటే ఏం ఇచ్చేం దుకూ తోచటంలేదు.'' ఆమె నవ్వు దిగులుగా ఉంది.

తీసుకున్నాడు. అదుగో. అదే ఈమధ్య వ్రాయనంటూంటే, 'తార'కు ఉత్తరం వ్రాయాలి వ్రాయకపోతే ఏం బాగుంటుంది? అని తీసుకుని వచ్చాడు. రేపు ఉత్తరం వ్రాస్తాడు. "ఈమధ్య ఒంట్లో ఏమీ బాగుండటంలేదు ఆకలిలేదు. రుచి లేదు. ఇక్కడ ఈ ఊళ్లో ఉద్యోగం మానేస్తామని ఉంది. ఉనికి బరువుగా ఉంది.'' అనేనా! మనసులో అలా వ్రాస్తాదే కానీ ఛీ ఛీ! అసలు అలా వ్రాయడు. అలా వ్రాస్తే ఆమె మనస్సు నొచ్చుకోదూ. కంట నీరుపెట్టుకోదూ. ఆమె కంటనీరు పెట్టుకుంటే ఇంకేమైనా ఉందా? తన మనసు బావురుమంటుంది. "కులాసాగా ఉన్నాను బాగా సినిమాలు చూస్తున్నాను. (వట్టిదే!) హాయిగా ఉంటున్నది. కిటికీలోంచి వెన్నెల వస్తున్నది. గోడమీది తొట్లలో చామంతి పూలు పూస్తున్నాయి. ఇప్పుడు రాత్రి పదిగంటలు. గుర్తుపట్టావా? నువ్విచ్చిన కలంతోనే ఈ అక్షరాలు వ్రాస్తున్నాను. ఎంతమంచిదో ఈ కలం, నీలాగా! ఎంత స్నేహమో ఈ కలంతో నాకు" అంటూనే వ్రాస్తాడు. ఇవి అబద్ధాలు కావా? నిజమే! అబద్ధాలే ఎప్పుడూ అందంగా ఉంటాయి. అందాన్ని ఆరాధిస్తాము. అంచేత అబద్ధాలను!

అదుగో ఆ కలమే ఇప్పుడు మళ్లీ వ్రాస్తున్నది. 'తార' 'తార' అని.

డబ్బు ఇచ్చేశాడు కృష్ణమూర్తి

ముందుకు అడుగిడబోతుండగా పెద్ద చినుకొకటి వచ్చి మీదపడింది తల పైకెత్తి ఆకాశంకేసిచూస్తే, పెద్ద ఏనుగుల గుంపు స్వేచ్ఛావిహారానికి బయలు వెడలినట్లు మబ్బులు. బస్‌స్టాప్ చేరే లోపల తడిసిపోకపోతే ఇంటికి చేరి పోవచ్చు. కాని ముందుకడుగిడబోతే- అంతలోనే జల్లు.

తరవాత ఎడతెరిపిలేని వాన. తొండాల్లోంచి నీళ్లు చిమ్ముతున్నట్లు. గాలి హోరు. దీపాలు వెలిగాయి ఆరి పోయినవి. రోడ్లమీద చెట్లకొమ్మలు విరిగి పడుతున్నాయి. దీపాలు వెలుగు తున్నాయి, ఆరిపోతున్నాయి.

ఫుట్‌పాత్ పక్కనే గలగలశబ్దం చేసు కుంటూ నీళ్ళు పారుతున్నాయి. సిమెంటు రోడ్లు అందంగా ఉన్నాయి. ఇంత నగరంలోనూ, రోడ్లమీద ఒక్క పురుగు కనబడటంలేదు. ఆకాశంలో ఎవరో బాణసంచా పేలుస్తున్నారు. బంగారపు విండ్లు విరిచిపారేస్తున్నారు. ఎంత బావుందో వాన.

అందరూ ఇళ్లు చేరుకున్నతరువాత కురవకూడదు!

అందరూ ఒకే సమయానికి ఇళ్లు చేరుకుంటారని భగవంతుడికి నమ్మక మేమిటి? అందుచేతనే వాన ఎప్పుడు పడితే అప్పుడే వస్తుంది.

కృష్ణమూర్తికి ఏమీ తోచటంలేదు. బిల్ కాగితమంతా నిండిపోయింది తారలతో నిబ్ బాగుచేయడానికే పది రూపాయల బిల్ చేశాడు అందుచేత కుర్చీలో కూర్చోబెట్టాడు, ప్రొప్రయిటరు. బయట వాన కురుస్తున్నది. జోరున వాన. హోరున వాన. బోరున కురుస్తున్నది.

గూళ్ళలోని పక్షుల్లాగా రోడ్లపైన ఎదురుగా కొట్లలోని మనుషులు ఆత్రంగా చూస్తున్నారు. ఎవరో పట్టి బంధించినట్లు సిటీబస్సులుకూడా ఆగిపోయినవి. "అఖిల లోకమ్ము ఉదకమయత్వ మొదవె" అన్నట్లుగా ఉంది.

కృష్ణమూర్తికి విసుగ్గా ఉంది. ఇంత లోనే హోరు తగ్గింది. జోరుతగ్గింది. దీపాలు మిలమిలా మెరుస్తున్నాయి. వాన ఆగిపోయింది. తుడిచిపెట్టినట్లుగా ఉన్నాయి రోడ్లు.

ఒక్కొక్కరే రెక్కలార్చుకున్న పక్షుల్లా మనుషులు రోడ్డుమీదికి వస్తున్నారు. ఎలక్ట్రిక్ తీగెల వెంబడి నీళ్లు చుక్కలు చుక్కలుగా కొంత దూరం ప్రయాణంచేస్తూ రాలి పోతున్నాయి. దీపాల కాంతుల్లో నీటి చుక్కలు మెరిసిపోతున్నాయి. చెట్లమీద పక్షులు రెక్కలార్పుకుంటున్నాయి. సైకిళ్ళూ, బస్సూ, రిక్షాలూ, మళ్ళీ రోడ్ల పైన మనుషులూ పారుతున్నారు. నీళ్ళు పారటం తగ్గిపోయింది. ఆకాశంలో మేఘాలు చెదిరిపోలేదు. మనుషులు

నడుస్తున్నారు. రిక్షాలూ, కార్లూ తప్పించుకుంటూ కృష్ణమూర్తి నడుస్తున్నాడు.

హోటల్లో భోంచేసి పోవాలి. ఈ లోపున మళ్ళీ వాన రావచ్చు.

రావచ్చునేమిటి? వస్తుంది.

వానలో తడవటమంటే తగని భయం కృష్ణమూర్తికి.

అందుచేత ఈ పూట భోజనం మానేస్తే అన్న ఊహ తట్టింది.

రిక్షాలో ఎక్కి బస్‌స్టాప్‌కు పోతే??

ఇన్ని ఆలోచనలు.

పోస్టాఫీసుకు వెళ్ళి ఉత్తరం వ్రాసి పడేస్తే. కాదు స్థిమితంగా వ్రాయాలి. కృష్ణమూర్తి ఆలోచిస్తూ నడుస్తున్నాడు మళ్ళీ వానవచ్చింది.

మహానగరం, వేలం హాలులో చిక్కుబడి పోయాడు రతన్‌లాల్, మార్వాడీ! వాన కురుస్తున్నది. ఎడతెరిపిలేని వాన.

సాయంకాలం ఆరుగంటలు, ఏడు గంటలు, ఎనిమిదిగంటలు. ఇంటిదగ్గరకు ఆ పెద్దమనుషులు వచ్చిఉంటారు. వాళ్ళకు కారుంది, వాళ్ళు వస్తారు. తనను పిసినారి అని అందరూ అంటారు. అంటే అన్నారు. లేకపోతే ఇంత డబ్బు ఎలా కూడబెట్టేవాడు తాను. అప్పులివ్వటం, ఎదైనా తాకట్టుపెట్టుకుని వడ్డీ పెరగటం, అసలుకన్నా, వాళ్ళు అప్పు తీర్చలేకపోవటం, ఆ వస్తువు తనది కావటం. అట్లా ఎన్ని? రేడియోలు, గడియారాలు, కంచాలు, చెంబులు, సోఫాలు, ఇంకా ఇంకా. అదే తెలివి. డబ్బు ఖర్చుపెడుతూ కూడబెట్టలేం. కూడబెట్టమంటేనే ఖర్చుబెట్టక పోవడం. తాను ఇంతడబ్బు కూడపెట్టీ కారు కొనలేదని అయినవాళ్ళు తనకు వినపడేలాగానే అప్పుడప్పుడు నవ్వుకుంటూ వుంటారు వాళ్ళకేంతెలుసు ఎప్పుడో, ఎవరో, కారుకూడా తనదగ్గర తాకట్టు పెడతారు. తరువాత విడిపించుకోలేరు. అప్పుడు తనకు చౌకగా కారు వస్తుంది. 'సెకండ్ హాండ్' ది కొనాలన్నా బోలెడు డబ్బవుతుంది. వాళ్ళకు తెలీదు. డబ్బు కూడబెట్టడం గొప్ప తెలివి తేటలతో కూడుకొని ఉన్నపని, వాళ్ళకు తెలీదు. వాళ్ళకు తెలీకపోతే తెలీకపోయె. ఇప్పుడు ఇంటికెలా పోవాలి. ఈ వానకు అర్థంలేదు. పాడువాన. టాక్సీ కూడా చుట్టుపక్కల లేదు. కొంచెం ఇప్పుడిప్పుడే తగ్గుతున్నది వాన.

రతన్‌లాల్ మహా విసుక్కుంటున్నాడు. అవతల పెద్దమనుషులు ఈపాటికి తన ఇంటికి వచ్చి ఉంటారు. ఈ వ్యవహారం పైసలయితే, తనకు చాలా లాభం గిడుతుంది. భగవాన్! రిక్షా అయినా కనబడదే. కొంచెం జోరు తగ్గినట్లుగా ఉంది.

"ఏయ్ రిక్షా?"

వాడికెంత గర్వమో!

అవును, ఇప్పుడు పదిమంది

విలుస్తారు. విచిత్ర మేముంది? రూపాయి కావాలిట వాడికి.

ఏం చేస్తాం మరి కర్మ. రతన్‌లాల్ ఏడ్చుకున్నాడు.

రూపాయి పోతున్నది ఎట్లా.

"ఎందుకోయ్ రూపాయి, ఇంత అన్యాయమూ మరీ."

వాడు శాంతంగా సమాధానం చెప్పాడు.

"అన్యాయమేముంది బాబూ! జోరున వానకురుస్తూంది! ఈ వానలో ఎవరొస్తారండీ!"

"ముప్పావులాకు రావోయ్."

"రాను బాబూ."

"కలికాలం. అంతా అన్యాయమే" అని గొణుక్కున్నాడు రతన్‌లాల్. రిక్షా వాడన్నాడు: "వాన కురుస్తున్నది బాబూ లేకపోతే అరణాలకే తొక్కుతాను. రెక్కలకష్టం సూడాలి బాబూ. దర్మ పెబువులు. ఈ సలికి సచ్చిపోతాను సప్పగా తడిసిపోతాను బాబూ."

ఒళ్ళంతా దహించుకుపోయింది రతన్‌నాల్‌కు. తనకు కారు లేకపోవడం ఎంత తెలివితక్కువ పనయిపోయింది, అనుకున్నాడు మనస్సుకి విపరీతమైన కష్టమూ తోచింది.

"సరేపోనియ్" అన్నాడు ఎంతో అయిష్టంగా.

రిక్షావాడి ముఖం వెలిగిపోయింది. పరమోత్సాహంతో నీళ్ళను చప్పుడు చేసుకుంటూ తొక్కుకుపోతున్నాడు. వాన కురుస్తూంది. ఎలక్ట్రిక్ దీపాలు మసక మసకగా కనపడుతున్నాయి. రిక్షాపోతూన్నది. రోడ్డుమీద ఒక్క పురుగూ లేదు. ఒక్కొక్క చోట చక్రాలు నీళ్ళను కోసుకుంటూ పోతున్నాయి. గలగలా పారుతున్నాయి. రతన్‌లాల్‌కు చాలా అసంతృప్తిగా

ఉంది. బూట్ పైన నీళ్ళు పడుతున్నాయి. రిక్షావాడు పూర్తిగా తడిసిపోతున్నాడు. రిక్షా పోతూనేఉంది. రతన్‌లాల్‌కు కోపంగా ఉంది.

రిక్షా ఓ చోట వంకరగా తిరిగి ఇంకో వీధిలోకి పోతున్నది. చిన్నచిన్న కాఫీ హోటళ్లు రెండూ, ఓ కిళ్ళీబడ్డీ, దూరంగా పార్కు, ఒక పక్కగా ఆడపిల్లల కాలేజీ, ఓ ఫర్లాంగు దూరంలో మునిసి పాలిటీవాండ్లు కట్టించిన క్వార్టర్లూ-మధ్య కూడలి. రిక్షా అక్కడ తిరుగుతున్నది మలుపు, ఫుట్‌పాత్ పక్కనే రిక్షా ఆపాడు రిక్షావాడు. రతన్‌లాల్‌కు చాలా కోపం వచ్చింది. రిక్షావాడు రిక్షా దిగి పోయాడు. వాన కురుస్తూనే ఉంది. "ఎందుకు దిగావు? ఏమి వచ్చింది నీ రిక్షాకు? లేక నీకేమైనా వచ్చిందా? పోనీ త్వరగా ఇంటికి పోవాలి. నేనుకూడా తడుస్తున్నాను" అంటున్నాడు రతన్ లాల్ కోపంగా. రిక్షావాడు రోడ్డుమీద ఫుట్‌పాత్ పక్కనేఉన్న ఏదో వస్తువును చప్పున పైకి తీశాడు. రతన్‌లాల్‌కు కోపం తగ్గిపోయింది. "ఏమిటేమి" టన్నాడు, కంగారుగా, ఆశగా, అసూయగా. రిక్షావాడు రతన్‌లాల్ చేతికి ఒక మంచి "పెన్" ఇచ్చాడు. నిర్వికారంగ రిక్షా తొక్కుకుంటూ ముందుకు సాగి పోయాడు. వానకురుస్తూనేఉంది. ఎలక్ట్రిక్ దీపాలక్రిందుగా రిక్షా పోతున్నది. వాన జోరు కొంచెం తగ్గింది.

రతన్‌లాల్ మనస్సులో వెయ్యి ఆలోచన. పెద్దలు ఆశ నోరు తెరుచుకున్న తిమింగిలంలా అతణ్ణి మింగుతూంది. రతన్‌లాల్ మింగుడు పడ్డాడు. వెయ్యి ఆలోచనలు ఉక్కిరిబిక్కిరి ప్రత్యక్షులు మనస్సులో. "పాపం ఎవరో పారేసుకున్నారు" అన్నాడు రిక్షావాడు నీళ్ళ చప్పుడుతో కలిసిపోయే మాటలతో.

రతన్‌లాల్ మాటాడలేదు.

ఏమీతోచలేదు. ప్రతిదీపం క్రిందనూ క్షణంసేపు చూస్తున్నాడు ఆకాశాన్ని.

మనస్సులో మెరుపు మెరిసింది.

"ఎంతో ఖరీదుకాదు, నాలుగైదు రూపాయలు అవుతుంది" అన్నాడు రతన్‌లాల్.

"అంతేనా" అన్నాడు రిక్షావాడు.

రతన్‌లాల్ గుండెలో వెయ్యి కుశంకలు పుట్టుకువచ్చినై. అసంతృప్తి మూలిగింది. గాంభీర్యం చెక్కుచెదర కుండా "అంతే" నన్నాడు. వాన తగ్గి కురుస్తూఉన్నది,

రిక్షా పోయిపోయి ఇనుప కటకటాల పాతబంగళా ముందు ఆగింది.

"ఇక్కడే" అని రతన్‌లాల్ రిక్షా దిగాడు.

"లోపలకురా పాపం తడుస్తావు" అన్నాడు రిక్షావాడితో.

రతన్‌లాల్ చూశాడు. తన ఇంటి ముందుకారులేదు. గేటుదగ్గర పెద్ద లైటు వేసి ఉంటుంది. ఇంటావిడ, మర్యాద

కోసం మళ్ళీ తియ్యలేదు. రతన్‌లాల్‌కు కోపం వచ్చింది. మెట్లు ఎక్కి పైకి వచ్చాడు. లైటుతీసేశాడు. కోపంగా అరిచాడు ఇంటావిడ నుద్దేశించి "లైట్ తీసెయ్యడం మరచిపోయావా?" రిక్షా వాడు వెనకనే వచ్చాడు. రూపాయి వస్తోంది ఇప్పుడు తనకు. రతన్‌లాల్ భార్యను పిలిచి రూపాయి తెమ్మన్నాడు. ఆమె గ్రహించింది. వరండాలో రిక్షా వాడు నిలుచుని ఉన్నాడు నీళ్ళుకారుతూ. ఆమె ముఖం వెలుగుతున్నదీపం కాస్త ఆరిపోయినట్లయింది. రూ పా యా? ఆమెకూ కోపం వచ్చింది.

రతన్‌లాల్ వరండాలోకి వచ్చాడు.

రూపాయి ఇచ్చాడు. రిక్షా వాడు సంతోషపడ్డాడు కాని కదల్లేదు. రతన్ లాల్ అన్నాడు, "ఏమోయ్ నువ్వేం చేసుకుంటావు యీ కలం? మా పిల్లవాడు కలం కొనిపెట్టమని రోజూ పోరు తున్నాడు. నేనే మరిచిపోతున్నాను, ఏదో ఉంటుంది. మూడు నాలుగు రూపాయలు చేస్తుందేమో ఇది. అంతే అసలు ఖరీదన్నమాట. చాలా పాతబడి పోయింది. అవునులే, యీవిషయాలన్నీ నీకేమి తెలుస్తాయి. ఓ రూపాయి ఇస్తాను నాకిచ్చేస్తావా?" అంటూ రతన్‌లాల్ స్నేహపిచ్చింలంగా నవ్వాడు.

ఇంకోరూపాయి. రిక్షావాడికి గుండెల్లో సంతోషం కలిగింది. తన అదృష్టం, లేచినవేళ అనుకున్నాడు. ఆశ పుట్టింది. తనుకూడా తెలివికలవాడే అని నిరూపించుకోవాలి. అంత తేలిగ్గా లొంగి పోతాడా. గర్వంకూడా కలిగింది.

"మూడు రూపాయలివ్వండి బాబూ. తళతళా మెరిసిపోతుంటేను. కొత్తదే!" అన్నాడు.

"అయితే తీసుకపో."

రిక్షావాడికి తెలిసిపోయింది తను ఉట్టి తెలివితక్కువవాడు. తెలివి చూపించు కోబోతే ఇంతే అవుతుంది.దెబ్బతిన్నాడు. రతన్‌లాల్ చేతిలోనుంచి ఆ కలాన్ని అందుకోబోయాడు.

రతన్‌లాల్ అన్నాడు. 'నువ్వేం చేసుకుంటావ్ దాన్ని, నీకు తెలీదు. ఎవరో అర్దో, పాపవలాయో పెట్టి నీచేతుల్లోనుంచి తీసుకుంటారు. పోనీ రెండు రూపాయలిస్తాను. ఇచ్చేసిపో. మా పిల్లవాడు పోరుపెట్టుతున్నాడు. లేక పోతే నేను తీసుకోకపోదును."

రిక్షావాడు "సర్లెండి బాబయ్యా" అన్నాడు.

"మూడు రూపాయలే!" ఒక్కసారి రిక్షా లాగినందుకు. రిక్షావాడికి పట్టరాని ఆనందం కలిగింది.

తలుపుచాటునుంచి ఇంటావిడ చూస్తూ ఉంది.

రిక్షావాడు ఆ సంతోషంతో వరండా మెట్లు జారిపడబోయాడు. పడలేదు. రోడ్డుమీద రిక్షా గణగణ గంటచప్పుడు చేసుకుంటూ పోతున్నది. ఇంటావిడతో

రతన్‌లాల్ తనకవాళ ఎనభై రూపాయల లాభంగురించి చెప్పుతూ, ఆమె రెండు రూపాయల దుఃఖాన్ని పోగొట్టుతున్నాడు, విడమరిచి చెప్పుతూ.

వాన వెలిసింది

చెట్ల ఆకులపైనుంచీ నీటిబొట్లు రాలుతున్నాయి, ఒక్కొక్కటిగా. రోడ్డుమీద దీపాలకాంతి ప్రతిఫలిస్తున్నది. జన సమ్మర్దమూ తగ్గిపోయినది. ఆకాశం తెరిపిగా ఉంది.

ఏడ్చి ఏడ్చి అలసిపోయిన పసిపాప నిద్రలా మహానగరంకూడా ప్రశాంతంగా ఉంది. రాత్రి ఒకవంతు గడిచింది.

మహానగరం. అందులో ఓమూల పాతబంగళా, ఆ పాతబంగళాలో కారు గేరేజి ఉంది.

ఆ కారు గేరేజిలో రామారావు కాపురముంటున్నాడు. అంటే, మార్వాడీ సేటుగారు మిక్కిలి దయకలవాడై గేరేజి ప్రక్కనే ఇంకోగది లాంటిది కట్టించి దాన్నీ, గేరేజీని నలభై రూపాయలకు రామారావుకు అద్దెకిచ్చాడు.

రామారావు కిందటినెల అద్దె బకాయి పడ్డాడు.

రామారావు భయపడ్డాడు. ఒకవంతు రాత్రి గడిచిన తరువాత "సేట్‌గారు తనను పేరెట్టి పిలవడం రామారావుకు దిగులైంది. రామారావు ఇదివరలో ఎప్పుడూ బకాయిపడలేదు. క్రిందటి నెలలో భార్యను పుట్టింటికి పంపించాడు. అందుకని యీ నెల అద్దె యివ్వలేక పోయాడు. రామారావు గదివాకిలిదాటి బయటకు వచ్చాడు. సేట్ వరండాలో నిలుచుని పిలుస్తున్నాడు

రామారావు వరండాలోకి వచ్చాడు.

"చూశారా, రామారావుగారూ? ఈ కలాన్ని చూడండి జాగ్రత్తగా చూడండి. ఎంత ఖరీదవుతుందేమిటి?"

రామారావుకు ఆనందమైంది. అద్దె విషయం అడిగేందుకు కాదు సేట్ పిలిచింది రామారావు ఉత్సాహంగా చూశాడు. అలాంటి కలం రామారావు ఎప్పుడూ చూచి ఎరుగడు. పరిశీలించి చూశాడు బాగా తెలిసినవాడిలాగా. "అబ్బా చాలా ఖరీదవుతుందండి. ఇలాంటివి అసలు ఇప్పుడు దొరకనే దొరకటంలేదు" అన్నాడు. సేట్‌కు చాలా సంతోషమైంది

"ఎనభై రూపాయలవుతుంది" అన్నాడు సేట్. రామారావు ఉత్సుకతతో చూశాడు దానివైపు.

"దొరికింది" అన్నాడు సేట్.

రామారావు అదిరిపడ్డాడు. తనది చాలా విలువైన వస్తువు ఏదో పోయినట్లుగా వ్యధ కలిగింది అతనికి

చెప్పలేని అసూయ కలిగింది.

సేట్ చెప్పకుని పోతున్నాడు. రిక్షావాడు చూశాడట ముందు. దాని ఖరీదు నాలుగు రూపాయలకంటే ఎక్కువ ఉండ

దని చెప్పాడట తాను. వాడు రెండు రూపాయలకు ఇచ్చాడట తాను వాన కురవకముందే ఇల్లు చేరుకుని ఉన్నట్లయితే ఈ కలం యీవాళ తనకు చిక్కేది కాదు ఇంత పెద్ద వానకురవటం, తాను బజారులో చిక్కుపడిపోవటం, తనకు ఇంటిదగ్గర పని వుండటంవలన రిక్షావాడు రూపాయడిగినా, తాను ఒప్పుకుని రావడం, వచ్చినందుకు రోడ్డుమీద ఇంత మంచి కలం పడిఉండటం రిక్షావాడే చూచి తీసుకున్నా తనకు రావలసి ఉండటం అంతా చెప్పాడు.

రామారావుకు ఎంతో బాధకలిగింది.

సేట్ ఎంతో తృప్తిగా ఉన్నాడు. రామారావు యోగక్షేమాలు అడిగి కనుక్కున్నాడు. రామారావుకు మంటగా ఉంది. అసహ్యంగా ఉంది అసూయగా ఉంది. బాధగా ఉంది! కోపంగా ఉంది. సేట్‌కు నవ్వువస్తున్నది. తలుపుచాటున ఇంటావిడ నిలుచుని ఉంది. ఆమె కళ్లు ఉజ్జ్వలంగా ఉంటాయి ఎప్పుడు అని సేట్ హృదయం పలుకుతున్నది. సేట్ తృప్తిగా మాట్లాడుతున్నాడు

రామారావు సేట్‌దగ్గర సెలవు తీసుకొని తన గదిలోకి వెళ్ళాడు. పడుకున్నాడు నిద్ర రావటంలేదు. మనసు పరిపరివిధాల పోతున్నది. పరమేశ్వరునికి దరిద్రుల ఎడలగల నిర్దయకు అతని మనస్సు మిక్కిలి నొచ్చుకోసాగింది. రామారావుకు యీ సంఘటన చాలా విచిత్రంగా ఉంది. అదృష్టం అనేది నిజంగా ఉన్నదనిపిస్తున్నది. ఈ సంఘటన తన చెవినిబడకపోతే చాలా బావుండేది ఆ కలం తనకు దొరికితే తన నుండి సేట్ గుంజుకున్నట్లుగా బాధపడసాగాడు రామారావు. మాటిమాటికి

భగవంతుడి ఎడల అతడి మనస్సు అప్రసన్నం కాసాగింది. రామారావుకు కథలు వ్రాసే అలవాటుంది. చాలసేపటి వరకు యీ సంఘటనను గురించే ఆలో చిస్తూ కూర్చున్నాడు.

మహానగరం.

వానకురిసి వెలిసింది.

ఒకానొక పేటలో ఒక గల్లీలో ఒక చోట కల్లు దుకాణం ఉంది.

ఒక్క గంటలో మూడురూపాయలు సంపాదించిన రిక్షావాడొకడు ఆ సంతోషం పట్టలేక ఆ కల్లుపాకలో కూచిని కడుపు నిండా తాగుతున్నాడు.

ఇంకా సేపటికి వాడు ఇంటికి పోతాడు. మధ్యలో వాన కురిసింది కాబట్టి చౌకయి పోయిన మల్లెదండల్ని పొద్దుపోయి ఇంటికిపోతూ ఏ బ్రిడ్జిమీదనో వాడు కొనవచ్చు. కొన్నా నిమిషాలో ఇంటికి పోయి పెళ్ళాన్ని కొట్టవచ్చు. వాడి పెళ్లాం ఏడవనూ వచ్చు.

రామారావు రోడ్డుమీద దొరికిన కలాన్ని గురించి కథ వ్రాసి ముందు ముందు పదిరూపాయలు సంపాదించుకో వచ్చు. భగవంతుని దయావిహీనతకు నొచ్చుకుంటూ కూడా!

అదేనగరంలో మరోచోట, మరో పేటలో రాత్రి పొద్దుపోయిన తరువాత కృష్ణమూర్తి తారకు ఉత్తరం రాదామని కలంకోసం వెతుక్కొని అది పోయిందని గ్రహించుకొని బావురుమని ఏడ్చి ఉండ వచ్చు. తనకళ్లలో దూరం దూరంగా ప్రకాశిస్తున్న తారను తలచుకుని ఆమె యిచ్చిన కలాన్ని తాను హోటల్లో భోజనం చెయ్యడానికి వెళ్లేటప్పుడో, భోంచేసి వచ్చేప్పుడో పోగొట్టు కొన్నందుకు ఆ రాత్రంతా కుమిలి పోనూవచ్చు.

పాపం కృష్ణమూర్తి దిండులో తల దాచుకుని తారను గురించే ఆలోచించు కొంటున్నాడు.

సేట్ రతన్‌లాల్ ఎవరో తనదగ్గర 'కారు' తాకట్టుపెట్టి డబ్బు అడుగు తున్నట్లు కల కంటున్నాడు.

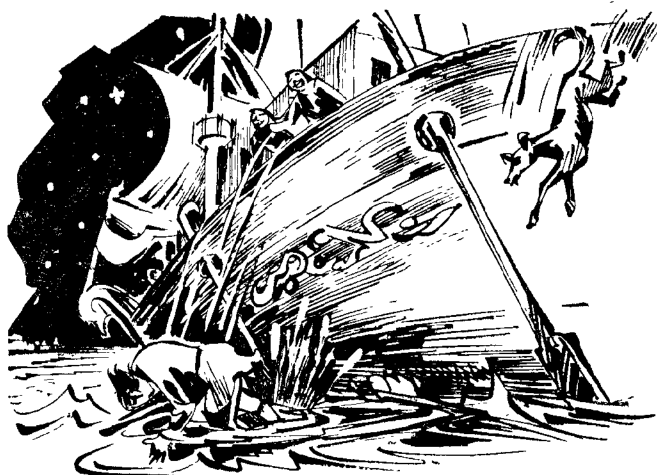
రిక్షావాడి భార్య 'తాగొచ్చావా సచ్చి నోడా' అని, నోటికి వచ్చినట్లల్లా తిడుతూంది.

రామారావు కథ వ్రాసుకుంటున్నాడు ఆ రామారావును నేనే.

బ్యాంకు : వాతావరణం పొడిగా ఉన్నప్పుడు మీకు గొడుగును అరువిచ్చి, వాన మొదలైనప్పుడు దాన్ని తిరిగి ఇవ్వమని మిమ్మల్ని అడిగే సంస్థ.

—రాబర్ట్ ఫ్రాస్ట్.

(గత సంచిక తరువాయి)

ఖోజా ఇలా చెప్పాడు:

మహారాజా, నా కుడిపక్కన నిలబడిన వాడు నా పెద్దన్న. ఎడమపక్కన ఉన్నవాడు నాచిన్నన్న. ముగ్గురిలోకీనేనే చిన్నవాణ్ణి. పర్షియాలో వర్తకుడుగా ఉండిన నా తండ్రి నా పధ్నాలుగోయేట చనిపోయాడు. ఆయనకు ఉత్తరక్రియలు అయిన అనంతరం నా అన్నలు ఒకనాడు నాతో "మనం మన తండ్రి ఆస్తిని పంచుకుని ఎవరివంతు వారు యధేచ్ఛగా అనుభవింతాం," అన్నారు.

"అన్నల్లారా, ఇవేం మాటలు. నేను మీ దాసుణ్ణి. సహోదరుడి హక్కులు కోరను. తండ్రిగారు పోయినా, తండ్రిలాంటివాళ్ళు మీరిద్దరూ ఉన్నారుగదా! నా కింత రొట్టెపడేస్తే, నా జీవితమంతా మీకు సేవచేస్తాను. వాటాను నేనేం చేసుకుంటాను? మీరు తినగా మిగిలినది తింటూ మీ వెంటే ఉంటాను. నేను చిన్నవాణ్ణి. నాకు చదువు సంధ్యలు రావు. నాకు ఏదీ చేతకాదు. నాకు ఛదువు చెప్పించండి. అదే నేను కోరేది!" అన్నాను.

"నువు దరిద్రుడివై, బిచ్చమెత్తుకోవటమేగాక మాచేతకూడా అంత పని చేయిస్తావు!" అన్నారు మా అన్నలు.

నేను మారు మాట్లాడక ఒక మూల పడుకుని ఏడుస్తూ, నా అన్నలు నాకన్న పెద్దవాళ్లుగదా, నా మంచికోసమే నన్ను కోప్పడ్డారనీ, నేను ఏదైనా వృత్తి నేర్చు

కుంటే బాగుంటుందనీ అనుకుంటూ నిద్ర పోయాను.

మర్నాడు ఉదయం కాజీగారి బంట్రోతువచ్చి, నన్ను న్యాయస్థానానికి పిలుచుకుపోయాడు. అక్కడ మా అన్న లిద్దరూ ఉన్నారు.

"మీ తండ్రి ఆస్తిలో నీ వాటా ఎందుకు తీసుకోవు?" అని కాజీ నన్ను అడిగాడు.

మా అన్నలతో అన్నమాటే కాజీ తోనూ అన్నాను.

మా అన్నలు ఆయనతో, "అది చిత్త శుద్ధిగా అన్నమాటే అయితే, మా తండ్రి ఆస్తిమీద తనకు ఏ హక్కూ అవసరం లేదని రాసి ఇవ్వమనండి!" అన్నారు.

అప్పుడు కూడా నాకు, వాళ్లు పెద్ద లనీ, నా మంచికోరే చెబుతున్నారనీ, నా తండ్రి ఆస్తిలో వాటా తీసుకుంటే అదంతా ఖర్చయిపోయిందనీ అనిపించి, కాజీగారిముద్రకింద నాహక్కులు వదులు కున్నాను. మా అన్నలు తృప్తిచెంది ఇంటికి తిరిగివచ్చారు.

ఇది జరిగిన మర్నాడు వాళ్లు, "తమ్ముడూ, నువ్వు ఉంటున్న భాగం మాకు కావాలి. నువు వేరే ఇల్లు అద్దెకు తీసుకుని, అందులో ఉండు" అన్నారు.

నేను మా తండ్రి ఇంట ఉండటం వాళ్ళ కిష్టంలేదని నా కప్పుడు తెలిసి వచ్చింది. నేనేమీ చెయ్యలేక, వెళ్ళిపోవ టానికి నిశ్చయించాను.

జీవించి ఉండగా మా తండ్రి వర్తకం నుంచి తిరిగివచ్చినప్పుడల్లా తాను అనేక దేశాలనుంచి తెచ్చిన అపూర్వవస్తు వులు నాకు కానుక ఇచ్చేవాడు. ఎలా గైనా కడగొట్టుబిడ్డమీద మమకారం హెచ్చుగద. ఇప్పుడు నే నా వస్తువుల నన్నిటినీ అమ్మి కొంత ధనం సమ కూర్చుకుని, దానితో వ్యాపారం సాగిం చాను. ఒకప్పుడు మా తండ్రి నాకొక తాతారు యువతిని బానిసగా ఇచ్చాడు. మరొకసారి నాకొక మంచి గుర్రపుపిల్లను కొనిపెట్టాడు నాకున్న కొద్దిడబ్బుతోనే నేను దాన్ని మేపుతూ వచ్చాను.

చివరకు మా అన్నల ద్రోహబుద్ధి మూలాన నేను మరొక ఇల్లు కొనుక్కొని, అందులోకి మారాను. ఈ కుక్కకూడా నా వెంట వచ్చింది. ఇంటికి కావలసిన వస్తువులనూ, ఇద్దరు ఆడబానిసలనూ కొనుక్కున్నాను. ఈ ఖర్చులన్నీ పోగా మిగిలిన డబ్బుతో ఒక బట్టలకొట్టు పెట్టి, దేవుడిపై భారంవేసి ప్రశాంతంగా కూర్చు న్నాను నా అన్నలు నాకు ద్రోహం చేసినా, నేను జరిగినదానికి వగవలేదు. దేవుడు నన్ను దయతో చూశాడు.

మూడేళ్ళలో నా దుకాణం ఎంతో అభివృద్ధిచెందింది. నాకు మంచి పరపతి ఏర్పడింది. గొప్పగొప్ప ఇళ్ళకు ఏ బట్టలూ, ఉడుపులూ అవసరమైనప్పటికీ అవి నా దుకాణంనుంచే వెళ్ళేవి. నాకు మంచి లాభాలు వచ్చేవి. నేను సంపన్నుణ్ణి

అయాను. నేను గంటగంటకూ భగవంతుణ్ణి స్మరిస్తూ, సుఖంగా జీవిస్తున్నాను.

ఒక శుక్రవారంనాడు నేను ఇంటి వద్ద ఉన్నప్పుడు నా బానిస ఒకడు వస్తువులు కొనటానికివెళ్ళి, ఏడుస్తూ తిరిగి వచ్చాడు. ఏమయిందని అడిగాను. వాడు కోపంగా, "మీకేం? మీ రిప్పుడు సుఖంగానే ఉన్నారు. తరవాత దేవుడి ముందు ఏం సంజాయిషీ ఇస్తారు?" అన్నాడు.

"నీ కేమన్నా దయ్యం పూనిందిరా?" అన్నాను.

"మీ పెద్దన్నను ఒక యూదువాడు చౌక్‌లో పెడరెక్కలు విరిచికట్టి నిలబెట్టి, కర్రలతో, కొట్టుతూ 'నాడబ్బు ఇవ్వకపోయావో, నిన్ను కొట్టిచంపుతాను నా డబ్బు పోయినా, దేవుడు నేను చేసిన పనిని మెచ్చుకుంటాడు.' అంటున్నాడు. నీ అన్నకు ఈ గతి గలిగితే నువు పట్టించుకోకుండా ఉన్నావు ఇది సబబా లోకం ఏమంటుంది?'' అన్నాడు బానిస.

ఈ మాటలు విని నా రక్తం భ్రాతృప్రేమతో పొంగింది. నేను చౌక్‌కు పరిగెత్తుతూ, డబ్బుతో వెంటనే రమ్మని నా బానిసతో చెప్పాను నే నక్కడికి చేరి, నా బానిస చెప్పినమాటవాస్తవమనితెలుసుకొన్నాను. మా అన్నను న్యాయస్థాన భటులు కొట్టుతున్నారు. వాళ్లను ఒక్కక్షణం ఆగమని, యూదువాడితో, "మా అన్న ఏ మహాపరాధం చేసినందుకు ఇలా చావగొట్టిస్తున్నారు?" అన్నాను.

'నువు అతని పక్షమైతే, అతని బదులు డబ్బంతా చెల్లించి మరీ ఇంటికి నడు" అన్నాడు యూదువాడు.

"ఏం డబ్బు? పత్రం చూపించు, డబ్బిస్తాను," అన్నాను.

పత్రం న్యాయాధికారివద్ద ఉన్నది. ఇంతలో నా బానిసలు రెండు డబ్బు సంచులతో వచ్చారు నేను యూదువాడికి వెయ్యి వెండికాసులిచ్చి, నా అన్నను విడిపించాను. అతను వొంటిమీద బట్టలేక, తిండిలేక, నీరులేక అత్యంత దీనావస్థలో ఉన్నాడు. నేను అతన్ని మా యింటికి తెచ్చి, స్నానంచేయించి, కొత్తబట్టలు కుట్టించి, కడుపునిండా భోజనం పెట్టాను. మా తండ్రికిగల అంత ఆస్తి అంతా ఏంచేశాడో అడిగితే నొచ్చుకుంటాడని అడగలేదు. మహారాజా, ఇద్దరూ ఇక్కడే ఉన్నారు. నేను చెప్పిన దానిలో అబద్ధం ఏమన్నా ఉన్నదేమో అడగండి.

సరే, కొద్దిరోజుల అనంతరం. మా అన్న గాయాలు మానినాక, నేను నా అన్నలిద్దరితో, "మీకు నగరంలో పరపతి పోయింది అందుచేత మీరు కొంత కాలం దేశాటనచేసి, జరిగినదంతా మరిచిపోవటం మంచిది," అన్నాను.

వాళ్ళిద్దరూ ఏమీ జవాబు చెప్పలేదు. నేను గుడారాలూ, వాహనాలూ సంపా

దించి, ఇరవై వేల వెండికాసులకు వర్తక సరుకులు కొని, వారి ప్రయాణానికి ఏర్పాట్లుచేశాను. బొఖారాకు వర్తక బిడారు ప్రయాణమవుతూ ఉంటే మా అన్నలను వారి వెంట పంపాను.

ఆ బిడారు ఏడాది తరవాత తిరిగి వచ్చింది. కాని మా అన్నల జాడలేదు. ఒక మిత్రుడిమీద ఆనపెట్టి వారిసంగతి అడిగితే, అతను ఇలా చెప్పాడు.

"బొఖారా చేరిన తరవాత మీ అన్న ఒకడు డబ్బంతా జూదంలో పోగొట్టుకున్నాడు. ఇప్పుడు తాను ఆజూదగృహంలోనే కసువు ఊడుస్తున్నాడు. జూదగాళ్లకు అడ్డమైనచాకిరీ చేస్తున్నాడు. రెండోవాడు ఒక నల్లమందు వ్యాపారికూతుర్ని మరిగి, దానికోసం తన డబ్బంతా తగలేసి, నల్లమందు దుకాణంలో నౌకరుగా ఉంటున్నాడు. ఈసంగతి బిడారు వర్తకులు నీతో ఎలా చెబుతారు?"

నా మిత్రుడు ఈ వార్త చెప్పేసరికి నేను మానసికంగా కుంగిపోయాను. నాకు ఆకలి, నిద్రా కూడా దూరమయాయి. దారి ఖర్చులకు కొంతడబ్బు చేతపట్టుకుని వెంటనే బొఖారాకు బయలుదేరాను. అక్కడ వాళ్లను వెతికి పట్టుకుని, నా బసకు తెచ్చాను. వాళ్లకు స్నానంచేయించి, కొత్త బట్టలిచ్చాను. కాని వాళ్లు బాధపడతారనీ, జరిగినదాన్ని గురించి పల్లెత్తుమాట అనలేదు. నేను వాళ్లకోసం మళ్ళీ వర్తకపు సరుకులు కొని వాళ్లతోసహా తిరుగు ప్రయాణం అయాను.

మేం నిషాపూర్ చేరవచ్చాం. నేను వాళ్ళను సరుకులతోసహా ఒక గ్రామంలో వదిలి, రహస్యంగా మా ఇంటికి తిరిగి వచ్చాను–నేను తిరిగి వచ్చానన్న సంగతి ఎవరికీ తెలియరాదని నా ఉద్దేశం.

రెండురోజులు గడవనిచ్చి, నా అన్నలు తిరిగి వస్తున్నారనీ, మర్నాడు నేను వాళ్ళను కలుసుకుంటున్నాననీ పదిమందికీ తెలిపాను. మర్నాడు ఉదయం నేను బయలుదేరబోతూ ఉండగా, ఆ గ్రామంనుంచి ఒక రైతు వచ్చి పెద్దగా అరవసాగాడు. వాడి గొంతు విని నేను బయటి వచ్చేసరికి వాడు ఏడుస్తున్నాడు.

"ఏం ఏడుస్తున్నావు?" అని వాణ్ణి అడిగాను.

"నీ అన్నలు నా కొంప నిలువునా దోచారు. నువు తెచ్చి వాళ్ళను నా మీద పెట్టకపోతే ఇలా జరక్కపోవును," అన్నాడు వాడు.

"ఏం జరిగింది?"

"రాత్రివేళ దొంగల ముఠావచ్చి వాళ్ళ సరుకులతోబాటు నా ఇల్లుకూడా కొల్లగొట్టారు."

నాకు వాణ్ణిచూస్తే జాలివేసింది. "మా అన్నలు ఎక్కడ?" అని అడిగాను.

"నగరం బయట దిగాలుపడి కూర్చు

న్నారు. వాళ్ల వంటిమీద సరియైన బట్టలు కూడా లేవు."

నేను వెంటనే రెండు జతల దుస్తులు తీసుకుని బయలుదేరి వెళ్ళి, వాటినివాళ్ళ చేత తొడిగించి, వాళ్ళను ఇంటికి తెచ్చాను.

దొంగతనం మాటవిని ఇరుగుపొరుగు వాళ్ళు చూడవచ్చారుగాని, నా అన్నలు మొహంచెల్లక బయటికి పోలేదు ఇలా వాళ్ళు నా ఇంట దాగిఉన్న అనంతరం నేనిలా ఆలోచించాను. వాళ్లు ఇలా ఎంత కాలం దాక్కుంటారు? నేను వాళ్ళను సముద్రవర్తకంమీద తీసుకపోవటం సాధ్యపడుతుంది.

ఈ మాటే వాళ్ళతో అంటే మౌనంగా ఉండిపోయారు.

నేను మరొకసారి సముద్రవర్తకానికి ఏర్పాట్లుచేసి, కొంత సరుకుతో బయలు దేరుతూ, వాళ్లను కూడా వెంటబెట్టు కున్నాను. ప్రయాణం విజయవంతంగా సాగటానికిగాను దానధర్మాలు చేసి, సరుకు నౌకకెత్తించి, లంగరు ఎత్తాం. నౌక బయలుదేరే సమయానికి ఈకుక్క ఒడ్డున పడుకుని నిద్రపోతున్నది. అది కళ్లు తెరిచి చూసేసరికి నౌక నది ప్రవాహంలో ఉన్నది కుక్క వెంటనే నదిలోకిదూకి, ఈదుకుంటూ నౌకకేసి వచ్చింది. నేను దాన్ని నౌకలోకి చేర్పించాను.

నదీప్రయాణం ఒక నెలపాటు క్షేమంగా జరిగింది. నా చిన్నన్నకు నా బానిస పిల్లమీద ఎలాగో మనసయింది. అతను ఒకనాడు మా పెద్దన్నతో, ''మన తమ్ముడికి ఇంతగా రుణపడటం చాలా అవమానకరంగా ఉన్నది. ఈ పీడ ఎలా విరగడ అయ్యేటట్టు?" అన్నాడు.

"నామనసులో ఒక ఆలోచన ఉన్నది. అది అమలుచేస్తే గొప్పగా ఉంటుంది," అన్నాడు నా పెద్దన్న.

ఇద్దరూ కూడబలుక్కుని, నన్ను నిర్మూలించి, నా సొత్తూ, ఆస్తీ కాజేయ నిశ్చయించుకున్నారు.

ఒకనాడు నేను నా పడకగదిలో నిద్రపోతున్నాను. నా బానిస నా కాళ్లు పట్టుతున్నది. అప్పుడు నా చిన్నన్న తొందరగావచ్చి నన్ను నిద్రలేవగొట్టాడు. నేను ఉలిక్కిపడిలేచి, పడవపైభాగానికి వెళ్ళాను. ఈ కుక్కకూడా నా వెంట వచ్చింది. నా పెద్దన్న పడవ అంచుల మీదుగా నదిలోకి చూస్తూ, నన్ను పిలిచాడు.

నేను అతన్ని సమీపించి, "మీ కేమీ జరగలేదుగద?" అని అడిగాను.

ఈ వింత చూడు, జలదేవతలు చేతులలో ముత్యపు చిప్పలూ, పగడపు కొమ్మలూ పట్టుకుని, ప్రవాహంలో నృత్యాలు చేస్తున్నారు. ఇలా జరుగుతుందనిమరెవరన్నాచెబితే నేను చచ్చినా నమ్మి ఉండను," అన్నాడతను.

అతను నిజమే చెబుతున్నాడనుకుని,

వింతచూడడానికి నేను కూడా అతని మీదుగా వంగాను. ఎంతచూసినా నాకేమీ కనబడలేదు. అతను "కనిపించిందా? కనిపించిందా?" అని అడగసాగాడు. ఏమైనా ఉంటేగా కనపడటానికి?

ఈ యుక్తితో నన్ను అన్య మనస్కుణ్ణి చేసిన మీదట నా చిన్నన్న నావెనకవచ్చి ఎంత బలంగా తోశాడంటే, నేను నీటిలో పడిపోయాను. పడవ ముందుకుపోతుంటే ప్రవాహం వెంట నేను వెనక్కి తోసుకుపోయాను.

నేను మునుగుతూ తేలుతూ కొంత దూరం వెళ్ళి అలసిపోయి, చావు తప్ప దనుకుని భగవంతుణ్ణి స్మరించాను. ఇంతలో నాచేతికి ఏదో తగిలింది. చూస్తే ఈ కుక్క! నన్ను వాళ్ళు నదిలోకి తోసేసినప్పుడు ఇదికూడ దూకి, నా వెంట ఈదుతూ వచ్చిఉంటుంది. నేను దాని తోక పుచ్చుకున్నాను భగవంతుడు నన్ను కాపాడటానికి దాన్ని పంపాడు ఏడు పగళ్లూ, రాత్రులూ ఇలా గడిపి చివరకు తీరం చేరుకున్నాం.

నేను ఒడ్డుకు దొర్లి, వెల్లికిలా పడు కుని ఒక రోజల్లా నిద్రపోయాను రెండోరోజు కుక్క మొరగటం విని కళ్లు తెరిచాను. నా ప్రాణం దక్కినందుకు దేవుడికి ధన్యవాదాలు చెప్పుకుని, చుట్టూచూస్తే దూరాన ఒక నగరం కని పించింది. కాని దాన్ని చేరుకునేటందుకు నాకు శక్తి ఏదీ? కొద్దిదూరం పాకుతూ ఆగుతూ, మళ్ళీ పాకుతూ సాయంకాలా నికి ఒక కోసు దూరం వెళ్ళాను. నగరా నికివెళ్లేదారిలో మధ్య ఒక గట్టు ఉన్నది. రాత్రికి అక్కడ ఆగాను

తిరిగి ఉదయం అయేసరికి నగరం చేరాను. బజారులో రొట్టెల దుకాణాలూ, తినుబండారాల దుకాణాలూ కనపడేసరికి నా దగ్గర డబ్బు లేనందుకు ఎంతో విచారం కలిగింది. (ముష్టెత్తటం నాకిష్టం లేదు.) ఈ సారి కనిపించే దుకాణంలో అడిగి చూతాం అనుకుంటూ ముందుకు పోయాను. చిట్టచివరకు నాకు మిగిలి ఉన్న కాస్త శక్తి ఉడిగిపోయి, ఆకలి దహించసాగింది.

నా ప్రాణాలు పోతున్నాయనిపించే సమయానికి ఇద్దరు యువకులు చెట్టా పట్టాలు పట్టుకుని, పర్షియను దుస్తులు ధరించి నా కళ్ళపడ్డారు. దుస్తులనుబట్టి వాళ్లు నా దేశస్థులని తెలుసుకోగానే నాకు ప్రాణం లేచివచ్చింది. నాకు తెలిసిన వాళ్లేనేమో! వాళ్ళతో నా కష్టాలు చెప్పు కోవచ్చు ననుకున్నాను తీరా వాళ్లు నా దగ్గరికి వచ్చేసరికి, వాళ్ళు నా అన్నలే! నాకు చాలా సంతోషమయింది. నేను అపరిచితులముందు చెయ్యి చాచవలిసిన అగత్యం తప్పింది. అయితే అప్పటికి వాళ్ల దుర్మార్గం నేను తెలుసుకుని ఉండ లేదు.

నేను వాళ్ళను సమీపించి వందనం చేసి, మా పెద్దన్న చెయ్యితీసుకుని

ముద్దుపెట్టుకున్నాను. వాళ్ళు నన్ను గుర్తించి పెద్దగా అరిచారు. నా చిన్నన్న నన్ను బలంకొద్దీ కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు నేను తూలిపడిపోయాను. మా పెద్దన్న అయినా నా పక్షం వహిస్తాడని అతని బట్ట పట్టుకున్నాను. అతను నన్ను బలం కొద్దీ తన్నాడు. ఇద్దరూ నన్ను చావచితక గొట్టారు. నేను ఎంత వేడుకున్నా వది లారుకారు

చుట్టూ జనంమూగి, నేను చేసిన ద్రోహం ఏమిటని అడిగారు.

"ఈ దొంగముండాకొడుకు మా తమ్ముడి నౌకరు. యజమానిని నీళ్ళలోకి తోసి, వాడి ఆస్తి అంతా కాజేశాడు. వీణ్ణి వెతుకుతుంటే ఇక్కడ దొరికాడు," అన్నారు నా అన్నలు. తరవాత వాళ్ళు నాకేసి తిరిగి, ''దుర్మార్గుడా, మా తమ్ముణ్ణి చంపాలన్న పాపిష్ఠి ఆలోచన నీ కెందుకు కలిగింది? వాడు నీకేం ద్రోహం చేశాడు? తన వ్యవహారాలన్నీ నీ చేతిలో పెట్టాడు గదః" అన్నారు. ఇలా అని వాళ్ళు తమ బట్టలు చించుకుని తమ తమ్ముడి కోసం దొంగ ఏడుపులు ఏడుస్తూ, నన్ను క్రూరంగా కొట్టి, తన్నారు.

ఇంతలో నగరపాలకుడి సైనికులు వచ్చి, "ఇతన్ని ఎందుకు తంతున్నారు?" అని అడిగారు. వాళ్ళు నన్ను చెయ్యి పట్టుకుని న్యాయాధికారివద్దకు తీసుకు పోయారు. నా అన్నలుకూడా నా వెంట వచ్చి, న్యాయాధికారిదగ్గిర ఆ కథే చెప్పారు. వాళ్ళు న్యాయాధికారికి లంచం పెట్టి, ప్రాణానికి ప్రాణం అని తీర్పు ఇయ్యమన్నారు.

"నువ్వేం చెప్పుకుంటావు?" అని న్యాయాధికారి నన్ను అడిగాడు. తిన్న

దెబ్బలతోనూ, ఆకలితోనూ కుంగిపోయి నేను ఏమీ చెప్పలేకపోయాను. తల వంచుకుని, మౌనంగా నిలబడ్డాను. అది చూసి న్యాయాధికారి నన్ను నేరస్థుడుగా భావించాడు కాబోలు, నన్ను మైదానానికి తీసుకుపోయి కొరత వెయ్యమని తీర్పు ఇచ్చాడు.

మహారాజా, నేను డబ్బుపోసి యూదు వాడి బారినుంచి వీళ్ళిద్దరినీ విడిపించాను. వీళ్లు డబ్బుపోసి నా ప్రాణం తీయించ పూనుకున్నారు. ఇద్దరూ ఇక్కడే ఉన్నారు. నే నేమన్నా వెంట్రుకవాసి అబద్ధం చెప్పానేమో అడగండి.

సరే, నన్ను మైదానానికి తీసుకపోయారు. కొరడా చూడగానే నా పని ముగిసిందనుకున్నాను. నా కోసం ఏడ్చేటందుకు ఈ కుక్కతప్ప ప్రపంచలో ఇంకెవరూ లేరు. అది అందరికాళ్ళముందు పొర్లిగింతాలుపెట్టి మొరుగుతున్నది. కొందరు రాళ్ళతోనూ, కొందరు కర్రలతోనూ దాన్ని కొట్టారు అది మాత్రం అక్కడినుండి పోలేదు. నేను కాజాకేసి తిరిగి, "ఈ క్షణంలో నన్ను కాపాడ గలిగినది నువు ఒక్కడివే. ఈ నిర్దోషికి అడ్డుపడగలవారూ, రక్షణ ఇవ్వగల వారూ ఇంకెవరూ లేరు!" అని బలి కాబోయేవాడి ప్రార్థన చదివి, తూలి పడి పోయాను.

దైవ నిర్దేశంవల్ల ఆ దేశపు రాజుకు పక్షపాతంవచ్చి, ఎన్ని చికిత్సలకూ లొంగలేదు. "ఔషధాలకన్నా పుణ్యకార్యాలు మేలు, పేదలకు దానధర్మాలు చేసి ఖైదీలను విడిచిపుచ్చండి,"అని ఒక సాధువు చెప్పాడు. తక్షణమే రాజుగారి వార్తాహరుడు ఖైదుకు పరిగెత్తి వెళ్లాడు. మరొకడు కాకతాళీయంగా మైదానానికి వచ్చి, అక్కడ చేరిన గుంపును చూసి, ఎవరినో కొతరవేస్తున్నారని గ్రహించి, గుర్రంమీద పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చి, "రాజుగారు ఈ స్థితిలో ఉండగా మీరు మనిషి ప్రాణం నిలువునా తీయబోతున్నారా?" అని భటులను మందలించి, నన్ను విడిపించాడు.

ఇది చూసి నా అన్నలు మళ్ళీ న్యాయాధికారి వద్దకు వెళ్ళి, నన్ను చంపించమని ఒత్తిడి చేశారు. అదివరకే వారి డబ్బుతిని ఉన్నవాడు కావటంచేత ఆయన, "మీరు నిశ్చింతగా ఉండండి. నేడు ఇతన్ని ఎవరికీ తెలియకుండా కారాగృహంలో ఉంచి, ఆకలిదప్పులతో చచ్చేటట్టు చూస్తాను,'' అన్నాడు.

వాళ్లు నన్ను పట్టుకుని న్యాయస్థానానికి తెచ్చి, ఒక మూల ఉంచారు.

నగరంవెలపల ఒక కోసు దూరంలో ఒక కొండ ఉన్నది. సాలోమన్ కాలంలో అక్కడ భూతాలు ఒక లోతైన, ఇరుకైన బావి తవ్వాయి. దాన్ని సాలొమన్ ఖైదు అంటారు. రాజుగారికి అమితంగా కోపం తెప్పించినవారిని ఈ బావిలో పెట్టేవారు. నా అన్నలూ, న్యాయాధి

కారి భటులూ రాత్రి ఎవరికీ తెలియ కుండా నన్ను ఆ కొండవద్దకు తీసుకు పోయి, భద్రంగా ఆ బావిలో ఉంచి తిరిగి వెళ్ళారు.

మహారాజా, కుక్క నా వెంటనే వున్నది. నన్ను బావిలో పెట్టినప్పుడు అది బావి ఒడ్డున పడుకున్నది. బావిలో కొంతసేపు నాకు స్పృహలేదు. తిరిగి స్పృహ వచ్చాక నేను తాళం అయిపో యాననీ, గోతిలో ఉన్నాననీ అని పించింది. ఆ సమయంలో ఇద్దరు మను షులు ఏదో మాట్లాడుకుంటూ ఉండటం నాకు వినిపించింది. ఆ మాట్లాడేది చచ్చినవారిని విచారణకు పిలిచే దేవ దూతలనుకున్నాను తరవాత ఏదో దించినట్టు అలికిడి అయింది చుట్టూ తడివితే ఎముకలు తగిలాయి. మరు క్షణం ఎవరో నములుతున్న చప్పుడు వినిపించింది.

"ఎవరు నువ్వు? దయచేసి చెప్పు," అని కేకపెట్టాను.

వాళ్ళు నవ్వి,"ఇది సాలోమన్ఖైదు. మేం ఖైదీలం," అన్నారు.

"అయితే నేను బతికి ఉన్నానా?" అని అడిగాను.

"ఇంకా బతికే ఉన్నావు. కాని త్వరలో చచ్చిపోతావు," అన్నారు వాళ్లు మళ్ళీ నవ్వి.

"మీరేవిటి తింటున్నారు? ఏమైతేనేం? నాక్కూడా కొంచెం పెట్టండి మీక పుణ్యం ఉంటుంది" అన్నాను.

"వాళ్ళు ఆగ్రహించి కసుర కున్నారు. కాని నాకేమీ పెట్టలేదు. తినటం అయిపోయాక వాళ్ళు నిద్రపోయారు. నేను మూర్ఛపోయి, ఏడుస్తూ భగవం తుణ్ణి గురించి కలకన్నాను.

మహారాజా, నా అన్నల ధర్మాన నేను ఏడురోజులు సముద్రంలోనూ, తిండి లేకుండానూ ఉండి, తిండికి మారుగా దెబ్బలుతిని, అలాంటి ఖైదులో పడి, విమోచనమార్గం ఊహకైనా అందని దశకు వచ్చాను. ప్రాణాలు వెళ్ళిపోతున్నాయి. ఆరిపోయే ముందు దీపం మధ్య మధ్య వెలిగినట్టుగా, ప్రాణాలు పోతూ మధ్య మధ్య తిరిగి వస్తున్నాయి. అప్పుడప్పుడూ అర్ధరాత్రి వేళ ఎవరో వచ్చి ఒక రొట్టెముక్కా, నీళ్ళకూజా తాడుతో దించి, కేకపెట్టు తున్నాడు. నాకు సమీపంలోనే ఉన్న ఖైదీ లిద్దరూ వాటిని లాగేసుకుంటు కుంటున్నారు. పైనుంచి ఇదంతా చూస్తున్న కుక్క ఇదే విధంగా తన యజమానికి కూడా కొంత అందజేయా లని భగవత్ప్రేరణవల్ల అనుకున్నది.

అది అలా అనుకుని నగరానికి వెళ్ళి, ఒక రొట్టెల దుకాణంలో పేర్చిఉన్న రొట్టెల దొంతర్లుచూసి, ఎగిరి ఒక రొట్టెను నోట కరుచుకుని పరిగెత్త సాగింది. దాన్ని రాళ్ళతో కొట్టుతూ

మనుషులు వెంటపడ్డారు. కానిఅదిరొట్టెను మాత్రం వదలక, తన రొట్టెకోసం వచ్చే ఇతర కుక్కలను తప్పించుకుని, బావి వద్దకు వచ్చి, రొట్టెను లోపల పడేసింది. దాని మొరుగుడు విని చుట్టూచూస్తే మసకచీకట్లో నా పక్కన పడిఉన్న రొట్టె కనిపించింది. దాన్ని తీసుకున్నాను.

నాకు రొట్టె పడేసి కుక్క నీటికోసం బయలుదేరింది. ఏదో గ్రామంలో ఒక ముసలిదాని గుడిసె ఉన్నది. వాకిలిదగ్గిర నీళ్ళకుండ ఉన్నది ముసలిది నూలు వడుకుతున్నది. కుక్క కుండను నోటితో తీసుకోబోయింది. అది జారిపడి పగిలింది. ముసలిది కర్ర తీసుకుని కుక్కని కొట్టబోయింది. కుక్క ఆమె బట్టలను పట్టుకుని, ఆమె కాళ్ళకేసి ముట్టె రుద్ది, తోక ఆడించి, కొండవేపు దౌడు తీసింది. వెంటనే తిరిగివచ్చి అది తాడు లాగి, బొక్కెనలాగి, ముసలిదాని బట్ట లాగి, అది దీనంగా ఏడ్చింది. కుక్క ప్రవర్తన భగవదనుగ్రహంచేత ముసలిదానికి అర్థమయింది ఆమె బొక్కెనా, తాడూ తీసుకుని కుక్కవెంట బయలుదేరింది.

కుక్క ముందు నడిచి దారిచూపుతూ ముసలిదాన్ని కొండవద్దకు తెచ్చింది

కుక్క యజమాని బావిలో ఉండి ఉంటాడనీ, వాడికి నీరు కావలసి ఉంటుందనీ ఊహించి ముసలిది బొక్కెనతో నీళ్ళు లోపలికి దించింది. నేను రొట్టె కొంచెం తిని, నీరు తాగి, నా ఆకలి దప్పులు శమింపజేసుకున్నాను సమయానికి అందిన ఈ సహాయానికి దేవుడికి కృతజ్ఞత చెప్పుకుని, భగవంతుడు ముందు ఏంచేస్తాడో చూడటానికి ఒక మూల చేరినాను. ఇదేవిధంగా కుక్క నాకు రొట్టే, ముసలిదాని ద్వారా మంచి నీరూ అందిస్తూ వచ్చింది.

కుక్క రోజూ ఒకేవిధంగా రొట్టె ఎత్తుకుపోవటం గమనించి రొట్టెలవాళ్ళు దానిమీద జాలిపడి, కనిపించి నప్పుడల్లా రొట్టె పడెయ్యసాగారు. ముసలిది నీళ్ళు అందివ్వటం మరచిపోతే కుక్క వెళ్ళి ఆమె కుండలు పగలగొట్టేది. ఈ విధంగా ఈ కుక్క నేను చావకుండా చూసి, అస్తమానమూ బావి అంచునే ఉంటూవచ్చింది.

ఇలా ఆరు మాసాలు గడిచాయి. కాని శుభ్రమైన గాలీ, వెలుతురూ రానిచోట అంతకాలం ఉంటే ఏమవుతుంది? నాకు చర్మమూ, ఎముకలూ మాత్రమే మిగిలాయి. జీవితం దుర్భరం అనిపించింది. దానినుంచి విముక్తి కలిగించమని దేవుణ్ణి ప్రార్థించాను.

ఒకరాత్రి మిగిలిన ఇద్దరు ఖైదీలూ నిద్రపోతూంటే, నేను ఏడుస్తూ, మృత్యువును పంపమని దేవుణ్ణి వేడుకుంటున్నాను. నాలుగోజాములో నాకొక చిత్రం కళ్ళపడింది! బావిలోకి ఒక

యుః

మోకు వేల్లాడుతున్నది. ఒక కంఠం విని పించింది. "నిర్భాగ్యుడా! ఈ మోకు నీ చేతులకు గట్టిగా బంధించుకొని బయట పడు!"

ఈమాటలు చల్లగా చెవికిసోకగానే నా అన్నలు నా మీద ఇంత కాలానికి దయ దలచారనీ, వారిలో భ్రాతృవాత్సల్యం పుట్టుకొచ్చి, నన్ను విముక్తుణ్ణి చెయ్యటా నికి వచ్చారనీ అనుకున్నాను. ఎంతో ఆనందంతో ఆ మోకును నా నడుముకు గట్టిగా బిగించుకున్నాను. ఎవరో నన్ను పైకి లాగారు. ఆ చీకట్లో, నన్ను పైకి తీసిన మనిషిని పోల్చలేకపోయాను.

"పద. ఇక్కడతాత్సారం చెయ్యటం మంచిది కాదు," అన్నాడతను. నాలో త్రాణ లేదు. దీర్ఘకాల నిర్బంధం వల్ల నాకాళ్లు కొయ్యబారి పోయాయి. చేతనయినట్టుగా కొండకిందికి దొర్లాను. కొండకింద రెండు గుర్రాలు జీనులతో సహా సిద్ధంగా ఉన్నాయి. నన్ను కాపా డిన మనిషి నన్ను ఒక గుర్రంమీద ఎక్కించి, తాను రెండో దానిమీద ఎక్కి దారితీశాడు.

పోగా పోగా మాకు ఒకనది తగిలింది. తెల్లవారుతున్నది. నగరంనుంచి పది, పన్నెండు కోసులు వచ్చేశాం. అప్పుడు నేను ఆ యువకుణ్ణి స్పష్టంగా చూశాను. అతను ఆయుధధారిగా కనిపించాడు. అతను నాకేసి ద్వేషంతో చూసి, జాడు కరుస్తూ, కత్తిదూసి తన గుర్రాన్ని నా వైపు లంఘించి, నాకేసి కత్తివిసిరాడు.

నేను గుర్రంమీదనుంచి కిందపడి, నన్ను కరుణించమని వేడుతూ, "నేను ఏ పాపమూ ఎరగను. అయ్యో, నన్నెం దుకు చంపుతారు? అలాటి చోటునుంచి కాపాడారుగదా, ఈ నిర్దయ ఏమిటి?" అన్నాను.

"నిజం చెప్పు ఎవరు నువ్వు" అని అతను అడిగాడు

"నేను ప్రయాణీకుణ్ణి అకారణంగా అష్టకష్టాలూ అనుభవించి, మీ దయవల్ల ప్రాణాలతో బయటపడ్డాను" అన్నాను ఇదేవిధంగా మరికొన్ని దీనాలాపాలు ఆడినమీదట అతని హృదయం కరిగింది

అతను కత్తి ఒరలో పెట్టేసి దైవ నిర్ణయం ఎలాఉంటే అలా కానీ పద నేను నీ ప్రాణం తియ్యను ఇక్కడ తారట్లాడటానికిలేదు అన్నాడు

ఇద్దరమూ గుర్రాలమీద చురుకుగా కదిలాం అపరాహ్ణం మూడుగంటలకు మాకు ఒక దీవి తగిలింది అక్కడ యువకుడు గుర్రందిగి నన్నుకూడా దించాడు గుర్రాలమీదినుంచి జీనులుతీసి వాటిని మేతకు వదిలాడు తన ఆయుధాలు తీసి అవతలపెట్టి నాతో "నిర్భాగ్యుడా ఇప్పుడు నీ కథ చెప్పు నువ్వు ఎవరో నాకు తెలియాలి అన్నాడు

నేను నా పుట్టుపూర్వోత్తరాలూ అనుభవాలూ వివరంగా చెప్పనమీదట అతను దుఃఖించి యువకుడా నా కథ చెబుతాను విను అంటూ ఇలా చెప్పాడు

నేను జాయిద్ బాద్ రాజు కుమార్తెను ఆ సాలోమన్ ఖైదులో ఉన్న యువకుడు బహర్ ముండ్ మా ప్రధానమంత్రి కుమారుడు ఒకనాడు రాజు రాజభవనం ముందుండే మైదానం మీద పోలో ఆడటానికి అనేకమంది రాజులనూ రాజకుమారులనూ ఆహ్వానించాడు నేనూ, మాఅమ్మఅయిన రాణీ పై అంతస్తు నుంచి ఆట చూస్తున్నాం మా చుట్టూ దాసీలున్నారు ఆటగాళ్ళందరిలోకీ అందగాడు మా మంత్రి కుమారుడు అతను తన గుర్రాన్ని ఎంతో నేర్పుతో నడుపుతూ చక్కగా ఆడుతున్నాడు అతన్ని చూస్తూంటే నా మనసు వివశమయింది అతన్ని మోహించాను కాని ఈ సంగతి చాలా కాలం దాచి ఉంచాను తరవాత నాలో ఆరాటం మరీఎక్కువై నా రహస్యాన్ని నా దాసీకి చెప్పి దాని సహాయం కోసం ఎన్నో కానుకలు ఇచ్చాను అది ఏదో యుక్తిచేసి ఆ యువకుణ్ణి నా మందిరానికి చేర్చింది

"అతనుకూడా నన్ను ప్రేమించాడు చాలారోజుల పాటు మా ప్రేమ కలాపం సాగింది కాని ఒకనాటి అర్ధరాత్రి అతను నా మందిరం ప్రవేశిస్తూ ఉండగా కావలివాళ్లు పట్టుకుని రాజు వద్దకు తీసుకుపోయారు రాజు అతనికి మరణదండన విధించబోయాడు కాని సభికులందరూ అభ్యంతరం చెప్పిన మీదట అతన్ని సాలోమన్ ఖైదులో పడేసేటట్టు తీర్పు ఇచ్చాడు అతని వెంట ఉన్న రెండో యువకుడు అతని ప్రాణస్నేహితుడు అతను పట్టుబడిన సమయంలో అతనివెంట ఉన్నాడు

ఇద్దరినీ సొలోమన్ కూపములో పెట్టారు. ఇది జరిగి మూడేళ్లు అయింది అయినా ఆ రాత్రి ఆ యువకుడు రాజభవనం ఎందుకు ప్రవేశించాడో ఎవరికీ తెలీదు. నా మానం దక్కింది. నన్ను ఈశ్వరుడు దయజూసినందుకు నేను ఖైదీలిద్దరికీ రొట్టే, నీరు అందిస్తున్నాను. నేను ఎనిమిది రోజుల కొకసారి వెళ్లి. ఎనిమిది రోజులకు సరిపడే ఆహారమూ, నీరూ వారికి అందిస్తూ ఉంటాను

"నిన్న రాత్రి కలలో ఎవరో నన్ను, త్వరగా బయలుదేరి గుర్రంమీద వెళ్లమనీ, తాడు సహాయంతో ఖైదీలను బయటికి తీయమనీ హెచ్చరించారు. నేను ఉలికిపడి నిద్రలేచి, ఎంతో ఆనందించాను. మగవేషం వేసుకున్నాను. డబ్బు తీసుకున్నాను. రెండు గుర్రాల వెంటబెట్టుకుని కూపానికి బయలుదేరి వచ్చాను. నీ అదృష్టం బాగుంది. నువు బయటపడ్డావు. నేను ఇలా చేసినట్టు ఎవరికీ తెలీదు. నీ అదృష్టదేవతే నన్ను పంపిందేమో ! కాని దురదృష్టం నాది. ఇప్పుడు ఏంచెయ్యటానికీ లేదు."

ఈ విధంగా తన కథ ముగించి ఆమె తన గుడ్డమూటనుంచి కొన్ని రొట్టెలూ, మాంసమూ పైకి తీసింది. అయితే ముందుగా చక్కెర నీటిలో ఏదో మందు కలిపి నా చేత తాగించింది. తరవాత నాకు ఆహారం పెట్టింది. కొంచెం సేపు అయాక నన్ను నది వద్దకు తీసుకుపోయి, నా జుట్టూ, గోళ్లూ కత్తిరించి, స్నానం చేయించి,

తాను తన ప్రియుడి కోసం తెచ్చిన దుస్తులు నాచేత తొడిగించి, నన్ను కొత్తమనిషిని చేసింది. నేను కాజాకేసి తిరిగి, ఆమె మేలుకొరకు ప్రార్థన చేశాను.

ఆమె నేను చేసేదంతా శ్రద్ధగా గమనించి, నా ప్రార్థన ముగియగానే, "ఏమిటి నువు చేసినది ?" అని అడిగింది.

"సృష్టికర్త అయిన సర్వేశ్వరుణ్ణి ధ్యానించి, నన్ను నరకకూపంనుంచి బయటపడేసినందుకు ఆయనకు ధన్యవాదాలు చెప్పుకున్నాను. నీ వంటి అందగత్తె హృదయం నాపట్ల ఆయనే అనుగ్రహించాడు అన్నాడు.

నువు ముసల్మాను వన్నమాట. నీ భక్తి నాకు చాలా ఆనందాన్ని కలిగించింది. నీ ప్రార్థనలు నాకు కూడా నేర్పు అన్నదామె.

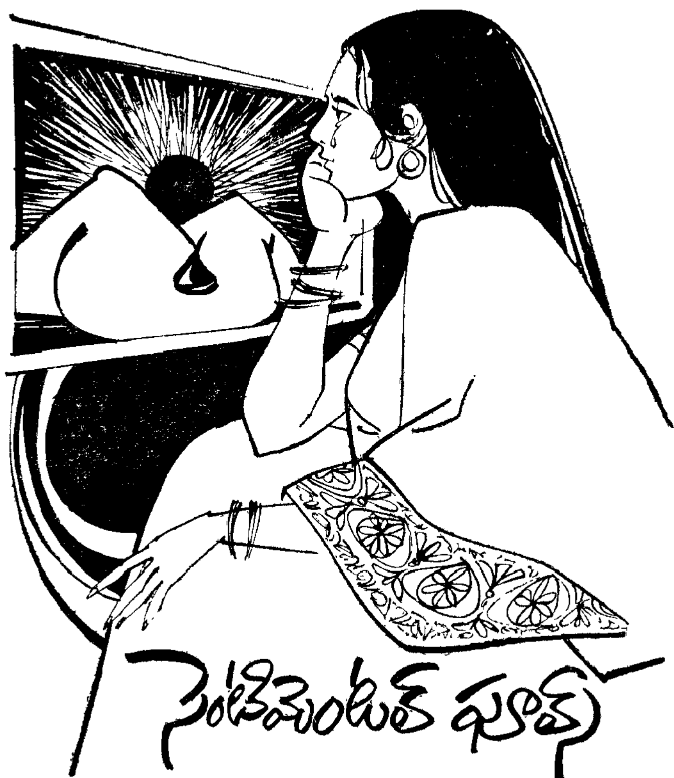
మా మతాన్ని అవలంబించే ఇచ్ఛ ఆమెలో కలిగినందుకు దేవుణ్ణి మెచ్చుకుని, మా మతాన్ని ఆమెకు ఉపదేశించి, ఆమెచేత అనిపించాను.

తరవాత ఇద్దరమూ గుర్రాలెక్కి బయలుదేరాం. ఆ రాత్రి మేము మజిలీ చేసినప్పుడు ఆమె నానుంచి ఎన్నో మతవిషయాలు ఆసక్తితో అడిగి చెప్పించుకున్నది.

(సశేషం)

పిల్లవాణ్ణి మనిషిగా చేయడానికి తల్లికి ఇరవై యేళ్లు పడుతుంది,
ఆతడ్ని మరో స్త్రీ ఇరవై నిముషాల్లో 'ఫూల్' ను గేస్తుంది.

— రాబర్ట్ ఫ్రాస్ట్.

సెంటిమెంటల్ ఫూల్స్

పవని నిర్మల ప్రభావతి

"రమకు ఐదోనెల వచ్చిందట. పది రోజుల్లో, బొంబేనుంచి రమనిక్కడికి పిల్చుకువచ్చి, భారీఎత్తున సీమంతం చేస్తారుట. వాళ్లమ్మగారు చెప్పిందీరోజు— బట్టల షాపులో కనిపించి!" అంది రాజేశ్వరి ఆఫీసులో అడుగుపెడుతూనే.

"ఏమిటీ? రమకే! ఐదోనెలే!" అంది రాధిక మూర్ఛపోయి సర్దుకుని!

"ఏం? రమ ఆడదికాదా! పెళ్లయ్యాక పిల్లలు పుట్టడమూ ఓ ప్రత్యేక విశేషమే?" అన్నాను రాధికవేపు కోపంగా చూస్తూ.

"ఓ అతి యదార్థవాదీ...ఐమీన్... అతివాదీ! నోరుమూసుకో! అందరు ఆడ వాళ్లూ పెళ్లాడడమూ పిల్లల్ని కనటమూ సహజమైన సంగతే కావచ్చుగానీ, రమ లాటి "పవిత్ర ప్రేమికురాలు" పెళ్లాడటమే ఒక వింత అయినప్పుడు, పిల్లల్ని కనటం . ఐమీన్...ఆ భర్తతో కాపురం చెయ్యటం వండర్ కాక మరేమిటి?" అంది రాధిక.

వీళ్లంతా ఇలా రమను ఉబ్బించి, ఉబ్బించి ఆమె నంది అంటే నంది అనీ,

పంది అంటే పంది అనీ పక్కతాళంవేసి, ఆమె "పర్స్"తో సినిమాలూ, షికార్లూ, పార్టీలూ, పిక్నిక్‌లూ చేసారు! ఆమె ''ప్రేమ'' ను గురించి ఆమెకంటె ఎక్కువగా ప్రచారం చేసారు. ఊరంతా ఒక దారి అయితే, ఉలిపికట్టిది మరోదారి అన్నట్లు...నేనొక్కర్తినే వేరుగా మిగిలి పోయాను, ఆనాడూ, ఈనాడూ...నా ఆలోచనలు గతంలోకి మళ్లాయి. ఓ లక్షాధికారి కూతురు. కారూ, బంగళా, వగైరా హంగులన్నీ వున్న "కథానాయిక!'' కాలేజిలోకి ఆమె అడుగు పెట్టడమంటే. నింగిమీద చందమామ, నేలమీదికి దిగివచ్చినట్లే! నోట్సులిస్తామంటూ ఎగబడివచ్చే కుర్రాళ్లను, క్రీగంటి చూపులతో కటాక్షించేది. "ఈ చీరెఎంత బాగుంది రమా! నువ్వు కాబట్టి కొనగలిగావు! నీ ఒంటిరంగుకు ఎంపక్కా నప్పింది!" అని కొంగుపట్టుక తిరిగే అమ్మాయిలను మరి కాస్త ఊరిస్తూ రోజుకోరకం చీరె, బ్లౌజు మాచింగ్ నగలు, చెప్పులు ధరించివచ్చేది.

రమంటే నాకు ప్రత్యేకమైన ద్వేషమేమీలేదు. కానీ ఆమె ప్రదర్శించే ''అహం" భరించలేకపోయేదాన్ని. ఆ అహానికి, నా ఆత్మాభిమానం ససేమిరా ''దాసోహం" అనేదికాదు! డబ్బూ, అంతస్తూ అంతలా ఎగ్జిబిట్ చేసుకొనే వాళ్లంటే నా కసహ్యం! ఆ డబ్బునీ, అనవసరపు భేషజాన్నీ, అంతలా ఆరాధించి ఆమె పాదాక్రాంతమైపోయే రాధిక, రాజేశ్వరి, రాణి, విమల లాటి వాళ్లంటే నాకు ఎలర్జీ!

"ఈరోజు రమ తన కుక్క "టామీ" బర్త్‌డే పార్టీ ఇస్తోందిట! అందర్నీ రమ్మంటోంది. అటునుంచటు సినిమా ప్రోగ్రాం వుందిట. నే వెళ్తున్నా... నువ్వూ రావోయ్ నిర్మలా!" అంది రాజేశ్వరి.

"ఊహూఁ ఈరోజు నాకు తీరదు."

"అంతలా తీరని పనులేమిటో! రమ కుక్క టామీ ... రాధిక మాటలకు అడ్డొస్తూ అన్నాను ''రమ కుక్క టామీ బర్త్‌డే పార్టీకంటే పెద్ద పనులేవున్నాయి నాకు ఇంటిదగ్గర. మా చెల్లాయికి రెండు జాకెట్లు మిషన్‌మీద కుట్టివ్వాలి. మా పెద్ద తమ్ముడి నిక్కర్లకూ, చొక్కాలకూ బొత్తాములు కుట్టాల..."

"...మీ నాన్నగారి ధోవతులు ఇస్త్రీ చెయ్యాలి..'' వెటకారంగా అంది రాణి.

"ఇక మాట్లాడకు. నీకు రమ అంటే జలసీ! ఆమె అంతస్తుచూచి ఈర్ష్య. ఛీ! ఛీ! నీలాటి నారోమైండెడ్ ఫ్రెండ్‌తో స్నేహం, నాకే అవమానం!'' అంది మళ్లీ!

రమకూడా అకారణంగా నామీద కొంచెం కోపం ఏర్పడింది.

''నిర్మలకు అహంకారం. నిర్మలది ఒంటెత్తు గుణం. నిర్మల అమ్మమ్మల్లా ప్రవర్తిస్తుంది!" అంటోందిట అందరితో!

అవును. ఆత్మాభిమానానికి, అహం కారానికీతేడా తెలియనివాళ్లతో వాదించటం నిష్ప్రయోజనం. మనకు లేకపోతే పోయే, ఎదుటివాళ్లకు డబ్బుంటే.. వాళ్లను ఆకాశానికెత్తి, పాదాలు ఒత్తే మనస్తత్వం లేకపోవటమే ఒంటెత్తుగుణం అయితే, అది నానరనరంలోనూ, ప్రతి రక్తకణంలోనూ జీర్ణించుకుపోవాలి. వాస్తవాన్ని గుర్తించటమే "అమ్మమ్మ'' బిరుదుకు అర్థమైతే, ఊహలలో, భ్రమ లలో బ్రతికే ఈ కన్యలకంటే-ఆ అమ్మమ్మలు లక్షరెట్లు మేలుకాదూ!

రమ గురించిన కథలు ఒక్కొక్కటిగా ప్రచారంలోకి రావటం మొదలెట్టాయి. శరత్‌బాబు అనే ఓ కుర్రాడు (పెద్ద బిజినెస్ మాగ్నెట్ కొడుకు) రమకు రెండువందల రూపాయలు ఖరీదు చేసే దంతపు తాజ్‌మహల్ బహూక రించి తన ప్రేమ వ్యక్తంచేశాడట రమ తిరస్కరించిందిట! కాలేజిలో చదువుతున్న మోహనరావు రమకు ప్రేమలేఖ వ్రాస్తే, జవాబుగా, అతగాణ్ణి చెప్పుచ్చుక కొట్టినంత పనిచేసి, ప్రిన్సి పాల్‌కు రిపోర్టు ఇచ్చి, అతగాడిచేత అపాలజీ చెప్పించి, ఆ రోజంతా కాలేజిని సంతలా మార్చేసింది. ఎందరో కుర్రాళ్లు రమ చూపులకోసం పడిగాపులు పడు తున్నారు. .అందరినీ ఊరిస్తూ. .ఎవరికీ అందకుండా . . లెక్చరర్స్‌కూ - ప్రిన్సి పాల్‌కూ, కాలేజికీ, ఓ సమస్య అయి కూర్చుంది రమ.

ఉబుసుపోకకు అన్నట్లు మొదలెట్టిన నా రచనా వ్యాసంగం, నే నూహించ నంతటి వేగంగా, నాకు పేరునూ, కొద్ది పాటి డబ్బునూ తెచ్చిపెట్టడం ప్రారం భించింది. సరదాగా కథలు వ్రాయాలని మొదలెట్టిన నా కలంలో. .నా చుట్టూరా వున్న సమాజంలోని సమస్యలూ, లోపా లోపాలూ, అక్షర రూపంలో సాక్షాత్క రించటం మొదలెట్టాయి. కొద్ది నెలల్లోనే అన్ని పత్రికలలో నా కథలు రావటంతో కాలేజిలో నాకో గుర్తింపూ, గౌరవం వచ్చాయి! లెక్చరర్లు మెచ్చుకుంటు న్నారు. స్టూడెంట్లు మెచ్చుకుంటున్నారు. (అయినా ఎవరూ నన్ను ప్రేమిస్తున్నట్టు గానీ, కట్నం లేకుండా పెళ్లాడతామని గానీ అన్న గుర్తు లేదు!)

అప్పుడు రమ దృష్టి నామీద పడింది! నా స్నేహం కావాలనిపించింది. ఖరీదైన చీరెలానే, ఖరీదైన వాచీలానే, రచ యిత్రితో స్నేహం అన్నది. తనకో "అలంకారం" అనిపించి ఉండవచ్చు!

"నిర్మలా! ఎవరితో చెప్పుకోను నా బాధ, నువ్వు రచయిత్రివి."

"రవిగాంచనిచో కవిగాంచు నెయ్యె డన్'' అంటారు. నువ్వు ఆలోచించ గలవు. నా వ్యథ అర్థంచేసుకోగలవు. . నాకథ వ్రాయనూగలవు!" అం దోరోజు హఠాత్తుగా!

ఊహించని ఈ సన్నివేశానికి

ఆశ్చర్యపోయాను. రమకు వ్యథలా? ఆమెకో కథా?

"నాతోబాటు మా ఇంటికి రా! ఈ ఒక్కసారికీ, ప్లీజ్, కాదనకు!" అంది రమ ప్రాధేయపడుతూ. చేతగానినటుడు, సీరియస్ డైలాగులు చెప్పినట్లు, ఎప్పుడూ టీవి ప్రదర్శించే రమ, అలా బేలగా నన్ను ఆహ్వానిస్తుంటే!

ఇక రానంటం సభ్యత అనిపించు కోదు. రమ వెంట కారులో వెళ్ళాను. అధునాతనంగా అన్ని సౌకర్యాలతో ఉన్న ఆ బంగళాలో రమకోసం మేడమీద మూడు గదులూ, ఎన్నో వసతులూ కేటాయించబడ్డాయి. ఆమెచదువూ, పడకా, స్నానం, భోజనం, ఫ్రెండ్స్‌తో పార్టీలూ కేరింతలూ అన్నీ అక్కడే జరిగిపోతుంటాయి. కాలుకదిపితే, కార్పెట్ మీదా, తప్పితే కారులో! పడుకుంటే, ఫోమ్‌బెడ్ మీదా, ఫోమ్‌బెడ్‌లాటి సోఫామీదా! రమ కొచ్చిన కష్టమేమిటో బోధపడటం లేదో పట్టాన నాకు! సుఖాలు ఎక్కువయ్యాయేమోనని అనిపించింది కూడా!

''నిర్మలా! ఇందాకా రమ కేవలం నవ్వుతూ, తుళ్లుతూ, టీవి ప్రదర్శించే అమ్మాయి అని మాత్రమే అందరిలా నువ్వు అనుకున్నావు కదూ! కానీ ఈ అమ్మాయి హృదయంలో ఎంత వ్యధ దాగి వుందో నీకు, నీకే కాదు ఎవరికీ తెలీదోయ్!" అంది రమ, ఉపోద్ఘాతంగా ఫోమ్ బెడ్‌మీద కూర్చుని. క్రిందినుంచి నౌకరు మాకోసం తెచ్చిన "ఓవల్టిన్" సిప్‌చేస్తూ.

నేను మాట్లాడలేదు. కొన్ని సందర్భాలలో మాటలకంటే మౌనమే మంచి "ఎఫెక్ట్'' తీసుకువస్తుంది

"ఇది చూడు. .ఉదయిస్తున్న సూర్యబింబం. . . అరుణోదయం . . . పెయింటింగ్!'' అంది ఆమె బెడ్‌కు తలవేపు, టేబిల్ మీదున్న పెయింటింగ్ కేసి చూపిస్తూ

"చాలా బావుంది! నువ్వు వేసావా!" అన్నాను.

"ఊహూం! మురళి వేశాడు! పోయిన సారి నా బర్త్‌డే కానుకగా ఇచ్చాడు!" అంది నిట్టూర్పుతూ.

"ఎవరు?'' అన్నాను.

''అదే అసలు కథ!'' అంది రమ, బెడ్‌మీద బోర్లా పడుకుని, డన్‌లప్ పిల్లోని గుండెలక్రిందికి లాక్కుంది. ''మురళి మాకు దూరపు బంధువుల అబ్బాయి. రెండేళ్లక్రితం. . శలవుల్లో, వాళ్ల వూరు వెళ్ళాం. నేను మా మమ్మీ, డాడీ! ఓ పదిహేను రోజులు వాళ్లింట్లోనే వున్నాం. మురళి చెల్లాయి మల్లిక చాలా మంచిది. ఆమె అంటే మురళికి చాలా ప్రేమ! ఎంత ప్రేమ అంటే...మల్లికను బతిమాలి రోజూ సినిమాకో, షికారుకో పిల్చుకువచ్చేవాడు! మేం ముగ్గురం సినిమాకు వెళ్లేవాళ్లం. ." రమ క్షణ కాలం ఆగింది.

నాకిక్కడ ఓ సందేహం వచ్చింది. మల్లిక-తమవెంట వుంటే, పెద్దలకు అనుమానం రాకుండా వుంటుందని మురళి-మల్లికమీద అంత అభిమానం కురిపించాడేమో! ఆంధ్రదేశంలో ఎంత మంది అన్నయ్యలు, తమ స్వంత చెల్లాయిలను తమవెంట సినిమాలకూ, షికార్లకూ పిల్చుకెడుతున్నారు! రమతో చనువు పెంచుకోవటానికి, మల్లికను ఉపకరణంగా ఉపయోగించుకున్నాడేమో మురళి! అలాగే మల్లికను "సేఫ్టీ గార్డ్"గా ఉపయోగించుకొందేమో రమ.

నా ఆలోచనల్ని చెదరగొడుతూ రమ అంది "శలవులైపోయాక, ఇక్కడికి వచ్చాక, మురళి రూపం నా హృదయంలో గాఢంగా ముద్రింపబడి వుందని గ్రహించాను. అసలు మురళి పేరు మురళీకృష్ణ. అరుణ కిరణాలు చిత్రిస్తూ, ఈ "అరుణోదయం" పెయింటింగ్ కానుకగా ఇచ్చాడు మురళి."

నా కీక్షణంలో ఎంతో గర్వంగా వుంది! నేను రచయిత్రిని కాబట్టి రమ నాతో ఇంత ఆత్మీయంగా తన కథ, వ్యథ వెల్లడించుకొంటోంది! ఆమె హృదయాన్ని రచయిత్రిగా గెలుచుకున్నాను. కథ వ్రాసి, మరింతగా గెలుచుకుంటాను.

"మురళి అయిదారుమార్లు ఇక్కడికి వచ్చాడు. కానీ, మమ్మీకీ, డాడీకి, మా స్నేహం నచ్చలేదు. కారణం మురళీ

వాళ్లకు మాకున్నంత డబ్బులేదు. హోదా లేదు. అంతస్తు లేదు. మురళి నాకంటె తక్కువ చదువుకున్నాడు, చదువు మానేశాడు కూడాను. దానికితోడు వాళ్ల ఆస్తి అంతా ఏదో కోర్టు వ్యవహారాల్లో చిక్కుకుందిట! డాడీకి, మమ్మీకి, నన్ను ఏ ఫారిన్ రిటర్న్‌డ్ డాక్టర్‌కో, కోటీశ్వరుడికో ఇవ్వాలని అభిప్రాయం!"

నిజమే! కారులో తిరిగే అమ్మాయికి, హెలికాప్టర్‌లో తిప్పే భర్త రావాలనుకోవటంలో, ఆమె తలితండ్రుల తప్పేమీ లేదు!

"అందుకే మమ్మీ, డాడీ, మురళితో మా బేబీకి పెళ్లిసంబంధాలుచూస్తున్నాం" అని చెప్పి, పరోక్షంగా 'నువ్వు ఆశ పెట్టుకోకు!' అని చెప్పారు, నాతో. బేబీ! నీమీద ఎన్నో ఆశలు పెట్టుకుని వున్నాం! మమ్మల్ని బాధించకు. నీమేలు కోరేవాళ్లమేగానీ, నీకు చెడు చేసేవాళ్లం కాదుగదమ్మా!" అన్నారు. . .నేనేం చెయ్యను? మురళిమీద ప్రేమ వదులుకోలేను! మమ్మీ, డాడీ మనసు నొప్పించలేను. .తెగించి మురళిని చేసుకోలేను. . కారణం . . . అతగాడికి ఆస్తి - ఎంత మిగులుతుందో. .ఎలా తెలుస్తుంది!"

నా కిదంతా గందరగోళంగా వుంది. మా నాన్నకు చిన్న ఉద్యోగం. ఆయన తెచ్చే జీతం, మా కుటుంబ పోషణకు సరిపోదు! నా చదువు పూర్తయితే, నేనూ ఉద్యోగంచేస్తే, చెల్లాయినీ, తమ్ముళ్లనీ చదివించాలి. "పెళ్లిసంబంధ చూడండి అమ్మాయికి!" అంటుంది అమ్మ అప్పుడప్పుడూ, నాన్నతో.

"చూద్దాంలే! చదువు పూర్తికానీ" అంటారు నాన్న. నాన్న కట్నాలు ఇచ్చుకోలేరు. ఆ వాస్తవం. నాకూ, నాన్నకూ, అమ్మకూ, అందరికీ తెలుసు. అలాటప్పుడు "నేను ఉద్యోగం చేస్తానమ్మా! నాకిప్పుడే పెళ్లివద్దు!"అంటాను. పెళ్లిమీద కోరిక లేకుండా పోలేదు. ఇన్ని నవలలు, సినిమాలు చూస్తూ, అవన్నీ శృంగారాన్ని అన్నివిధాలుగా విప్పి చెబుతుంటే, "శృంగారం" అంటే ఏమిటో తెలియని అమాయకురాలిలా ఎలా చెప్పుకోగలను? నా సమస్య లివి! నా చుట్టుప్రక్కలా ఇలాటి సమస్యలే ఇంచుమించు . . . కానీ, ఫోంబెడ్‌మీద పడుకుని, నౌకర్లు వేళకు అన్నీ అమరుస్తుంటే, ఆర్థిక ఇబ్బందులన్నవి కలలో కూడా లేక, ఒకానొక కుర్రాడిమీద- వయసుచేసే గారడీగా కలిగిన ఆకర్షణను, అదో సమస్యగా చిత్రించుకుంటున్న రమ కథ ఎలా మొదలెట్టాలి!

"మొన్ననోసారి ఏమైందో తెలుసా నిర్మలా!" ఖంగుమంది రమ కంఠస్వరం. త్రుళ్లిపడి అడిగాను "ఏమైంది?"

"మమ్మీ, నేనూ సినిమాకు వెళ్లాం! మురళికూడావచ్చాడు. (మాతో కాదులే!) మమ్మీ నన్ను హెచ్చరించింది "వాడితో మాట్లాడకు" అని. మాట్లాడ

లేదు నేను. నాలో నేను ఎంత బాధపడి పోయానో తెలుసా!"

నేను పలకలేదు.

"మొన్ననోరోజు, నే నొక్కర్తెనూ కారు డ్రైవ్‌చేసుకుంటూ వెడుతుంటే, మురళి కనిపించాడు. కారు ఆపాను. ఎంచేతో మాట్లాడాలనిపించలేదు మళ్ళీ! కారు స్టార్ట్‌చేసి వచ్చేశాను."

"కారు ఆపినదానివి, అతగాడితో, 'ఇలా నీతో పెళ్లి మావాళ్లకిష్టంలేదు. అంచేత నామీద ఏలాటి ఆశలు పెంచుకో వద్దు' అని స్పష్టంగా చెప్పేసెయ్యలేక పోయావా!'' అన్నాను కాస్తంత అసహనంగా.

"ఊహూ! అలా చెబితే ఎలా? ఏమనుకుంటాడు. ఇటు మావాళ్ల వాత్సల్యం, అటు ప్రేమబంధం!'' అంది నిట్టూర్చుతూ.

"సరే రమా! కథ వ్రాయటం సంగతి అలా వుంచు. నీ అసలు కథకో ముగింపు వుండాలిగా. మురళి ఆర్థిక స్తోమతు మీ అంతస్తుకు తగిందిగా లేదు. ఆ విషయంలో నీకూ కొన్ని భయాలు వున్నాయి. రేపొద్దున - ఈనాటి నీ సౌకర్యాలు అతగాడు అమర్చలేకపోతే బాధపడతావు అవునా! ఇక-మీ అమ్మా నాన్నల ఇష్టప్రకారం వాళ్లు కుదిర్చిన సంబంధం అంగీకరించు. వాళ్లకు తృప్తి కలిగించినదాని వౌతావు. ఈపాటిత్యాగం కూతురిగా నువ్వు చెయ్యవచ్చు' అన్నాను.

"అంతేనంటావా?" ఆలోచిస్తూ అంది రమ.

"అంతే!''

"అయితే ఈమారు మావాళ్ళు చెప్పే మనువు ఒప్పుకోమంటావా?"

"ఆహా! నిక్షేపంగా!"

"నాలాటి ప్రేమ పరాజిత... అయిన దౌర్భాగ్యపు ఆడపిల్ల కథ వ్రాయాలి నువ్వు!"

"అలాగే!"

"నా వేదనను స్పష్టంగా వ్రాయాలి.. ఈ పెయింటింగ్ ఇస్తూ ప్రేమగాచూసిన మురళిచూపులు, జీవితాంతం నాగుండెల్లో దాగివుంటాయి...ఒకరోజు— ఓ గూలాబి నాచేతికిస్తూ, అతగాడు నవ్విన నవ్వు, నా హృదయాంతరాళాల్లో—- మత్తు కలిగిస్తూనే వుంటుంది! మురళికి లైట్ గ్రీన్‌కలర్ ఇష్టం! అంచేతే, నారూంలోని ప్రతివస్తువూ, కార్పెట్, కర్టెన్స్, పిల్లో కవర్స్, బెడ్‌షీట్స్, ఎలక్ట్రిక్‌లైట్లు, ఒకటేమిటి, అన్నీ లైట్‌గ్రీన్ కలర్‌లోనే వుండేలా మార్చుకున్నాను.. ఇవన్నీ నువ్వు గుర్తుంచుకోవాలి!"

గబగబ లేచి వచ్చేశాను. ఇంకా సేపు వుంటే, రమ చెప్పేదేమిటో మెదడు గ్రహించలేని స్థితికి వచ్చేస్తాననిపించింది! దోవపొడుగునా ఆలోచించాను. రమ కథ ఎలా మొదలెట్టాలి? ఈ ప్రేమలమీద

నాకు నమ్మకమూలేదు, అనుభవమూ లేదు. భోజనంచేసి పడుకున్నాను మా ఇంటికి మూడు ఇళ్ళ అవతలవున్న ముస్లిమ్స్ ఇంట్లోనుంచి ఏదో గోల, అరుపులూ, ఏడుపూ... అమ్మ లేచి వాకిట్లోవరకూ వెళ్లింది. "అబ్బా! ఖర్మ ఈదేశంలో.. ఆడపిల్లగా పుట్టడమే ఎంతో దౌర్భాగ్యం!" అంటోంది బాధగా !.

"ఏమిటమ్మా !'' అన్నాను.

"ఏంలేదులే. పడుకో. పరీక్షలొస్తున్నాయి..తెల్లారుఝామున లేస్తావుమళ్ళీ!" అంది నాతో చెప్పటం ఇష్టంలేక, మాట మార్చుతూ. కానీ అదేమిటో నాకుతెలుసు. ముప్ఫైఏళ్ళకు పైగా వయసుండీ, అన్ని రకాల దుర్వ్యసనాలూ వుండి, దుక్కలా వుండే ఖాదర్ కూ, సున్నితంగా తమల పాకు తీగెలావుండే పదమూడేళ్ల ఫాతిమాకు పెళ్ళిచేసారు ! పధ్నాలుగో ఏడు రాకముందే, ఫాతిమా రజస్వల అయింది! వెంటనే కాపురానికి తీసుకొచ్చారు! ప్రతి రాత్రి ఆ అమ్మాయి ఆ గదిలో ఖాదర్ చేతులలో, చేతలలో నరకయాతన పడుతోంది! "మా! మైం మర్ జాతీహూఁ !' అంటూ కేకలువేస్తుంది! వినిపించుకొనే నాధుడెవడు? అత్తా, మామా, ఆ పిల్లనే తిడతారు, కొడుకుని అల్లరిపెడుతోందని! అమ్మా, నాన్నా, ఆ పిల్లనే తిడతారు "మా పరువు తీస్తున్నా" వని ! అర వ్వద్దనీ-సహించమనీ, ఖాదర్ కొడతాడు!

ఈ సంగతులన్నీ మొన్ననోరోజు, నేను కాలేజికి వెళ్తుంటే, తోవలో కనిపించిన ఫాతిమా రహస్యంగా, అమాయకంగా కన్నతిప్పుతూ చెప్పింది. పరికిణీలు కట్టుకొనే వయసైనా దాటని ఫాతిమా, ప్రకృతి పరిణామాల్లో ఒకటిగా సమర్త అయిన ఫాతిమా, పధ్నాలుగేళ్ళు నిండకుండానే ఇల్లాలై, బాధలతో అలమటిస్తూ, తల్లి కాబోతోంది !

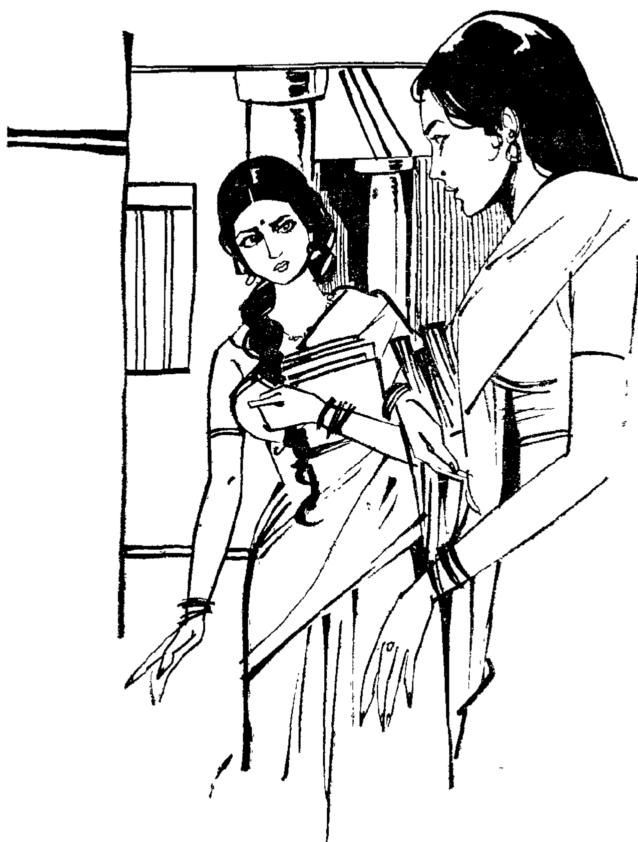
ఫాతిమా కథ ఎవరు వ్రాస్తారు ? ఆమె సమస్య ఎవరు తీరుస్తారు ? ఫాతిమాల్లాటి వేలాది లక్షలాది,హిందూ, ముస్లిమ్ కన్యల కథలకు ముగింపేమిటో ఎవరు చెప్పగలరు?.

ఫాతిమా సమస్యతో పోల్చుకుంటే, రమ ప్రేమ ఒక సమస్యా ? అది కథా వస్తువా ? అరుణలాటి విలాస జీవితాల ప్రేమల కథలు వ్రాస్తూ, నాకు దేవుడిచ్చిన ఈ రచనాశక్తిని కలుషితం చేసుకోనా ? అలా వ్రాయటం... పాపం కదూ ? బాధ్యతా రాహిత్యం కాదూ ? సంఘవిద్రోహక చర్య కదూ ?

ఆలోచిస్తూనే నిద్రపోయాను.

మర్నాడు కాలేజిలో అడుగెట్టగానే, రాధిక ఆతురతగా ఎదురొచ్చింది."నిన్ను కారులో పిల్చికెళ్ళి, రమ ఏం చెప్పింది?'' అంది. "ఏమీ చెప్పలేదు ! చెప్పేందుకు ఏమున్నాయి ?" అన్నాను. ఇతరుల రహస్యాలు తెలుసుకోవాలని ఎందుకింత ఆరాట పడతారో రాధికలాటివాళ్ళు !

''నువ్వు రచయిత్రివి : తన కథ

్రాస్తావేమోనని చెప్పి వుంటుంది అవునా?" అంది రాజేశ్వరి.

"కథేమిటి?'' అన్నాను అమాయకత నటిస్తూ.

"వేధవ్వేషాలు వెయ్యకు. మురళి గురించి చెప్పలేదూ! మురళి బహూకరించిన 'అరుణోదయం' పెయింటింగ్ గురించి అతగాడి నవ్వుగురించీ, మూపులను గురించీ, తన మానసిక సంఘర్షణను గురించీ చెప్పలేదూ! మా అందరికీ చెప్పింది, నీకు చెప్పలేదంటే నమ్మమంటావా?" అంది రాధిక! నిర్ఘాంతపోయాను. నా గర్వం ఎగిరిపోయింది! ఇంతమందికి తన రహస్యం చెప్పుకోవటంలో రమ ఉద్దేశ్యం ఏమిటి? రమకోరుతున్నదేమిటి? సానుభూతా! అందరినుండీ సామూహిక మైన సానుభూతా?.

''పాపం! చాలా బాధపడుతున్నావు! నీ ప్రేమ పవిత్రమైనది! నువ్వు మనసు సర్దుకుని, మీ అమ్మా నాన్నల కోసం, మాకోసం, ఎవరినో ఒకరిని పెళ్లాడు!" అని అందరూ చెబితే, అందరికోసం

త్యాగం చేసినట్లు, పెళ్ళాడుతుందా? మురళితో ఆమె వర్ణించే "ప్రేమ" ఓ "ఫూలిష్ సెంటిమెంట్" మాత్రమే నేమో!

నా ఊహ తప్పుకాలేదు. మర్నాటి నుంచి రమ తనకోసం వస్తున్న పెళ్ళి కొడుకులసంఖ్య చెబుతూనేవుంది. బాహా టంగా! "వాడికి కారులేదు.వీడికి నౌక్కుల క్రాపులేదు. మరొకడికి ఒక్క బంగళా అయినాలేదు. మురళిని మర్చిపోలేకుండా వున్నాను" అంటూనేవుంది మధ్య, మధ్య.

చివరకు, ఆమె తలిదండ్రులకూ, అందరికీ నచ్చిన సంబంధం ఖాయం అయింది. ఆ రోజే ఆమెబర్త్‌డే! మమ్మ ల్నందరినీ పార్టీకి ఆహ్వానించింది. నన్నైతే మరీ మరీ పిలిచింది.

"బొంబేలో భారీ ఎత్తున బిజినెస్ వుంది... ఈయనే నా క్కాబోయే శ్రీవారు" అని ఫొటో చూపింది చాలా బావున్నాడన్నాం అందరం. "ఏదోలే, తప్పదుగా పెళ్ళి" అని నిట్టూర్చింది. పార్టీ బ్రహ్మాండంగా ముగిశాక. "పెళ్ళా డటమంటే, మమ్మీ, డాడీలకోసం చేస్తు న్నానుగానీ... నా భర్తను సుఖపెట్ట లేనేమో! మనసు ఒకచోట, మనిషి ఒకచోటలా వుంటుందేమో నా జీవితం" అంది.

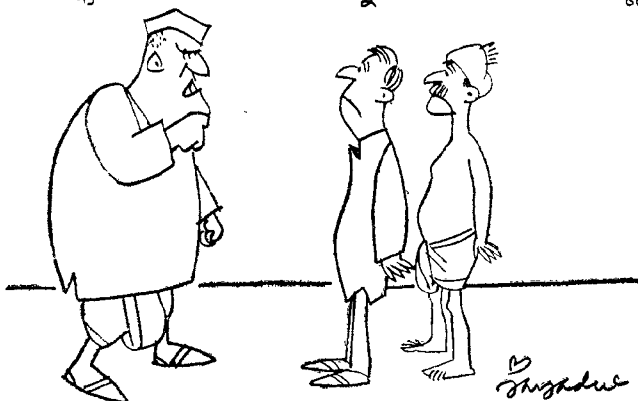
అందరూ ఓదార్చారు. మనసు సర్దుకో మని చాలా సానుభూతితో చెప్పారు. నా కేమిటో వెగటుగావుంది. సినిమా చూస్తున్నట్లుంది. రమలో నిజంగా మురళి పట్ల అంతటి ప్రగాఢమైన అనురక్తి వుండివుంటే, ఆమెకున్న అవకాశాలకు, తన తలిదండ్రుల్ని ఎదిరించి మురళిని పెళ్ళాడేది. లేదా మంకుపట్టుబట్టి పెళ్ళా డేది

కానీ-రమలో మురళికి డిగ్రీలులేవన్న కొరవవుంది. తమ అంతస్తుతో సరితూగ లేడన్న భయంవుంది. తన కోర్కెలు తీర్చలేడన్న శంకవుంది. ప్రేమ అన్నది సినిమాలానో, హాబీలానో అనుకుని, ఫలానా నవలలో, ఫలానా సినిమాలో- ఇలాటి ఘట్టంలో, ఆ కథానాయిక ఇలా చేసిందన్న ఆలోచనతో, సెంటి మెంటల్‌గా. . ఓ కథ సృష్టించుకుంది!

ఆమె ప్రవర్తన హర్షించలేను!

నెలరోజుల్లో, రమ పెళ్ళి చాలా ఆడంబరంగా జరిగింది. మురళి కూడా పెళ్ళికివచ్చి, ఏవో బహుమతులు ఇచ్చి వెళ్ళాడుట. రమ, ఆమె భర్త, హనీమూన్‌కువెళ్ళిపోయారు. ఆ తర్వాత బొంబాయి వెళ్ళారు

నా కాలేజి చదువు పూర్తయింది. ఎందరికాళ్ళో పట్టుకుని, ఎన్నోముడుపులు చెల్లించుకుని, ఈ ఆఫీసులో నాకు ఉద్యోగం వేయించారు నాన్న. ఎనిమిదో నెల జరుగుతుండగా,హఠాత్తుగా నెప్పులు వచ్చి, ఫాతిమాను జనరల్ హాస్పిటల్‌కు తీసికెళ్ళారు. స్పృహ తెలిసివున్నంత

వరకూ, నరకయాతన పడి, స్పృహ తప్పిపోయాక, కడుపులో బిడ్డ చచ్చిపోవటంవల్ల, సరైన వైద్య సౌకర్యం అందనందువల్లా, ఫాతిమా చనిపోయింది! ఆ అమ్మాయి పడినబాధ అమ్మ వర్ణిస్తూ నాన్నతో చెబుతుంటే, విన్న నాకు, నాలుగురోజులు నిద్రపట్టలేదు. వేలాది ఫాతిమాల కథల ముగింపేమిటో-కాస్త హెచ్చుతగ్గుగా బోధపడింది. మరో జుగుప్సాకరమైన విషయం, ఫాతిమా చనిపోయిన నెలలోపలే ఖాదర్, ఫాతిమా చెల్లెలు... పన్నెండేళ్ళ పిల్లని పెళ్ళాడాడు... ఆ అమ్మాయి ఇంకా రజస్వల కాలేదు కాబట్టి, కాపురానికి పిల్చుకు రాలేదు! బహుశా ఆ అమ్మాయీ, కాపురానికి వచ్చి... ఫాతిమాలా అంత మొందిపోవటమో, ఆయుష్షు మొండిదైతే, జీవచ్ఛవంలా బ్రతకటమో...

నాకూ ఐదారు సంబంధాలు వచ్చాయి!

నా జీతంమీద ఇంటిఖర్చు, చెల్లాయి, తమ్ముళ్ల చదువులూ ఆధారపడివున్నాయి! మొదట్లో "అమ్మాయికి పెళ్లి చేద్దాం!" అంటూండిన అమ్మకూడా "దానికేం తొందర పెళ్లికి? మొన్ననేగా పదిహేడో ఏడువస్తే!" అంటోంది ఇరుగుపొరుగులతో!

నాకు ఇరవై ఆరు వచ్చినా, ముప్ఫై ఆరు దాటినా, అమ్మ, నాన్న తమంత తాముగా పెళ్లిచెయ్యరు. నేను తెగించి చేసుకోలేను. నామీద ఆధారపడివున్న ఈ కుటుంబంకోసం,త్యాగమని మొదటా ఖర్మ అని తర్వాతా అనుకుంటూ ఇలాగే ఉద్యోగం చేస్తూండిపోతాను. తప్పదు! ఇది సామూహికమైన, సాంఘిక పరమైన స్వార్థం! జీవన ప్రమాణాలు విచిత్రంగా

మారిపోవటంతో, ఏర్పడిన స్వార్థాలు ఇవి! నాలాటి వేలాది, లక్షలాది ఆడ పిల్లలు, ఈ తరంలో ఇలాటిపరిస్థితులకు బలికాక తప్పదు!

ఇప్పుడు రమకు ఐదోనెల! ఆమె తన భర్తతో హాయిగా జీవితం గడుపుతున్న దనేందుకు నిదర్శనం! కానైతే, దానికీ "శరీరం ఆయనది.. మనసు ఇవ్వలేదు. ఇవ్వలేను!" అని ఇంకా ఇతరులను మభ్య పెట్టాలని చెప్పవచ్చు రమ.

కానీ రమలాటి వారి కథలలో- వ్రాయటానికి నవరసాలలోని ఏ రసం వుంది గనుక? పిచ్చి సెంటిమెంటు తప్ప!

* * *

"ఇంతకూ సీమంతానికి నువ్వు రావా ఏమిటి?'' అంటోంది రాధిక! ఒక్క సారిగా, రమను గురించి ఆలోచిస్తున్న నేను వాస్తవ ప్రపంచంలో పడ్డాను

"రాకపోవటమేం? పిలిస్తే తప్పక వస్తాను. రమ ఎలావుందో చూడాలన్న కుతూహలం నాలో వుంది.

సీమంతం చాలా ఆర్భాటంగాజరిగింది. రమ ఆరోగ్యంగా, చలాకీగా, మరింత అందంగావుంది. పరిపూర్ణత గోచరించిం దామెలో. మాతో మాట్లాడుతూనే మధ్య మధ్య, భర్తకూర్చుని వున్న గదిలోకి వెళ్లి, ఏదో మాట్లాడి, నవ్వుతూబయటకు వస్తోంది.

నన్ను చూసి, నా దగ్గరగా వచ్చి, హఠాత్తుగా మూడ్ మార్చుకుంటూ "నా కథ రాయలేదు కదూ నువ్వు! ఇదంతా సంతోషమనే అనుకుంటున్నావా? మమ్మీ, డాడీని మనసు నొప్పించలేక పెళ్ళాడాను! నన్ను నమ్ముకున్న ఆయనను నొప్పించ లేక అడ్జస్ట్ అవుతున్నాను. ఫలితంగా తల్లిని కాబోతున్నాను. ఇంతటి మానసిక సంఘర్షణ పడుతున్న నాకథ రాయక పోతే పోయావు... నాలాటి అమ్మాయిల కథ ఎప్పుడైనా రాస్తే ఏం పేరు పెడ తావో అదైనా చెప్పు!" అంది నిష్ఠూ రంగా...

"అమరప్రేమ" అంది రాధిక.

'భగ్నప్రేమ" అంది రాజేశ్వరి.

"సంఘర్షణ...ఎస్. కరెక్ట్!సంఘర్షణ అనే పెడ్తుంది" అంది విమల.

"ఊహూఁ!" అన్నాను ఏదో ఆలో చిస్తూ...

"ఆ పేర్లేవీ నచ్చలేదా! నువ్వు చెప్పు నీ కథకు పేరు!" అన్నారంతా...

"సెంటిమెంటల్ ఫూల్స్!" అప్ర యత్నంగా పైకి అనేశాను!

ఆ తర్వాత నాకు జరిగిన మర్యాద లేమిటో వేరుగా శలవీయనక్కర్లేదను కుంటాను!

కథా సాగరం

పాలం

(గత సంచిక తరువాయి)

10

జాలరి వీరడి కథ

"ఏదో చిన్న గొడవ జరిగితే వెంటనే మర్చిపోవాలిగాని, యింకా అదొక లాగుంటే యెలాగ చెప్పు? గోదా! ఎప్పటికప్పుడు మనసు తేలిక చేసుకుంటూ తాజాపడితేనేగదా క్షీర సాగరం చిలికి అమృతాన్ని పట్టగలం! పని కల్పిస్తే మెదడు చురుకెక్కి మనసు తేలికపడుతుంది; అందుకేనైనా కథ చెప్తే నీక్కాస్త మెరుగ్గా ఉంటుంది. చెప్తున్నాను...," అంటూ సాగరం గోదావరి కళ్లల్లోని వీణను మీటుతున్నట్లు చూస్తూ ప్రారంభించాడు......

'సాగరం ఒడ్డునే పాతిగ్గడపల చిన్న జాలారిపేట; వీరడు పసందైన బెస్త; వేటకుపోతే వలనిండా వెండికాసులే! మనసులోని మనను 'సెన' లాంటి పెళ్లాం ఎంకి; ఆరేళ్ల-అప్పుడు, మూడేళ్ల-ముత్తేలు! ఏడాది ముద్దుల్ల పాపడు-జెల్లడు. అంతా కలిసి ముచ్చటైన పెట్టి పడవలాంటి జీవనం గడుపుతున్నారు.

ఆ రోజు ముగ్గురు గుంటనాగమ్మల్నీ ముద్దులాడి, ఎదురొస్తున్న ఎంకి కళ్లల్లో కళ్లెట్టి వీరడు "యెల్లొస్తాను పిల్లా!" అనడం, "ముగ్గుర్నిగన్న ముసిల్దాన్నింకా పిల్లా అంటం మానవుగదా మరి!" అంటున్న యెంకితో, "నువ్వేడ ముసిల్దానివే పిల్లా! మంచి ముత్తెంనాగ నా కళ్లకెప్పుడూ కొర్రమీను కన్నె కన కానివే!" అని వీరడు అంటూ అడుగేయడం, "సేమంగా యెల్లి లాబంగా రా మావా!" అని యెంకి అనడం మామ్మూలుగానే జరిగింది. రోజూలాగే తూరుపు దిక్కుకి యెంకి మూడుసార్లు చేతులెత్తి మొక్కడం కూడా. తిరిగొచ్చేదాకా నమ్మకం ఉండదు. సముద్రం మీది బతుకంత!.

జట్టుతో వీరడు కొంతమేరసాగి, అందర్లాగే చీలి, వలవిసిరాడు ఉన్నట్టుండి ఆకాసం మబ్బులట్టి, గాలి రివట్లతో ప్రారంభమై సముద్రం కలత పట్టింది. వలమూడ లాగేలోపలే వీరడి పడవ గాలితోపుడుకి కెరటాల తాకిడికీ చాలా చాలా దూరదూరం లోపలికి తోసుకుపోయింది. సుడిగాలికి ఉవ్వెత్తున లేచిన కెరటాల శిఖరం విరిగిపడుతూ వీరడి పడవను ఒక రాళ్లగుట్టకు కొట్టి ముక్కలుచేసింది. వీరడు వలను

మాత్రం పట్టువదల్లేదు. వలతో రాళ్ల గుట్టమీద ప్రాణాల్తో పడ్డాడు.

అనుకోవడమేగాని, చూసినవాళ్లు లేరు—సముద్రం నట్టనడి నెక్కడో ముత్యాలగుట్ట ఉందని. రాళ్ల సందు ల్నిండా ముత్యాలు కోకొల్లలుగా ఉన్నాయి. ముత్తెపు చిప్పలు అలల తాకిడికి తట్టుకొంటూ ఇరుకుల్లో కదుల్తు న్నాయి.

చీకటైంది. తెల్లారింది. ఎర్రనెండ కాసింది, పొద్దుగూకింది, పొద్దుపొడి చింది. నడినెత్తిని కాల్చే ఎండ ! వీరడి కడుపులో కాల్చే ఆకలి ! బయటపడే ఆసాలేదు, బతికే ఆసాలేదు గాని ఆకలి తీర్చుకోకతప్పదు.

వీరడు వలవిసిరాడు, లాగాడు, ఒకే ఒక్కటి చాలా పెద్ద చేప. చేపలాగే కనిపించలేదు — పడింది. మగచేప. అచ్చంగా తనలాగే కనిపించింది వీరడికి, నల్లగా నిగనిగ లాడుతూ కాళ్లూ చేతులూ ఆడిస్తూ వొదిలిపెట్టమనీ, యింకేదో చెప్పుకుంటున్నట్లూ దాని కళ్లతో చెబు తూంది. వీరడికి దాన్ని తినాలనిపించ లేదు. సముద్రంలోకి వదిలేశాడు... మరి ఆకలి ?!

మళ్లీ వలవిసిరాడు. ఈసారి రెండు చేపలు పడ్డాయి. మొదట పడ్డ మగచేపతో బాటు_దాని పెళ్లాం కాబోలు-ఆడచేప, అంటిపెట్టుకొని జతలా పడ్డాయి ఆ రెండూ చేపలేకావు, పెళ్లికొత్తలో తానూ ఎంకీ లాగే కనిపించాయి. వీరడు ఆ రెంటినీ తిరిగి కెరటాల్లోకి తోశేడు... మరి ఆకలి ?!...బతికుంటే ఎప్పటి కైనా ఏ పడవైనా కనిపించకపోదు. యింకేవైనా పడొచ్చు, తిందాం అను కుంటూ మళ్లీ మూడోసారి వలవిసిరాడు.

ఈసారి కొంచెం ఎక్కువ బరువుగా వచ్చింది. ఆ రెండు పెద్దచేపలతో మూడు పిల్లచేపలు మొత్తంగా పడ్డాయి. అవి సాక్షాత్తు వీరడు, ఎంకి, ముగ్గురు పిల్లల్లాగే ఉన్నాయి ! ఒక్కో చేపనూ వేళ్లతో రాస్తూ ముద్దులాడాడు వీరడు. "వెళ్లండర్రా ! సుఖంగా ఉండండి" అంటూ వాటిని సముద్రంలోకి పంపిం చేశాడు. వలవిసిరి పారేశాడు దూర దూరపు కెరటాల్లోకి...యీసారి ఆకలి చచ్చి ఉంటుంది-అనిపించలేదు.

కొద్దిసేపటికి పెద్ద విచిత్రం జరిగింది. ఎన్నడూ చూడని పెద్ద పెద్ద చేపలూ, చిన్నవీ వంజిరాలూ, పొలసలు, టేకులు, క్ొరమీనులు, పండుమీనులు, సావళ్లు, సందువాలు యివీ అవీ అన్నీ యెన్నో కోటానుకోట్లు మీదకొచ్చాయి. సముద్రుడు పంపించాడా అన్నట్లు గుంపులు గుంపులుగా కట్టకట్టుకుని సముద్రంమీద తీరంవేపు పెద్ద వంతె నగా నిలిచాయి, రాములోరు కట్టిన వారధిలాగ గుట్టదగ్గిర్నుంచి.

ఇదంతా సముద్ర మహారాజు దయ, ఎంకి మొక్కిన మొక్కుల బలం, లేదా

మచ్చ్యాల దయ! అని వీరడు అనుకుంటూ గట్టమీద ముత్యాల రాసుల్లో పట్టినన్ని మొలగుడ్డలో కట్టుకొని ఆ చేపల వంతెనమీద నడుస్తూ వెళ్లాడు. తీరం చూపు మేరలో ఉందనగా ఏదో ఉట్టి పడవ తెడ్డుతో కొట్టుకొస్తుంటే దాన్లోకి దూకి తీరం చేరుకున్నాడు. ఇంటికెళ్లాడు. తర్వాత అంతా సుఖంగా ఉన్నారు. వీరడు ఎప్పటిలాగ వేటకు వెళ్తూనే ఉన్నాడు. చేపలు పడుతూనే ఉన్నాడు—ఇదీ జాలరి వీరడి కథ... అయితే కొన్ని తీరని సందేహాలు ఉండిపోయాయి—

కృతజ్ఞత లేకుండా వీరడు చేపల్ని పట్టడం ఎందుకు మానలేదు ?

'అలాంటి' చేపలే ఎందుకు పడ్డాయి ? లేదా అలాగెందుకు కనిపించాయి వీరడికి ?

కనిపిస్తే మాత్రం వాటి నెందుకు తినగూడదు ? బతికుంటే బయట పడొచ్చుగద ?

ఆ చేప లెందుకు వంతెన కట్టాయి ? సముద్రుడు పంపాడా ? వీరడిలో దేన్ని చూసి సంతసించి ? వాడి జీవకారుణ్యానికా ?

ఆ చేపలే వొదిలిపెట్టినందుకు ప్రత్యుపకారం చేశాయా ? బతికి బయటపడితే చేపలవేట మానడని, వృత్తిచేత జాలరి అని తెలీదా ?

పోనీ ఆ చేపలు జాలిపడ్డాయా ? ఎవరిమీద జాలిపడి ? ఎందుకు ?— ఈ ప్రశ్నలకి సమాధానాలు తెలిసుండీ చెప్పకపోతే తల నూరు ముక్కలౌతుంది సుమా !" అని బేతాళుడు విక్రమార్కుడితో అన్నాడు. విక్రమార్కుడు ఏం సమాధానాలు చెప్పేడో నేనిప్పుడు చెప్తూ కూర్చోలేను. నీకు ఎలాగతోస్తే అలాగ వాటికి సమాధానాలు రాయి గోదా... గౌతమీ !" అంటూ ముగించి సాగరం బజారుకెళ్లాడు.

* * *

బజార్లో పెద్దకొట్టు పాపరాజు పిల్చి "బాబూ ! మరేం అనుకోక, ఆడు వొట్టి దొంగెదవ, దళారీగాడు" అంటూ శ్రీకంఠం ఇచ్చిన ఎడ్రసు ముక్కతీసి. "ఇది నా దగ్గిరుంటే ఎప్పుడే పాడుబుద్ధి పుట్టిస్తాదో, ఇఁద ! ఎందుకైనామంచిది నీ దెగ్గిరుంచు !" అని దాన్ని సాగరానికిచ్చాడు.

* * *

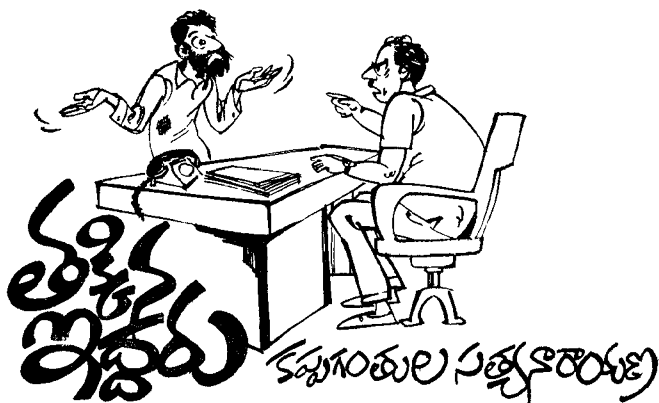
"మీ మేనమామ చేసేపనేమిటి ?" అడిగాడు సాగరం.

"చెప్పను !... ఏమని చెప్పను?... ఒకటిగాదు — అంతా ఏదో వ్యాపారం అంటారు..."

"చీకటి వ్యాపారానికి దళారి డివిజన్... అన్నమాట !..." అని సాగరం అంటూంటే...

"అన్నీ మర్చిపోనివ్వండి. నాలో నేను సిగ్గుపడిపోతున్నాను. నా తాలూకు వాళ్లు,— నా గతం, అన్నిటినీ మర్చిపోనివ్వండి..." అంటున్న గోదావరిని దగ్గిరగా తీసుకుంటూ సాగరం, "మర్చిపో గౌతమీ ! మర్చిపో —ఏదీ ?..." అంటూ గోదావరి కళ్లల్లోకి చూశాడు...

నరసింహారావు ఆ ఆఫీసులోచేరి రెండు సంవత్సరాలయింది. అతి కష్టంమీద ఆ వుద్యోగం సంపాదించాడు. ఎన్నో ఆఫీసులు తిరిగి, ఎంతోమందిని దర్శించి, నానా అవస్థలూ పడితేనేగాని ఆ వుద్యోగం దొరకలేదు బి.యే. ప్యాసయినా, తనకన్న తక్కువ చదువుకున్న వాళ్లు ఎక్కువ జీతం సంపాదించుకుంటూ వున్నా, చాలాకాలం వుద్యోగం లేకుండా అవస్థపడి వుండటంచేత, ఏదో ఒక వుద్యోగంలో, ఎంతో కొంత జీతంమీద చేరితేనేకాని లాభంలేదనీ, ఒకసారి యెక్కడో ఒకచోట చేరితే, తరువాత క్రమంగా పైకి పోవచ్చుననీ, అతను ముప్పయి రూపాయిల జీతానికే- పాపం ఆ వుద్యోగంలో చేరాడు.

ఆ ఆఫీసులో చేరేటప్పటికి, అంతకు పూర్వమే అయిదుగురు గుమాస్తాలు వున్నారు. నరసింహారావు ఆరోవాడు. ఇతను చేరిన తరువాత, యీ రెండేళ్ళలోనూ ఇద్దరు గుమాస్తాల్ను అక్కడ పని మానుకొని, ఎక్కువ జీతాలమీద ఇంకెక్కడో చేరారు. ఆ ఇద్దరూ పని మానుకున్నప్పుడు, నరసింహారావు తన యజమాని దగ్గరకు వెళ్ళి తనకు కొద్దిగానైనా, జీతం ఎక్కువ చెయ్యమని అర్థించాడు, కాని, ఆ కొరకరాని కొయ్య యజమాని దగ్గర అదేమీ లాభించలేదు.

నరసింహారావు చేస్తున్న పనికి తాను ఇచ్చే జీతమే చాలా ఎక్కువన్నట్లు మాట్లాడాడు ఆ యజమాని.

నరసింహారావుమాత్రం, యీ అభిప్రాయంతో ఎంతమాత్రమూ ఏకీభవించకపోయినా, ప్రస్తుతం ఆ వుద్యోగం వదిలిపెట్టివేస్తే, తాను చేతిలో వుద్యోగం ఏమీలేక అవస్తపడవలసి వస్తుందని, కిక్కురుమనకుండా వూరుకున్నాడు.

బియ్యం ధర పెరిగింది నెయ్యిధర హెచ్చింది. గుడ్డల ఖరీదు ఒకటికి నాలుగు రెట్లయింది. ఇంటి యజమాని ఇంకొక నాలుగు రూపాయలు ఎక్కువ ఇస్తే సరి, లేకపోతే ఇల్లు ఖాళీచెయ్య

మన్నాడు. నరసింహారావు జీతంమాత్రం ఎదుగూ, బొదుగూ లేకుండా అలాగే వుంది. పగలు ఆఫీసులో పనిజేస్తూ వున్నంతసేపూ, చాలా తక్కువ జీతానికి, విపరీతంగా ఎక్కువ చాకిరీ చేస్తున్నానే అనే రోషంతోనూ, ఇంట్లో వున్న కాస్సేపూ, ఇంటిఖర్చుకు సరిపోయే మాత్రమేనా సంపాదించలేక పోతున్నానే అనే బెంగతోనూ నరసింహారావు తపనపడిపోతున్నాడు.

నరసింహారావు భార్య చాలా మర్యాద తెలిసిన మనిషి కనక, తనచేతనైనంత వరకు మగని మనస్సుకు కష్టం కలిగించకుండానే సంసారం గడపడానికి ప్రయత్నిస్తోంది. కాని అది ఒకమాత్రాన సాధ్యమా. యాభైరూపాయల ఖర్చు యాభైరూపాయలే. ముప్ఫయిరూపాయిల సంపాదన ముప్ఫయిరూపాయిలే

ఈసారి ఎలాగయినాసరే యజమానితో మాట్లాడి జీతం యెక్కువ చేయించుకోవాలని నిశ్చయించుకున్నాడు.

యజమాని దగ్గరకు వెళ్ళాడు. కొంచెంసేపు నిలుచున్నాక, "ఏమిటి?" అని అడిగాడు యజమాని.

కొంచెం తడబడి మెల్లిగా గొంతు సవరించుకొని "వస్తువులఖరీదులన్నీ చాలా పెరిగిపోయాయండి" అన్నాడు.

ఆ యజమాని, దేవాంతకుడు. నరసింహారావు ఏమి అడగదలచుకున్నాడో గ్రహించి, ముందరి కాళ్ళకి బందంగా "అవును, చాలా పెరిగిపోయాయి. ఆఫీసు ఖర్చులు కొంత తగ్గించుకోవాలని ఆలోచిస్తున్నాను. ఏమీ పాలుపోవటంలేదు" అన్నాడు.

నరసింహారావుకి, గొంతులో ఏదో అడ్డంపడినట్లయింది—కాని గొంతు సవరించుకొని, మరి కొంచెం ధైర్యం తెచ్చుకొని "నాకు జీతం బొత్తిగా చాలటం లేదండి. ఇంక్రిమెంటు ఏమైనా ఇస్తేగాని, బొత్తిగా గడిచేటట్టులేదు. మీ ఆఫీసులో చేరి రెండేండ్లయింది పైగా, నేను చాలా కష్టపడుతున్నాను కూడాను. ముగ్గురు మనుష్యుల పని నేను ఒక్కణ్ణి'' అని అన్నాడు, నరసింహారావు మొహం చూస్తూ.

"నరసింహారావు, ఆఫీసు ఖర్చు చాలా ఎక్కువ అయిందని ఇప్పుడే కదా, నీకు చెప్పాను. నువ్వు ఒక్కడివీ ముగ్గురు గుమాస్తాల పని చేస్తున్నానంటున్నావ్. ఆ తక్కిన ఇద్దరూ ఎవరో చెప్పు-వాళ్ళని తీసిపారేస్తాను. ఆఫీసు ఖర్చు కొంతేనా తగ్గుతుంది" అన్నాడు యజమాని.

నరసింహారావు నోట మాటలేక అలాగే నిలుచున్నాడు.

పాపం పార్వతమ్మ

ముద్దంశెట్టి హనుమంతరావు

పెద్దకొడుకు రామకృష్ణ, సూటిగ పోయే మనిషి కావడంతో, వాడు తన చెప్పుచేతల్లో వుండడన్న అనుమానం యేర్పడింది, పార్వతమ్మకి. అతడి వివాహ విషయం ప్రస్తావనకి వచ్చినపుడు ఆ కాస్త అనుమానం నిజంగా రూపొందింది.

"ఒరేయ్ రామం. సరోజని పెళ్ళి చేసుకుంటావని, యెంతో ఆశతో మా అన్నయ్య యెదురుచూస్తున్నాడ్రా! వాడి ఆశను నిరాశ చెయ్యకు. అయినా, సరోజకేం? లక్షణంగా వుంటుంది..." అంది ఓ రోజు పార్వతమ్మ.

"మరి బావుందమ్మా! వాళ్ళ ఆశల్ని తీర్చడానికి, నా ఆశల్ని నాశనం చేసుకుంటానటమ్మా! సరోజను పెళ్ళిచేసుకోవడం నాకిష్టంలేదని యెప్పుడో చెప్పాను. ఈ విషయంలో నన్ను మరి విసిగించకు..." ఖచ్చితంగా చెప్పేశాడు రామకృష్ణ.

ఆ రోజునించే పార్వతమ్మ ఒక నిర్ణయానికొచ్చింది, రామకృష్ణ తన అజమాయిషీలో వుండడని.

అందుకనే రామకృష్ణ నచ్చిన అమ్మాయినే అతనికి ముడిబెట్టి, తెలివిగా అతణ్ణి వేరే కాపరం పెట్టించిన ఘనత పార్వతమ్మకే దక్కుతుంది. జీవితంలో, తను సాధించిన విజయాల్లో అదొకటని ఆమె గర్వపడిందంటే, అందులో అతిశయోక్తి లేదు. అయితే, దీనివల్ల రామకృష్ణకి కొత్తగా యెదురైన సమస్యలేం లేవు. హాయిగానే వున్నాడు.

పార్వతమ్మ భర్త, ముకుందరావు. ఆయన చాలా అమాయకుడు. అమాయకత్వంలోనే మంచితనమూ వుంటుంది కదా మరి। భర్త మంచితనాన్నీ, అమాయకత్వాన్నీ ఆధారంచేసుకొని, అతణ్ణి కేవలం ఓ మట్టిబొమ్మగాచేసి ఇంటి పెత్తనాన్ని చేజిక్కించుకుంది పార్వతమ్మ. ఇతరులు, యీ విషయంలో యేమనుకున్నా, ఆమెకి చీమకుట్టినట్టయినా వుండదు. అసలు, ఆమె పట్టించుకోదగ్గంత ముఖ్యవిషయం అది కాదని, ఆమె లోలోన యెన్నోసార్లు అనుకుంది కూడాను.

రెండో అబ్బాయి శేఖరం అంటే. పార్వతమ్మకి వల్లమాలిన వాత్సల్యమూ, అభిమానమూను। అందుకు ముఖ్యకారణం వాడు ఆఖరి అబ్బాయనీ కాదు-అతి మంచివాడనీ కాదు. ఆమె మాటకి వాడెప్పుడూ ఎదురు చెప్పలేదన్న విషయమే పార్వతమ్మ వాడిపట్ల అంతటి ఆప్యాయతని నింపింది.

శేఖరంకి లౌకికం బాగా తెలుసు. ఏ ఎండకి, ఆ గొడుగును పట్టగల సమర్థుడు. అందుకే, తల్లి మనస్తత్వాన్ని యిట్టే ఆకళింపు చేసుకొని, ఆమె అభిమానాన్ని సంపాదించాడు.

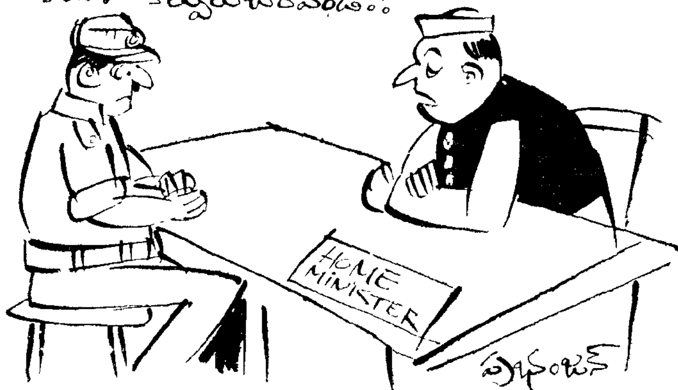
"ఒరేయ్ శేఖరం, నేనో అమ్మాయిని చూశాను. ఆమెని నువ్వు పెళ్ళిచేసుకోవాలి. మీ అన్నయ్యలా నువ్వూ కాదంటే నేను యిరుకునపడ్డమేకాదు, నలుగురి ముందూ నగుబాటు పాలవుతాన్రా। ఏమంటావ్" అంది ఓరోజు.

శేఖరం చిన్నగా మందహాసం చేశాడు.

"నువ్వు నచ్చాక, నేను కాదనడం యెప్పుడైనా వుందమ్మా? నిశ్చయించెయ్..." అన్నాడు హుషారుగా.

పార్వతమ్మ వుప్పొంగిపోయింది. శేఖరం మీదుండే విశ్వాసం, నమ్మకం, యినుమడించాయి ఆమెలో 'నిజంగా యిటువంటి కొడుకులుంటేనే తలిదండ్రులకి మనశ్శాంతి వుంటుంది...' అని లోలోన అనుకుని మురిసిపోయింది

శేఖరం పెళ్ళి, వైభవోపేతంగా జరిపించింది పార్వతమ్మ. ముకుందరావు యే విషయాన్నీ అంతగా పట్టించుకోలేదు. అందరికిమల్లే, రామకృష్ణకీ శుభలేఖ వెళ్ళింది. అయితే, రామకృష్ణ

రాలేదు. పెద్దకొడుకు యెందుకు రాలే దన్న బాధగాని, కించిత్ ఆవేదనగాని, పార్వతమ్మకి లేవు రాకపోవడమే మంచి దనుకుంది. ఆమె పట్టుదల అటువంటిది మరి! కాని ముకుందరావు అలా సరి పెట్టుకోలేకపోయాడు.

"పెద్దబ్బాయి లేకుండా, చిన్నవాడి పెళ్ళి జరిపించేశావ్. ఇదేం సబబుగా లేదు పార్వతీ!" వుండబట్టలేక అన్నాడు ముకుందరావు.

ఎదురు ప్రశ్నలు వేసే అలవాటు యేనాడూ లేని భర్త, యీ రోజు అలా అడగడం, ఆశ్చర్యంగానే కనిపించింది, పార్వతమ్మకి. ఆమె మొహంలో రంగులు మారినయ్. "వాడు రాకపోతే, మనం మాత్రం యేంచేస్తామండీ? 'నువ్వు రాక పోతే పెళ్ళాగిపోతుంది ... తప్పకుండా రావాలి' అని ప్రాధేయపడతామా యేమి టండీ!" విసురుగానే అంది.

ముకుందరావుకి, భార్య ధోరణి నచ్చ లేదు అతనికి యిదేం కొత్తకాదు. అలవాటుపడిపోయాడు మరి! "స్వయంగా వెళ్ళి చెప్పకపోతే, వాడు మాత్రం యెట్లావస్తాడు?" మళ్ళీ అన్నాడు ముకుందరావు

పార్వతమ్మ మూతి విరుచుకుంది. "పోనిద్దురూ; వాడు రాకపోతే, ఒరిగి పోయిందేమీలేదు. పెళ్ళి ఆగిపోలేదు కదా?" నిర్లక్ష్యంగా అంది.

ముకుందరావు, బరువుగా ఓ నిశ్వాసం వదిలాడు.

"కన్నతల్లివి నువ్వు, అట్లా అనడం సబబుగా లేదు పార్వతీ..." "వాడు మనకి విరోధికాడుకదా!" సౌమ్యంగా అన్నాడు "ఆ! కన్నతల్లినన్న గౌరవం వాడికి లేనపుడు, నాకుమాత్రం వాడిపట్ల యెందుకు వాత్సల్యం వుండాలి? చిన్న బ్బాయిని చూడండి...వాడికి నేనంటే

యెంత గౌరవమో చెప్పలేం. నేను చెప్పినదాన్ని తు.చ. తప్పకుండా చేస్తాడు. ఎప్పటికయినా వీడే మనల్ని ఉద్ధరిస్తాడండీ." అంది పార్వతమ్మ ఖంగుమనే స్వరంలో.

"నీ అభిప్రాయాన్ని నేను విమర్శించనుగాని, పెద్దవాడు మాత్రం మనకేం అన్యాయం చేశాడని? నిజానికి మనమే వాడిపట్ల క్రూరంగా ప్రవర్తించామేమో! ఆ కారణంగా వేరే కాపరం పెట్టించి, మనకి దూరం చేసుకున్నాం."

భర్త మాటలకి, పార్వతమ్మకి చప్పున ఆవేశం ముంచుకొచ్చింది.

"అంటే మీ ఉద్దేశం-వీటన్నింటికీ కారకురాల్ని నేననేనా? మీకు ఆ అభిప్రాయమే వుంటే, ఖచ్చితంగా చెప్పేయండి. నా దారేదో నేను చూసుకుంటాను," వుద్రిక్తతతో అంది.

ముకుందరావు చల్లబడిపోయాడు. అతనిలోని బలహీనత అదే. భార్య గట్టిగా మాట్లాడితే, అతని నోట మాటరాదు.

"అబ్బ! ఈపాటిదానికే ఆవేశం తెచ్చుకుంటావేవిటి? పోనీలే, ఇంక ఆ విషయమే ప్రస్తావించొద్దు," నిస్పృహతో అనేసి వూరుకున్నాడు.

ముకుందరావుది యెప్పుడూ యిదే ధోరణి. అందుకే, పార్వతమ్మది పై చెయ్యి అయ్యిందంటేఆశ్చర్యమేముంది?

* * *

రోజులు గడుస్తున్నయ్... ముకుందరావురిటైరయ్యాడు. ఇల్లునడిపే బాధ్యత తనకి నమ్మకస్తుడైన శేఖరం చేతిలో పెట్టింది. పార్వతమ్మ శేఖరం, తల్లికి కృతజ్ఞతచెప్పుకున్నాడు, "అమ్మా. నామీద నీకున్న వాత్సల్యం, నమ్మకం కొద్దీ, నాకి పెద్ద బాధ్యత అప్పజెప్పావు. అయితే నేనెంతవరకు నా బాధ్యతను నెరవేర్చగలనో, అది కేవలం నీ ఆశీస్సు బలంమీదే ఆధారపడుంటుంది" అన్నాడు.

పార్వతమ్మ, మరింత వుప్పొంగిపోయింది. తనంటే, వీడికి యెంత గౌరవం?...అనుకుని మురిసిపోయింది. మెల్లగా మందహాసంచేసింది.

"నా ఆశీస్సులు, నీ వెంట యెప్పుడూ వుంటాయిరా! మన ఇంటిని నువ్వు తీర్చిదిద్దుతావని, మన కుటుంబ గౌరవానికి యేవిధమైన భంగంరాకుండా చూస్తావన్న విశ్వాసం నాలో వుంది. నా విశ్వాసాన్ని చెదరగొట్టవన్న ధైర్యం కూడా వుంది."

"నువ్వెంత మంచిదానవమ్మా... అన్నాడు శేఖరం.

పార్వతమ్మ యెటువంటి అనుభూతిని పొందిందో, ఆమె మనోభావాన్ని తెలుసుకుంటేనేగాని, చెప్పడం కష్టం. ఆమె నిండుగా నవ్వుకుంది.

ముకుందరావు మాత్రం భార్య చర్యను హర్షించలేకపోయాడు. అలాగని, ఆమెతో వాదన పెట్టుకోలేదు. అసలు, ఆ ప్రస్తావనే ఆమె సమక్షంలో తీసుకు

రాదల్చలేదు. ఓ నిట్టూర్పు విడిచి వూరుకున్నాడు

*　　*　　*

శేఖరం చేతిలో యిప్పుడు పుష్కలంగా డబ్బు ఆడుతోంది. బ్యాంకులో వున్న డబ్బు అతణ్ణి వూరిస్తూ, వూహాలోకాలకు తీసుకువెడుతోంది. నిజంగా యిటువంటి అవకాశం తనకి వస్తుందని, అతడు యేనాడూ వూహించలేదు. అన్నయ్యకి రావల్సిన అవకాశం, తనకి వచ్చింది. అదే తన అదృష్టం...అందుకు తల్లిని మనసులో యెంతగానో అభినందించుకున్నాడు.

శేఖరంకి యిప్పుడు స్నేహితులు యెక్కువయ్యారు. క్లబ్బులకి వెళ్ళడం, క్రమంగా పేకాట, త్రాగుడు అలవాటయ్యాయి. భార్య, భర్త పరిస్థితిని చూసి కోపగించుకుంటే, మంచి మంచి చీరలు, కొత్తరకం టాయిలెట్లూ తెచ్చి ఆమె కోపాన్ని కరిగించడం అలవర్చుకున్నాడు శేఖరం. ఆమె, తనకి దక్కుతున్న రకరకాల చీరల్నీ టాయిలెట్సునీ చూసుకుని మురిసిపోయేదే గాని, తన తృప్తిచాటున భర్త పతనమౌతున్నాడన్న నిజాన్ని గ్రహించలేకపోయింది. అసలు ఆ ఆలోచనకి పోనివ్వలేదామె మనస్సు. ఇహపోతే, పార్వతమ్మ వూహకి, యివన్నీ చాలా చాలా దూరంగానే వున్నయ్.

*　　*　　*

క్రమంగా బ్యాంకులోని డబ్బు, కరిగిపోయింది. శేఖరం అలవాట్లు మాత్రం మిగిలిపోయాయి! భార్యని సంతృప్తి పర్చడానికి తెచ్చే చీరలు, టాయిలెట్ సామాన్లు కూడా, తప్పనిసరిగ ఆగిపోయాయి. అవి లేకపోతేపోయె...కాని భర్త చీదరించుకుంటూ, తనని మరీ హీనంగా చూస్తూ మాట్లాడ్డం, 'రాధ' సహించలేకపోయింది. తను యిన్నాళ్ళూ వుపేక్షించి, చాలా పొరపాటుచేసినట్టు, అప్పుడు అనిపించేసరికి, ఒక్కసారి కళ్ళుతిరిగినట్టయ్యిందామెకి. వుపేక్షించ కూడదనుకుని అత్తయ్యతో చెప్పింది.

పార్వతమ్మ, నమ్మలేదు. రాధమీద నిప్పులు కురిపించినంత పన్జేసింది.

"ఏవిఁటే రాధా, నువ్వు చెప్పేది? నీకేం మతిపోలేదుకదా? శేఖరం, నా బంగారు శేఖరం భ్రష్టుడవుతున్నాడా? నువ్వు చెబితేమాత్రం నేను నమ్ముతాననుకుంటున్నావా? వాడిమీద నీకు కోపం, కసీ, వుంటే, యిదికాదే పగతీర్చుకునే పద్ధతి...! ఈ రోజు అన్నావు...వూరుకున్నాను...ఇంకెప్పుడూ అనకు. జాగ్రత్త" అంటూ చీవాట్లు పెట్టింది.

రాధ, నిర్ఘాంతపోయి, నిస్సహాయురాలై, మౌనంగా యేడ్చింది. 'ఏవిఁటో ఆ కన్నతల్లి నమ్మకం! చెప్పినా నమ్మకపోతే చేసేదేముంది?' అనుకుంది... తను నలుగురిలో అప్రతిష్ట పాలవ్వక ముందే, తనవాళ్ళింటికి జారుకోవాలను

కుంది. తరువాత రావొచ్చనుకుంది. అంతకుమించి మరో మార్గం ఆమెకి అగుపించలేదు. భర్త మామూలు స్థితిలో వున్నపుడు అడిగింది.

"ఓసారి మావాళ్ళందర్నీ చూసి రావాలనుందండీ! మీరు వెళ్ళమంటే వెళ్ళొస్తాను..." అని.

"సరే!" అన్నాడు శేఖరం. భార్య దూరంగా వుండటమే యిప్పుడు మంచి దనిపించిందతనికి

అంతే! రాధ బైలుదేరి కన్నవారింటికి వెళ్ళిపోయింది.

రాధ వెళ్ళాక, ఇంటిపనుల్లో కొంత శ్రద్ధ తీసుకోవల్సిన అవసరం, పార్వతమ్మకి తప్పనిసరి అయ్యింది.

ఆ రోజు రాత్రి పన్నెండు గంటలకి తలుపు తట్టిన చప్పుడైతే తీసింది పార్వతమ్మ. ఎదురుగా శేఖరం! ఆమె వూహించని తీరులో తూలుతూ నడుస్తూ లోపలికొచ్చాడు. పార్వతమ్మ, హతాశురాలయ్యింది. తనని దాటుతూ వెళ్తున్నప్పుడు ఓ విధమైన మత్తు వాసన ఆమె నాశికారంధ్రాల్ని గుప్పుమనిపించేసరికి, గతుక్కుమంది పార్వతమ్మ. క్షణంలో సగంసేపు ఆమె గుండె ఆగిపోయినట్టనిపించింది. ఆమె ఆశలన్నీ మంచులా కరిగిపోయినయ్ ... కొడుకు పట్లగల విశ్వాసం, నమ్మకం, ఛిన్నాభిన్నమయ్యాయి. రాధ చెప్పింది, నిజమేనా? ... "ఏమిట్రా శేఖరం యిదంతా?" తలుపు వేసుకుని, కొడుకుని వెన్నంటుతూ అంది. ఆమె స్వరంలో కించిత్ యేడుపు ధ్వనించింది.

"అనవసరంగా...నన్ను విసిగించకమ్మా ... నువ్వెళ్ళి పడుకో..." అన్నాడు శేఖరం తన గదికేసి పోతూ. అతని మాటలు తడబడుతుండటం గమనించింది పార్వతమ్మ,

పార్వతమ్మ, నీరైపోయింది. అవయవాలన్నీ వశం తప్పుతూవుంటే, మంచం మీద వాలింది. ఆమెకి నిద్ర రావడం లేదు. దూరంలో యెక్కడో ఒంటిగంట కొట్టారు. ఆమె మెదడులో రైళ్ళు ఢీ కొంటున్నట్లయ్యింది. భగవాన్! యెందుకిలా జరిగింది?...అనుకుంది యెన్నోసార్లు కాని, జవాబు...?

ఇంటి ఆర్థికస్థితి అర్థమయ్యాక, పార్వతమ్మకి పిచ్చెత్తినట్టయ్యింది. ఇల్లుగల ఆసామి, రెండునెలలనుంచి ఇంటి అద్దె బాకీపడినట్టు చెప్పినపుడు పాలవాడు, కిరాణా కొట్టువాడు తమ బిల్లులు చెల్లించమని నిలదీసి అడిగినపుడు, పార్వతమ్మకి నిజం తెలిసింది. ముకుందరావు అవమానంతో కృంగిపోయాడు.

"చివరికి యే స్థితి వచ్చింది?" రుద్ధ స్వరంతో అన్నాడు.

పార్వతమ్మకి తల కొట్టేసినంత పనయ్యింది. ఆమె అభిమానం మరీ దెబ్బతింది. శేఖరంని నిలదీసి అడిగింది.

"బ్యాంకులో డబ్బుండగా, యింత

మందికి బాకీపెట్టే ఖర్మేం వచ్చిందిరా?" అంది.

శేఖరం, మొహం దించుకున్నాడు. తల్లికేసి చూడలేకపోయాడు.

"బ్యాంకులో డబ్బు లేదమ్మా!..." మెల్లగా అన్నాడు. ఎప్పుడో ఓసారి యీ నిజాన్ని చెప్పక తప్పదనుకుని చెప్పేశాడు.

నిర్విణ్ణురాలైన పార్వతమ్మ, తను నమ్మే స్థితిలో లేనట్టుగ 'ఆ' అని మాత్రం అంటూ, నిర్జీవంగా క్షణం వుండిపోయింది.

"బ్యాంకులో డబ్బు లేదా? అంత డబ్బు యేమయ్యిందిరా?" ఆవేశాన్ని అరికట్టుకోలేక అంది కోపంగానే.

"ఔనమ్మా; అంత డబ్బూ అయిపోయింది. ఇంకా చాలామందికి బాకీ పడ్డాను..." పశ్చాత్తాపంతో చెబుతున్నట్లు చెప్పాడు.

అంతా వింటున్న ముకుందరావు, నిస్పృహతో ఓ నిశ్వాసాన్ని విడిచాడు.

"అనుకున్నంతా అయ్యిందన్నమాట!" అన్నాడు, దిగాలుపడి.

భర్త మాటలు, వాడి శూలాల్లా పార్వతమ్మ గుండెల్లోకి దూసుకుపోయినయ్. ఇంతవరకూ, ఒకర్ని అనడమేగాని, ఒకరిచేత మాటపడి యెరుగదామె. అటువంటి పార్వతమ్మకి భర్త మాటలు, బాధ కలిగించాయి. అంతకంటె, పరిస్థితులు వెక్కిరిస్తూ గుండెల్ని పిండిచేశాయి. అందరూ తననే వేలెత్తి చూపుతున్నట్టనిపించింది. శేఖరం కేసి, కళ్ళెఱ్ఱజేసి వురుముతూ చూసింది

"భ్రష్టుడా! నువ్వేదో మమ్మల్ని వుద్ధ

రిస్తావని కదరా నీ చేతిలో పెట్టాను అధి కారాన్నీ, డబ్బునీ! ఎంతపని చేశావురా? ఇంతకంటె నన్ను నరికి పారేసినా, విచారించి వుండేదాన్ని కాదురా." రుద్ధ స్వరంతో అంది.

శేఖరం కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి. "నిజమేనమ్మా! నువ్వెంతో నమ్మకంతో యీ ఇంటి సర్వస్వాన్నీ నా చేతిలో పెట్టావు. కాని, డబ్బు మహా పాపిష్టి దమ్మా! నన్ను మార్చివేసింది...పతనా వస్థకి తీసుకుపోయింది. నా గౌరవం, యీ ఇంటి గౌరవం, డబ్బు, అన్నీ పోయాయి. చివరికి, నా ఆరోగ్యాన్ని పాడుచేసుకున్నాను. నా భార్యను దూరంచేసుకున్నాను. ఇంక నా జీవితం నిరర్థకమమ్మా! నువ్వేకాదు. కట్టుకున్న భార్య రాధ కూడా నన్ను క్షమించదు.." అంటూ మరేం మాట్లాడకుండా చర చరా బైటికి నడిచాడు శేఖరం. అతనిలో యేవిధమైన ఆవేశం వచ్చిందో, యెవరూ వూహించలేరు.

"బాబూ శేఖరం, యెక్కడికిరా... ఎక్కడికి...?" అంటూ పార్వతమ్మ యెంతగా అరుస్తున్నా, శేఖరం వెనక్కి తిరిగి చూళ్లేదు.

పార్వతమ్మ బావురుమంది, ముకుంద రావు బరువుగా ఓ నిట్టూర్పు విడిచాడు. అతని కళ్ళనించి అశ్రువులు జలజలా రాలినయ్.

శేఖరం తిరిగి యింటికి రాలేదు. రెండ్రోజులు..మూడురోజులు గడిచాయి. తను నమ్మిన శేఖరం యెందుకిలా చేశాడు? ఇప్పుడెక్కడికి పోయాడు? తాము యిప్పుడెక్కడికి వెళ్ళాలి? ఏం చెయ్యాలి! ... ఇవే పార్వతమ్మ ఆలోచనలు.

* * *

రామకృష్ణ నాలుగోరోజు వచ్చాడు. "జరిగిందంతా విన్నానమ్మా! తమ్ముడు యెక్కడికి పోయాడో ఆరా తీద్దాం. మీరింక యిక్కడ వుండటంలో అర్థం లేదు. మనింటికి పోదాం పదండి..." అన్నాడు.

పార్వతమ్మకి తల కొట్టేసినంత పనయ్యింది ఎవర్నయితే తాను అస హ్యించుకుందో, ఎవర్నయితే తాను కావాలని కసితో దూరంచేసిందో, ఆ కొడుకు ఇంటికే వెళ్ళడమా? తనలో తనే ప్రశ్నించుకుంది. వెళ్ళక యెక్కడుం టుంది? ఏంతింటుంది?...ఆమెకి ఏడు పొచ్చింది. కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి. క్షణం యేమీ మాట్లాడలేని స్థితిలో వుండి పోయింది.

ముకుందరావు, భార్య మనోస్థితిని అర్థంచేసుకున్నాడు. ఆమెపై కోపం రాలేదు. జాలి కలిగింది.

"పార్వతీ, నువ్వు యిప్పుడు ఆలో చించాల్సిందేమీలేదు. అంతా ముగిసిన తరువాత కూడా నీలో అహం వుందని పించుకోకు. పెద్దబ్బాయి స్వయంగా

వచ్చి పిలుస్తున్నాడు. వాడితో వెళ్ళడం మినహా మనకి మరో గత్యంతరం లేదు. నువ్వు నమ్మిన నీ ముద్దుల కొడుకు మనకేం మిగిల్చాడని? బైలుదేరు," అన్నాడు ముకుందరావు.

పార్వతమ్మకి దుఃఖం ముంచు కొచ్చింది.

"ఇదంతా నా ఖర్మండీ! చివరిదశలో యిటువంటి పరిస్థితి రావడంకంటె, చావొచ్చినా బావుండేది..." అంది రుద్ధ స్వరంతో, యింక పరిస్థితులతో రాజీ పడలేక.

రామకృష్ణ, చప్పున అందుకున్నాడు. "ఛా! అవేం మాటలమ్మా! చావెందుకు రావాలి? మిమ్మల్ని పోషించగలిగే తాహతు నాకు లేదనుకుంటున్నావా! పోనీ, తమ్ముడు మళ్ళీ ఓ మార్గాన పడే వరకూ నా దగ్గరుండండి," అన్నాడు.

ముకుందరావు మళ్ళీ అన్నాడు. "పార్వతీ, గతాన్ని మర్చిపో! వర్తమానంతో రాజీపడ్డం నేర్చుకో! పరాయి వాడింటికి మనం వెళ్ళడంలేదు. మనం కన్నకొడుకు యింటికే పోతున్నాం. పద..." అన్నాడు లేస్తూ.

"దీనికంతటికీ కారకురాల్ని నేనే... పాపిష్టిదాన్ని.." కళ్ళొత్తుకుంటూ అంది, పార్వతమ్మ.

ముకుందరావు, పొడిగా నవ్వేడు. "కాదు పార్వతీ! నువ్వుకాదు కారణం... నేను! ఎందుకో తెలుసా? ఇంటి యజమాన్ని అయ్యుండి కూడా, ఇంటి పెత్తనాన్ని నీ చేతిలో పెట్టాను. నువ్వేం చేసినా, మౌనంగా వూరుకున్నాను. అదే నా తప్పు" అన్నాడు గంభీరంగా.

పార్వతమ్మ మాట్లాడలేదు. "పోనీ లెండి నాన్నా! తప్పు యెవరిదైనా, సరి దిద్దుకోవడంలోనే వుంది ఘనత. జరి గిందేదో జరిగిపోయింది. ఇప్పుడు మనం చెయ్యాల్సింది, తమ్ముడి కాపురాన్ని సరి దిద్దడానికి ప్రయత్నించడం. ఇవన్నీ తర్వాత ఆలోచిద్దాం. మీరు బైలు దేరండి...మీ కోడలు యెదురుచూస్తూ వుంటుంది. రిక్షాలు తీసుకొస్తానుండండి." అంటూ బైటికి నడిచాడు, రామకృష్ణ.

"రామకృష్ణ వుత్తముడని, నాకు మొదట్నించీ నమ్మకమే పార్వతీ! ఇప్పటికయినా నువ్వు అర్థంచేసు కున్నావా?" అన్నాడు, ముకుందరావు.

ఔనన్నట్టుగా తలూపింది పార్వతమ్మ. ఆమెలోని అహం నశించినట్టుగ మొహంలో ఆగ్రహంపాలు తగ్గి పోయాయి.

రిక్షాలు తీసుకొచ్చాడు, రామకృష్ణ. పార్వతమ్మ సామాను సర్దడంలో నిమగ్నురాలయ్యింది. ముకుందరావు. పెద్దకొడుకుకేసి చూసి, తృప్తిగా నవ్వు కున్నాడు.

మూర్ఖపు [illegible]హన్లు

"ఒరేయ్! తమ్ముా, రేపు మీ బడికి మెడికల్ చెకప్ చేయిద్దామనుకొంటున్నాను. పనిలోపని, మరదల్ని కూడా పంపిస్తావా" అడిగాడు సుందరం తమ్ముడు ప్రకాశాన్ని.

"నాకు ఈ చెకప్‌లు నచ్చవు. వాటిమీద గురిలేదు. ఏది ఎలా జరగాలో అలా జరుగుతుంది" విసుగ్గా అన్నాడు ప్రకాశం.

"అలా కాదురా' స్త్రీ గర్భవతిగా వున్నప్పుడు వైద్య పరీక్ష చేయించాలి. ఏవన్నా కాంప్లికేషన్స్ వున్నట్లయితే, సర్దుకోవటానికి మందులు ఇస్తారు. దీనివల్ల తల్లికి కులాసాగా వుంటుంది." పుట్టే బిడ్డకూడా ఆరోగ్యంగా ఉండటానికి అవకాశం ఉంటుంది.

"ఏమయినా, నాకు ఇష్టంలేదురా, మమ్మల్ని ఇలా వదిలేయ్."

"సరేలేరా, నీ ఇష్టప్రకారమే చేయి."

మూర్ఖుడు, చదివాడు ఏంలాభం. అనుకొన్నాడు సుందరం తమ్ముడు ప్రకాశం గురించి.

"అమ్మా, నీ కోడల్ని రేపు డాక్టరు దగ్గరకి తీసుకెళ్ళి పరీక్షచేయిద్దామనుకొంటున్నాను. అప్పుడే నాలుగోనెల నడుస్తోంది. అవసరమయితే మందులు ఇస్తారు. దీనివల్ల కులాసాగా యుంటుంది. పుట్టబోయే బిడ్డ ఆరోగ్యంగా వుండటానికి అవకాశం వుంటుంది" అన్నాడు సుందరం తల్లియొ భోజనం చేస్తూ.

"నీది మరీ విడ్డూరంరా. ఈ పరీక్షలు అవీ అనవసర ప్రయాస. డబ్బు దండుగ కూడాను. అయినా, నాకు తెలీకడుగుతాను, ఏం పరీక్షలు చేయించుకొని, టానిక్కులు, మందులు తిని మిమ్మలందర్ని కన్నానురా. ఏం! మీరందరు ఆరోగ్యంగాలేరా?... ఈ చదువులు మిమ్మల్ని పాడుచేశాయి. ప్రతిదానికి డాక్టర్లు, మందులు..."

"అలాగేనమ్మా; నీవు చెప్పినది సబబుగా వుంది. అలాగే చేస్తాను అయినా నీ మాట కాదన్నదెప్పుడు."

లయ తప్పిన హృదయాలు — శౌరి

(గత సంచిక తరువాయి)

23

కోమలి ఇంటికి వచ్చేసరికి పెళ్లిపనులు ముమ్మరంగా సాగుతున్నాయి. అప్పటికి మూడురోజులే ముహూర్తం ఉన్నది. కోమలి రాకతో ఇంటికి నిండుదనం, మనుషులకు కొత్త ఉత్సాహం వచ్చాయి. అక్క తెచ్చిన బహుమతులు చూచి శోభ మరీ మురిసిపోయింది.

శోభ పెళ్లికావాలని మహా ఇదిగా కోరుకున్నది. ఆ పిల్లకి చదువుపై శ్రద్ధ లేదు. ఇష్టపడి చేసుకుంటున్నది. హాయిగా సుఖపడుతుంది. పెళ్లికొడుకు గురించి వివరాలు అడిగింది కోమలి. అతను ఒంటరివాడు. అక్కడే ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు. శోభను చూచి ఇష్టపడ్డాడు. శోభ కూడా అతనంటే ఇష్టపడ్డది. అప్పుడే ఒక ఇల్లు అద్దెకు తీసుకున్నాడట. పెళ్లికాగానే, ఆ ఇంట్లో కాపురం పెడతారట. పెళ్లికూడా సింపుల్‌గా చేయాలనే ప్రయత్నం.

"అబ్బాయి ఎలా వుంటాడు ?" కోమలి ఆసక్తిగా అడిగింది.

"బాగానే వున్నాడు మా కళ్లకు. పోనీ నీవూ వెళ్లి చూచిరా" రజని అన్నది. అన్నట్లే కోమలి మరిదిగార్ని చూడడానికి వెళ్లింది. అతనికి తను తెలియదు. ఫలానా అని చెప్పగానే అతను వినయ విధేయతలతో గౌరవించాడు. తనకు లేనిపోని పెద్దరికం ఇచ్చాడు.

తనే పెళ్లి పెద్దలా వ్యవహరించింది. ఆ నాలుగురోజులు పెత్తనంచేసింది. ఆ సంబరాలన్నీ హరనాధ్‌కు ఉత్తరంలో వ్రాసింది. అతనికి రాసేవరకు ఆమెకు తృప్తిలేదు.

హరీ !

నిన్ను 'నాథ్' అనను. ఎందుకో తెలుసా? ఇంకా నువ్వు నా నాధుడవు కాలేదుగా, అందుకని. మా శోభ పెళ్లి అయిపోయింది. వెరి వెరీ సింపుల్. నేనే దగ్గర ఉండి పెళ్లిచేయించానోయ్. మన పెళ్లి అలాగే జరగాలి, తెలుసా ? అఫ్‌కోర్సు మనం పబ్లిక్‌గా చేసుకోంగా. దైవసాక్షిగా ఆత్మసాక్షిగా మనం పెళ్లా

దతాం. ఇంకేం రాయను. పెళ్లిమాటలు రాయడానికి కలం సిగ్గుపడ్తోంది. జీవితంలో ఎదిర్చి, పోరాడితేగాని సుఖపడలేం హరీ, అదే నేను తెలుసుకున్న జీవిత సత్యం.

నీ కోమలి.

శోభను అత్తవారింటికి పంపిన తర్వాత రజని తీరికగా అడిగింది, కోమలిని." ఈ హడావుడిలో నీ సంగతే అడగటం మరచిపోయ్యాను. నీ చదువులు ఎలా సాగుతున్నాయే అన్నట్లు నీ ఫ్రెండ్ ఇందిర వస్తే బావుండేది. తీసుకురాలేకపోయావ్?''

మాట్లాడుకుంటుండగానే కోమలికి రెండు ఉత్తరాలు వచ్చాయి. ఒకటి ఇందిర దగ్గరనుండి. "మాటలోనే ఉత్తరం వచ్చిందమ్మా ఇందిర దగ్గర నుండి" అన్నది తీసి చదువుతూ.

డియర్.

ఇక్కడేం తోచడంలేదు. బోర్‌గా వుంది. నీతో వచ్చినా బావుండేది. మీ చెల్లెళ్లను, అమ్మగారిని చూచినట్లు అయ్యేది. నారాయణ ఉత్తరం కూడా రాయలేదు. ఏమిటో కోమలీ, నువ్వు అతన్ని నమ్మవు. నేనా అతనిని మరచిపోలేను. వెధవది ప్రేమించకూడదు గానీ, ప్రేమించామా, అది తీరేవరకు సలపరం వదలదు. అందుకే ప్రేమ గుడ్డిదంటారు. యమబాధపెడుతుందిలే. ఆ కోరుకునే వ్యక్తితో సుఖపడేవర్లకు పిచ్చెక్కినట్లు ఉంటుంది. నా స్థితి అంతే.

—ఇందిర

రెండవది వారనాథ్ వ్రాసిన ఉత్తరం. అది చూడగానే కోమలి కళ్లు మెరిశాయి.

శ్రీమతి కోమలిగార్కి నమస్కారాలు:

ఈ ఉత్తరం పొరపాటుగానైనా ఎవరైనా చూడవచ్చు. మీరు దయతో వ్రాసిన ఉత్తరం అందింది. మీ రాక కోసం వేయికళ్లతో క్షణమొక యుగంగా ఎదురుచూస్తున్నాను. కలలను వాస్తవాలుగా మార్చుకోవాలనే ఆరాటం, తొందర.

—హరి

ఆ ఉత్తరం అనేకమార్లు చదివింది. చదివినకొద్దీ ఆనందం, తృప్తి, ఉత్సాహం కలుగుతుంది. ఇంక అక్కడ ఆగబుద్ధికాలేదు. ఎప్పుడెప్పుడు మద్రాసు వెళ్లి, హరనాథ్ చేతుల్లో వాలిపోదామా అనే ఆరాటం. ఒకసారి శోభ కొత్త కాపురం చూచి రావాలని బయలుదేరింది. రజని కూడా వచ్చింది. అమ్మను, అక్కను చూడగానే శోభ సంబరపడిపోయింది. ఎదురొచ్చి, కావిలించుకుంది. ఆప్యాయంగా మర్యాద చేసింది. మూడు గదుల ఇల్లు అయినా, చక్కగా తీర్చిదిద్దుకున్నది. సంసారానికి కావలసిన లక్షణాలు, యోగ్యతలు పుష్కలంగా ఉన్నాయి శోభలో అనుకుంది కోమలి.

"చాలా బావుందే నీ సంసారం" అభినందించింది.

"ఏ మి టే శోభా, నువ్వే వంట చేస్తావా?..." రజని ప్రశ్న.

"నే కాకపోతే, మీ అల్లుడిగారిచేత చేయించమంటావా ?" శోభ నవ్వింది. కోమలికీ నవ్వు ఆగలేదు. అంత మతి లేని ప్రశ్న వేసినందుకు రజని సిగ్గు పడ్డది.

"రేపు కోమలిని చేసుకునేవాడు, వంట చెయ్యాల్సిందేగ" అన్నది రజని. ఆమెలో ఏదో బాధవున్నది. అది బయట పడనీయదు.

కోమలి గతుక్కుమన్నది. అంటే తనకు మళ్లీ పెళ్లి చేసుకోవాలన్న కోర్కెను తల్లి కనిపెట్టేసినట్లుంది, అనుకుంది. మనసు కలచినట్లయింది. ఇంక అక్కడ వుండబుద్ధి కాలేదు. రకరకాల ఆలోచనలు అలముకున్నాయి.

ఇంటికి వచ్చి వెంటనే హరనాథ్‌కు వ్రాసింది.

'హనీ డియర్,'

నీ ఉత్తరం తియ్యగా ఉందోయ్. చదివినకొద్దీ రసాలూరుతోంది. ఎలాగైనా రొమాంటిక్ హీరోవికదా ! లవ్ టెక్నిక్ తెలుసా ? తెలియకండా, ఈ కోమల హృదయాన్ని ఎలా జయించావు ? పుస్తకం ముట్టుకుంటే, కాగితాలలో నువ్వే కనిపిస్తున్నావు...ఇంకా... ఇంకా...చెప్పనా ? ఊహు అమ్మదొంగా, కనిపెట్టేశావ్...వెంటనే వచ్చేస్తున్నా. బి రెడీ...

'క్లో'

వెంటనే బయలుదేరింది. హరనాథ్ ఆలోచన ఆమెను అక్కడ ఉండనివ్వలేదు... ఆమె హృదయంనిండా అతని రూపమే, అతని భావనే. హాస్టల్‌కి వచ్చి, గదిలో ప్రవేశించగానే మీనాక్షి వచ్చింది.

"ఇదుగోనోయ్ నీకో లెటర్. లెటర్ బాక్స్‌లో పడివుంది. ఏం అసలు ఉత్తరాలు రాయడమే మానుకున్నావ్... నన్ను మరచిపోయావా ?" నిష్ఠురంగా అన్నది మీనాక్షి.

"నువ్వూ రాయలేదుగా, నెపం అంతా నా పైనే వేయకు."

"నాకు తీరికలేక... బొంబాయి వెళ్లానుగా !"

"బొంబాయి ? ఏంటి విశేషం ?"

"రామారావుతో కలిసి హనీమూన్. ఆయనకు బొంబాయిలో చాలామంది సినిమా ప్రొడ్యూసర్లు తెలుసు ఓహ్ ! జల్సాచేశామనుకో డబ్బు మంచినీళ్ల లాగా వాడేస్తాడు, రామారావు. నా పాట విన్నవాళ్లు, ప్రొడ్యూసర్లు మూర్ఛపోయారనుకో. అఫ్‌కోర్స్... నాకు ఛాన్స్ ఇస్తామని ప్రామిస్ చేశారు... సంతోషంగా చెప్పింది.

"నీవు అదృష్టవంతురాలివి మీనాక్షీ. నీవు జీవితంలో సుఖపడగలవు. నాకు నమ్మకం వుంది."

"ఆ మాట నేనే లక్షసార్లు చెప్పాను సేతో. అన్నట్లు నేను రామారావుతో హనీమూన్ చెక్కేసినట్లు ఇందిరమ్మకు చెప్పకు. కుళ్లిచస్తుంది. ఒకరు సుఖపడు తుంటే, ఆవిడకు అన్నం, నీళ్లు సహించవు".

"నిజమా, నాకు తెలియదే."

"ఇందిరకు మగాళ్లను ప్రేమించడం చాతగాదు. ఐ బెట్ అసలు దాని మొహం చూడగానే మగాళ్లు పారిపోతారోయ్." మీనాక్షి అంచనాలు కోమలికి అందవు.

ఆమె తెచ్చిన ఉత్తరం హరనాథ్ వ్రాసింది. రాగానే వచ్చి కలుసుకోమని, అది అడ్వాన్సు ఆహ్వానం. అతని ఇంటికి ఏడుగంటల తర్వాత వెళ్లే అలవాటు. ఆ వేళకు అతను విధిగా ఉంటాడు. సాయంత్రం బయలుదేరింది. ఎప్పటి మాదిరిగానే గుమ్మంలోనే చిరునవ్వుతో పలకరించాడు హరనాథ్.

"ఎంతకాలానికి కనికరం కలిగింది దేవిగారికి" అతన్ని తప్పుకుని లోపల ప్రవేశించింది. అలవాటు ప్రకారం తలుపు గడియవేసి, వెంట వచ్చాడు.

"ఏమిటీ మల్లెపూల వాసన. లోపల ఎవరేనా హీరోయిన్‌గాని లేదుగదా?"

హరనాథ్ నిండుగా నవ్వాడు. అతను అలా నవ్వితే కోమలికి ఆనందం.

"నాకు నువ్వేగా హీరోయిన్‌వి. నువ్వు వెళ్లిపోయిన నాటినుండి, ఏకపత్నీ వ్రతుడ్నయాను. అదిగో నా దేవి పటం. రోజూ మల్లెలతో మంచిగంధంతో పూజచేస్తున్నాను."

నిజంగానే, అతను చూపించినచోట, టేబుల్ పైన, తనఫొటో ఉంది దానికి మల్లె సరాలు.

"వండర్‌ఫుల్. ఈ ఫొటో ఎక్కడ సంపాదించారు, నాకు తెలియకుండా?"

"నారాయణ నిన్ను, ఆ తర్వాత నీ ఫొటోని కూడా నాకే దత్తంచేశాడు" అంటూ ఆమెను కౌగిలించుకున్నాడు. కౌగిలిలో బిగించి, ముద్దులు పెట్టుకోవటం అతనికిష్టం. అలా సడెన్‌గా, అతను కౌగిలించుకోవడం ఆమెకు ఆనందమే. ఈసారి తనే అతని పెదాలు, బలంగా ముద్దుపెట్టుకుని, కొరికింది.

"నీకు ప్రెజెంటేషన్" అంటూ ఒక నల్లని సిల్కుచీర యిచ్చాడు. చాలా బావుంది. ఖరీదు అయిదారు వందలకు తక్కువ ఉండదు.

"వెరీనైస్ హరీ, రోజూ నువ్వు కల్లోకి వచ్చి, అల్లరిచేస్తున్నావ్. అందుకని మందలిద్దామని వెంటనే వచ్చేశాను."

"థాంక్యూ...ఇంకేంమరి" అంటూ కోమలిని, చేతుల్లోకి ఎత్తుకుని మంచం దగ్గరకు తీసుకువెళ్లాడు. ఆమె సిగ్గుతో కళ్లు మూసుకుంది. ఆ తర్వాత జరగబొయ్యేది ఊహించుకుంటే ఆమెకు చెమటపోసింది. భయంవేసింది. మంచం మీద పడుకోపెట్టి, మీదికి వ గి, కదల

కుండా, రెండుచేతులతో నొక్కి, పెదాలు అందుకున్నాడు. ఆమె అప్రయత్నంగా, చేతులు రెండు అతని వీపుపై వేసి, అతని గుండెల్ని, తన రొమ్ములకు హత్తుకుంది. తన్మయత్వంతో కళ్లు మూతలుపడ్డాయి.

అతని ప్రయత్నం చూచి, వారించి తప్పుచేస్తున్నదానిలా దిగ్గున లేచింది. నే వెళతాను హరీ, నీ అల్లరి మరీ శృతి మించుతోంది.''

"అయితే దూరంగా కూర్చుంటాలే, వెళ్లకు."

దూరంగా జరిగి కూర్చున్నాడు. కోమలి ఒకక్షణం ఆగి అడిగింది.

"ఒకమాట నిజం చెప్పండి. మీరు ఎవర్నీ ప్రేమించలేదా?"

"ప్రేమించకేం? కోమలి అని ఓ అపురూప, అపూర్వ, సువర్ణ సుందరిని ప్రేమించాను."

ఆమె గర్వంగా నవ్వి, "అంతకు ముందండీ అబ్బాయిగారూ" అన్నది.

''నిజం కోమలీ, నేను ఎవరినీ ఎరగనని, మడిగట్టుకున్నానని అనను. నేను బ్రహ్మచారినీ కాను. నువ్వు అసహ్యించుకోనంటే చెబుతాను. నాకు చాలామంది ఆడవారితో స్నేహంవుంది."

"వాళ్లంతా ప్రియురాళ్లేనా? అందర్నీ ప్రేమించారా?"

"ఉహుఁ! ఎవర్నీ ప్రేమించలేదు. కానీ అనేకమందితో అవసర్గాలు తీర్చుకున్నాను కానీ ప్రేమించింది నిన్నే... అందుకే నువ్వు ఎన్ని ఆంక్షలు విధించినా నిగ్రహించుకోగలుగుతున్నాను .. ఏం ఇప్పుడు నేనంటే అసహ్యంవేస్తుందా?"

"లేదు హరీ, నిజం నిర్భయంగా చెప్పినందుకు నీపై ఆరాధన పెరుగుతోంది. అంతమంది ఆడవారిని ఆకర్షించ గలిగావంటే నీలో ఏదో ప్రత్యేకత ఉండాలి."

అంటూ అతన్ని గట్టిగా కౌగలించుకుంది. ఆమెలో అంతబలం ఉందని ఊహించని హరనాథ్ ఉక్కిరి బిక్కిరైనాడు.

"నాకు వ్యభిచారం చేసే స్త్రీ లంటే ఇష్టం కోమలీ. వారు ఇచ్చినంత సుఖం సంసార స్త్రీలు యివ్వరు. అనుభవపూర్వకంగా చెబుతున్నాను. నాకు రెండు రకాల వాళ్లతో పరిచయం వుంది." అన్నాడు పెద్ద వాత్స్యాయన మహర్షి పోజు పెట్టి."

"ఏమిటో ఆ తేడా? డాక్టర్‌గా అడుగుతున్నాను. ప్రతి స్త్రీ లోను వాంఛ ఉధృతంగా ఉండే క్షణాలు కొన్ని వుంటాయి. అది వైద్యశాస్త్రరీత్యా కరెక్ట్. ఆ సమయంలో ప్రేమించిన వానికి ఐమీన్ ఆ కోర్కె తీర్చినవానికి ప్రాణం యిమ్మన్నా ఇస్తారు. సంసార స్త్రీలకు అలాటి క్షణాలలో పూర్ణ తృప్తి లభిస్తుంది కనుకనే, మొగుణ్ని అంటిపెట్టుకుని వుంటారు జీవితాంతం. అందుకే

సంసార స్త్రీ మరొక మగాడిని ఆశించదు సాధారణంగా."

"నాలో చాలా బలహీనతలున్నాయి కోమలీ, నేను చాలా వ్యసనాలకు బానిసను. నా నిజస్వరూపం నీకు తెలియదు. నేను తాగుతాను, వ్యభిచరిస్తాను..."

"కానీ ఒక స్త్రీని ప్రేమించాను. ఒకే ఒక్క స్త్రీని, కోమలిని. మనసారా ప్రేమించాను, అ దొ క్క టే నాలోని సుగుణం, నాకదిచాలు. నన్ను సంపూర్ణంగా ప్రేమించేవ్యక్తి కావాలనుకున్నాను, అలాటి వ్యక్తివి, నాకు లభించావు."

అతనిమాటలు వింటుంటే కోమలి నిగ్రహించుకోలేక పోతున్నది. వెళ్లబుద్ధి పుట్టడంలేదు. నరాలలో రక్తం కాగి పోతున్నది. అనుభవంకోసం ఉరకలు వేస్తున్నది. అతనిదగ్గరగా వెళ్లి, పాదాల మీద వాలిపోయింది. అతని మోకాళ్లపై తలపెట్టి, దీనంగా కళ్లలోకి చూస్తూ "హరీ, నన్ను..." ఏదోఅనబోయి ఆగి పోయింది హరనాధ్ ఆమెను కౌగిలిలోకి తీసుకున్నాడు.

"వద్దు హరీ, ఇప్పుడు కాదు నా జీవితం నాశనం అవుతుంది. ప్లీజ్ వద్దు. వస్తా హరీ. ఇ క్క డే వుం డి నిన్ను చూస్తుంటే నన్ను నేనే నిగ్రహించుకోలేక పోతాను. వస్తా" అని పరుగున వెళ్లి గడియతీసి, వెళ్లిపోయింది కోమలి.

*   *   *

ఇందిర సెలవులనుండి రాగానే నారాయణకు ఉత్తరం రాసింది, తనను హాస్టల్‌కి వచ్చి కలుసుకోమని. మర్నాడు ఆమె చెప్పిన టైముకు ట్రిమ్‌గా తయారై వచ్చాడు. అతని స్కూటర్ చప్పుడు ఇందిరకు గుర్తే...ఆ ధ్వని విని ఎదురు వెళ్లింది. తను బయటకు వెళుతున్నట్లు కోమలికి చెప్పలేదు. నారాయణను రమ్మని రాయడానికే ఎంతో ధైర్యం చేయవలసి వచ్చింది.

గేటు దాటగానే, అతని స్కూటర్‌పై వెనక కూర్చున్నది. అలా అతని నడుం పట్టుకుని, అతని వీపుమీదికి ఒరుగుతూ ఉంటే సిగ్గువేసింది. ఎదలో చక్కిలిగిలి పెట్టినట్లయింది. బీచ్‌కి వెళ్లారు.

"మనం కలుసుకుని చాలారోజులైంది కదూ నరేన్. మీ కంపెనీ లేక సెలవలు బోర్ కొట్టాయండీ. ఎప్పుడెప్పుడు వచ్చేద్దామా అనిపించింది. మీరంతా ఎలా వున్నారోనని ఒకటే ఆరాటం" ఇందిర ఏవో మాట్లాడటంకోసం అన్నది.

"అంతా అంటే నీ ఉ ద్దే శ ం?" నారాయణ ప్రశ్న.

"మీరు, హరనాధ్, రామారావు కోమలి, మీనాక్షి...మనం ఒకసారి హరనాధ్ ఇంట్లోకలుసుకుంటే బావుండును పార్టీ జరిగి చాలా కాలమైంది. అతనితో చెప్పి ఏర్పాటుచెయ్యకూడదూ" అన్నది సహజంగా ఇందిర.

"అయితే నీవింకా పాతకాలంలోనే వున్నావ్. ఆ హరనాథ్ సంగతి తెలియదన్నమాట?" సంకోచంగా అన్నాడు.

"ఏమిటి? హరనాథ్‌కు ఏమైంది? కులాసాగా ఉన్నారా? ఆత్రంగా అడిగింది ఇందిర.

"మేం ఇద్దరం మాట్లాడుకోవటం లేదు ఇందిరా! అతని మొహం ఈ జన్మలో చూడదలచలేదు. నన్ను మోసం చేసిన నీచుడు. మిత్రద్రోహి. కోమలి అంటావ్...అంతటి నీచురాలిని వర్ణించడానికి నాకు మాటలు లేవు" అన్నాడు.

ఇందిర అదిరిపోయింది. నోటమాట రాలేదు. కోమలినిగురించి ఎంత దారుణమైన మాట వినవలసి వచ్చింది. కోమలి తనకు బాగా తెలుసు.

"కోమలి నా ఆప్తమిత్రురాలు. నా ప్రాణంతో ప్రాణం. నువ్వు అలా అంటే నే భరించలేను" అన్నది డగ్గుత్తికతో.

"కారణం లేనిదే ఊరికినే అంటానా ఇందిరా, అందులోనూ నీదగ్గర. ఆవిడ నీ స్నేహితురాలే కావచ్చుగానీ, ఆవిడగారి నిజస్వరూపం నీకు తెలియదు. నాకు జరిగిన అనుభవం నీకూ జరిగిఉంటే, నేను చూచిన దృశ్యం నీవూ చూచివుంటే అలా అనవు. ఒకసారి ఏమైందో తెలుసా? నేను మామూలుగా హరనాథ్ ఇంటికి వెళ్లాను. వాళ్లిద్దరూ ఒకే మంచంలో పడుకుని ముద్దులాడుకుంటున్నారు. ఒకరిమీద ఒకరు పడి... ఛీ...నాకే సిగ్గేసింది. పైగా ప్రేమించుకున్నారుట. చెప్పడానికి వాళ్లకు సిగ్గులేకపోయిందిగానీ వినడానికి నాకు అసహ్యం వేసింది.

"నేనన్నమ్మను నారాయణగారూ, కోమలినిగురించి ఒక్క చెడుమాటకూడా నమ్మను. తను అలాంటిదికాదు."

"నీకు తెలియదు ఇందిరా, ఆ హరిగాడు మీ కోమలిని ఉంచుకున్నాడు. వాళ్లు కాముకులు. వాళ్లు స్నేహితులని చెప్పుకోవటం సిగ్గుచేటు."

"చెప్పకండి, నేను వినలేను. మీ మాటలతో నా చెవులు చిల్లులుపడిపోతున్నాయి. నా గుండె కొట్టుకుంటోంది."

"ఐయాం సారీ ఇందిరా, నిన్ను బాధించాలని చెప్పలేదు. నేను వాళ్లిద్దరి ముఖాలు చూడదలచుకోలేదు. నే చెప్పకపోతే నీకూ తెలియదు. నేనేదో పాతకాలంవాణ్ణి, స్త్రీ పాతివ్రత్యం కోరేవాణ్ణి. ఈ రోజుల్లో పెద్ద చదువులు చదివి, వ్యభిచారం చెయ్యడమే ఒక ఫాషన్ అయిపోయింది. నాకు అలాటి సరదాలు గిట్టవు."

"మిస్టర్ నారాయణ! ఇంక నీ మాటలు వినలేను. దయచేసి నన్ను హాస్టల్ దగ్గర విడిచిపెట్టు. నా మనస్సు నీ మాటలతో గాయపడ్డది. నా హుషారంతా చచ్చిపోయింది. వీలుంటే రేపు కలుద్దాం, ప్లీజ్ లెట్ అజ్ గో."

రుమామాట్లాడకుండా, ఇందిరను కాలేజీ హాస్టల్ దగ్గర దించి వెళ్లిపోయాడు.

మర్నాడు కాలేజీ ఉండటంతో పగలంతా తీరికలేదు. నారాయణను కలుసుకుని వచ్చినప్పటినుండి ఇందిర ముభావంగా, అదొక మాదిరిగా ఉంటున్నది. కోమలి కల్పించుకుని అడిగింది.

"ఏమిటి ఇందూ, అలావున్నావ్, ఒంట్లో బాగోలేదా?"

"ఏంలేదులే."

"ఏంలేకపోతే అలా ముంగిలా మాట్లాడవేం. నువ్వు చెప్పకపోయినా, నాకు తెలుసు నీ బాధ, నారాయణ గురించేగా?"

"కాదు కోమలీ. అతన్ని నిన్న కలుసుకున్నాగా. కానీ అతను నీగురించి ఏదో వాగాడు. అదే బాధగా వుంది. నీగురించి, హరనాథ్ గురించి అశ్లీలంగా అవాకులు చవాకులు మాట్లాడాడు. అదే పలవరిస్తోంది" బాధగా చెప్పలేక, చెప్ప లేక చెప్పింది.

"ఏం చెప్పాడేమిటి?" నవ్వుతూనే అడిగింది కోమలి.

"నువ్వు హరనాథ్ ఉంపుడుగత్తెవట అతను నిన్ను ఉంచుకున్నాట. తనకు మీ ఇద్దరి ముఖం చూస్తే పాపం వస్తుందట."

"రక్షించాడు. ఇంకానయం, తనే ఉంచుకున్నానన్నాడుకాదు. నువ్వు నమ్మావా?"

"తను మీ ఇద్దరిని హరనాథ్ ఇంట్లో చూచాడటగా. అతను అబద్ధం చెప్పాడంటావా కోమలీ?"

"చెప్పడు. అతను పిరికివాడు. నన్నడిగితే నిజంచెప్పేదాన్నిగా. అబద్ధాలు ఎంతకాలం నమ్మించగలడు?"

"నిన్ను నమ్ముతాను కోమలీ, కానీ అతన్ని నమ్మకుండా ఉండలేను."

"అయితే ఒకవిషయం. మనిద్దరం ఉన్నపుడు అతన్ని ఆవిషయం చెప్పమను చాలు. నిజాన్ని నీ చెవులతోనే వినవచ్చు.

ఇందిర ఆపైన మాట్లాడకుండా పుస్తకాలు తీసుకుని కూర్చున్నది. ఇందిరకు బాధగా వున్నది. ఎంతోకాలం తర్వాత తను నారాయణకు సన్నిహితం అయింది. అంతలో ఇది.మూడురోజులు గడిచాయి.

ఇందిర అన్నది, "నారాయణగారిని హాస్టల్‌కి రమ్మన్నాను, వచ్చారు. విజిటర్స్ హాల్‌లో ఉన్నారు. పోదాం వస్తావా?"

"రాను."

"మరి నీ సమక్షంలో అతనిచేత చెప్పించమన్నావుగా!"

కోమలి క్షణం ఆలోచించి "సరే పద" అన్నది.

త్రోవలో ఉత్తరాల రాక్‌లో తన పేరనున్న ఉత్తరం తీసుకున్నది. అది హరనాథ్ వ్రాసింది. నారాయణ కంట పడగానే, తల దించుకున్నది. అతని ముఖం చూడ్డం ఇష్టంలేక తల వంచుకునే అడిగింది.

"నన్ను గురించి ఇందిరతో ఏమిటో చెప్పారుట."

"అవును. నిజమే చెప్పాను," అన్నాడు కసిగా.

"అలాగా. ఇతరుల్ని గురించి నీచంగా మాట్లాడటం సంస్కారమా, అపనిందలు వేస్తే మీకు వొరిగేదేమిటి నారాయణ గారూ?"

"ఏం తప్పా! హరనాథ్ ఇంట్లో నేను చూచింది చెప్పాను, తప్పా? నీకు సిగ్గు లేదు. పెద్ద పతివ్రతగా పోజు పెడతావు."

"ఎందుకా అబద్ధాలు."

"అబద్ధాలు కాదు, నిజాలు. నిన్ను నేను మొదట చూచినప్పుడు గౌరవం కలిగింది. ఆదర్శమూర్తి వనుకున్నాను. కానీ నువ్వు బజారు స్త్రీలా ప్రవర్తించావు. నీ కారణంగా హరనాథ్ స్నేహం వదులుకున్నాను. మనుషులు వ్యభిచారం చేస్తారు. కానీ నీలాగా నీచంగా ప్రవర్తించరు. ఇందిర నీ స్నేహం చెయ్యడం నాకిష్టంలేదు. అందుకే ఆమెతో నీ సంగతి చెప్పాను.

"నువ్వు పక్కా విలన్‌వి నారాయణా. ఒట్టి కుళ్లుబోతువు."

"నువ్వంటే నాకు పరమ అసహ్యం. ఆ హరిగాడొక కుక్క. ఆడది కనిపిస్తే వదలడు. అతగాడ్ని ప్రేమించిన నువ్వొక ఫూల్‌వి, అతను మోసగాడు. మిత్ర ద్రోహి. ఈ మాటలే వాడి మొహాన అనేస్తాను. పదిమందిలో వాడి పరువు గంగలో కలిపేస్తాను. ఉద్రేకంగా అన్నాడు.

కోమలి పకపక నవ్వింది. నారాయణ బిత్తరపోయాడు.

"అయినా నేను ఆ హరినే ప్రేమిస్తున్నాను. ఆయన నన్నే ప్రేమిస్తారు. నీ కంఠశోష అనవసరం."

"నువ్వూ, వాడూ ఏమైతే నాకేం" అని లేచాడు.

"ఆగు మిస్టర్. ఇందిర ఏమంటుందో కాస్త విని వెళ్లు."

"ఇందిర ఏం చెప్పేదీ నాకు తెలుసు. అవును కదూ ఇందిరా."

"నీవు ఇంత రాద్ధాంతం ఎందుకు చేస్తున్నావో నాకర్థంకావటంలేదు. మీ ఉద్రేకానికి, ఆవేశానికి అసలు కారణం ఇదికాదు. కోమలి చేసిన పనిలో నాకేం తప్పు కనిపించటంలేదు. మీకెందుకంత బాధ."

ఇందిర ఆ మాటలు అంటూ వుండగా, హరనాథ్ వ్రాసిన ఉత్తరం తీసి చదివింది కోమలి.

"డియర్ కోమలా దేవీ,

ఈ ఉత్తరం మృత్యు ముఖంనుండి వ్రాస్తున్నాను. ఇది నీకు అందేసరికి నేను జన్మ విముక్తుణ్ణి కావచ్చు. ఇందులో నీవు వ్రాసిన అమూల్యమైన ప్రేమలేఖలన్నీ ఉన్నాయి. మొన్ననొక కారు యాక్సిడెంట్‌లో చిక్కుకున్నాను. తొడ ఎముకలు విరిగిపోయాయి. తల పగిలింది. బ్రతకటం కష్టమని డాక్టర్లు చెప్పారు. నేను నటుడిని. అవిటివానిగా బ్రతకడంకన్న చావటంమేలు. ఇదే నా చివరిఉత్తరం.నీ కన్నీటిబొట్టుపుఅర్థిస్తూ–

నీకు లేకుండా పోతున్న

–హరి

కోమలికి కళ్ళు తిరిగిపోయాయి. పడబోయింది.

"అది ప్రేమలేఖ అనుకుంటాను. ఉత్తరం చదివేసరికే అంత మత్తు ఆవరిస్తోంది" ఎగతాళిగా అన్నాడు నారాయణ.

కోమలి ఆ ఉత్తరాన్ని పిడికిలిలో బిగించి, గుండెకు హత్తుకుంది. ఏం చేయాలో తోచటంలేదు. గుండెలు పగిలిపోతున్నాయి. నారాయణ మాటలు ఆమె చెవినిపడలేదు.

"రామారావుగారి ఫోన్ నంబరు తెలుసా?..." అన్నది. వచ్చే దుఃఖాన్ని దిగమ్రింగుకుంటూ.

"ఏం అతనిమీదికి మనసు పోయింది."

కోమలి ఆ స్థితిలో వుండగా, అతను ఎగతాళిచేయడం ఇందిర భరించలేకపోయింది. అసహ్యం వేసింది.

"ఏమైంది కోమలీ, తెలిస్తే చెప్పండి నారాయణగారూ రామారావు ఫోన్ నంబరుట" ప్రార్థన.

తన డైరీ చూచి నంబరు చెప్పాడు. పరుగున అవతల గదిలోకి వెళ్లి ఫోన్ చేసింది.

"నేను కోమలిని రామారావుగారూ. ఆఁ ఇప్పుడే తెలిసింది. నిజమేనా?"

ఆమె పరుగెత్తుతుంటే ఇందిర వెంట పడ్డది.

"ఏమైంది కోమలీ, నాతో చెప్పవా?"

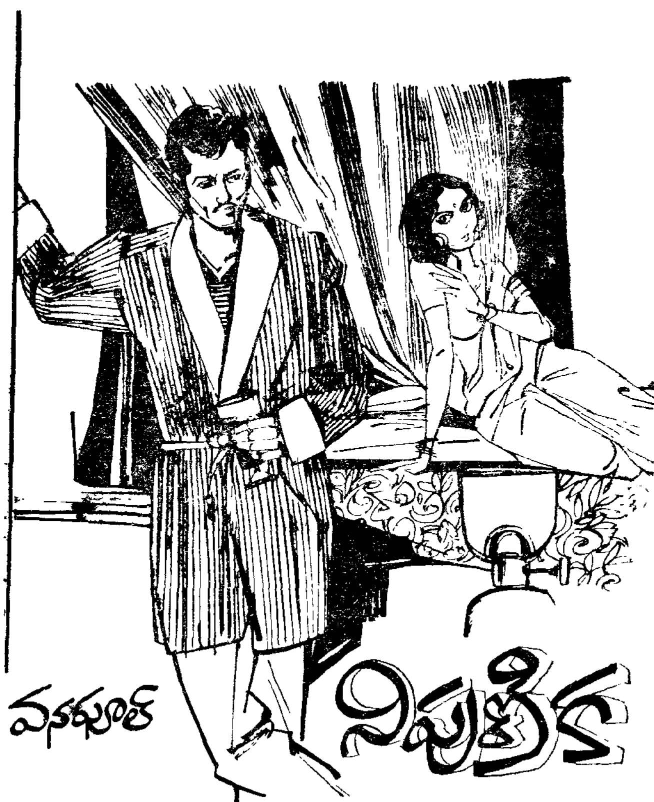
"హరనాధ్ చనిపోయాడట ఇందూ. యాక్సిడెంట్. రామారావుగారికి తెలుసు."

ఇందిర, నారాయణ అవాక్కయినారు. ఇందిరకు ఎంత ప్రయత్నించినా దుఃఖం ఆగటంలేదు. పెద్దగా ఏడ్చింది. నారాయణ ముఖం నల్లగా మాడిపోయింది.

కోమలి వెంట పరుగెత్తింది ఇందిర కూడా. గదికి చేరుకున్నారు. కోమలిని ఓదార్చాలని ప్రయత్నించింది ఇందిర. కాని ఆమె త్రోసివేసింది, "నన్ను వదులు ఇందూ. హరినిగురించి ఒక్కమాటకూడా వినలేను. విని నేను బ్రతకలేనమ్మా."

దిండులో తలదూర్చి, దిక్కులు పిక్కటిల్లేటట్లు రోదించింది.

(సశేషం)

ఆమె సన్నగా, నాజూగ్గా ఉంది. ప్రథమ వీక్షణంలోనే మరులుగొల్పే అద్భుతమైన అందం ఆమెది.

ఆమె గుండ్రటి నేత్రాల చురుకైన కోరచూపులు; ఆమె సొగసైన, బలమైన రొమ్ముల వంపులు; కామానికి కాలుదువ్వే ఆమె నడకతీరు; ఆమె చిరునవ్వులోని వెన్నెల హాయి; ఆమె కనుబొమల కదలికలోని కవ్వింపు - ఇవన్నీ చాలు, ఎంత శుద్ధ బుద్ధావతారాన్ని అయినా ఇట్టే ప్రేరేపించి, గుండెలో గిలిగింతలు పెట్టడానికి.

ఇనుపగుండెగల జనరల్ మనస్సు నీటిలో ఇసుక గడ్డ అయింది. ఆ నర్సు దగ్గరకు వచ్చినప్పుడల్లా, అతని హృదయంలో చిన్న కల్లోలం చెలరేగ సాగింది. చిన్నగాయాన్ని నయం చేయించుకోవడానికి అతను ఆ హాస్పిటల్‌కు వచ్చాడు. ఆగాయం నయమైంది. అయితే ఇప్పుడు ఆయన గుండెకే గాయం ఏర్పడింది. ఆమె పొగలేని నిప్పులా ప్రవేశించి, అతని హృదయాంతరాళంలో కారుచిచ్చును పుట్టించింది.

ఆమె ఏదో మిషమీద మాటిమాటికీ అతని దగ్గరకు వచ్చేది. మళ్ళీ అంత లోనే మాయమయ్యేది. ఆమె వాణికే పెదవులనుంచి వెలువడే నిశ్శబ్దమైన ఆదేశాలకు అర్థాలు చెప్పకోవడం అతనికి సాధ్యపడటంలేదు.

అయితే అతనికి అట్టే_టైంలేదు. ఆ హాస్పటల్‌ను రేపే విడిచిపెట్టి, తన కాంపుకు వెళ్లాలి.

అతను కిటికీలోంచి బయటకు చూస్తున్నాడు. ఆవరణలో ఉన్న విద్యు దీపాలు గడిచిపోతూన్న రాత్రినుంచి హాస్పటల్‌ను కాపలా కాస్తున్నాయి. గాయాలు తగిలిన సైనికుల మూలుగులు సన్నగా వినవస్తున్నాయి. జనరల్ శరీర మంతా తీవ్రమైన కోర్కెతో కుతకుత లాడిపోతూన్నది.

నర్సు అతనికి ఆహారాన్ని తెచ్చింది.

కొద్ది క్షణాలపాటు జనరల్ ఆమె కేసి తేరిపార చూశాడు ముగ్ధుడై. "నేను రేపు వెళ్లిపోతున్నాను" అన్నాడు జనరల్.

మెరుపులా మెరిసే ఆమె కళ్లపై హఠాత్తుగా చీకటి తెరవాలింది.

"నాకు తెలుసు" అన్నదామె నిర్జీవ మైన నవ్వుతో.

"నీకు తెలుసా?"

అతనికేసి ఓరగా చూసి, కాఫీ కలప సాగింది నర్సు.

కాఫీ అతని ముందుపెట్టి, గదిలో నుంచి బయటకు వెళ్ళబోయింది నర్సు.

"చూడు! నువ్వు నాతో వస్తావా?" అన్నాడు జనరల్.

"ఎక్కడకు?"

"నా క్యాంప్‌కు."

"ఎందుకూ?"

నర్సు కళ్ళు పెద్దవైనాయి; పెదవులు వణుకుతున్నాయి.

"ఆ మాత్రం తెలియదా? రా! కనీసం ఒక్కరాత్రికి."

"నేనెట్లా వచ్చేది? నాకు ఉద్యోగ ముంది."

"సెలవు తీసుకోవచ్చుగా!"

"ఏమైనా, ఒకనర్సు జనరల్ క్యాంప్ లోకి ఎట్లా రాగలుగుతుంది?"

"మగవాడివేషంలో నువ్వు వస్తే, ఎవ్వరూ గుర్తుపట్టరు."

ఆమె కొద్దిక్షణాలపాటు మౌనంగా ఉంది. ఆమె తన అందాన్ని దాయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నట్టుగా ఉంది.

"నాకు సెలవు దొరుకుతుందా?" అన్నదామె.

"ఆ విషయం నాకు వదులు."

రెండురోజుల తర్వాత, తన క్యాంపులో జనరల్ ఆదుర్దాగా ఎదురు చూస్తున్నాడు. అర్ధరాత్రివేళ, నర్సు మగవాడివేషంలో అతని క్యాంప్‌లోకి

వచ్చింది. జనరల్ ఆమెను ఆహ్వానించాడు. ఆమె నవ్వుతూ కూర్చుంది.

కొద్ది నిముషాలపాటు ఇద్దరూ పరస్పరం చూసుకొంటూ మౌనంగా ఉన్నారు. రాత్రి నిశబ్దత మత్తుగా ఉంది. హఠాత్తుగా జనరల్ అన్నాడు.

"ఆ రూమ్‌లోకి వెళదాం."

ఆమె చిరునవ్వును పల్చగా దొర్లించిందిగానీ, కుర్చీలోంచి రవ్వంత కదల్లేదు.

"ప్లీజ్! రా."

ఆమె ఇంకా కుర్చీలోనే కూర్చుంది.

"ఏమిటి సంగతి? ఏంకావాలి?"

"నాకు కావాల్సింది మీరు ఇస్తారా?"

"తప్పకుండా."

ఆమె మొహం మెర్క్యూరీ దీపంలా వెలిగింది.

"చెప్పు, ఏం కావాలో!" అన్నాడు జనరల్ మళ్ళీ.

"ప్రత్యేకంగా ఏమీలేదు. మీరు ఇన్ని యుద్ధాలలో ఎట్లా గెల్చారో తెల్సుకోవాలని ఉంది. అంతే!"

"అంత పెద్ద ప్రశ్నకు సంగ్రహంగా ఎట్లా సమాధానం చెప్పేది?"

"ఏమీలేదు. శత్రువుమీద రేపో ఎల్లుండో దాడి జరపబోతున్నారని తెల్సింది దాన్ని మీరెట్లా ప్లాన్‌చేస్తున్నారో వినాలని ఉంది."

'అంటే నా యుద్ధవ్యూహాన్ని తెల్సుకోవాలని ఉందా నీకు?"

"ముమ్మాటికీ అంతే!"

జనరల్ కేసి ఆమె సూటిగా చూసింది.

జనరల్ నిర్ఘాంతపోయాడు. సందేహంలేదు. ఆమె శత్రువు ఏజంటే!

యుద్ధవ్యూహాన్ని తెల్సుకొని నువ్వేం చేస్తావు?"

"నేను చేసేదేంలేదు. వఠినే తెల్సుకొందామని, కుతూహలంకొద్దీ అడుగుతున్నాను."

"నేను యుద్ధవ్యూహాన్ని ఎప్పుడూ వెల్లడించను."

"ఇతర్ల పడక గదుల్లోకి నేనెప్పుడూ పోను."

ఆమె నిర్మలమైన నేత్రాలు ఉల్లాసంగా ఉన్నాయి.

పిడికిలి బిగించాడు జనరల్. ఆమె కేసి అప్రతిభుడై చూడసాగాడు.

"యుద్ధవ్యూహాన్ని వెల్లడించేదాకా, పడకగదిలోకి రావన్నమాట?"

"ఉహూఁ!" అన్నదామె నవ్వుతూ. గోడకు కోటును తగిలించిందామె.

ఆమె మెల్లగా వివస్త్ర కాసాగింది. ఆమె శరీరపు అందానికీ, లావణ్యానికీ, వంపులకూ జనరల్ మంత్రముగ్ధుడవుతున్నాడు. అతనిలోని కోర్కె మనస్సుమీద కొరడా దెబ్బలు కొడుతోంది.

"ఒకవేళ నేనునిన్ను బలవంతంచేస్తే?"

"నేను అరుస్తాను. అది మీ పరువు మర్యాదలకు మంచిదికాదు."

కొన్ని నిముషాలపాటు ఘనీభవించిన వాడై, కోపోద్రేకాలతో భ్రుకుటి ముడిచి చూడసాగాడు.

"అయితే, సరే!" అంటూ, డ్రాయరు తెరిచి, యుద్ధవ్యూహం తాలూకు మ్యాప్‌ను ఆమెకిచ్చాడు జనరల్.

ఆమె అత్యంతాసక్తంగా ఆ మ్యాప్‌ను స్టడీ చేయసాగింది.

"అయితే లోపల కెళదాం, రా".

కొద్దినిముషాల్లో వస్తాను. ముందుగా బాత్‌రూంలోకి వెళ్ళిరావాలి."

బాత్‌రూమ్‌ను ఆమెకు చూపెట్టి, తన బెడ్‌రూంలోకి జనరల్ వెళ్ళాడు.

ఆమె వెంటనే టేబుల్ దగ్గరకు వెళ్ళి, ఏదో వ్రాయసాగింది.

ఆ తర్వాత బాత్‌రూంలోకివెళ్ళి, కొద్ది నిముషాల తర్వాత బయటికొచ్చి, జనరల్ గదిలోకి ప్రవేశించింది.

మళ్ళీ నిశ్శబ్దం ఆవరించింది.

* * *

అర్ధగంట తర్వాత జనరల్ తన బెడ్‌రూంనుంచి బయటికొచ్చాడు. ఆమె కూడా వచ్చింది. నిప్పుసెగ తగిలిన పువ్వులా వుందామె.

కరుడుకట్టిన క్రూరత్వంతో జనరల్ మొహం భయంకరంగా ఉంది.

ఆమె పేలవంగా చిరునవ్వునవ్వింది. ఏదో చెప్పబోయింది. అంతలోనే రివాల్వర్ గర్జించింది. ఆమె తలమీద జనరల్ పేల్చాడు.

"దర్టీ స్పై" అన్నాడు జనరల్.

రక్తపు మడుగులో నర్సు శరీరం కుప్పగా కూలిపోయింది. నిశ్శబ్దంగా కుర్చీలో కూర్చుని ఆమె శవంకేసి నిర్లిప్తంగా చూడసాగాడు జనరల్.

హఠాత్తుగా టేబుల్‌మీద ఉన్న ఉత్తరం జనరల్ కంటబడింది.

"డియర్ జనరల్! ఇప్పటికి నన్ను గుర్తుపట్టివుంటారు. నేనింకా ఎక్కువ కాలం బతకనని నాకు తెలుసు. అందుకు నేను చింతించడంలేదు. చావు అందరికీ వస్తుంది. అది మీ ద్వారా వస్తున్నందుకు ఒకరకంగా నా అదృష్టమనే చెప్పాలి. మిమ్మల్ని చిన్న సహాయం అర్థిస్తున్నా. అది ఎనిమీ జనరల్‌ను మామూలుగా అడిగేదికాదు. మిమ్మల్ని నేను ప్రేమిస్తున్నా కాబట్టి, ధైర్యంచేసి అడుగుతున్నాను. నా దేశానికి నా శవాన్ని దయవుంచి పంపగలరా? నా యీ అంతిమ కోర్కెను మీరు మన్నించాలని ప్రార్థిస్తున్నా—అభాగ్యురాలైన మీ స్నేహితురాలు, ఆడియో."

ఆ నర్సు శవం ఆమె స్వదేశానికి చేరింది.

అంతకుముందే ఆ నర్సు తనదేశానికి ఒక వార్త పంపించడం జరిగింది; "రహస్య సమాచారం నా శరీరంమీద ఉంటుంది. బాగా శోధించండి"

ఆమె శవాన్ని ముక్కలుగా కోయగా, జనరల్ బాత్‌రూంలో ఆమె మింగిన పేపరు దొరికింది.

ఆ పేపరులో యుద్ధవ్యూహం సవిస్తరంగా ఉంది.

గడియారపు ముళ్లవంకచూస్తూ కూర్చున్నాను.

పెద్దముల్లు ఆరుమీద ఉంది. అది పన్నెండు వద్దకి వచ్చేసరికి–చిన్నముల్లు నత్తనడకలు నడుస్తూ ఐదుని చేరుకుంటుంది.

ఐదయితే ఆఫీసునుంచి విముక్తి.

ఆఫీసులో చివరి అరగంటా మరీ మెల్లగా గడుస్తుంది కాబోలు! మిగిలిన గుమాస్తాలు నాలా గడియారంవైపు చూడటంలేదు. అలాగని పనీ చెయ్యడం లేదు! ఏదో కాలక్షేపం చేస్తున్నారు–ఆఫీసుకి అలవాటయినవాళ్లు కనుక.

నేనీ ఉద్యోగంలోచేరి వారంరోజులు కూడా కాలేదు. అందుకే ఆఫీసు వాతావరణమూ, మనుషులూ కొత్త. అలవాటు పడటానికింకా కొంచెం కాలం పడుతుంది. అంతవరకూ ఒక విధమయిన బెరుకుతనం తప్పదు. అందుచేత ఆఫీసునుంచి ఎంతట బయటపడతామా అని ఆత్రుత. అందుకే గడియారపు ముళ్లకి కళ్లంట పెట్టుకుని కూర్చోడం. నిజానికి–చేయవలసిన పనికూడా ఏమీలేదు

"ఏమిటాలోచిస్తున్నారు?"

అతని పేరు...అనంతరావు. ఇంకా నేను మిగిలినవాళ్ల పేర్లకి బాగా అలవాటు పడలేదు.

"ఏమీలేదు" అన్నాను.

"పదండి. అలా వరండాలోకి వెళ్ళి రోడ్ వ్యూ చూద్దాం."

సందేహిస్తూ ఉండిపోయాను.

ఉద్యోగంలో కొత్తగా చేరినవాడిని. ప్రొబేషనరీ పిరియడ్‌లో ఉన్నాను. కనీసం కన్‌ఫరమ్ అయ్యేవరకూ జాగ్ర

త్తగా ఉండాలని పెద్దల ఉవాచ. ఉద్యోగం ఖాయపకటమనేది ఆఫీసరు వారి కృపాకటాక్ష వీక్షణాలమీద ఆధార పడిఉంటుంది మరి. జాగ్రత్తగా ఉండ వలసిన పరిస్థితి.

"ఫరవాలేదు బాస్ అట్టే దుర్మార్గుడు కాడు. నడవండి."

నడిచాను.

వరండాలోకివచ్చి పారపిట్ వాలుని ఆనుకుని నిలుచుని రోడ్డువైపు చూడ సాగాను. అనంతరావు నా భుజంమీద చెయ్యి వేశాడు

"ఏమీ అనుకోకపోతే ... లంచ్ టైములో...క్యాంటిన్ యివతల...విశ్వ పతి మిమ్మల్నేమడిగాడు ?" లాలనగా అడిగాడతను.

భయం వేసింది.

ఉద్యోగంలో చేరేముందు ... కొన్ని ఆఫీసుల గురించి వినిఉన్నాను.

గుమాస్తాలలో గ్రూపులుంటాయిట! ఏగ్రూపు కాగ్రూపు తమ సంఖ్యనిపెంచు కోవాలని శతవిధాల ప్రయత్నిస్తాయిట. అటువంటి చీలికలవల్ల అన్నీ అనర్థాలే. ఒకరికి మరొకరికి పొత్తదు. ఈ ఆఫీసులోకూడ అటువంటి దురాచారం ప్రబలి ఉందా! అలాగ అయితే విచారించవలసిన విషయమే.

గుమాస్తాలు - జాగ్రదావస్థలో ఎక్కువభాగం గడిపేది ఆఫీసులోనే. (కార్యాలయాలలో నిద్రపోయే గుమాస్తాలమీద వేసే కార్టూన్లలో అసత్యమే ఎక్కువ. ఆఫీసులో నిద్రపోయేందుకు సదుపాయాలు చాలా తక్కువ. పది మందీ గోలచేస్తూంటారు. పైగా కర్ర కుర్చీలు. నల్లులు. వీటితో నరమానవుడికి నిద్రపడుతుందా ?) కనుక కార్యాల యంలో మంచి వాతావరణం ఉండాలి. స్నేహ సౌహార్దాలు వెల్లివిరుస్తూఉండాలి. అంతేకాని శత్రువులమాదిరిసంచరించడం మంచిదికాదు.

కొంపతీసి-విశ్వపతిగారూ, అనంత రావూ-యిద్దరూ నన్ను ఆ గ్రూపుల్లోకి తీసుకోవాలని ప్రయత్నించడం లేదుకద? అదే నిజమయితే నా కర్తవ్యమేమిటి?

" విశ్వపతి మిమ్మల్నేమిటడిగాడు లంచ్ టైములో?" రెట్టించా డనంతరావు.

"ఏమీలేదండీ" అనేశాను.

రహస్యాలపట్ల కుతూహలంఉండటం బలహీనతే అవుతుంది.

అతను కొంచెం నొచ్చుకున్నట్లు న్నాడు. "నన్ను మీరు మరోలాభావించ కండి. నిజంగా నేను శ్రేయోభిలాషినే. ఎక్కడినుంచో వచ్చి ఒంటరిగా ఉంటు న్నారిక్కడ ఒకే ఆఫీసులో పనిచేసే వాళ్ళం. ఆ బంధం...అనుబంధం ... అందుకే మీగురించి శ్రద్ధతీసుకోవడం."

"చాలా కృతజ్ఞతలు. విశ్వపతిగారు కూడా మన కలీగే ... " చిరునవ్వు నవ్వాను.

"మనిషినిస్వార్థం ఎంతకయినా దిగ

జార్చుతుందనుకుంటాను. తప్పదు. పరిస్థితులు - స్నేహంకంటె బలీయం ఐపోతూంటాయి. అపరాధంవ్యక్తిదికాదు. పరిస్థితులదే''.

"మీరు నాకోసం అనవసరంగా ఎక్కువ ఆత్రత పడుతున్నారనుకుంటాను. విశ్వపతిగారు నాకు దుర్మార్గులలా అనిపించలేదు. అసలు-నేనూ ఆయనా అధికంగా ఏమీ మాట్లాడుకోలేదు. నన్ను వారింటికి టీకి పిలిచారంతే."

నా మాటతో ఆశ్చర్యంగా - అనంతరావ్ ఆతుత అధికమైపోయింది!

"మీరు అంగీకరించారా?"

''నాకు కొంతవరకు సభ్యత తెలుసు. సాటి ఉద్యోగి ఆదరంగా పిలిస్తే కాదనగలిగేంత కుసంస్కారం నాకు లేదు."

''ఔను. మీరు అతి మంచివారు. సుతిమెత్తనివారు అందుకే మీ గురించి యింతగా పట్టించుకోడం..."

అతని వైఖరి నాకు నచ్చలేదు. ''విశ్వపతిగారు నన్ను పిలిచింది టీకే తప్ప యుద్ధానికి కాదు. నాకేదో ఆపద సంభవించబోతున్నట్లు మీరు భయపడుతూ నన్ను భయపెడుతున్నారు."

"నిజంగా మీరు ఆపదలోనే చిక్కుకోబోతున్నారు. చూడండి మాధవ్... మీరు విశ్వపతిగారింటికి టీకి రానని చెప్పెయ్యండి."

''ఎందుకని?''

"అదంతా పెద్ద కథ. ఇప్పుడు తెమలదు. రేపు చెబుతాను..."

గడియారం ఐదుగంటలు కొట్టింది- హాలు దాటికూడా వినిపించేలా.

విశ్వపతిగారు మావద్దకి వచ్చారు

అనంతరావు జారుకున్నాడు.

"మా యింటికి వెళ్దాం వస్తారా ?''
అడిగాడు విశ్వపతి.

నా మెదడు స్థంభించిపోయిందొక్క క్షణం.

చేయరాని నేరం చేస్తున్నట్లు భావన.

సంఘర్షణ.

"క్షమించండి. ఇవాళ హఠాత్తుగా ఒకపని తగిలింది. రేపు వస్తాను...తప్పకుండా." చివరిపదాన్ని నొక్కి పలికాను.

ఆయన ముఖంలో నిరుత్సాహం.

కన్నులలో నిరాశ పరచిన నీడలు.

నేను వారిని బాధపెట్టానని సుస్పష్టమైంది.

''సరే, రేపు తప్పకుండా వస్తారు కదూ?" అర్థించినట్లే అడిగాడు.

''తప్పకుండా" తలవంచుకున్నాను.

ఆ క్షణాలలో నన్ను నేనే క్షమించుకోలేకపోయాను.

* * *

మనుష్యులను విశ్వసించే ప్రవృత్తే నాది. అవిశ్వాసానికి యీషణ్మాత్రమైనా తావీయను. పరోలా రుజువయ్యే వరకూ మనిషిని నమ్మడమే న్యాయమనే సిద్ధాం

తాన్ని నేనామోదిస్తాను. అమలుజరుపు తాను. మనిషి-మనిషిని నమ్మకపోతే మనుగడ కష్టసాధ్యమౌతుంది.

నాకు విశ్వపతిగారి మీదకానీ, అనంతరావు మీదకానీ అవిశ్వాసం లేదు.

ఇద్దరినీ విశ్వసించాను. ఎటొచ్చీ అనంతరావు మా యిద్దరిమధ్యా దూరం పెంచే ప్రయత్నంచేశాడు. దానికి కారణము కథా ఉన్నాయన్నాడు.

మిస్టరీ విడాలి.

అనంతరావే విప్పాలి.

అంతవరకూ హృదయం డోలాయమానం కాకతప్పదు.

సస్పెన్సు విడితే తప్ప - అటు విశ్వపతిగారూ, యిటు అనంతరావుగారూ- వీళ్లగురించి నేనొక నిర్ధారణకు రాలేను.

ఎదురుచూస్తున్న లంచ్ టైము రానేవచ్చింది.

పేరుకి లంచ్ బ్రేక్ కానీ - నిజానికి గుమాస్తాలప్పుడు తీసుకునేది కాఫీ మాత్రమే.

కాఫీ సేవించి - సిగరెట్ అంటించి- మొదలుపెట్టాడు అనంతరావ్.

"జీవితంగురించి మీ ఉద్దేశమేమిటి ?"

"అంటే ?" అయోమయంగా చూశాడు. నిజంగా అనంతరావు ప్రశ్నలోని అంతరార్థం నాకర్థంకాలేదు.

"జీవితం ఎలాగడిస్తే బాగుంటుందనుకుంటున్నారు ?"

"సుఖంగా, సమస్యారహితంగా..."

"అవునా ?..." విజేతలా నవ్వి - అంతలోనే సీరియస్సయిపోయి, "అన్ని సమస్యలకీ, దుఃఖాలకీ మూలంసంసారం అంటే మీరు ఏమంటారు ?" అని ప్రశ్నించాడు.

"సగం సత్యంకావచ్చు."

"థాంక్యూ ఫిఫ్టీ పర్సంటైనా ఏకీభవించారు. సంసారం అనేది సాగరం. సముద్రంలో ఎంతటి యీతగాడయినా అలసిపోయి అంతరించిపోవలసిందే తప్ప అవతలి ఒడ్డు చేరలేడు. అలాగే సంసారంలో సుఖంకూడా..."

కొంచెం విసుగేసింది

బహుశా నా ముఖంలో ఆ భావం ప్రతిఫలించిందేమో !

"క్షమించండి. నేను కొంచెం రచయితని. అందుచేత..." నవ్వేసి- "ఊఁ, సూటిగా చెప్పేస్తాను. విశ్వపతిగారికి ఆరుగురమ్మాయిలు," అన్నాడు అనంతరావ్.

"ఐతే ?" నిజంగానే అర్థంకాలేదు నాకు.

"చంపారు. ఇంకా కుండబద్దలు కొట్టినట్లు చెప్పమంటారా ?" సిగరెట్ అంటించాడు అనంతరావ్. రచయిత టెక్నిక్ నామీద ప్రదర్శిస్తున్నాడు ! జాలిపడ్డాను. నా గురించి అతనికి తెలియదు మరి. కథలే సాహిత్యమైతే- నేను

సాహిత్య సాగరమథనంలో కాకలు తీరినవాడినే.

"నేటి సమాజంలో ఆడపిల్లల తండ్రుల అగచాట్లు మీకు తెలుసను కుంటాను."

"ఊఁ."

"ఈ వ్యవస్థలో ఆడపిల్లల తండ్రి. వాళ్ల పెళ్లిళ్లకోసం ఎన్ని అవస్థలయినా పడాలి. మధ్యతరగతి మనిషి - సమస్యల పుట్ట."

"ఊఁ."

"ఏమిటండీ మీ అమాయకత్వమూ మీరూనూ! నయమే. నేను ముందు చెప్పకపోతే మీరు తప్పకుండా విశ్వపతిగారు పన్నేవలలో చిక్కుకునే వారే!"

"వల!"

"కాకపోతే? రంగులవల... మీరు తప్పకుండా ఆ వలలో పడిపోయేవారే!" అసమర్థుడైన రచయిత వ్రాసిన కథలో సంభాషణని తలపింపజేస్తూంది అనంత రావ్ ధోరణి. ఈ నాన్పుడంతా అతను సస్పెన్సుగా భ్రమపడటంలేదుకద?

"మీరు బ్రహ్మచారులు. ఆయన కారుగు రమ్మాయిలున్నారు. కనుక... యీక్వేషను సరిపోలా?" నవ్వాడు అనంతరావ్. "ఆయన ఆహ్వానంలోని అంతరార్థం ఇదే. తరవాతమీఇష్టం..." ఒక క్షణం ఆగాడు. "మీరు నమ్మలేక పోతున్నారుకదూ?"

మౌనందాల్చాను.

విశ్వపతిగారిమీద ఆ క్షణంలో చాలా సానుభూతి కలిగినమాట నిజం. ఆడపిల్లలు కలవారి అవస్థలు నేను విన్నాను

విశ్వపతిగారి తప్పేమయినా ఉంటే- అది అందరు పిల్లల్ని కనడమే. అందుకు పూర్తిగా ఆయన ఒక్కరే బాధ్యులు అయి ఉండకపోవచ్చును. ఆ పరిస్థితు లెటువంటివో? అప్పటికి కుటుంబ నియం త్రణంగురించి యింత ప్రచారం జరిగి ఉండకపోవచ్చును. ఏదేమయినా విశ్వపతిగారు ఆరుగురమ్మాయిల తండ్రి. అమ్మాయిలకి పెళ్ళిచేసేందుకు ప్రయ త్నించడంలో ఆయన అపరాధమేమీ లేదు

"మాధవ్! మీరింకా చిన్నవాళ్ళు. జీవితం ఎంజాయ్ చెయ్యాలంటే బ్రహ్మ చారిగానే సాధ్యం. జీవితమంటే సుఖ పడటం. సమస్యలని తలకు చుట్టుకోడం కాదు. వివాహం అంటే - పరిష్కారం దొరకని దీర్ఘసమస్యే అందుచేత వీలయి నంతవరకూ వివాహానికి దూరంగా ఉండ డమే వివేకం."

అనంతరావు జీవితానికిచ్చిన నిర్వ చనం నాకు నచ్చలేదు. సమస్యలులేనిదే జీవితమేమిటి? ఎవరో ఆంగ్లరచయిత అన్నట్లు-"వాటీజ్ లైఫ్ ఇఫ్ నాట్ కేర్స్ అండ్ ఆంగ్జయిటీస్?"

అయినా జీవితమనేది నిర్వచనాని కందేది కాదనుకుంటాను. ఎవరి

జీవితానికి వారే నిర్వచనం యిచ్చుకుంటే కొంత న్యాయంగా ఉంటుందేమో! ఇది నా ఉద్దేశం.

లంచ్ టైము దాటింది.

సీటులోకి నడిచాను.

ఐదారు గజాలదూరంలో - ఒక మూలగా విశ్వపతిగారు కనిపించారు.

ఆయన నెలా ఉన్నారు?

ఆరుగురు అమ్మాయిల కన్న తండ్రిలా.

ఆయన నొసటిమీది ముడతలు?

సమస్యలలా.

ఆయన ముఖం?

మధ్యతరగతి మనిషి జీవితం తాలూకు ప్రతిబింబంలా.

జాలివేసింది.

అనంతరావు మిస్టరీ విప్పేశాడు.

ఇక ఆలోచించుకోవలసింది నేనే.

సాయంత్రం వారింటికి వెళ్ళాలా, వద్దా?

వస్తానని వాగ్దానంచేశాను. నిన్న డిసపాయింట్ చెయ్యడమే క్షమించరాని నేరం.

పైగా-యివాళ 'తప్పకుండా' వస్తానని చెప్పాను కనుక- వెళ్ళితీరవలసిందే.

ఈ విషయంలో యింకా ఆలోచన కాని, యింకొక నిర్ణయంకాని ఉండకూడదు.

మెదడు కొంచెం తేలికపడినటనిపించింది.

ఫైలందుకుని డ్రాఫ్ట్ తయారుచేయసాగాను.

పదిహేను నిముషాలకు ఆ పని అయిపోయింది.

మళ్ళీ విరామం.

మళ్ళీ ఆలోచనలు.

ఆలోచనలు కూడా ఒకవిధమైన వ్యసనమే అనుకుంటాను సాధారణంగా రచయితలీ వ్యసనంలో చిక్కుకుంటారు ఐతే - వారు ఆలోచనల కొకరూపం యిచ్చి - కాగితంమీద పెట్టేసి — తేలిక పడతారు. విపరీతంగా చదివే పాఠకులకి ఆలోచించే వ్యసనం అలవడుతుంది తప్ప - ఆలోచనలభారం వదిలించుకునే మార్గం ఉండదు. బహుశా యిదే కారణమేమో - ఎక్కువ చదివినవారు రచయితలు కావడానికి.

నా కనుల వెనక దృశ్యాలు కదులుతున్నయ్.

విశ్వపతి గారింటికి వెళ్ళాను - ఆయనతో.

ఆ యిల్లెలా ఉంటుంది?

పేదరికానికి ప్రతిబింబంలా.

ఆ యిల్లాలు?

సమస్యలకి సమగ్రచిత్రంలా.

ఆ పిల్లలు?

ఒక్కొక్కరూ ఒక్కొక్క గడ్డు సమస్యలా.

నేను యింట్లోకి నడుస్తాను.

మొదట ఆ యింటి యిల్లాలు నన్ను చూస్తుంది.

ఆశతో ఆమె కళ్ళు మెరుస్తాయి ఒక్కసారి.

కొన్ని నిముషాలు.

ఆ గదిలో ఒంటరిగా మిగులుతాను నేను.

ఒక అమ్మాయి వస్తుంది - చేతిలో కాఫీగ్లాసుతో.

అమ్మాయి చాలా దీనంగా ఉంటుంది.

ఆమె కన్నులనిండా నీళ్ళుంటాయి.

కన్నులలో నీళ్ళతోపాటు-కట్టుకున్న చీరలోని చిరుగులనికూడా దాచుకుందుకు వ్యర్ధప్రయత్నంచేసి ఓడిపోతుంది.

జాలిగా నవ్వుతాను.

నన్ను [illegible] — [illegible]తాన్ని మా నాన్న సమస్యనీ గట్టెక్కించరూ అని ప్రాధేయపూర్వకంగా అడుగుతుంది.

నేనేదో చెప్పబోయేంతలో విశ్వపతి గారక్కడికి ప్రవేశిస్తారు.

అవకాశాన్ని వృథాపోనివ్వకుండా అందుకుంటారు. "నేను బహు బీదవాడిని. గంపెడు ఆడపిల్లలు. వీళ్ళ పెళ్ళిళ్ళ గురించి తలుచుకుంటూంటే గుండె బ్రద్దలైపోతూంది. కుటుంబానికి కడుపు నిండా అన్నంపెట్టడమే అతికష్టమౌతూంటే-కట్నాలిచ్చి పెళ్ళిళ్ళుచెయ్యటం నా తరమా ?

ఆ రోజులలో...నాకేమీ తెలియదు. ముందుచూపు లేకపోయింది. ఆరుగురాడ

పిల్లల్ని కన్నాను. అప్పటికి కుటుంబ నియంత్రణం గురించి ప్రచారంలేదు.

గత జల సేతుబంధనం అంటారా ? ఔను. ఇప్పుడు-పశ్చాత్తాపపడటంకంటె ఏంచేయగలను ?"

ఆయన కన్నులనిండా నీరు!

గొంతునిండా దుఃఖం !!

"మాధవ్ !-"

ఆలోచనలు తెగిపోయాయి.

తలఎత్తి చూశాను.

విశ్వపతిగారు.

"ఇంటికి వెళ్దామా ?" ఆత్రితగా అడిగారు.

గడియారం చూశాను.

ఐదు దాటుతోంది.

కప్‌బోర్డుకి తాళంవేసి- "పదండి-" అన్నాను.

విశ్వపతి గారిల్లు ఆఫీసుకి మరీ దూరమేమీ కాదు.

రిక్షా పిలుస్తానంటే నేనే వద్దన్నాను.

ఇద్దరమూ వారిల్లు చేరుకున్నాం.

ముందరి గది నీటుగానే ఉంది.

నేను వస్తానని ముందు తెలుసు కనుక దాన్ని అలా ఉంచారేమో !

నన్నొక కుర్చీలో కూర్చోబెట్టి లోపలికి వెళ్లారు విశ్వపతిగారు. నేనున్న గదికానుకుని పక్కనే ఒక గది ఉంది. రెండుగదులకీ మధ్య కిటికీ.

"చెప్పు...నువ్వనుకున్నట్లున్నాడా ? నీకు నచ్చాడా ?"

అది విశ్వపతిగారి స్వరం.

"ఊ."

తుళ్ళిపడ్డాను.

కిటికీలోంచి రెండు కళ్ళు నన్ను పరీక్షగా చూస్తున్నాయి.

విశ్వపతిగారి యీ ఏర్పాటు సబవుగా తోచలేదు.

ఆయనమీద కొంచెం కోపంవచ్చింది.

లేచి-వెళ్ళిపోవాలనిపించింది.

ఇంతలో పద్దెనిమిదిదాటిన ఒక అమ్మాయి కాఫీతో వచ్చింది. ఆమె వెనుక విశ్వపతిగారు.

"అమ్మాయి రత్న. పి. యు. సి. పాసైంది. ప్రైవేటుగా బి. ఏ. కి కడుతూంది."

"నమస్కారం."

నేనూ నమస్కారం చేశాను.

రత్న నా వంక అదోలా చూసి వెళ్ళిపోయింది.

ద్వారందగ్గర ఎవరో నిలుచున్నారు. విశ్వపతిగారి భార్య.

విశ్వపతిగారు గొంతు సవరించుకున్నారు. "క్షమించు మాధవ్. నీకు చెప్పకుండా ఒక పనిచేశాను."

"ఏమిటి ?"

"అదుగో... ఆవిడ మా శ్రీమతి. ఒట్టి పిచ్చిమాలోకం అంటే తప్పులేదు. మాకు ఆరుగురాడపిల్లలు. ఆ విషయం తలుచుకుని ఆవిడ ఒకటే కృమిలిపోతుంది."

"ఆ రోజులలో కుటుంబనియంత్రణం..."

"ఇప్పటంత ప్రచారం లేకపోయినా ఆనాడూ ఉండేది కుటుంబనియంత్రణం. నేను ఆపరేషన్ చేయించుకుంటాననే అన్నాను. కాని-ఆవిడ వీలుకాదంది."

"నిజమే బాబూ, నేనే వద్దన్నాను. కన్నమ్మకి కన్నకొద్దీ వాపు అంటారు. నిజమే. నేను ఒక మగనలుసుకోసం కొట్టుకుపోయాను." కల్పించుకుంది విశ్వపతిగారి శ్రీమతి.

"ఆడ అయితే ఏమిటి? మగ అయితే ఏమిటి?"

"నీ మాటా నిజమే. కాని...యింటికి నిండుతనం రావాలంటే ఆడపిల్లా, మగపిల్లవాడూ ఉండాలి ఎవరు లేక పోయినా లోటే."

కాదనలేకపోయాను.

కన్నీటితో అందామె. "ఆరుగురు ఆడపిల్లలనిచ్చిన భగవంతుడు ఒక్క మగపిల్లవాడి నివ్వలేకపోయాడు. అది మా దురదృష్టం."

ఆవిడ బాధని అర్థంచేసుకుందుకు ప్రయత్నిస్తూ ఉండిపోయాను.

"అందుకని ... కొడుకులాటి ఒక అబ్బాయిని తీసుకువచ్చి యింటికి పరిచయం చెయ్యమని తినేస్తూ వచ్చింది. నా కంటికి నువ్వు చాలా మంచివాడివని పించింది. ఇంటికి పిలిచాను," అన్నారు విశ్వపతి.

"ఏం బాబూ, నేను నిన్ను పెంపకం కోరడంలేదు. ఊరకే నిన్ను అబ్బాయీ అని పిలుచుకుంటాను. నన్ను అమ్మా అని పిలవగలవా?"

అంతా విచిత్రంగా ఉంది

ఆరుగురమ్మాయిలు నిత్యమూ అమ్మా అని పిలుస్తూనే ఉంటారు. అయినా యీవిడకి తృప్తిలేదు. ఒక అబ్బాయికూడా అమ్మా అని పిలిస్తేతప్ప ఆమెకు నిండుగా తోచదు. ఎంత సున్నితమైన మనస్తత్వం!

"నువ్వు చాలా మంచివాడివని నీ ముఖమే చెబుతోంది. ఇన్నాళ్ళూ నే నెదురుచూసింది నీలాటి అబ్బాయి కోసమే!- ఏం? నేను కోరరాని కోరిక కోరుతున్నానా? అప్పుడప్పుడు మా యింటికి వస్తూ - నన్ను అమ్మా అని పిలుస్తే...చాలు..."

"తప్పకుండా ..." మెల్లగా అన్నాను.

ఆమె కన్నులు సంతృప్తితో వెలిగాయి.

"కృతజ్ఞతలు అన్నయ్యా ..." ఆమె రత్న.

"అ...న్న...య్యా-"

"అన్నయ్యా!-"

"అన్నయ్యా!-"

"అన్నాయ్!-"

"అన్నా!-"

ఆరుగురు పిల్లలూ ఒక్కసారి నన్ను అన్నయ్యా అని పిలిచారు.

ఉక్కిరి బిక్కిరైపోయాను - వారి అభిమానంలో.

అగ్నిపరీక్ష

మాదిరెడ్డి సులోచన

(గత సంచిక తరువాయి)

"అప్పుడే లేచారేం ?"

"యెక్కడికెళ్ళావు ?.. ఆ డాక్టరు దగ్గరకే కదూ!"

"   "

"అక్కడేం పని ?" తీక్షణంగా అడిగాడు.

"సుజాతకు ఫోనుచేశాను"

"నీ ఆటలు నాదగ్గర సాగవు. వ్యభిచారిణీ.. వెళ్ళు. వెళ్ళవే, నా ఇంట్లో ఉండొద్దు." మెడపట్టుకుని గెంటాడు. గుమ్మంలో కూర్చున్నాడు.

"అమ్మా ! ఇంట్లోనివారు బయటికి, బయటివారు ఇంట్లోకి రావద్దు. ఇది నా ఆజ్ఞ. భారత ప్రభుత్వపు ఆజ్ఞ..." నవ్వుతూ లుంగీ పంచె యెత్తి పట్టి, ప్రచార్లు మొదలుపెట్టాడు. సరళ బెంగా చూడసాగింది. రెండు, మూడు గంటల క్రితం యెంతో సానుభూతిగా మాట్లాడిన భర్త నిర్దాక్షిణ్యంగా నిందిస్తుంటే అసహాయంగా చూడటం తప్పితే ఏంచేయగలదు!

తొందరగా డాక్టరుకు చూపించండమ్మా." డాక్టరుగారి పనిమనిషి సలహా ఇచ్చింది.

"డాక్టరుకన్నా, భూతవైద్యుడే నయము. గాలి, ధూళి సోకితే ఇంతే." డ్రైవరు సలహాఇచ్చాడు,కారు తుడుస్తూ.

"అంతే అయిఉంటుంది అబ్బాయి. ఈ మతిభ్రమణం మా ఇంటా వంటా లేదు." సుందరమ్మ మాట కలిపింది.

"యెవరికే మతిభ్రమణం. ."

"నీ...కాదురా... యెవరికోనట..." ఆమె వణికిపోతూ వేపచెట్టు మొదట్లో కూర్చుంది. సరళ అలాగే నిల్చుంది. అరగంట తరువాత సుజాత వచ్చింది, భర్తతో. ఆడబడుచును చూడగానే బావురుమంది సరళ.

"ఊరుకో.. .ఊర్కో వదినా. ."అన్నది బలవంతంగా కన్నీరు ఆపుకుంటూ.

"హల్లో విష్ణూ! యెలా వచ్చావు! కర్ఫ్యూ లేదూ, వాళ్లకు తెలియదేమిటి, తహసిల్‌దారిగారి అల్లుడని. ."

విష్ణు, పరీక్షగా, తీక్షణంగాచూచాడు. మాసినజుత్తు, పెరిగిన గడ్డం, లోతుకు పోయినదవడలు, చిరుగులుపట్టిన బట్టలు, ఎలుగు గొడ్డులా ఉంది ఆకారం.

"సుజా! . . . వచ్చావా. నీకంటే

ఆత్మీయులెవరున్నారు? ఈ కులటను పొమ్మను.''

"అన్నయ్యా!'' ఆమె ఆక్రందనతో పరిసరాలు, ఆక్రోశించాయి. వెళ్లి అతన్ని పట్టుకుంది.

"యెవరేమన్నారమ్మా! . . . కట్నం తేలేదని బాధపెట్టాడా? ఇదిగో విష్ణూ. . నేను యెవరనుకున్నావు? తహసిల్‌దార్ మనవడినికాను ఏకైక పుత్రుడిని. మా నాన్న సిఫార్స్‌తోఅమాంతం మంత్రి నైపోతాను. అప్పుడు ఏంకావాలన్నా ఇస్తాను. . ."

"అన్నయ్యా. .'' చటుక్కున అతని నోరు మూసింది.

"ఏమిటా వాగుడు? నన్నెవరూ ఏమీ అనలేదు. యెందికిలా మారిపోయావురా. .'' బావురుమంది.

''ఛ. నువ్వూ ఏడుస్తావా? నేను ప్రధానమంత్రి కావటం నీకు ఇష్టం లేదా?''

సుజాత ఏమనలేక, కన్నీరు ఒత్తుకోవటం మరచి అతన్ని చూచింది. నెమ్మదిగా అతని చేయిపట్టి నడిపించుకు పోయి, చెట్టు మొదట్లోని సిమెంటు చెప్టాపై కూర్చుండబెట్టింది. సుందరమ్మ బెదిరి లేచిపోయింది.

"చూడు సుజా. .అమ్మ నేనంటే భయపడుతుంది'' పక్కున నవ్వేశాడు.

"నువ్విక్కడే ఉండు, అరగంటలో వచ్చేస్తాను.'' విష్ణు వెళ్లిపోయ్యాడు. సరళ నెమ్మదిగా ఇంట్లోకి వెళ్లిపోయింది. పిల్లలు గుమ్మములో నిలబడి బిక్కు, బిక్కున చూచారు. "ఒరేయ్ రాజా! వెళ్లి మీ అమ్మను కాఫీ తెమ్మను. అత్తయ్య వస్తే అంతదూరం నిల్చుంటారా?" కసురుకున్నాడు.

"సుజా! మీ వదినను నిర్మల దయ్యం అయి పట్టినట్టుందే. ఒకటే పిచ్చి వాగుడు. ఆ డాక్టరుగారితో సరసాలు. నా కళ్లు కప్పగలదా?" గుస, గుసగా చెప్పాడు.

''అన్నయ్యా! ... నువ్వు కాసేపు ఊర్కుంటావా?''

"నిజం చెబితే నమ్మవుకదూ. . నిజంగా అదే కట్నం తెస్తే మన స్థితి యెంత బావుండేది. దాని పాదమహిమ భలే చెడ్డది. .''

అలా సాగుతూనే ఉంది అతని వాక్ప్రవాహము. సరళ కాఫీ తెచ్చింది.

"సుజాత వచ్చిందని తెలిసే ఇంత ఆలస్యం చేశావా?'' ఉరిమి చూచాడు.

"ఊర్కో అన్నయ్యా. దా మనము కాఫీ త్రాగుదాం." అతనిచేత కాఫీ త్రాగించి, తనూ త్రాగింది.

"చూడు సుజా! అమ్మకు కాస్త మతి చలించిందేమోనని అనుమానం." చిన్నగా నవ్వాడు. విష్ణు టాక్సీతో వచ్చాడు. బలవంతంగా యెక్కించి, డాక్టరు దగ్గరకు తీసుకుపోయారు. అతను రఘు వాలకము చూచి, నిదురకు

ఇంజక్షన్ ఇచ్చాడు. అతను నిదుర బోయాక, కుటుంబ విషయాలు, అతనికి మతి చలించక పూర్వము జరిగిన ముఖ్య సంఘటనలు వివరంగా అడిగి తెలుసుకున్నాడు. కొన్ని డైరీలో నోట్ చేసుకున్నాడు. అతను పెన్ను పెదాలకు ఆనించుకుని ఆలోచనలో పడ్డాడు.

"విష్ణూ! సీరియస్‌గా లేదు. కొంత మనశ్శాంతి అవసరము. అతని మనసునుబట్టి నడుచుకుంటే లాభం ఉంటుందేమో. నిర్మల చనిపోయిన పరిసరాలకు దూరంగా, ప్రశాంతంగా ఉండే చోటుకు మారిస్తే బావుంటుంది. వారి శ్రీమతి ఉద్యోగం మాని అతనికెదురుగా ఉంటే కొన్నాళ్లకు కుదురుతుందేమో ఆ తరువాత ఆస్పత్రిలో చేర్పించేందుకు ప్రయత్నం చేద్దాం."

ఇంటికి తిరిగివచ్చారు. సరళ విషయాలు విని, నిట్టూర్చింది. తను ఉద్యోగం మానేస్తే ఇల్లు గడిచేదెలా! భర్తను పడుకోబెట్టి, వంట ఇంట్లోకి వెళ్లింది ఫలహారం తయారుచేయటానికి.

"ఒకసారి ఇలా వస్తారా!" సుజాత బయట ఉన్న బాదం చెట్టుక్రిందకు వెళ్లింది. విష్ణు బయటికి వచ్చాడు.

"ఏమండీ, మీ ఇంటికి వచ్చిన దగ్గర నుండి నా అవసరాలు గ్రహించి, మీ అంతట మీరే అన్నీ చేశారు. ఈ రోజు నా అంతట నేను అడుగుతున్నాను. ఈ రెండు నెలలు అన్నయ్యను ఆదుకోండి. నాకు తెలుసు, ఇది శక్తికి మించిన పని. ." ఆమె కళ్లు నిండుకున్నాయి.

"కాని . . . ప్రేమగా తన భుజంపై పెంచాడు. గోరు ముద్దలు తిని పించాడు. ."

"సుజా!"

"నాకు తెలుసు, యెవరికయినా శక్తికి మించిన పని . . . మమతా బంధం. ." వెక్కి, వెక్కి ఏడ్చింది.

"నీకు మతి ఉండే ఇలా మాట్లాడుతున్నావా?" అతని గొంతు తీక్షణంగా ఉంది. అవును అతను యెందుకు ఆదుకుంటాడు తను కట్న, కానుకలు తేకపోయినా అతనికి అదనపు ఖర్చు తగిలిస్తుంది. కన్నీరు బొటా, బొటా రాలింది.

"రఘు నీకు అన్నేగాని, నాకేం కాడా? అతని బాగోగులు నాకు ముఖ్యం కాదా! నువ్వింత మూర్ఖురాలివని అనుకోలేదు. వృథా ఖర్చులంటే ఇష్టం ఉండదు. అంతమాత్రాన బావమరిదిని గాలికి వదిలేస్తానా!. ."

"ఏమండీ. ." అతని చేతులు పట్టుకుంది.

"ఇది మన పడకగది కాదు. ఆ ఏర్పాట్లు నేను చూస్తాను. నువ్వెళ్లి సరళ గార్కి ధైర్యం చెప్పు" అని వెళ్లబోయాడు.

"ఫలహారం చేసి వెళ్లండి. వదిన నొచ్చుకుంటుంది."

"అలాగే." ఇద్దరూ ఇంట్లోకివెళ్లారు.

41

విష్ణు పొలాల దగ్గరున్న రేకుల ఇంట్లో యెంతో ప్రశాంతంగా ఉంది. ప్రతిరోజు విష్ణు, డాక్టర్, ఒకోసారి సుజాత వస్తారు. రఘుకు చాలా నయంగానే కనిపిస్తుంది. మనిషి ఆరోగ్యంగా తయారయ్యాడు. సరళకు చాలా బాధగా ఉంది, ఆడబడుచు డబ్బు కూర్చుని ఖర్చుచేయటం. కాని వేరే మార్గాలు లేవు. నిరంతరం సుజాతకు తనవల్ల భారమనిపించకుండా ఉండాలని మార్గాలు వెతికేది రఘు మంచము ప్రక్కకు కూర్చుని ఆలోచిస్తుంది.

"అమ్మాయ్ నీదగ్గర ఏమయినా డబ్బు ఉందటే?"

"లేదత్తయ్యా..." అన్నది. ఆమెకు సుజాత ఇచ్చిన డబ్బు ఖర్చయింది. అభిమానము వదిలి తన అన్నలకు రెండు ఉత్తరాలు రాసినా జవాబులేదు. వారికే ఇల్లు గడవడం కష్టంగా ఉండొచ్చు. తనకేం పంపుతారు! ఒకతను ప్లీడరు గుమాస్తా, రెండో అతను హైస్కూల్ టీచర్. అతనికి గంప సంతానము. తమ్ముడు ఉన్నయెకరం పొలం సాగుబాటు చేస్తాడు.

"నేను చెప్పింది వినిపించిందా?"

"ఆం...ఏమిటత్తయ్యా?"

"పెద్ద జీతగాడు లేడూ, వాడి అల్లుడికి ఇలాగే అయితే యెన్ని వందలు పెట్టినా బాగవలేదటే." ఆసక్తిగా చెప్పింది. యెవరో మంత్రకాడు ముప్పై రూపాయలతో బాగుచేశాడట."

"మనకు చేతబడులు చేసేవారెవరత్తయ్యా?"

"ఏదో కన్నకడుపే తల్లీ. ఏంచేస్తే వాడు మనుష్యుల్లో పడతాడని నా తాపత్రయము. నీకు నిశ్చింతగా ఉంటే నాకేం? మా కాలంలో సూత్రాలమ్మి మొగుళ్లను బాగుచేసుకున్నాము." ఆవిడ నిష్ఠూరానికి సరళ నవ్వుకుంది. 'తన లాంటివారు యెందుకు పుడతారో తెలియదు' అనుకుంది. రఘు కట్నం లేకుండా సరళను వివాహం చేసుకున్న నాడు అందరూ అదృష్టవంతురాలని కొనియాడారు. ఆ అదృష్టము వెనుక ఇంత కక్ష, అసూయ పేరుకుని ఉంటుందని తెలిస్తే అన్నగార్లు అమ్ముడుపోయి ఇచ్చినా కట్నం తెచ్చుకునేది. పుట్టింటివారెవరూ రారు. ఇకమీదట సుజాత తప్పితే అత్తింటివారూ అంతే. అత్తగారి తత్వమేమిటో అర్థంకాలేదు. ఈ స్థితిలో కూడా కోడలిపై నిష్ఠూరం వేస్తుందనుకుంటే, ఈ రకం స్త్రీలు పుట్టుకతో వచ్చిన గుణం మార్చుకోలేరని తెలిసిపోయింది. చెవులకున్న ఏడురాళ్ల దిద్దులు తీసి ఇచ్చింది.

"అత్తయ్యా! వీటితో వారికి ఏదో చేయిస్తామన్నారుగా, చేయించండి." అవి తీసుకుని వెళ్లిపోయింది

సాయం|త్రం, కార్యభారం అంతా నెత్తిన వేసుకుని, నడిపించింది. మాం|త్రికుడు వచ్చి, చ|క్రం గీసి రఘును కూర్చో బెట్టాడు.

"నల్లకోడి, అయిదు మూరల నల్ల దారం..." ఇలా ఒక్కొక్కటే లిస్ట్ చెప్పాడు.

''ఇదంతా ఉంటుందనే కదా, ముందుగా డబ్బు మీ చేతిలో పెట్టాం."

"భలే మాట...అది అంబది. అంబ మీద ఆన. నాకెందుకు మీ డబ్బు."

ఒకటి తరువాత ఒకటి అడుగుతూనే ఉన్నాడు.

"సవాశేరు బియ్యం...అగరొత్తులు ...పసుపు ... ఆకులు ... ఆం...ఓ సవ్వారూపాయి భేతాళుడికి ముడుపు కట్టి ఆకులలో పెట్టు..." ఓగంట తతంగము తరువాత, రఘుకు స్నానంచేయించి ఆ బట్టలు ఒలిపించుకుని వెళ్లిపోయాడు. రఘుకు వేడి వేడి కాఫీ ఇచ్చి పడుకో బెట్టింది. పుణ్యం ఏమిటంటే అతను గొడవ చెయ్యక కూర్చున్నాడు, మం|త్రాలుచదివినంతసేపూ సుందరమ్మ ముఖం వికసించింది. కోడలు నిదుర పోగానే, గబ గబా బయటికి వెళ్లి బొడ్లో, మిగిలిన రూపాయలుపెట్టి, నౌకరును పంపి, మిఠాయి, పళ్లు తెప్పించి పంచిపెట్టింది.

"చూడవే...దేనిమహిమ దానిదే.. ఈ రోజు రఘు చాలా కోలుకున్నట్టు లేడూ."

"ఊం..." అంది. మనదేశంలో సగంమందికి మూర్ఖము, మూఢ భావాలపట్ల అచంచల విశ్వాసము. ఒక వైపు రాకెట్లు చం|ద్రమండలానికి వెడు తుంటే రెండోవైపు గురువులు,దేవతలు, దయ్యాలంటూ పూజలు పునస్కారాలు చేస్తుంటారు. దైవభక్తి, పాపచింతన మంచిదే. యెంతవరకు, ఆత్మవిమర్శ చేసుకుని, తను చేసే పనులు మంచివా, అని ఆలోచించేవరకే. మితిమీరితే మూర్ఖత్వము అవుతుంది. సుందరమ్మ లాంటివారు మనదేశంలో కోకొల్లలు.

42

"|ప్రభ పెద్దది ఉండగా, రమకు, వేణుకేం తొందర!" చికాకుగా అంది కాంతమ్మ.

"తొందరే. చూడమ్మా, కొన్ని విషయాలలో మీరు నాతో ఏకీభవించక పోవచ్చు. చదువు విజ్ఞాన సము పార్జనకు, ఉన్నతికి తోడ్పడితే మంచిది. మనము చదివించగల్గినా, మన పిల్లలు చదువగలరా, ఆలోచించాలి. |ప్రభకు చదివే నేర్పు, ఓర్పు, తెలివితేట లున్నాయి, చదివిస్తున్నాము."

"చిన్నపిల్లలు ఓ సంవత్సరం ఫేలయితే..."

"వచ్చే ఏడయినా అంతే. వాళ్లకు అనవసరమైన ఆలోచనలు వస్తాయి.

తమ అందచందాలు, అర్హతలు అటుంచి, ప్రతి అమ్మాయి డాక్టరో, కలెక్టరో, కావాలని కోరుకుంటారు. వచ్చిన సంబంధాలు నచ్చక, నచ్చినవారికి, వారడిగినది ఇచ్చుకోలేక, నడివయసు వచ్చేవరకు పెంచుతున్నారు ఆడపిల్లల్ని. కాలుజారితే వారి తప్పా?"

ఆ మాటలకు ఉలిక్కిపడిందామె. ఆమె పిన్నమ్మ కూతురుంది. ఆమెకు నలుగురు అమ్మాయిలు. చదువుల పేరుతో ఫాషన్లునేర్చుకున్నారు. డాక్టరు, కలెక్టరు అయితేనే పెళ్లిచేసుకుంటామని వచ్చిన సంబంధాలు తిరగగొట్టారు. ఇరవై యెనిమిది దాటాయి. వారిని గురించి, వారి శీలాన్ని గురించి మంచి అభిప్రాయం లేదు యెవరికి.

"ఏమ్మా..."

ఉలికిపడి ఇటు తిరిగింది. "ఆం... ఏంలేదు."

"నాకు వాళ్లంటే కోపమూ అమ్మా. ఇప్పుడు మనము చెబితే వినే స్థితిలో ఉన్నారు. ఇంకా కొన్నాళ్లయితే ఊహా జగత్తులో విహరిస్తారు. పెద్దా, చిన్నా అంటూ ఆలోచించే కాలం పోయిందమ్మా. జీవితం ఓ సుందర సౌధం. తెలిసీ, తెలియని వయసులో, కంటికి పూల నిచ్చెనలు కనిపిస్తాయి. వాస్తవం ఆలోచింపజేయాలి. ప్రతిమెట్టూ జాగ్రత్తగా యెక్కాలి. ఒక్క అడుగు తప్పుగా పడినా, జీవితం కుంటిదయిపోతుంది."

సంభ్రమంగా, గర్వంగా కొడుకు వైపు చూచింది కాంతమ్మ. వ్యక్తిత్వము, పురుషత్వము నింపుకుని, సమర్థవంతంగా ఈ సంసారచక్రం నడిపే కొడుకుని చూడ నోచని తండ్రిని తలుచుకుని కళ్లు ఒత్తుకుంది.

"నాకేం తెలుసురా. నీ ఇష్టం. అలాగే కానియ్యి. భగవంతుడు నీ రూపంలో నన్ను ఆశీర్వదించాడు."

"ఏం మాటలమ్మా..." తల్లిదగ్గర చాలాసేపు కూర్చుని పైకి వెళ్లాడు.

దాదాపు పెళ్లిళ్ల నిశ్చయమయినట్టే. మొదట గుణిసినా, తరువాత సంతోషంగా ఉన్నారు రేణు, రమలు. చలపతిని పిలిపించి, వారితోనే తాంబూలాలు పుచ్చుకున్నారు బంధువులు వెళ్లిపోయారు.

"విష్ణూ!"

"ఏమిటి చిన్నాన్నా?"

"ఆడవారి మాటలు వింటే అన్నీ అనర్థాలేరా."

"అదేమిటి!" ఆశ్చర్యంగా చూచాడు.

"వేరుగా వెళ్ళి ఏదో బాముకుందాం అనుకుంది మీ పిన్ని. ఇల్లు నరకంరా. మా అందరి మధ్య రాజీవ్ నలిగిపోతున్నాడు. మా కష్టాలు అటుండనీ, వాడు పూర్తిగా మారిపోయాడురా. త్రాగుడు.. త్రాగుడూ. వాడితో వాసంతి త్రాగుతుంది."

"చిన్నాన్నా?"

"పోనీలే. ఒకసారివచ్చి నువ్వయినా చెప్పు. వింటాడేమో."

''అలాగే!" చలపతి వెళ్ళిపోయినా విష్ణు అలాగే నిలబడ్డాడు. వెర్రిగంతులు, త్రాగటం నాగరికతా! ఏమో.

"మంచివాళ్ళకే కష్టాలు వస్తా యేమోరా. సరళ యెంత మంచిపిల్ల ...'' కాంతమ్మ సంబరంగా వచ్చింది.

"యేందుకమ్మా?'' దేనికి ఉపోద్ఘా తమో తెలియక అడిగాడు.

"రోజూ, పూలమొక్కలలోనేనట పని. యెండి వాడిన గులాబీలు, కన కాంబరాలు, మల్లెలు పూయిస్తుందట. జీతగాడు వచ్చాడు. రోజుకు పది రూపాయలు వస్తున్నాయట."

''అలాగా..." అన్నాడు. 'అభి మానధనురాలు' అనుకున్నాడు.

చెల్లెండ్ల వివాహాలు ఉన్నంతలో క్లుప్తంగా చక్కగా చేశాడు విష్ణు ఉదయ్ వాసంతి బంధువుల్లావచ్చి, అదిలేదు, ఇది లేదు అని ఆక్షేపించి వెళ్ళిపోయారు. వధూ, వరులను చూచి అందరు ముచ్చటపడ్డారు. వాడిదంతా ప్లాను ప్రకారం జరగాలి,'' అనుకుంది సుమతి మొదటిసారిగా. సుజాతతో ప్రేమగా మాట్లాడింది.

43

''అన్నయ్యా! నాగురించి ఇంత సంకుచితంగా ఆలోచిస్తావని ! నేను యెప్పుడూ అనుకోలేదు." వాసు ఆవే శంగా అన్నాడు. అతని ముఖం ఎఱ్ఱగా, రక్తం కక్కేలా ఉంది.

''చూడు వాసూ, నా మాటలు నిన్ను బాధపెడితే క్షమించు. పక్షులు రెక్కలు వచ్చేవరకే గూటిని అంటిపెట్టుకుని ఉంటాయి. నీ కయినా ఏం బాధ్యత లున్నాయి! చంద్రమౌళిగారు కూతురుతో పాటు వ్యాపారమంతా అప్పగిస్తాడట. ఉద్యోగంకంటే స్వతంత్రంగా బ్రతకడం మంచిదేగా..."

''ఒక్క ప్రశ్నకు జవాబు చెప్ప న్నయ్యా."

''అడుగు "

''చంద్రమౌళిగారింట్లో నేను స్వతం త్రంగా బ్రతకగలనంటావా! పోని నేను ఇల్లరికం వెళ్ళటం నీకిష్టమేనా!''

"ఇప్పటికే కుటుంబ శ్రేయస్సుకోరి, మీకు ఇష్టంలేనివి , నాకిష్టమైన పనులు చాలా చేయించాను. ఇంకా నిరంకుశ త్వంగా ప్రవర్తించలేను.''

''నా ప్రశ్నకు సమాధానము అది కాదు.''

"చూడరా, ఉదయ్ విషయములో సూటిగా చెప్పి, అవమానము పాల య్యాను. అందుకే...''

''అదికాదన్నయ్యా! చంద్రమౌళి ఆస్తితో నేను బాగుపడతానంటావా?''

"నా అభిప్రాయం మనిషి స్వయం కృషితో పైకిరావాలి. నీకు అభ్యంతరం

యెందుకు? ఆడపిల్లల బాధ్యతలేదు. ప్రభ యెలాగూ ఎక్స్‌ట్రాయే."

"అన్నయ్యా...మీకు కర్కోటకుదని పేరు ఎవరు పెట్టారోగాని, చాలా బాగా ఆలోచించే పెట్టారు. మీరు కర్కోటకులే." చర చర మెట్లు దిగాడు. సుజాత యెదురయినా పలుకరించలేదు. ఆశ్చర్యపోతూ పైకి వెళ్ళింది.

"వాసును ఏమయినా అన్నారా?"

"లేదే...వాడలా చెప్పాడా?"

"లేదు. అతని శ్వాస హోరు, నడక జోరు చూస్తే ఏదో జరిగిందనిపించింది."

"ఏంలేదు. వ్యక్తిత్వం అబ్బిందా, డబ్బు పేరు వింటూనే అన్నీ మరచిపోతాడా," అని ఒక ఊపు ఊపి చూచాను."

"ఓహో!"

"ఉదయ్‌లాంటివాడు కాడు. మనిషిలా బ్రతుకుతాడు. వయసు ప్రభావం వల్ల ఆవేశం సహజమేననుకో."

"రమ ఉత్తరం రాసింది. చదివి అత్త గారికి వినిపించాను."

"అబ్బో శ్రీరామచంద్రుడు నా కొడుకంటూ..."

"పాపం నిన్ను సీత అనలేదా?"

"అనాలని నాకేంలేదు. పిచ్చిస్త్రీ ఏం సుఖపడిందని..."

"పోనీ, నువ్వు సుఖపడుతున్నావా?"

"ఉహు-" వెక్కిరిస్తూ అతని సరసనే కూర్చుంది.

"బోరుగా ఉంది, సినిమాకు వెడదామా?"

"మీకు అంత తీరుబాటు ఉంటే వద్దంటానా!"

మరి త్వరగా తెములు. ఆడవాళ్ళ ముస్తాబుపట్ల వచ్చే కార్టూన్లు నిజం చేయకు."

"అయిదు నిమిషాలు. ప్రభకూడా వస్తుంది. రమా, వాళ్ళు వెళ్ళిపోయారా ఒక్కర్తి అయింది." సుజాత వెళ్ళిన దిక్కే చూచాడు మనుష్యులు పూర్తిగా స్వార్థపరులయి, తను, తనభర్త అనే ఈ రోజులలో సుజాతలాంటివారు అరుదుగా కనిపిస్తారు. అతనేదో గుర్తుకు వచ్చినట్టు, కోటుజేబులు వెతకసాగేడు బట్టల స్టాండ్‌వద్ద.

"రడీ సర్..." సుజాత వచ్చింది.

"కళ్ళు మూసుకుంటే మంచి బహుమతిస్తాను."

"సరే..." కుతూహలంగా కళ్ళు మూసుకుంది. మెడలో బరువైన వస్తువు పడగానే కళ్ళువిప్పింది.

"అప్పుడేనా, గాజులు వేయొద్దూ..." విసుక్కుంటూ చేతులకు రెండేసిగాజులు వేశాడు. చెవులవంక అసహాయంగా చూచాడు. పెద్ద పెద్ద రింగులు వ్రేలాడుతున్నాయి. సంభ్రమంగా చూచింది.

కెంపులు, ముత్యాలు పొదిగిన సెట్టు. తన ఇష్టము ఇతనికెలా తెలుసు!

"యెక్కడిది?"

"దొంగిలించాను."

"మనసులు దొంగిలించే నేర్పేకాక, వస్తువులు దొంగిలిస్తావా, మహాశయా!" అన్నది పొంగి పొరలే సంతోషం అదుపులో పెట్టుకుంటూ. మగవాడికి శాసించే గుణం, ప్రేమించే గుణం సమంగా ఉండాలి. గంగిరెద్దులా తలూపటం అసహ్యంగా ఉంటుంది.

"మరేం చేద్దాం. నీలాంటి భార్య ఉంటే..." దగ్గరగావచ్చి, ఆమెవంక ఆరాధనాపూర్వకంగా చూచాడు. "సుజా! పురుషుడువేసే ప్రణాళికలు విజయవంతం కావాలంటే, దానికి స్త్రీ అండదండలు యెంతో అవసరము. నీ సహకారం లేకపోతే ఈ సుడిగుండమునుంచి బయటపడేవాడినా!... నీ కోసం ఈ మాత్రము కొనలేనా?"

'కొనలేరని కాదు...అత్తయ్య..."

"అత్తయ్య ... అభ్యంతరం చెబుతుందనా! అమ్మకు నాపైకంటే నీపైనే ప్రేమ యెక్కువ. నీకేం కొనలేదని యెన్నిసార్లు నాతో దెబ్బలాడిందని..."

"అదంతా నా అదృష్టము. కోడళ్ళు చేసేపనులు గుర్తించే అత్తగార్లు యెందరున్నారంటారు'' అన్నది.

"వదినా! నేను రడీ ప్రభ వచ్చింది ఇద్దరూ బయటికి వచ్చారు

అలా ముగ్గురూ సినిమాకు వెడుతుంటే సుజాతకు తను రఘు, సరళతో వెళ్ళిన ఘట్టాలు గుర్తుకువచ్చాయి. భర్త, ఆడబడుచు చూడకుండా ఓ నిట్టూర్పు వదిలింది.

మర్నాడు ఆఫీసులో అడుగుపెట్టి ఆశ్చర్యపోయింది సుజాత. ఆమె సీట్లో వాసు కూర్చుని ఉన్నాడు. వదినను చూడగానే గౌరవపూర్వకంగా లేచి నిలబడ్డాడు. "రండి వదినా!'' కుర్చీలాగి, కూర్చోమన్నట్టు సైగచేశాడు. సుజాత నవ్వుతూ వెళ్ళి కూర్చుంది.

"మీకు యెప్పుడు వీలుంటే అప్పుడు ఈ ఆఫీసు రికార్డంతా నాకు చూపి, చార్జి ఇచ్చివేయాలి."

''మరి నేనేం చేయాలి?''

''ఇంటిదగ్గర పనులు చాలా ఉన్నాయి."

''ఎం. ఏ. చదివి...''

''ఎం. ఏ. చదవగానే ఉద్యోగం చేయాలని యెక్కడున్నది? మా పనులు మేం చేసుకుంటే తప్పేం ఉంది?"

సుజాత విస్ఫారిత నేత్రాలతో చూచింది. తను అడిగినంత డబ్బు ఇవ్వలేదని మూతి ముడుచుకునే వాసేనా? దినమంతా కూర్చుని అతనికి విషయాలు అర్థంచేసింది గుమాస్తాలు యెటువంటివారో అర్థంచేసింది.

మరి బాస్ గుణ, గణాలు చెప్పవేం?"

గంభీరంగా అడిగాడు, అంతకంటే గంభీరంగా ముఖం పెట్టింది.

"ఒట్టి కర్కోటకుడు. పనికి, అతనికి లంకె. ఎలా వేగుతావో..."

వాసు నవ్వేశాడు: సుజాత శృతి కల్పింది

''నువ్వు ఆటోలో వెళ్లిపో వదినా. అన్నయ్య యెన్నిగంటలకొస్తారు?''

"సాధారణంగా మూడు, నాల్గు గంటల మధ్య వస్తారు.''

అతను వాచ్‌మెన్‌ను పిలిచి ఆటో తెప్పించి ఆమెను పంపివేశాడు.

విష్ణు త్వరగా తన ప్రయివేటు రూమ్ కెళ్లి, కోటు సోఫాపై పడేశాడు. తిరిగి, తిరిగి అలసిపోయాడు. సుజాత ఆఫీసు పనిచేస్తుంది. బయటికి వెళ్లలేదు. రోజుకు మల్లే చిర పరిచితమైన గాజుల శబ్దం వినిపించలేదు. షర్టు చేతులు పైకి మడిచి రెండు చేతులలో, రెండు కప్పులు పట్టుకుని వచ్చి జాగ్రత్తగా స్టూల్‌పై పెట్టాడు వాసు. ఆశ్చర్యంగా చూచాడు విష్ణు, తువాలుతో ముఖం అద్దుకుంటూ.

శాత లేదా?"

వెళ్లింది.'' విష్ణు కూర్చు కెదురుగా కూర్చునాడు.

ందిరా?" మెల్లగా అడిగాడు ంటూ.

లేదు. సింసియర్‌గా వర్క్ గాళ్ల పేరు, పాడుచెయ్య కమ్మా, అని నిరుద్యోగి హోదాలో ఆమెను సస్పెండ్ చేశాను..."

విష్ణు ఫక్కున నవ్వాడు ఆ నవ్వుతోనే తెలిసిపోయింది అన్న తనను అభినందిస్తున్నాడని.

''ఒరేయ్ నాయనా, ఆ మాట పైకి అనేవు. ఇప్పటికే దేశం అంతటా, సత్యాగ్రహాలు, నిరసన వ్రతాలు, చెలరేగాయి. నీ ధైర్యం చూచి, మరికొందరు నిరుద్యోగులు వెళ్లి, స్త్రీలను సస్పెండ్ చేయగలరు.'' ఈసారి వాసు నవ్వాడు హృదయపూర్వకంగా.

''ఆలోచించే వచ్చావా?''

"బాగా ఆలోచించే ఈ నిర్ణయానికి వచ్చాను. దేశసేవ చేయకపోయినా కనీసం నా వ్యాపారం నేను చేసుకుంటే, నిరుద్యోగులకు అండగా నిలిచినవాడ నవుతాను. ఆస్తులు తెగనమ్మి చదివిన నిర్భాగ్యులకు ఉద్యోగం రాని..."

"దేశంలో నూటికి పదిమంది నీలా ఆలోచిస్తే, నిరుద్యోగ సమస్యే ఉండదు.'' అన్నాడు తృప్తిగా ఊపిరి పీల్చుకుంటూ. "మూలకు కూర్చున్న ముసలమ్మకూడా ప్రభుత్వ ఉద్యోగం అంటే లేచి కూర్చుంటుంది రోజులలో."

"అదో సెక్యూరిటీగల జాబ్ కదన్నయ్యా. రిస్క్‌లేదు. పనిచేసినా, మానినా జీతం వస్తుంది."

అలా మాట్లాడినాక పని ఉందంటూ విష్ణు వెళ్లిపోయాడు. వాసు ఆఫీసులో

ఉండిపోయాడు. వారంరోజులలో వాసు కార్యదీక్ష అర్థం అయింది.

వాసు సీరియస్‌గా పనిచేసుకుంటుం డగా ఫోను వచ్చింది. యెవరా, అని యెత్తాడు.

"హల్లో...వాసూ... నేనురా, ఓ ఫియట్ అమ్మకానికి వచ్చింది. నువ్వు... వచ్చి చూస్తే కొనేద్దాము." ఫోను పెట్టేసి అలాగే నిలబడిపోయాడు. ఒకనాడు నిరంకుశత్వంతో శాసిస్తాడనుకున్న అన్నయ్యేనా, కారు కొనడంలో తన సలహా అడుగుతున్నాడు. యెందుకు? బరువు, బాధ్యతలు తెలుసనేగా.

పదకొండు వేలకు కారు కొన్నారు. ఇద్దరూ ఇంటికి బయలుదేరారు.

"నాకు ద్రాక్షతోట వేయాలని చాలా రోజులనుండి మోజుగా ఉదంన్నయ్యా."

"మంచిదే... పడమటివైపు పొలం బావుంటుందేమో.'

"అది బాగానే ఉంటుంది. రోడ్డు కున్నదయితే, ఇంకా బావుంటుంది."

"నీ ఇష్టం, సులువు ప్రకారము చూసుకో."

కారు ఇంటిముందు ఆగింది. వాసు పక్కన నవ్వుతూ "అన్నయ్యా! అటు చూడు."

విష్ణు వాసువైపు తిరిగి చూచాడు కారును చూచి యెవరో కొత్తవారనుకుని తోడికోడళ్లిద్దరూ, భుజాలమీదకు పమి టలు లాక్కుని, శ్రీరామ్‌ను తీసుకుని లోపలికి పోతున్నారు కంగారుగా.

"మనమని, కారు కొన్నామని ఏం తెలుసు!" అని తను దిగి తల్లిని, పిన్నిని పిలిచాడు విష్ణు.

"మీరేనా...కారు యెక్కడిదిరా!"

"కొన్నాము" అంటూ రెండో ప్రక్కనుండి దిగాడు వాసు.

"యెలా ఉందమ్మా కారు?"

కాంతమ్మ అలాగే చూస్తూ ఉండి పోయింది. మీరిద్దరూ దిగిరావటం ఇంకా బావుంది అని చెప్పాలనుకుని చెప్పలేక పోయింది.

"ఇద్దరూ తీరుబడిగా కూర్చున్నారు, పనేం లేదా ఏమిటి?" వాసు నవ్వుతూ అడిగాడు.

"ఆఫీసులో పని లేదట, మీ వదిన ఇంట్లో పని మొదలుపెట్టింది." కమలమ్మ అన్నది. అందరూ లోపలికి వెళ్లేసరికి టీ తెచ్చి పెడుతుంది సుజాత.

టీ త్రాగి పేపరు చూస్తూ వరండాలో కూర్చున్నారు. సుజాతకూడా

"ఏమండీ! కమలత్తకు వివాహము చూడాలని చాలా ఉంది."

"పోట్లాట కావాలని తమ ట్టుంది." వాసు పరిహాసము

"మరే..." సుజాత వెక్కి

"పిన్ని కోర్కెలో అ

ఆసందర్భం ఏంలేవు భర్త విహీన అయిన స్త్రీ, పిల్లల సుఖాలలోనే స్వర్గం చూస్తుంది."

''ఇంత ఉపోద్ఘాతం దేనికన్నయ్యా... వివాహము వద్దని అనలేదుగా.''

"మరి అమ్మాయిని...''

''అదంతా పెద్దవాడివి. నీ ఇష్టము.''

"నష్టపోతావ్ మరిదీ..." సుజాత పరిహాసం ఆడింది.

''అన్నయ్య ఛాయిస్ లాభసాటి బేరమని నిన్ను చూచి తెలుసుకున్నాను. ప్రత్యక్ష సాక్షానికి..."

''ఒరేయ్ వాసూ, నన్నిలా బ్రతక నియ్యరా..." విష్ణు భయము నటిం చాడు. పెద్దన్నయ్య ఇంత సరళంగా ఉంటారా, అని ప్రభ ఆశ్చర్యపోయింది.

పది దాటాక పైకి వచ్చింది సుజాత. విష్ణు ఆవులిస్తూ, తన రైటింగ్ బల్ల ముందునుండి లేచాడు.

''ఆఫీసులో ఉన్నప్పుడే నయం, తొందరగా వచ్చేదానివి.''

"అత్తయ్య కొడుకును దీవిస్తూ, పొగడుతూ..."

"ఏమని దీవించిందేమిటి ?''

' కొడుక్కి ఓర్పు నేర్పుచాలా ఉందట. అందుకని కనీసం పదిమంది సంతాన ముతో...''

"ఆగాగు...నాకు నేర్పున్నా పది మందిని కని పెంచే ఓపిక నీకుందా ?"

''ఉంటే...?"

"ఇంకేం. నావైపునుండి మరో ఇద్దర్ని కలుపుకో. డజను అవుతారు." కొంటెగా కళ్ళు చికిలించాడు.

"మీరు...చాలా మారిపోయారు."

అతను పెద్దగా నవ్వాడు. ''నీ రిస ర్చికి అభినందనలు."

"నిజం. ఇంత స్వచ్ఛంగా, హృదయ పూర్వకంగా నవ్వటం ఏనాడూ చూడ లేదు."

"బాధ్యతలు, సమస్యలు వచ్చే నవ్వును అణచివేస్తాయి. నాన్నగారు పోయిన క్రొత్తలో సాలీడు గూటిలో చిక్కుకున్న పురుగులా గిల, గిల లాడాను. నాన్నగారికిచ్చిన మాట నిల బెట్టుకోలేనేమో, చచ్చిపోవాలను కున్నాను...''

"వద్దండి.'' అతని నోరు మూసే సింది.

వారి ఆనందం అట్టేసేపు నిలువ లేదు. చలపతి బిక్కమొహముతో వచ్చాడు. ఉదయ్, అతని భార్య ప్రవర్తనకు విసిగిపోయిన రాజీవ్ ఇల్లు వదిలిపోయాడట.

''యెప్పుడు చిన్నాన్నా ?"

''రెండురోజులు అయింది. అంతటా వెతికాం. ఇక్కడ ఉంటాడన్న ఆశ ఉండేది...'' అతని ముఖం పాలి పోయింది.

"నువ్వేం దిగులుపడకు. నేను వెతికి తీసుకువస్తాను." హామీ ఇచ్చాడు.

"సుజాతా! చిన్నాన్నకు అన్నం పెట్టు..."

''వద్దురా...''

''దిగులుగా ఉంటే వాడు కనిపిస్తాడా"...అతను ఆలోచనలో పడ్డాడు.

44

రఘు శారీరకంగా బాగా కోలుకున్నాడు. దృఢంగా, పచ్చగా అయ్యాడు. భార్య కళ్లెదుట ఉండటం తృప్తిగానే ఉంది. అయినా అతని అనుమానాలు అతనికి ఉన్నాయి. అతను పేపరు చూస్తున్నా, దృష్టి అక్కడ లేదు. వంట చేస్తున్న భార్యను కేక వేశాడు.

"ఏమండీ...టీ కావాలా?"

"అక్కరలేదు. నువ్వు ఉద్యోగం పూర్తిగా మానేశావా? యెందుకు?"

"మీకిష్టం లేదని.'' తలవంచుకుంది.

"మంచిపని చేశావు." అది వెటకారమో, నిజమో, తెలియలేదు. ఇంకా ఏదయినా మాట్లాడతాడేమోనని చాలాసేపు చూసింది. అతను పైకప్పుకేసి చూస్తుంటే, ఆమె వంటింట్లోకి వెళ్లిపోయింది. రోజూ అడిగినట్టు రెండుసార్లు 'వంట అయిందా, సరూ' అని అడగలేదు.

"అమ్మా...అన్నమే..." పిల్లల

గోల వినలేక, త్వరగా వంట ముగించి కంచాలు పెట్టింది

''రండి భోజనానికి. మీ పిల్లలు గొడవ చేస్తున్నారు,'' అన్నది నవ్వుతూ.

''ఆం...ఏమిటి ?'' భావరహితంగా చూచాడు.

''భోజనం చేద్దాం రండి.''

''సరళా ! నేను ఇల్లు కదలటంలేదు. నువ్వు ఉద్యోగం మానేశావు ఈ డబ్బు ... ఖర్చులు ... యెలా వస్తుంది డబ్బు ?''

''.........''

''మాట్లాడవేం?''

''ఇప్పుడు అవన్నీ యెందుకు ?''

''ఓహో ! నువ్వింత ముద్ద పడేస్తున్నావు. అదే ప్రసాదం అనుకోమంటావా ?''

''.........''

''వాడే...ఆ డాక్టర్ రాజన్ పంపిస్తున్నాడు కదూ !''

''నీకెలా చెప్పాలి ?'' దెబ్బతిన్నట్టు చూచింది.

''మీరు అసమర్థులు, సంపాదన లేనివారని చెప్పడానికి ఇంత తిక, మక పడాలా !''

''అలా అనుకుంటే, ఈ రోజు ఇక్కడ ఉంటానా !''

''నోరు ముయ్యి.''

''మీకెట్లా ఇష్టమో, నన్నేం చేయమంటారో చెప్పండి. నన్ను ఈ టెలలాంటి మాటలతో బాధించవద్దు,'' అన్నది బాధగా

''నేను చెప్పడము, నీవు వినడం, యెప్పుడో గతించింది. సుజాత వ్యక్తిత్వాన్ని పొగిడేనాడే నీ అసలు రూపం బయటపడింది,'' అన్నాడు లేచి ప్రచార్లు చేస్తూ. ''నీవు మెత్తని కత్తివి భర్తదగ్గర ప్రేమనటిస్తూ, ప్రియునిదగ్గర హొయలు కురిపిస్తావు.''

''ఆపండి ... మీ మనసు గాయపడరాదని ఊర్కుంటే మితిమీరిపోయింది, మీ ప్రవర్తన. మీ కోసం ... మీ చెల్లెలు సుజాత ఈ ఖర్చులన్నీ భరిస్తుంది ఇది ఆమె పొలమే.''

''సుజాతా !'' అతని ముఖం తెల్లగా పాలిపోయింది.

''అవును. ఆమెసాయంత్రం వస్తుంది, అడగండి.''

''ఛీ...ఛీ ... సిగ్గులేదూ ! ఆడపిల్ల సొమ్ముతింటామా ! వారి దయాభిక్ష స్వీకరించటానికి నేనేం భిక్షగాడినా !''

''అదేదో మీరు తేల్చుకోండి అడుక్కుని తాగలేదా, అప్పుడు లేనిసిగ్గు ఇప్పుడెందుకు ?''

''ఛీ...ఇంత బ్రతుకు బ్రతికి...''

''యెంత బ్రతుకేమిటి ? మా తాతలు నేతులు త్రాగారు అన్నట్టు మాట్లాడితే యెవరికీ సమ్మతికాదు. మీ కోసం వాళ్ళు సాయంచేశారు. స్వీకరించాము. దాని

కేదో పరిష్కారమార్గము చూడాలిగాని, దురభిమానం పనికిరాదు."

"తెలివిలేనిదానివి. నోరు ముయ్యి."

"నిజమే. నాకే తెలివితేటలుంటే, మీరు తెచ్చేజీతం ఆదాచేద్దును. నోరు చేసి మిమ్మల్ని, ఇంట్లోవారిని అదుపులో పెడుదును. శాంతం, సహనం పేరిట, నా బాధ్యత విస్మరించాను. ఇటు సుఖము లేదు. అటు చేసిందన్న పేరులేదు." ఆవేశంగా అరిచింది. రఘు తగ్గిపోయాడు. కొందరి తత్వమే అంత. ఉరికినంతవరకు తరుముతూనే ఉంటారు. వెనుతిరిగి, ఆగితే, భయపడతారు.

"ఇంతకీ నువ్వు అనేది ఏమిటి ?"

"అనుమానం పెనుభూతం అంటాను. ఆవేశం పనికిరాదంటాను. మన కేమయింది ? మనకంటే హీనస్థితిలో ఉన్నవారు యెందరులేరు ? కష్టాలలో త్రాగుతున్నారా ? బాధ్యత విస్మరిస్తున్నారా ? ఆస్తి, పాస్తులు కావాలని నేను అడగలేదు..."

"మరి ఈ ఏడ్పు యెందుకు ?"

"మీ నైజానికి. ప్రతిదీ అపార్థమే గాని, అర్థంచేసుకోరు — ఇప్పటికయినా మించిపోయిందేంలేదు. ఇద్దరం పని చేసుకు బ్రతుకవచ్చు. మొగాళ్ళు నా వెంటపడటానికి నేనేం బాలా కుమారిని కాను, అసమానమైన అందకత్తెను అంత కంటే కాను..."

"ఊం..." గాఢంగా నిట్టూర్చాడు.

"వాడికి అసలే మతిలేదంటే నీ సాధింపులేమిటే. మీ పుట్టింటివారిది పోగొట్టాడా ! వాడిది, వాడు నాశనం చేసుకున్నాడు. మధ్య నువ్వెవరు ?" సుందరమ్మ అందుకుంది.

"నేను యెవరో వివరించి చెప్పాలా ? మీలాంటి మనుష్యు లున్నంతకాలం సంసారాలు నాశనం అవుతాయి. నా బిడ్డల్ని తీసుకుని వెళ్ళిపోతాను. వారిని మీరు బాగుచేసుకోండి," అన్నది. ఆమెకు సహనము నశించింది.

"అయ్యో...అయ్యో...ఏంమాటలే· నాకు చావెందుకు రాదు ... " అంటూ దినమంతా ఏడ్చింది. సాయంత్రం సుజాత రాగానే రాగాలుపెడుతూ కోడలు అన్నమాటలు చెప్పింది. సుజాత క్షణం ఆలోచించింది.

"అమ్మా ! వేళకు తిండిలేక యెంతగా చిక్కిపోయావో చూడు. కొన్నాళ్లు నా దగ్గర ఉందువుగాని రా. కమలత్త కూతురుదగ్గర కెళ్ళింది. అత్తయ్య ఒంటరిగా ఉంటుంది."

"అలాగేనే. నాకెవరూ లేరను కుంటుంది మీ వదిన."

వాళ్ళు వెళ్ళిపోయాక, సరళ ఒంటరిగా కూర్చుని ఆలోచించడము మొదలు పెట్టింది. రఘు ఉదయము తిని వెడితే, సాయంత్రమే ఇంటికి వస్తాడు. మతి చలించిన మనిషి. దారిలో ఏమైనా, ఏది దిక్కు ? తను ఇక లీవు పొడిగించితే, ఊస్ట్ చేస్తారు· అంతవరకు లీవు ఇవ్వడంకూడా విష్ణుకూ, వాళ్ళకూ ఉన్న పరిచయమువల్లే.

ఓ మధ్యాహ్నము అకస్మాత్తుగా వాసు వచ్చాడు· రఘు ఇంకా ఇంటికి రాలేదు·

"అక్కయ్యా ! అన్నయ్య మీకో విషయము తెలుపమన్నారు· ఆయనే వచ్చేవారు. రాజీవ్‌కోసం వెతుకు తున్నారు· బావ ఆఫీసులచుట్టూ, బడుల చుట్టూ, ఉద్యోగంకోసం తిరుగు తున్నాడు. ఈ కాలంలో ఉద్యోగం ఇచ్చేది యెవరు. రికమండేషన్ లేనిదే యెవరూ ఇవ్వరు. అన్నయ్య రికమం డేషన్ నిరాకరించాడట. సుధా మెమో రియల్ స్కూల్ హెడ్‌మాష్టరు మనకు బాగా తెలుసు· అక్కడో లెక్కల పోస్టు ఖాళీగా ఉంది. మేం అన్ని ఏర్పాట్లు చేశాము· బావను అక్కడకు పంపే భారము మీది."

"బాబూ !" ఆమె కన్నీటితో చూచింది. విప్పారిత నేత్రాలే యెంత సంతోష పడుతున్నాయో తెలుపు తున్నాయి.

"మరిక వెళ్ళిరానా ?"

"ఉండు బాబూ, కాఫీ అయినా తీసు కుని వెళ్దువుగాని."

"ఇంకోసారి వస్తాను అక్కయ్యా. చాలా పని ఉంది."

అతను వెళ్ళిపోయాక, నెమ్మదిగా పొలంవైపు వెళ్ళింది. కూరల మడులు

యెండుతున్నాయి. అదే విషయము జీత గాడితో చెప్పింది.

'నాకు తలనొప్పిగా ఉందమ్మా. ఒంగి నీళ్లు మలుపుతుంటే తల పడి పోయేలా ఉంది.''

"నేను నీళ్లు మలుపుతాను.''

''అమ్మా!" నోరు వెళ్ళబెట్టాడు ఇప్పటికే, మీరు చాలా పనులు చేస్తు న్నారు అన్న ధోరణిలో ఉంది పిలుపు.

"ఫరవాలేదు. ఊర్కే తింటున్నా మన్న బాధ ఉండదు.'' అని నీళ్ళు మలుపుతుంది. అలవాటు లేని పనులు, చెమటపట్టింది.

'సరూ...'' తలెత్తింది రఘు నిల బడి ఉన్నాడు. మధ్యలో వదిలేస్తే యెలా అని ఆలోచిస్తుండగానే, చలపతి జీత గాడు వచ్చాడు.

"అయ్యగారు వచ్చారు, మీరెళ్ళం డమ్మా.'' అతను అనగానే కాళ్ళు కడు క్కొని వచ్చింది. 'అయ్యో ఊరెలాంటిది' అని వెనుక యెవరో అడిగతే 'మొదట నీ నోరెలాంటిదో చెప్పు' అన్నారట. అలాగే, సరళ తన సరళత్వంతో అందరిని ఆ క ట్టు కు ం టు ం ది, అనుకున్నాడు.

''ఈ రోజు తొందరగా వచ్చారేం?''

"తిరిగి, తిరిగి కాళ్ళు పడిపోతు న్నాయి సరూ. యెక్కడికెళ్ళినా 'ఏజ్' అడ్డువస్తుంది. ఏంచేయను.'' ఇద్దరూ షెడ్డు చేరుకున్నారు. పిల్లలు చలపతి పొలంలో సొరకాయలు తెంపి గంప కెత్తుతున్నారు. 'తల్లి పోలికలు వచ్చాయి అనుకున్నాడు.

"సరళా ..."

"చెప్పండి ''

''నా బలహీనత... అర్థంచేసుకో నేను పిచ్చిగా మాట్లాడితే క్షమించు నీవు నిజంగా మనిషివి. అభిమానము మనసున్న మనిషివి. మనము ఒకరికి బరువు కావద్దనే కదా, ఆ పనులన్నీ చేస్తున్నావు." అతని కళ్లు నిండు కున్నాయి.

"మీరు అన్నారని నాకేం బాధలేదు మీరు ఆరోగ్యంగా ఉంటే అదే చాలు

"నీ వన్నది నిజమే సరూ. ఇద్దరం పనిచేసుకుని బ్రతుకవచ్చు...''

"మీరు చేస్తామంటే పనులవే దొరు కుతాయి. మొదట ముఖం కడుక్కోండి " అతను ముఖం కడుక్కొచ్చాక, హార్లిక్స్ ఇచ్చింది పిల్లలు చెరో సొరకాయ పట్టుకుని వచ్చారు. వారు కాళ్లు చేతులు కడుక్కొని, తల్లితో పాఠాలు చెప్పించు కుంటుండగా, అతను మైమరిచి చూచాడు పరీక్షగా చూచాడు. సరళకు పాపిట్లో వెంట్రుకలన్నీ తెల్లబడ్డాయి. కళ్ల క్రింద నల్లటి వలయాలు ఏర్పడ్డాయి. బుగ్గలు పీక్కుపోయాయి. చేతికి ఉన్న నీలం మట్టిగాజులు వదులయి మోచేతివరకు పోతున్నాయి. ఒంటిమీదున్న పెళ్లి నాటి పట్టుచీర చాలాచోట్ల కుట్టబడి

SISTA S DIL 349 TEL

అందమైన ప్రతి ముఖం వెనుక ఒక రమ్యమైన రహస్యం ఉన్నది.

అందంగా ఉండాలను కోవటం మీ ఆశయం. మీ చర్మాన్ని ఆ విధంగా ఉంచటం క్రూక్స్ లాక్టో-కేలమైన్ పని.

క్రూక్స్ లాక్టో-కేలమైన్ పగలు, సాయంత్రము, రాత్రి నిద్రపోయే ముందు ఉపయోగించండి. మీ కాంతి ఇనుమడించి, ఎల్లప్పుడూ వికసించి ఉండేలా చేయగలదని మీరు కనుగొంటారు.

క్రూక్స్
లాక్టో-కేలమైన్

కుఫార్-ఇంటర్‌ఫ్రాన్ లి.,
పోస్టు బాక్సు నం. 6582,
బొంబాయి 400 018

అందంగా ఉండటానికి సరికొత్త రహస్యం

ఉంది. అతని హృదయం ఆర్ద్రమయి పోయింది. మొదటిసారి ఆమె చిన్నాయన ఇంట్లో చూచినప్పుడు యెలా ఉండేది! ముద్దబంతి పూవులా, ముద్దుగా ఉండేది.

''పదండి అన్నాలు పెడతాను."

"నీతోనే కూర్చుంటాము అమ్మా."

"ఇంకో రోజు..."

"వద్దు సరళా. అందరికి వడ్డించు, అందరం తింటాము. ఆమె భర్తవంక ఒకసారి చూచి వడ్డించింది. భోజనాలు కాగానే పిల్లలు అలసి నిదరపోయారు. సరళ పని ముగించుకుని వచ్చింది. పిల్లల ప్రక్కన కూర్చోబోయింది రఘు చేయి చాపాడు. అతని చేయి పట్టుకుని లేచి మంచంలో కూర్చుంది.

"ఒక మాట చెప్పనా!"

''చెప్పు ప్లీజ్... మాట్లాడు సరూ''

"సుధా మెమోరియల్ స్కూల్‌లో మాథ్స్ టీచర్ పోస్టు ఖాళీగా ఉందట ఒకసారి ప్రయత్నించండి. ప్రయివేటు బడి కాబట్టి ఏజ్ రిస్ట్రిక్షన్ ఉండదను కుంటాను.''

"అలాగే.'' చాలా రోజుల తరువాత భార్యా, భర్తల మధ్య అడ్డుగోడ కూలి పోయింది.

మర్నాడు అప్పాయింట్‌మెంటు ఆర్డర్‌తో వచ్చాడు రఘు. అతని ఆనందం ఇంతా, అంతా కాదు. పిల్లలను దగ్గరకు తీసుకుని ముద్దుపెట్టుకున్నాడు.

"సరళా...ఓ సరళా...ఈ రోజే మనం ఇల్లు మారాలి.''

''ఒక నెలజీతం చేతికందనీయండి.''

"నా కదంతా తెలియదు. ఒక్కడ నాకు ముళ్ళమీద ఉన్నట్టుఉంది. అందుకే బడికి దగ్గరగా చూచాను. మూడు అయిదు ఒకే గది అయినా, బాగానే ఉంది''

''సరే...'' అన్నది. ఆమెకు అతనితో వాదం పెట్టుకోవటం ఇష్టం లేదు కాని ఇల్లు గడిచేది యెలా? అమ్మ డానికేం ఉంది. ఈ తోటలో డబ్బు అంతగా అవసరం అనిపించదు. ఉదయం పాలు తీయగానే, కొన్ని సరళ కిస్తారు కూరలు, పళ్ళు ఊర్కొనే వస్తాయి.

తన అసహాయతను, రఘు మొండి పట్టుదలను వివరిస్తూ సుజాతకో ఉత్తరం రాసి పంపింది.

44

విష్ణు విసిగి పోయాడు. రాజీవ్ ఆరా తెలియదు సుశీలమ్మ మంచం పట్టింది. పేపర్లో వేయిద్దామా అని ఒకోసారి అను కునేవాడు అప్పుడే టెలిఫోను మ్రోగింది

"హల్లో...యెవరూ ... వాసు ... ఏమిటి, మద్రాసు వెళ్లాలా!''

అతను ఆలోచనలో పడ్డాడు. మంచి సీజన్ తను ఏ మాత్రం అశ్రద్ధ చేసినా సంవత్సరం పొడవునా బాధ పడాలి. తయారయి, ఒకసారి సుశీలమ్మను

చూద్దాం అని పోయాడు హాల్లోని దృశ్యం చూచి, స్థాణువులా నిలబడి పోయాడు. వాసంతి దుస్తులు అధునాతనంగా ఉన్నాయి. అది మామగారి యెదుట అలా మాట్లాడుతూనే అసహ్యము వేసింది.

"మీరిలా ఉంటారనే, వాళ్ళు అలా తయారయ్యారు." భర్తను యెగదోస్తుంది.

"నాన్నా! ఏం చేశారు. మార్కెట్టు నుండి తెచ్చిన డబ్బు?" ఉదయ్ నిలదీశాడు.

"నేను త్రాగలేదు. తగలెయ్యలేదు. మీ అమ్మకు మందులు కొన్నానురా."

"చూచారా...మనము త్రాగుతున్నామని ఆక్షేపిస్తున్నాడు." వాసంతి గొంతు జీరబోయింది.

"ఏం కూశావ్ ముసలి నక్కా!" ఉదయ్ తండ్రి పైకి చేయి లేపాడు. బలహీనంగా ఉన్న చలపతి ఉండ చుట్టుకుపోయేవాడే. కాని ఉదయ్ చేయి గాలిలో ఆగడమే కాక అతని గూబ గుయ్యిమంది.

"పెళ్లాం" ముందు తల్లిని, తండ్రిని అవమానించే స్థితికి వచ్చావట్రా... రాస్కెల్..." విష్ణు కళ్ళు నిప్పులు కురుస్తున్నాయి.

"అన్నయ్యా!" చంప అదుముకుంటూ, అనుకోని ఈ సంఘటనకు తెల్లబోయినట్టు నిల్చున్నాడు.

"వరపలు గుర్తున్నందుకు సంతోషం." అని వాసంతి వైపు తిరిగాడు. "ఏమ్మా... బి. ఏ. లో బండబూతులు నేర్చావా! నీ త్రాగుడు అలవాటు నీకు నాగరికతగా కన్పిస్తే, వేరే ఇంట్లో తాగి తందనాలు ఆడుకో. పెద్దలు, తల్లి తండ్రుల పైకి వాడిని వుసికొలిపి పశువును చేస్తావా!"

"మధ్య మీరెవరు..." అనాలనుకుంది. కాని విష్ణు ముఖం చూచి మాటలు మింగేసింది.

"ఉదయ్...నేను మద్రాసు వెడుతున్నాను. వచ్చేసరికి ఇల్లు ఖాళీ చేయాలి. లేకపోతే చేయించాల్సి వస్తుంది చిన్నాన్న పిన్ని నాదగ్గర ఉంటారు."

"అన్నయ్యా ... నువ్వు జరిగిందేం వినలేదు..."

"వినాల్సిన పని కూడా లేదు." విసురుగా గదిలోకి వెళ్లాడు. తల పట్టుకుని ఏడుస్తూంది సుశీలమ్మ.

(సశేషం)

Printed and Published by A. Sudhakara Rao, at 5-9-88, Public Garden Road, Hyderabad, for YUVA Publications and Printed at Dolton Press, Hyderabad-500001. Controlling Editor : "CHAKRAPANI"

మజాగా, హుషారుగా, కసిగా యవ్వనాన్ని జుర్రుకోండి!

కసిగా దూకవలసి వచ్చినప్పుడు చచ్చుబడిపోయి ఊరుకుంటారా? మీ కోసం కాసుకున్న యవ్వనాన్ని జుర్రుకోండి. మీరు మాత్రం ఎందుకు వదులు కోవాలి? వేలునొక్కితే చాలు వెండి పూత గల మెరిసే బిళ్ళలు. నేటి టానిక్ రసగుళికలు. కాలం చేజారినా, మీరు బేజారు కాకండి. ఎడతెరిపిలేకుండా, శక్తితో, నిండుగా యవ్వనంతో కులకండి.

శక్తివంతమైన జీవనానికి

ఒకాసా

హార్మో-ఫార్మా లిమిటెడ్ లండన్-బెర్లిన్ వారి ఉత్పత్తి

(పురుషుల కోసం వెండి పూత గల బిళ్ళలు)

పేరెన్నికగన్న అన్ని మందుల దుకాణాల్లోనూ దొరుకుతుంది.

OKASA CO.PVT.LTD.,12K Gunbow Street, P. B. No. 396, Bombay-400001

నాగకన్యలు